thriller & mystery

BORIS AKUNIN

LEVIATAN

SERIA ERAST FANDORIN

„Romanele sale polițiste au sedus milioane de cititori."
THE WALL STREET JOURNAL

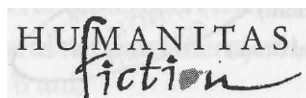
HUMANITAS fiction

BORIS AKUNIN

LEVIATAN

***Leviatan*, 1998**

Traducere de
DENISA FEJES şi DANIEL IONESCU

YGRI eBOOK
v1.0 [bokken]

Coperta de DANIEL IONESCU

www.humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

BORIS AKUNIN este pseudonimul literar al lui Grigori Şkartişvili (n. 1956, la Tbilisi), eminent editor, eseist şi traducător rus de origine georgiană. Sub acest nume, autorul a devenit un fenomen literar, mai întâi în Rusia, unde romanele sale au atins tiraje de milioane de exemplare, apoi în Europa, în America şi în restul lumii. Azi este tradus în peste treizeci şi cinci de limbi, iar cărțile lui s-au vândut în optsprezece milioane de exemplare. Seria care a debutat cu *Azazel* şi a continuat cu *Gambit turcesc* îl are drept protagonist pe atipicul şi carismaticul detectiv Erast Fandorin, ale cărui anchete nonconformiste rezolvă mistere ce zguduie Rusia țaristă şi Europa la finele secolului al XIX-lea şi în primele două decenii ale secolului XX. Din 1998 încoace, Akunin a publicat peste douăzeci şi cinci de romane, în medie trei pe an. În anul 2000 a fost nominalizat la Premiul Smirnoff-Booker, a fost numit "Scriitorul rus al anului" şi a câştigat Premiul Antibooker.

Extrase din documentele aflate în mapa neagră a comisarului Gauche

PROCES-VERBAL
privind examinarea locului crimelor săvârşite în seara zilei de 15 martie 1878, în casa lordului Littleby de pe rue de Grenelle (al şaptelea arondisment, Paris)
[Fragment]

…Din cauze neelucidate, întreg personalul de serviciu se afla în oficiu, încăpere situată la parterul imobilului, în stânga vestibulului (camera 3, schema 1). Dispunerea exactă a cadavrelor este indicată pe schema 4, şi anume:

Nr. 1 - cadavrul majordomului Étienne Delarue, 48 de ani;
Nr. 2 - cadavrul menajerei Laura Bernard, 54 de ani;
Nr. 3 - cadavrul lacheului personal al proprietarului casei, Marcel Prout, 28 de ani;
Nr. 4 - cadavrul fiului majordomului, Luc Delarue, 11 ani;
Nr. 5 - cadavrul cameristei Arlette Foche, 19 ani;
Nr. 6 - cadavrul nepoatei menajerei, Anne-Marie Bernard, 6 ani;
Nr. 7 - cadavrul paznicului Jean Lassage, 42 de ani; Lassage a murit la spitalul Saint-Lazare, în dimineața zilei de 16 martie, fără a-şi fi recăpătat cunoştința;
Nr. 8 - cadavrul paznicului Patrick Trois-Bras, 29 de ani;
Nr. 9 - cadavrul portarului Jean Carpentier, 40 de ani.

Trupurile indicate cu nr. 1-6 sunt dispuse în poziție şezând, în jurul mesei mari din bucătărie, şi anume: nr. 1-3 sunt încremenite cu capul culcat pe brațele încrucişate, nr. 4 are mâinile aşezate sub obraz, nr. 5 este sprijinit de speteaza scaunului, iar nr. 6 stă pe genunchii nr. 2. Chipurile nr. 1-6 sunt calme, fără cel mai mic semn de spaimă sau chin. În acelaşi timp, nr. 7-9, după cum arată şi schema, zac pe podea ceva mai

departe de scaune. Nr. 7 ține în mână un fluier, însă nici unul dintre vecini nu a auzit sunet de fluier seara trecută. Pe fețele nr. 8 şi 9 e întipărită o expresie de groază sau, în orice caz, de extremă uimire (fotografiile ne parvin mâine dimineață). Semne de împotrivire - absente. De asemenea, la o rapidă examinare a cadavrelor nu s-au descoperit vătămări corporale. Cauza deceselor nu poate fi stabilită decât după efectuarea autopsiilor. Luând în considerare gradul de instalare a stării de *rigor mortis, maître* Bernhem, specialist în medicină legală, a stabilit că decesele au survenit în momente diferite, între orele 10 ale serii (nr. 6) şi 6 ale dimineții, iar nr. 7, după cum s-a raportat, a murit mai târziu, la spital. Înainte de a afla rezultatele expertizei medicale, îndrăznesc să presupun că toate victimele au fost expuse acțiunii unei otrăvi foarte puternice, cu efect narcotic rapid, intervalul de timp în care inima a încetat să bată depinzând fie de doza administrată, fie de vigoarea fizică a fiecărei victime.

Uşa de la intrarea în imobil era închisă, dar nu şi încuiată. Totuşi, la fereastra serei (punctul 8, schema 1) sunt prezente semne clare de intrare prin efracție: geamul este spart, iar sub fereastră, pe fâşia îngustă de pământ afânat, se distinge o vagă urmă de gheată bărbătească cu talpa de 26 de centimetri, cu vârf ascuțit şi toc cu blacheuri (vor fi prezentate fotografii). Criminalul a pătruns probabil în casă prin grădină, asta după ce toți servitorii fuseseră otrăviți şi îşi pierduseră cunoştința - altminteri aceştia ar fi auzit, fără îndoială, zgomotul sticlei sparte. În acelaşi timp, este de neînțeles de ce făptaşul, odată servitorii neutralizați, trebuia să se furişeze prin grădină - doar putea intra liniştit în casă prin oficiu. Aşa sau altminteri, criminalul a urcat din seră la etaj, unde se află apartamentul privat al lordului Littleby (vezi schema 2). După cum arată schema, în partea stângă a etajului sunt doar două încăperi: holul, în care este expusă colecția de rarități indiene, şi dormitorul proprietarului, care comunică direct cu holul. Cadavrul lordului Littleby este marcat pe schema 2 la nr. 10 (a se vedea, de asemenea, desenul cu conturul trupului). Lordul

Littleby era îmbrăcat într-un halat scurt de casă şi în pantaloni de postav, iar talpa dreaptă îi era înfăşurată într-un bandaj gros. La o primă examinare a cadavrului, moartea a survenit ca urmare a unei lovituri neobişnuit de puternice aplicate cu un obiect greu, lunguieț, în zona tâmplei. Lovitura a fost dată din față. Covorul este stropit, pe o rază de câțiva metri, cu sânge şi țesut cerebral. Este, de asemenea, stropită şi vitrina de sticlă în care, potrivit tăbliței, se afla înainte o mică statuetă a zeului indian Shiva (pe tăbliță scrie: "Bangalore, a 2-a jum. sec. XVII, aur"). Sculptura era expusă pe fondul unor şaluri indiene pictate, unul dintre acestea lipsind, de asemenea.

Din raportul doctorului Bernhem privind rezultatele examenului anatomo-patologic al cadavrelor din rue de Grenelle

...totuşi, în vreme ce cauza morții lordului Littleby (cadavrul nr. 10) este clară, neobişnuită putând fi considerată în acest caz doar forța loviturii, care a spart cutia craniană în şapte fragmente, în cazurile nr. 1-9 tabloul a fost mai puțin explicit şi a necesitat nu doar autopsierea cadavrelor, ci şi analize clinice de laborator. Sarcina ne-a fost întru câtva înlesnită pentru că J. Lessage (nr. 7) era încă în viață la momentul examinării primare şi, potrivit câtorva indicii caracteristice (pupilele micşorate, respirația încetinită, pielea rece, lipicioasă, înroşirea buzelor şi a vârfului urechilor), s-a stabilit drept cauză a decesului otrăvirea cu morfină. Din păcate, în timpul cercetării inițiale efectuate la locul faptei am pornit de la premisa, care părea evidentă, că drogul a fost administrat pe cale orală, de aceea au fost examinate amănunțit doar cerul gurii şi faringele victimelor. Dat fiind că nu s-a descoperit nimic de natură patologică, expertiza a intrat în impas. Doar la examinarea efectuată la morgă a fiecăruia dintre cei nouă decedați s-au descoperit urme abia vizibile de ac de seringă la încheietura cotului stâng. Deşi nu intră în sfera competențelor mele, îmi îngădui să presupun cu un grad de certitudine destul de mare că injecțiile au fost administrate de către o persoană având o

experiență considerabilă în proceduri de acest fel. Două considerente m-au determinat să ajung la această concluzie: 1) injecțiile au fost făcute cu excepțională acuratețe: nu am descoperit la nici unul dintre cei examinați vreun hematom vizibil cu ochiul liber; 2) în mod obişnuit, coma narcotică se instalează după trei minute, ceea ce înseamnă că toate cele nouă injecții au fost administrate exact în acest interval de timp. Fie au participat câțiva făptaşi (ceea ce este puțin probabil), fie a fost doar unul, dar înzestrat cu o abilitate de-a dreptul uluitoare - chiar dacă presupunem că şi-ar fi pregătit anticipat o seringă pentru fiecare victimă. În fond, este greu de presupus că un om cu mintea întreagă şi-ar pune brațul la dispoziție dacă sub ochii lui altcineva şi-a pierdut deja cunoştința în urma respectivei acțiuni. Asistentul meu, *maître* Jolie, consideră, ce-i drept, că toate victimele puteau fi în stare de transă hipnotică, dar eu unul, în numeroşii mei ani de practică medicală, nu am avut niciodată de-a face cu un caz asemănător. De asemenea, atrag atenția domnului comisar asupra faptului că nr. 7-9 zăceau pe podea în poziții sugerând o vădită panică. Presupun că aceştia trei au fost injectați ultimii (sau aveau o mai mare rezistență la morfină) şi, înainte de a-şi pierde cunoştința, au înțeles că celorlalți li se întâmplă ceva dubios. Analizele de laborator au demonstrat că fiecare victimă a primit o doză de morfină de aproximativ două ori mai mare decât cea letală. Judecând după starea cadavrului fetiței (nr. 6), care trebuie să fi murit prima, injecțiile au fost făcute între orele 9 şi 10 ale serii de 15 martie.

ZECE VIEŢI PENTRU UN MIC IDOL DE AUR!

Crimă de coşmar într-un cartier select

Astăzi, 16 martie, Parisul nu vorbeşte decât despre crima înfiorătoare care a tulburat liniştea decentă a aristocratei rue de Grenelle. Corespondentul ziarului La Revue Parisienne *s-a grăbit să*

ajungă la locul tragediei şi este gata să satisfacă legitima curiozitate a cititorilor noştri.

Aşadar, în această dimineaţă, poştaşul Jacques Le-Chien şi-a îngăduit, ca de obicei, să sune puţin după ora opt la uşa elegantei vile cu etaj aparţinând lordului Littleby, cunoscut colecţionar britanic. Dl. Le-Chien a fost surprins că portarul Carpentier, care primea personal poşta pentru Înălţimea Sa, nu i-a răspuns şi, băgând de seamă că uşa era întredeschisă, a intrat în vestibul. După un minut, acest veteran al serviciului poştal, în vârstă de 70 de ani, s-a năpustit îndărăt în stradă, ţipând ca din gură de şarpe. Poliţia, chemată la faţa locului, a descoperit în casă o adevărată împărăţie a lui Hades: şapte servitori şi doi copii (fiul majordomului, în vârstă de unsprezece ani, şi nepoţica menajerei, în vârstă de şase ani) îşi dormeau acolo somnul de veci. Poliţiştii au urcat la etaj, unde l-au găsit pe proprietarul vilei, lordul Littleby. Zăcea într-o baltă de sânge, ucis chiar în sala în care-şi păstra faimoasa colecţie de rarităţi orientale. Englezul, în vârstă de 55 de ani, era bine cunoscut în înalta societate a capitalei noastre. Trecea drept un bărbat excentric şi nesociabil, însă numeroşi arheologi si orientalişti erudiţi îl respectau ca pe un veritabil cunoscător al istoriei şi civilizaţiei indiene. Tentativele întreprinse în repetate rânduri de conducerea Muzeului Louvre de a achiziţiona diverse exemplare din bogata sa colecţie au fost de fiecare dată respinse cu indignare. Răposatul preţuia în mod deosebit o statuetă-unicat a zeului Shiva, din aur, evaluată de experţi la cel puţin o jumătate de milion de franci. Om bănuitor şi suspicios, lordul Littleby se temea teribil de hoţi, prin urmare, în camera care adăpostea colecţia erau postaţi zi şi noapte doi paznici înarmaţi.

Enormitatea nelegiuirii şi cinismul cu care a fost înfăptuit asasinatul în masă de pe rue de Grenelle depăşesc orice imaginaţie. Cât dispreţ pentru viaţa omului! Ce cruzime monstruoasă! Şi pentru ce? Pentru un idol din aur, care acum nici măcar nu mai poate fi vândut! Iar dacă va fi topit, Shiva se va transforma într-un banal

lingou de două kilograme. Două sute de grame de metal galben - iată valoarea pe care a avut-o în ochii criminalului fiecare dintre cele zece suflete trimise pe lumea cealaltă. *O tempora, o mores!* vom exclama, asemenea lui Cicero.

Este inexplicabil de ce paznicii şi-au părăsit postul şi au coborât la parter. Este de neînţeles şi la ce misterioasă putere a recurs criminalul pentru a-i supune voinţei sale pe toţi cei aflaţi în casă, fără cea mai mică împotrivire din partea acestora (poliţia bănuieşte că a fost folosită o otravă cu efect rapid). Este însă limpede că asasinul nu se aştepta să-l găsească acasă pe proprietar - calculele sale diabolice au fost evident date peste cap. Se prea poate ca aceasta să explice şi ferocitatea bestială cu care a fost ucis onorabilul colecţionar. S-ar părea că asasinul a fugit de la locul faptei cuprins de panică. În orice caz, el doar a înşfăcat statueta şi unul dintre şalurile indiene expuse în aceeaşi vitrină.

A avut nevoie de şal, fără îndoială, pentru a înfăşură în el statueta din aur, altminteri strălucirea sculpturii putea atrage atenţia vreunui trecător întârziat. Celelalte obiecte de preţ (şi colecţia număra destule) sunt neatinse. Corespondentul dumneavoastră a aflat că lordul Littleby a rămas ieri acasă absolut întâmplător, printr-un concurs fatal de împrejurări. Aseară trebuia să plece la băi, însă, spre nenorocirea sa, a fost ţintuit la pat din pricina unei crize subite de gută. Avem totuşi temeiuri să credem că nemaipomenita nelegiuire nu va rămâne nepedepsită. Cel mai experimentat agent al Prefecturii Parisului, Gustave Gauche, căruia i s-a încredinţat conducerea anchetei, l-a informat în mod confidenţial pe corespondentul nostru că poliţia se află în posesia unui indiciu foarte important. Comisarul este absolut sigur că pedeapsa va urma cât de curând. Întrebat dacă aceste crime au fost comise cumva de un criminal profesionist, dl Gauche a zâmbit şirei in mustaţa-i căruntă şi a răspuns enigmatic: "Nu, fiule, în acest caz firele duc spre înalta societate." Preaplecatul dumneavoastră servitor nu a izbutit să mai stoarcă nici măcar un cuvinţel de la domnia sa.

J. du Roi

ĂSTA DA PEŞTE!

Shiva de aur a fost găsit!
"Crima secolului" de pe rue de Grenelle - opera unui nebun?

Ieri, 17 martie, la orele 6 ale după-amiezii, lui Pierre B., în vârstă de treisprezece ani, care pescuia lângă Podul Invalizilor, i s-a prins atât de vârtos cârligul undiţei de ceva de pe fundul Senei, încât s-a văzut nevoit să intre în apa rece ca gheaţa. ("Păi ce, eram prost să arunc bunătate de cârlig englezesc?" i-a spus tânărul pescar reporterului nostru.) Vitejia lui Pierre a fost răsplătită: cârligul se agăţase nu în te miri ce buştean împotmolit în râu, ci într-un obiect greu, pe jumătate îngropat în mâl. Scos din apă, obiectul a început să răspândească o strălucire nepământeană, orbindu-l pe tânărul pescar uluit. Tatăl lui Pierre, sergent în rezervă, veteran al Bătăliei de la Sedan, şi-a dat seama pe loc că este vorba chiar de faimosul Shiva din aur, din pricina căruia au fost ucişi alaltăieri zece oameni, şi a dus obiectul găsit la Prefectură.

Cum să înţelegem asta? Un criminal care nu a pregetat să asasineze cu sânge rece şi rafinament atâţia oameni a renunţat, din neştiute pricini, să se folosească de trofeul dobândit prin fapta sa monstruoasă! Poliţia şi opinia publică sunt in plină derută. Publicul, pare-se, este înclinat să creadă că în sufletul asasinului s-a trezit, tardiv, conştiinţa şi, îngrozit de oroarea faptei sale, a aruncat idolul în râu. Mulţi chiar bănuiesc că sceleratul s-a înecat şi el pe undeva, prin apropiere. Poliţia are însă înclinaţii mai puţin romantice şi vede în inconsecvenţa acţiunilor criminalului semne evidente de demenţă.

Vom afla oare vreodată dedesubturile acestei inimaginabile istorii de coşmar?

Albumul frumuseţilor pariziene

O serie de douăzeci de cărţi poştale ilustrate, livrate ramburs, pentru 3 fr. 99 cent., preţul expediţiei inclus. Ofertă unică! Grăbiţi-vă, tirajul este limitat. Paris, rue Cuypel, tipografia "Patoux şi fiul".

Partea întâi

PORT SAID - ADEN

Comisarul Gauche

La Port Said, la bordul vaporului *Leviatan* a urcat un nou pasager, care a ocupat cuşeta numărul 18 - ultima cuşetă de clasa întâi liberă -, şi comisarului Gauche i-a crescut pe loc moralul. Nou-venitul arăta foarte promiţător: mişcări reţinute, măsurate, expresie impenetrabilă aşternută pe chipul frumos. La prima vedere părea extrem de tânăr, dar, când subiectul şi-a scos melonul, s-au dezvăluit privirii, surprinzător, tâmplele sale cărunte. Ciudat exemplar, decise comisarul. Constatai pe loc că era vorba de un ins cu caracter şi, cum se spune, cu *trecut*. Era, indiscutabil, un potenţial client pentru *papa* Gauche.

Pasagerul porni pe scara vaporului, legănându-şi portpledul, în vreme ce hamalii asudaţi cărau anevoie un bagaj considerabil: geamantane scumpe, cu scârţ, sacoşe de voiaj de cea mai bună calitate, din piele de porc, legături voluminoase de cărţi, ba chiar şi un triciclu pliant (o roată mare, două mici şi un mănunchi de ţevi metalice sclipitoare). Încheiau procesiunea doi haidamaci care târau după ei nişte haltere cu aspect impresionant.

Inima lui Gauche, copoi bătrân (aşa-i plăcea comisarului să se autogratuleze), tresăltă cu frenezia vânătorului atunci când băgă de seamă că nou-venitul nu purta emblema din aur nici pe reverul elegantului pardesiu de vară, nici pe veston, nici pe lănţişorul ceasului. Se-ncinge treaba, se-ncinge, îşi zise Gauche, cercetându-l cu luare aminte pe filfizon pe sub sprâncenele-i stufoase şi pufăind din pipa sa favorită. Chiar aşa, de unde până unde crezuse el, bătrân fără minte, că asasinul va urca pe vapor încă de la Southampton? Crimele fuseseră comise în 15 martie, or acum era deja 1 aprilie. Putea, foarte simplu, să ajungă la Port Said în vreme ce vaporul ocolea conturul vestic al Europei.

Şi, poftim, ca un făcut: un posibil client perfect, cu bilet de clasa întâi şi - aspect esențial - fără emblemă din aur.

Emblema asta blestemată, pe care era gravată abrevierea numelui companiei maritime Jasper-Artaud Partnership, începuse de la o vreme să-i apară lui Gauche şi noaptea în vis, iar visele erau toate peste măsură de oribile. Bunăoară, cel de azi-noapte.

Se făcea că se plimba cu *madame* Gauche într-o bărcuță, în Bois de Boulogne. Soarele strălucea, păsărelele ciripeau. Brusc, din vârful arborilor se arătase o mutră gigantică de aur, cu nişte ochi neînchipuit de rotunzi, îşi căscase botul în care ar fi încăput fără doar şi poate Arcul de Triumf şi începuse să soarbă eleşteul. Gauche, năpădit de sudoare, se întinsese după vâsle. Între timp, se dovedise că întâmplarea nu se petrecea câtuşi de puțin în parc, ci în mijlocul unui ocean nemărginit. Vâslele se îndoiseră ca nişte paie, madame Gauche îl împungea dureros cu umbreluța-n spinare, apoi o uriaşă matahală strălucitoare aproape acoperise orizontul. Când namila slobozise o fântână ce cuprindea jumătate de cer, comisarul se trezise şi bâjbâise cu mâna tremurândă pe noptieră - unde i-or fi fost pipa şi chibriturile?

Gauche văzuse pentru prima oară balena de aur pe rue de Grenelle, în timp ce examina rămăşițele pământeşti ale lordului Littleby. Englezul zăcea cu gura căscată într-un strigăt mut - proteza dentară îi atârna pe jumătate afară -, iar deasupra frunții totul era un sufleu însângerat. Gauche se lăsase în genunchi - i se păruse că vede între degetele cadavrului o sclipire de aur - şi, după ce privise mai atent, mârâise de satisfacție. Îi picase din senin un noroc rar, de-a dreptul extraordinar, din cele despre care citeşti doar în romanele polițiste. Răposatul, cinste lui, furnizase anchetei un important corp delict - nu pe tavă, ci în palmă. Adică, ia de-aici, Gauche, serveşte-te! Încearcă numai să mi-l faci scăpat pe cel care mi-a crăpat scăfârlia, că o să crăpi şi tu de ruşine, ghiuj bătrân!

Emblema din aur (ce-i drept, la început Gauche nu ştiuse că e vorba de o emblemă, crezuse că-i un breloc sau o agrafă cu

monograma posesorului) nu putea aparține decât asasinului. Pentru orice eventualitate, comisarul arătase, fireşte, podoaba în formă de balenă valetului cel tânăr (ca să vezi ce noroc pe el: în 15 martie puştiul avusese zi liberă şi asta-i salvase viața), dar băiatul nu mai văzuse niciodată flecuşteţul acela la stăpânul lui. Slavă Domnului!

Apoi porniseră să se rotească volanții şi să se învârtă roțile dințate ale greoiului mecanism polițienesc: ministrul şi prefectul puseseră la bătaie forțele lor de elită întru rezolvarea "Crimei secolului". Chiar în seara următoare, Gauche aflase că cele trei litere gravate pe balena de aur nu erau inițialele cine ştie cărui destrăbălat înglodat în datorii, ci ale unui consorțiu maritim franco-britanic abia înființat. Balena era simbolul navei-minune *Leviatan,* recent lansată la apă în şantierul naval din Bristol şi gata să pornească în prima sa cursă, spre India.

Despre giganticul vapor ziarele duseseră vestea de multe luni încoace. Acum se aflase că, în ajunul acestei prime călătorii, Monetăria Londrei bătuse nişte embleme omagiale din aur şi argint: din aur pentru pasagerii de la clasa întâi şi pentru ofițerii superiori de pe navă, din argint pentru pasagerii de la clasa a doua şi pentru subalterni. Pe luxoasa navă, unde realizările tehnicii se împleteau cu un confort nemaivăzut, nu fusese prevăzută şi clasa a treia. Compania garanta călătorilor servicii complete, încât nu era obligatoriu să fii însoțit de un servitor. "Valeții îndatoritori şi cameristele pline de tact vor avea grijă să vă simțiți ca acasă la bordul lui *Leviatan",* spunea o reclamă tipărită de ziarele din întreaga Europă. Fericiților care-şi comandaseră o cabină la prima cursă, Southampton-Calcutta, li se înmânase, laolaltă cu biletul, o balenă din aur sau din argint. Iar biletul putea fi cumpărat din orice mare port al Europei, de la Londra până la Constantinopol.

Toate bune şi frumoase: emblema nu era la fel de utilă ca inițialele proprietarului, dar asta complica destul de puțin problema, îşi făcuse socoteala comisarul. Numărul insignelor din aur fusese strict limitat. Trebuia doar să aştepte ziua de 19 martie - ziua când era prevăzută ieşirea triumfală în larg -, să

ajungă la Southampton, să urce pe vapor şi să vadă care dintre pasagerii de clasa întâi nu poartă balena în miniatură. Sau (ceea ce era şi mai probabil) să afle care anume dintre cei ce-şi cumpăraseră bilet nu urcă la bord. Acela va fi, prin urmare, clientul lui papa Gauche. Simplu ca bună ziua.

Deşi Gauche detesta călătoriile, de astă-dată îşi călcase pe inimă. Îşi dorea nespus să rezolve personal "Crima secolului". Mai ştii, poate aşa l-ar avansa în sfârşit la gradul de comisar de divizie. Mai are trei ani până la pensie. Una e să primeşti pensie de categoria a treia, alta-i să fie de-a doua. Diferența se ridică la o mie cinci sute de franci pe an, or, o mie cinci sute de franci nu găseşti pe toate drumurile.

Aşa că insistase el însuşi să i se dea cazul. Se gândise că va face o plimbare până la Southampton, iar în cel mai rău caz va ajunge pe calea apei până la Le Havre, unde vaporul avea prima oprire; acolo, la dana de acostare - jandarmi şi reporteri. Titlu în *La Revue Parisienne:* «Crima secolului» a fost soluționată, poliția noastră e la înălțime." Sau şi mai bine: "Gauche, bătrânul copoi, s-a ținut de cuvânt."

Da' de unde! Prima surpriză neplăcută îl aşteptase pe comisar la biroul maritim din Southampton, unde aflase că pe afurisitul ăla de vapor erau o sută de cabine de clasa întâi şi zece ofițeri superiori. Toate biletele fuseseră vândute. O sută treizeci şi două. Şi împreună cu fiecare bilet se înmânase câte o emblemă din aur. Aşadar o sută patruzeci şi doi de suspecți - nu era de glumă. Nu-i nimic, se liniştise Gauche, doar unul dintre ei nu va avea balena.

În dimineața zilei de 19 martie, comisarul, cu părul zburlit de vântul umed, dar înfofolit cu un fular călduros, stătea lângă pasarela vaporului, alături de *mister* Josiah Cliff - căpitanul, şi de *monsieur* Charles Renier - secundul. Cei doi ofițeri întâmpinau pasagerii. Fanfara cânta, alternativ, marşuri englezeşti şi franțuzeşti, pe chei se îmbulzea o mulțime de oameni, iar Gauche pufnea de furie, tocând între dinți sărmana pipă nevinovată. Pentru că, vai, din pricina vremii friguroase, toți pasagerii purtau pelerine de ploaie, paltoane, mantale, robe

orientale. Încearcă numai să afli care are şi care n-are emblemă. Asta fusese plăcuta surpriză numărul doi.

Toţi cei care urmau să urce pe vapor la Southampton sosiseră până la ultimul, ceea ce însemna că, şi dacă-şi pierduse emblema, asasinul ajunsese totuşi la bord. Îi socotea pe poliţişti, de bună seamă, nişte idioţi patentaţi.

Oare spera că se va pierde în puhoiul acela de lume? Sau, cine ştie, poate nu avea de ales?

Oricum, un lucru era clar: Gauche trebuia să călătorească până la Le Havre. Comisarului i se repartiză cabina de rezervă, destinată oaspeţilor de vază ai companiei maritime.

Imediat după plecare, în marele salon de la clasa întâi s-a organizat un bal, eveniment în care comisarul îşi punea mari speranţe, dat fiind că pe invitaţii se menţiona: "Intrarea pe baza prezentării emblemei sau a biletului de clasa întâi." Şi cine se va obosi să-şi ţină biletul în mână? Era mult mai simplu să-ţi agăţi la haină micuţul şi drăgălaşul leviatan din aur.

La banchet, Gauche şi-a vărsat în sfârşit năduful: i-a scormonit pe toţi cu privirea, ba chiar s-a văzut nevoit să-şi vâre nasul în decolteul câtorva doamne. Nu cumva e agăţat acolo, în vâlceluţă, ceva pe un lănţişor de aur - să fie o balenă, poate? Cum să nu verifici?

Toţi beau şampanie, se ghiftuiau cu felurite delicatese oferite pe tăvi de argint şi dansau, în vreme ce Gauche muncea: îi ştergea de pe listă pe cei care purtau emblema la locul ei. Cele mai mari bătăi de cap le avea cu bărbaţii. Mulţi dintre ei, mişeii, îşi agăţaseră balena de lanţul ceasului, pe care-l vârâseră în buzunarul vestonului. Comisarul se văzuse nevoit să se intereseze de unsprezece ori cât e ceasul.

Surpriza numărul trei: toţi ofiţerii purtau insigna, dar pasageri cu ea lipsă descoperi nu mai puţin de patru, dintre care doi de sex feminin. Lovitura care spărsese ţeasta lordului Littleby ca pe-o coajă de nucă fusese de o asemenea forţă, încât doar un bărbat o putuse aplica, şi nu un bărbat oarecare, ci un atlet excepţional. Pe de altă parte, comisarul, ca unul dintre cei mai experimentaţi specialişti în materie de crime, ştia perfect

că, în stare de emoție extremă sau de criză isterică, cea mai firavă domniță e capabilă de veritabile miracole. Iar exemple avea destule la-ndemână. Anul trecut, o modistă din Neuilly, o nagâță de fetişcană, îşi aruncase de la etajul trei amantul infidel - un rentier dolofan, de două ori mai solid şi cu un cap şi jumătate mai înalt decât ea. Aşa că nu puteau fi excluse din rândul suspecților nici femeile care nu purtau emblema. Deşi, unde s-a mai văzut ca o femeie, şi încă una din lumea bună, să ştie să facă injecții cu atâta îndemânare?

Într-un fel sau altul, investigațiile sale la bordul navei amenințau să treneze, prin urmare comisarul recurse la obişnuita sa meticulozitate. Căpitanul Josiah Cliff era singurul ofițer de pe vas inițiat în secretul anchetei şi primise instrucțiuni din partea conducerii companiei să acorde apărătorului francez al legii întreaga asistență posibilă. Gauche folosi acest privilegiu fără nici o jenă: pretinse ca toate persoanele care intrau în zona lui de interes să fie repartizate în acelaşi salon.

Acum e momentul să explicăm că, din considerente de ordin privat şi din grijă pentru confortul pasagerilor (în reclama făcută vaporului se spunea: "Vă veți simți ca într-un vechi conac englezesc de cea mai bună tradiție"), persoanele care călătoreau la clasa întâi urmau să ia masa nu în uriaşa sală prevăzută în acest scop, laolaltă cu cei şase sute de purtători ai democraticelor embleme din argint, ci erau repartizați în sufragerii confortabile, fiecare purtând alt nume şi având aspectul unui salon din înalta societate: candelabre de cristal, stejar şi mahon băițuit, scaune îmbrăcate în catifea, tacâmuri sclipitoare de argint, chelneri pomădați şi stewarzi săritori. Pentru atingerea țelurilor sale, comisarul pusese ochii pe salonul "Windsor", aflat pe puntea superioară, chiar la prora: trei pereți cu ferestre neîntrerupte şi o panoramă magnifică - nici chiar în zilele mohorâte nu era nevoie să fie aprinsă lumina. Catifeaua avea aici o nuanță auriu-cafenie, iar pe şervete se lăfăia blazonul Casei Windsor.

În jurul mesei ovale, cu picioarele fixate în podea (pentru eventualitatea unui tangaj mai puternic), erau plasate şase scaune cu spătar înalt, sculptate, împodobite cu tot felul de zorzoane gotice. Comisarului îi plăcea că aveau să stea cu toții la aceeaşi masă şi-i ordonase stewardului să aşeze plăcuțele cu numele pasagerilor nu oricum, ci în chip strategic: pe cei patru fără emblemă îi instală chiar în fața lui, ca să nu-i scape din ochi pe guguştiuci. Gauche nu izbutise totuşi să-l convingă pe căpitan să ia loc în capul mesei, aşa cum plănuise. Mister Josiah Cliff nu dorea să participe (potrivit propriei sale exprimări) "la bâlciul acesta" şi se instalase în salonul "York", unde luau masa noul viceregе al Indiei, consoarta acestuia şi doi generali din armata indiană. "York" era plasat în prestigioasa zonă de la pupa, la distanță maximă de ciumatul "Windsor", unde fusese trimis secundul, Charles Renier. Acesta din urmă îi displăcu comisarului din prima clipă: față arsă de soare şi bătută de vânt, vorbă dulceagă, păr negru sclipind de briliantină, mustăcioare cănite, dublu răsucite. Paiață de bâlci, nu marinar.

În cele douăsprezece zile câte trecuseră de când se desprinseseră de țărm, comisarul apucase să-i observe destul de bine pe vecinii de salon, deprinsese bunele maniere (adică să nu fumeze în timpul mesei şi să nu adune sosul cu un dumicat de pâine), îşi însuşise mai mult sau mai puțin geografia complicată a acelui oraş plutitor şi se obişnuise cu tangajul, dar tot nu progresase în direcția dorită.

Iată, deci, cum se prezenta situația.

Inițial, primul în ordinea suspiciunilor fusese sir Reginald Milford-Stokes, un gentleman jigărit, roşcovan, cu favoriți zburliți. Părea să aibă vreo cel mult treizeci de ani. Se comporta straniu: ba îşi pironea ochişorii verzi undeva departe şi nu răspundea la întrebări, ba se înviora brusc şi îndruga din senin verzi şi uscate despre insulele Tahiti, despre recifuri de corali, lagune de smarald şi colibe cu acoperiş din frunze de palmier. Țicnit şi pace. Ce nevoie avea acest baronet, odrasla unei familii bogate, să călătorească până la capătul lumii, spre nu-ştiu-care Oceania? Ce nu văzuse el la viața lui? Afurisitul de aristocrat se

prefăcuse că nu aude întrebarea - pusă, de altfel, în două rânduri - referitoare la lipsa emblemei. Se întorcea către comisar, iar dacă se uita într-adevăr la el, îl privea fix, ca pe-o muscă. Snob nenorocit. Încă la Le Havre (unde stătuseră patru ore) Gauche dăduse fuga la telegraf şi ceruse Scotland Yardului referințe: ce-i cu acest Milford-Stokes, s-a făcut sau nu remarcat prin niscai violențe, oare nu a urmat aşa, de amuzament, cursuri de medicină? Răspunsul sosise chiar înaintea plecării vaporului. Se pare că nu găsiseră nimic interesant, ba se explicau şi ciudățeniile lui. Şi totuşi, nu avea balena de aur, deci nu era cu putință ca roşcovanul să fie şters de pe lista clienților lui Gauche.

Cel de-al doilea: monseniorul Gintaro Aono, "nobil japonez" (aşa era înscris în registrul pasagerilor). Asiatic ca toți asiaticii: mic de statură, uscățiv, cu vârstă greu de ghicit, mustăcioară subțirică şi ochişori tăioşi ca nişte fante oblice. La masă, de obicei tăcea. Întrebat despre ocupația sa, bolborosise fâstâcit: "ofițer în armata imperială". Când fusese descusut despre emblemă, se fâstâcise încă şi mai abitir, îl străpunsese pe comisar cu o privire încărcată de ură şi, după ce se scuzase, o zbughise pe uşă afară. Nici măcar supa nu şi-o terminase. Suspect! Oho, şi-ncă cum! Ce mai, sălbatic în toată regula. În salon îşi făcea vânt cu un evantai din hârtie, strident colorat, ca un pederast din speluncile foarte vesele de pe rue de Rivoli. Se plimba pe punte încălțat în nişte târlici de lemn, înveşmântat într-un halat de bumbac şi fără pantaloni pe el. Gustave Gauche credea, fireşte, în libertate, egalitate şi fraternitate, dar unui asemenea macac nu trebuia să i se permită accesul la clasa întâi.

Şi acum, despre femei.

Madam Renate Kleber: tinerică, probabil puțin peste douăzeci de ani. Soția unui funcționar austriac de bancă. Se ducea la Calcutta, la soțul ei. Nu putea fi considerată o frumusețe - nas ascuțit, vioaie, vorbăreață. La o clipă după ce făceai cunoştință cu ea, te înştiința că e însărcinată, stare căreia îi erau supuse toate gândurile şi simțămintele sale. Amabilă, directă, dar

absolut insuportabilă, în cele douăsprezece zile izbutise să-l plictisească de moarte pe comisar cu flecăreala despre prețioasa-i sănătate, brodatul bonețelelor şi alte asemenea flecuşteţe. Un veritabil stomac pe picioare, măcar că sarcina era în stadiu incipient, iar pântecele abia i se rotunjise nițel. Gauche, fireşte, prinsese momentul şi o întrebase unde-i era emblema. Elvețianca clipise din ochişorii-i albaştri, plângându-se că rătăceşte toate cele. Ei da, sigur, era chiar foarte posibil. Comisarul o trata pe Renate Kleber cu un amestec de iritare şi atitudine protectoare şi nu o considera, la modul serios, unul dintre clienții lui.

Pe cea de-a doua doamnă, *miss* Clarissa Stamp, experimentatul detectiv o studiase însă cu mult mai mare interes. Era de bună seamă ceva necurat în privința ei. Părea o englezoaică ca toate englezoaicele: păr spelb, searbăd, trecută de prima tinerețe, liniştită, maniere cuviincioase, dar în ochii ei apoşi vedeai fulgerând la răstimpuri sclipiri de diavoliță. Am mai văzut noi de-alde ăştia. Apa stătută e cu draci umplută. Şi iar era vorba de mici detalii semnificative. Ai zice că-i vorba de fleacuri, la care altul n-ar lua aminte, dar Gauche, copoi bătrân, are privirea ageră. Miss Stamp purta rochii şi costume scumpe, nou-nouțe, după ultima modă de la Paris, poşetuță din baga (văzuse una la fel pe Champs-Elysées - trei sute cincizeci de franci), dar îşi cumpărase un carnețel de însemnări ieftin de la o amărâtă de dugheană de papetărie. O dată o văzuse purtând pe punte un şal (bătea vântul) exact ca al doamnei Gauche, din blană de câine. Sigur, era un şal călduros, dar deloc potrivit pentru o lady englezoaică. Şi, curios, toate lucrurile noi ale acestei Clarissa Stamp erau, fără excepție, scumpe, pe când cele vechi erau urâțele şi de cea mai proastă calitate. Ceva nu se lega. La un moment dat, înaintea unui *five o'clock,* Gauche a întrebat-o: "Cum se face, domnişoară, că nu purtați niciodată balena de aur? Nu vă place? După părerea mea, e un lucruşor şic." Şi ce credeți? A năpădit-o o roşeață mai ceva ca pe "nobilul japonez" şi i-a spus că a purtat-o deja, dar că el pur şi simplu n-a observat-o. Mințea. Gauche ar fi observat-o, fără îndoială.

Comisarului îi răsărise o mică idee subtilă, dar în cazul acesta trebuia să aştepte momentul psihologic adecvat. Vedem noi cum va reacţiona atunci această Clarissa.

Dacă tot erau zece locuri la masă, iar pasageri fără emblemă doar patru, Gauche se hotărâse să-şi completeze colecţia cu alte personaje care, deşi aveau emblema, erau şi ele, în felul lor, ciudate. Asta ca să lărgească sfera cercetărilor, pentru că oricum rămăseseră scaune libere.

Pentru început, îi ceruse căpitanului să-l repartizeze la "Windsor" pe medicul-şef al vaporului, monsieur Truffo. Josiah Cliff cam mârâise, dar în cele din urmă cedase. Era clar de ce avea Gauche nevoie de Truffo: era singurul medic de pe *Leviatan* - aşadar maestru în arta de a face injecţii - şi, potrivit statutului său, avea dreptul la emblemă. Doctorul s-a dovedit a fi un italian mic de stat, rotofei, cu piele măslinie şi frunte lată, continuată cu o chelie veşnic brăzdată de zgârieturi rare, ca de ţesală. Era de-a dreptul imposibil să ţi-l închipui pe acest personaj comic în rolul unui asasin necruţător. A trebuit ca, pe lângă locul doctorului, să i se rezerve unul şi consoartei sale. Truffo se însurase cu numai două săptămâni în urmă şi hotărâse să îmbine utilul cu plăcutul, adică slujba cu luna de miere. Scaunul ocupat de proaspăta madame Truffo fusese irosit de-a binelea. Aleasa acelui Esculap al navei, o englezoaică acră, mereu posomorâtă, părea de două ori mai vârstnică decât cei douăzeci şi cinci de ani ai ei şi-i provoca lui Gauche un plictis mortal, cum o făceau, de fapt, majoritatea compatrioatelor sale. Gauche o boteză pe loc "oaia", din pricina genelor albe şi a vocii behăite. De fapt, femeia deschidea foarte rar gura, pentru că nu ştia franţuzeşte, iar în salon, slavă Domnului, conversaţiile se purtau în principal în acest grai nobil. Madame Truffo nu avea emblemă, fireşte, pentru că nu era nici ofiţer, nici pasager.

Comisarul mai observase în registru numele unui expert în arheologie indiană, Anthony F. Sweetchild, şi hotărâse că un indianist era exact ce-i trebuia. Doar şi răposatul Littleby fusese ceva de genul acesta. Mister Sweetchild, un lungan cu ochelari

rotunzi şi bărbuță de țap, adusese el însuşi vorba despre India încă din prima seară. Mai târziu, Gauche îl trăsese de-o parte pe profesor şi cârmise cu grijă discuția spre colecția lordului Littleby. Specialistul în arheologie indiană îl numise pe răposat, cu dispreț, un "diletant", iar colecția lui, "o adunătură de curiozități puse laolaltă fără urmă de metodă ştiințifică". Unicul obiect de valoare al colecției, afirmase el, era acel Shiva din aur. Bine că Shiva se înduplecase să se lase găsit, pentru că, după cum se ştie, poliția franceză se pricepe doar să ia mită. Din pricina acestei remarci strigător la cer de nedreaptă, Gauche începuse să tuşească de nervi, dar Sweetchild îl sfătuise să fumeze mai puțin. Apoi profesorul remarcase cu dispreț că Littleby, ce-i drept, îşi procurase o destul de valoroasă colecție de țesături şi veşminte pictate, printre care se nimeriseră şi unele exemplare extrem de interesante, dar acestea țineau mai curând de meşteşugurile băştinaşilor şi de artele aplicate. Nu era rău nici cufăraşul din lemn de santal, din secolul al XVI-lea, provenind din Lahore, cu o gravură pe o temă din *Mahabharata*. Şi profesorul a continuat să peroreze aşa, încât pe comisar l-a luat curând somnul.

Gauche şi-a ales ultimul vecin de salon din ochi, cum se spune, dar nu la întâmplare. Şi asta pentru că, recent, se întâmplase să citească o cărțulie hazlie, tradusă din italiană. Un anume Cesare Lombroso, profesor de medicină legală în oraşul italian Torino, elaborase o întreagă teorie în domeniul criminalistic, potrivit căreia ucigaşii înnăscuți nu sunt vinovați de comportamentul lor antisocial. Conform teoriei evoluționiste a doctorului Darwin, omenirea parcurge în dezvoltarea ei anumite etape, apropiindu-se treptat de perfecțiune. Criminalul este însă un rebut al procesului evolutiv, un regres la o treaptă inferioară pe scara dezvoltării. Prin urmare, un potențial criminal sau tâlhar este foarte uşor de recunoscut: seamănă cu maimuța din care ne tragem cu toții. Comisarul reflectase îndelung la cele citite. Pe de o parte, în pestrițul şir de criminali şi infractori cu care avusese de-a face în cei treizeci de ani de activitate polițienească, nu aduceau nici pe departe toți a gorile,

ba se nimereau unii cu mutre atât de angelice, încât numai ce le aruncai o privire şi te podideau lacrimi de înduioşare. Pe de altă parte, erau totuşi destui şi cei care aduceau a maimuțe. Şi-apoi, bătrânul Gauche, ateu convins, nu credea nici în povestea cu Adam şi Eva. Teoria lui Darwin i se părea mult mai fundamentată. Problema era că, printre pasagerii de la clasa întâi, îi sărise în ochi un individ scos parcă dintr-un tablou intitulat "Criminalul tipic": frunte joasă, arcade proeminente, ochi mici, nas turtit, bărbie teşită. Aşadar, comisarul ceruse ca numitul Étienne Boileau, negustor de ceai, să fie repartizat la "Windsor". Individul se dovedise a fi cel mai plăcut comesean - un om plin de viață, tată a unsprezece copii şi filantrop convins.

În general, se părea că la Port Said, următoarea oprire după Le Havre, călătoria pe mare a lui papa Gauche se va încheia. Ancheta bătea totuşi pasul pe loc. Mai mult, flerul dobândit în numeroşii ani de slujbă îi şoptea comisarului că se învârte în cerc, că lipseşte dintre pasageri chiar personajul principal. Detectivul întrevedea dezagreabila perspectivă de a călători pe întreaga blestemată de rută Port Said-Aden-Bombay-Calcutta, la punctul terminus urmând să se spânzure de primul palmier. Doar nu era să se întoarcă la Paris ca un câine bătut! Colegii l-ar lua în râs, iar conducerea ar începe să-i scoată ochii pentru călătoria la clasa întâi pe spezele statului. Măcar să nu-l oblige să iasă la pensie înainte de termen...

La Port Said, Gauche şi-a călcat pe inimă şi aproape s-a ruinat cumpărându-şi nişte cămăşi în plus - călătoria promitea să fie lungă -, o provizie de tabac egiptean şi, din lipsă de ocupație, o plimbare de doi franci cu birja de-a lungul faimoasei rade a portului. Acolo, nimic ieşit din comun. Mă rog, un far destul de solid şi două diguri lungi. Orăşelul îți producea o impresie bizară - nu părea nici în Asia, nici în Europa. Dacă te uitai la reşedința guvernatorului general al Canalului de Suez, puteai să juri că eşti în Europa. Pe străzile din centru vedeai la tot pasul chipuri de europeni, cucoane plimbându-se sub umbreluțe albe, domni înstăriți tropotind cu pântecele înainte, purtând pălării panama şi canotiere de pai. Dar, imediat ce birja a cotit spre un

cartier de-al băştinaşilor - duhoare, muşte, gunoaie putrezite, copilandri arabi murdari, cerşind un bănuț. De ce se obosesc oare trântorii bogați să călătorească? E la fel pretutindeni: unii se-ngraşă de-atâta lăcomie, alții crapă de foame.

Obosit de reflecțiile pesimiste şi de arşiță, comisarul s-a întors abătut pe vapor. Unde - să vezi noroc - apăruse un nou client şi, la prima privire, unul foarte promițător.

Comisarul îi făcu o scurtă vizită căpitanului şi culese informații. Aşadar, numele: Erast P. Fandorin, cetățean rus. Cine ştie din ce pricină, cetățeanul rus nu-şi indicase vârsta. Ocupațiunea: diplomat. Sosit de la Constantinopol, se îndreaptă spre Calcutta şi de-acolo la post, în Japonia. De la Constantinopol? Aha, participase pesemne la negocierile de pace care încheiaseră recentul război ruso-turc. Gauche copie meticulos toate aceste date pe o foaie de hârtie pe care o aşeză cu grijă în faimoasa mapă din percal în care păstra documentele referitoare la caz. Nu se despărțea niciodată de mapa aceasta - tot timpul răsfoia şi recitea procesele-verbale şi decupajele din ziar, iar în momentele de reverie desena pe marginea paginilor peştişori şi căsuțe. Era dorința lui secretă, care-şi croia drum la lumină din adâncul inimii: cum că va ajunge comisar de divizie, va primi o pensie decentă, iar el şi madame Gauche îşi vor cumpăra o căsuță drăguță, undeva în Normandia. Acolo, el, un *flic* parizian în retragere, va pescui şi-şi va face singur cidrul. N-ar fi grozav? Ei, dar până la pensie ar trebui să adune un mic capital, măcar douăzeci de mii...

Se văzu nevoit să mai facă o vizită în port - noroc că vaporul îşi aştepta rândul la intrarea în Canalul de Suez - ca să trimită o telegramă la Prefectură: este oare cunoscut la Paris diplomatul rus E.P. Fandorin, a trecut acesta recent granița Republicii Franceze?

Răspunsul sosi repede, după numai două ore şi jumătate. Comisarul află că rusul, drăguțul de el, trecuse granița, şi încă de două ori. Prima oară în vara lui 1876 (mă rog, asta nu contează) şi a doua oară în decembrie 1877, adică în urmă cu

trei luni. Sosise de la Londra şi fusese înregistrat la punctul de vamă şi control al paşapoartelor de la Pas-de-Calais. Nu se ştia câtă vreme rămăsese în Franța. Era foarte posibil ca în data de 15 martie să se fi aflat încă la Paris. Putea, aşadar, să facă o scurtă vizită şi în rue de Grenelle, cu o seringă în mână - unde nu-şi vâră dracul coada?

Aşadar, trebuia eliberat un locşor la masă. Cel mai bine ar fi fost, desigur, să scape de nevasta doctorului, dar cum să atentezi la sfânta instituție a căsătoriei? După o clipă de gândire, Gauche decise să se descotorosească de negustorul de ceai - acesta, oricum, nu satisfăcuse speranțele teoretice ale comisarului şi era cel mai puțin promițător client. N-are decât să-l anunțe stewardul, să-i spună că ar fi, chipurile, un loc într-un salon cu domni mai importanți sau cu doamne mai drăgălaşe. Doar la asta-i bun un steward, ca să rezolve chestiuni de acest fel.

Apariția noului personaj în salon iscă o mică senzație - în timpul călătoriei toți izbutiseră să se sature până-n gât unii de alții, şi tocmai acum, iată, sosea un domn proaspăt, ba încă având un aer atât de impozant. Nimeni nu catadicsi să se intereseze de soarta bietului monsieur Boileau, reprezentantul stadiului anterior de evoluție. Comisarul observă că, dintre toți, cel mai mult se înviorase miss Clarissa Stamp, fata bătrână: începuse să îndruge verzi şi uscate despre artişti, teatru, literatură. Şi lui Gauche îi plăcea ca în clipele de răgaz să stea într-un fotoliu cu o cărticică bună în mâini - dintre toți autorii îl prefera pe Victor Hugo; ştia să zugrăvească viața adevărată, era şi înălțător, şi-ți storcea şi lacrimi -, dar putea la o adică să picotească pe cinste. Totuşi, despre scriitorii ruşi, cu numele lor care-ți împleticeau limba, nu auzise niciodată, se-nțelege, aşa că nu putea participa la conversație. Oricum, scrumbia asta de englezoaică se străduia de pomană, prea era tânăr pentru ea monsieur Fandorin.

Renate Kleber nu-şi irosise nici ea timpul: întreprinse o tentativă de a-l înrola pe nou-sosit în tagma slugilor masculine pe care le fugărea nemilos ba după şal, ba după umbreluță, ba

după un pahar cu apă. Nici cinci minute nu trecuseră de când începuse cina, şi madame Kleber îl şi inițiase pe rus în toate amănuntele complicate ale stării sale delicate, se plânsese de o migrenă şi îl rugase să se ducă după doctorul Truffo, care în acel moment era reținut pe undeva. Diplomatul însă, după cum se pare, se dumirise pe loc cu cine avea de-a face şi se scuzase politicos că nu ştie cum arată doctorul. Se repezise în schimb să-i îndeplinească cererea îndatoritorul locotenent Renier, cea mai devotată dintre dădacele nevestei însărcinate a bancherului.

Prima impresie pe care ți-o producea acest Erast Fandorin era următoarea: taciturn, rezervat, politicos. Totuşi, prea spilcuit după gustul lui Gauche. Guleraş scrobit de-ai fi zis că-i de alabastru, ac cu perlă la cravata de mătase, o garoafă sângerie (ce drăgălaş) la butonieră. Cărare perfectă, despărțită fir cu fir, unghii îngrijite şi mustăți negre subțiri, ca desenate cu cărbunele.

Mustățile pot spune multe despre firea unui bărbat. Dacă sunt ca ale lui Gauche - ca de morsă adică, atârnând la colțurile gurii -, se cheamă că ai de-a face cu un om serios, conştient de valoarea sa, nu cu vreun fluşturatic, şi ştii că nu e bine să te pui cu unul ca el. Dacă mustățile-s răsucite în sus, ba au şi vârfuri ascuțite, ai în față un fustangiu şi-un *bon vivant*. Mustăți continuate cu favoriți: e vorba de-un om ambițios, care visează să ajungă general, senator sau bancher. Iar când sunt ca ale lui monsieur Fandorin, vorbesc despre o reprezentare romantică a propriei persoane.

Ce mai putea spune despre rus? Vorbea destul de bine franțuzeşte. Un detaliu caracteristic: se bâlbâia nițeluş. Emblemă - nu purtase, nu avea nici acum. Diplomatul acorda cel mai mare interes japonezului, îi punea tot soiul de întrebări plicticoase despre Japonia, dar samuraiul îi răspundea circumspect, să juri că se aştepta la cine ştie ce uneltire. Şi asta pentru că noul pasager nu explicase alesei companii unde şi de ce călătoreşte, îşi spusese doar numele şi naționalitatea. Pentru comisar, setea de cunoaştere a lui Fandorin era de înțeles: doar urma să locuiască în Japonia. Gauche îşi imagina o țară în care

toți, până la unul, erau aidoma lui monsieur Aono, în care toți locuiau în căsuțe de păpuşi, cu acoperişul răsucit în sus, şi erau gata oricând să-şi scoată măruntaiele cu sabia la cea mai mică provocare. Mda, rusul nu era de invidiat.

După cină, când Fandorin se aşeză într-un colț să-şi aprindă o țigară, comisarul îşi găsi loc într-un fotoliu alăturat şi începu să pufăie din pipă. Ceva mai devreme, Gauche se prezentase noii sale cunoştințe drept rentier parizian, care întreprinde din curiozitate o călătorie în Orient (asta era legenda). Acum împinse conversația spre cazul lui, dar de departe, cu mare atenție. Îşi învârti pe rever balena din aur (era chiar cea găsită pe rue de Grenelle) şi spuse într-o doară, pentru a lega conversația:

– Frumos flecuşteț, nu credeți?

Rusul trase cu coada ochiului spre emblemă, dar nu-i răspunse.

– E din aur curat! E şic! continuă admirativ Gauche.

Iarăşi tăcere expectativă, dar foarte cuviincioasă. Omul aştepta pur şi simplu continuarea. Ochii albaştri îl priveau cu luare-aminte. Diplomatul are o piele frumoasă - piersică, nu alta - şi obraji rumeni, ca de fată mare. Dar nu e genul "băiețelul mamei", simți pe loc asta.

Comisarul se hotărî să schimbe tactica.

– Călătoriți mult? Ridicare evazivă din umeri.

– Doar aveți o slujbă pe tărâm diplomatic… Fandorin îşi înclină politicos capul, scoase din buzunar o țigară lungă şi îi tăie căpețelul cu un cuțitaş de argint.

– Prin Franța ați avut prilejul să treceți? Iarăşi o înclinare a capului. Din *monsieur le russe* nu poți scoate un interlocutor ca lumea, îşi zise Gauche, dar nu avea de gând să renunțe.

– Mie cel mai mult îmi place Parisul la începutul primăverii, în martie, rosti visător detectivul. E cea mai frumoasă lună a anului!

Îşi privi pătrunzător vecinul şi se pregăti lăuntric - ce va spune?

Fandorin clătină de două ori din cap. Cum să înțelegi asta, că a luat la cunoştință faptul sau că e de acord? Începând să se enerveze, Gauche îşi arcui ostil sprâncenele:

– Aşadar, nu vă place emblema? Pipa fâsâi şi se stinse.

Rusul oftă scurt, îşi vârî mâna în buzunarul vestei, scoase de-acolo, cu două degete, o balenă din aur şi catadicsi în sfârşit să deschidă gura:

– Văd, d-domnule, că vă interesează emblema mea. Poftim, iat-o. Nu o port pentru că nu vreau să par un rândaş cu o tinichea agățată la rever, fie ea şi d-din aur. Asta-i unu. Dumneavoastră, monsieur Gauche, nu aduceți a rentier, prea mă scormoniți cu privirea. Şi-apoi, ce nevoie are un rentier parizian să care după el o mapă de funcționar? Asta-i doi. Din moment ce cunoaşteți natura ocupației mele, înseamnă că aveți acces la d-documentele de pe vas. Presupun că sunteți detectiv. Asta-i trei. Şi acum, patru: dacă aveți nevoie de unele lămuriri din partea mea, n-o luați pe ocolite, întrebați-mă direct.

Discută cu unul ca ăsta dacă poți.

Gauche se văzu nevoit să caute o ieşire din încurcătură. Îi şopti confidențial mult prea agerului diplomat că este detectivul civil al navei, că are sarcina de a se îngriji de securitatea pasagerilor - dar în chip secret şi cu toată delicatețea posibilă, pentru a nu răni sensibilitatea alesei societăți. Nu se ştie dacă Fandorin l-a crezut sau nu, fapt este că rusul nu s-a apucat să-l chestioneze.

Dar tot răul spre bine: comisarul avea acum, dacă nu un tovarăş de idei, măcar un interlocutor care, în plus, era înzestrat cu un uimitor simț de observație şi cu excepționale cunoştințe în materie de criminologie.

Stăteau adesea pe punte, privind malul uşor povârnit al canalului, fumau (Gauche - pipă, rusul - țigări) şi conversau pe diverse teme interesante. De pildă, despre metodele ultramoderne de identificare şi prindere a infractorilor.

– Politia franceză îşi desfăşoară activitatea după ultimul cuvânt al ştiinței, se lăudă odată Gauche. La noi, la Prefectură, există un serviciu special de identificare condus de un tânăr

geniu, Alfonse Bertillon. El a elaborat un întreg sistem de înregistrare a elementelor criminale.

– M-am întâlnit cu doctorul Bertillon în timpul ultimei mele v-vizite la Paris, spuse pe neaşteptate Fandorin. Mi-a povestit despre metoda lui antropometrică. Bertillonajul este o teorie ingenioasă, foarte ingenioasă. Aţi început deja să o a-aplicaţi? Cu ce rezultate?

– Deocamdată, cu nici unul, răspunse comisarul ridicând din umeri. Pentru început, trebuie supuşi bertillonajului toţi recidiviştii, iar asta ne va lua ani şi ani. În secţia lui Alphonse domneşte un veritabil haos: arestaţii sunt aduşi în cătuşe, sunt măsuraţi pe toate părţile precum caii la iarmaroc, apoi datele sunt transcrise pe nişte cartele. În schimb, în curând activitatea poliţiei va fi o joacă de copii. Să zicem că găseşti la locul infracţiunii amprenta mâinii stângi. O măsori, te duci la cartotecă. Aha, degetul mijlociu are o lungime de 89 de milimetri. Te duci deci la Secţia nr. 3. Acolo sunt înregistraţi şaptesprezece infractori cu degetul mijlociu de aceeaşi lungime. Mai departe, un fleac: verifici cine şi unde a fost în ziua cu pricina şi-l înhaţi pe cel care n-are alibi.

– Aşadar, delincvenţii sunt împărţiţi pe secţii după lungimea degetului mijlociu? întrebă rusul, însufleţit de cel mai viu interes.

Gauche zâmbi condescendent pe sub mustaţă.

– A fost pus la punct un întreg sistem, tânărul meu prieten. Bertillon împarte oamenii în trei grupe, după lungimea craniului. Fiecare grupă se împarte în trei subgrupe, după lăţimea craniului. Aşadar, avem în total nouă subgrupe. Subgrupa, la rândul ei, se împarte în trei secţiuni - după dimensiunea degetului mijlociu de la mâna stângă. Prin urmare, sunt douăzeci şi şapte de secţiuni. Şi asta încă nu-i tot. Fiecare secţiune are trei diviziuni - după dimensiunea urechii drepte. Câte diviziuni vin cu totul? Exact optzeci şi una. Clasificarea ia apoi în consideraţie înălţimea în poziţie şezând, mărimea tălpii, lungimea articulaţiei cubitale. În total 19 683 de categorii! Infractorii supuşi unui bertillonaj complet nu vor mai

putea în veci să scape de justiție. Până acum zburdau în voie - îşi luau nume false când îi arestai şi nu dădeau socoteală de nimic din ceea ce săvârşiseră.

– Remarcabil, rosti îngândurat diplomatul, totuşi bertillonajul ajută prea puțin la dovedirea vinovăției unui r-răufăcător concret, mai ales dacă individul nu a mai fost arestat.

Gauche îşi desfăcu larg brațele:

– Ei da, asta-i o problemă pe care ştiința n-o poate rezolva. Atâta vreme cât vor exista infractori, treaba nu va merge fără noi, agenții profesionişti.

– Vi s-a întâmplat să auziți d-despre amprentele digitale? întrebă Fandorin şi-i arătă comisarului mâna îngustă, dar puternică, cu unghii lustruite şi cu un inel cu briliant.

Privind invidios inelul (leafa lui de comisar pe un an, cel puțin), Gauche zâmbi, mulțumit de sine:

– Un fel de ghicit țigănesc în palmă?

– Câtuşi de puțin. Se ştie încă d-din Antichitate că relieful liniilor de pe buricele degetelor este unic pentru fiecare om. În China, lucrătorul *kuli* pecetluia contractul de împrumut cu amprenta degetului mare muiat în cerneală.

– Ei da, dacă fiecare criminal ar fi atât de amabil să-şi moaie special degetul în tuş ca să-şi lase amprenta la locul crimei… zise comisarul, izbucnind în râs.

Diplomatul nu părea deloc înclinat spre glumă.

– *Monsieur le detective,* trebuie să aflați că ştiința contemporană a stabilit cu precizie: amprenta rămâne la atingerea cu degetul a oricărei suprafețe uscate şi rigide. Dacă infractorul a atins oricât de uşor o uşă, arma crimei sau geamul, a lăsat o urmă cu ajutorul c-căreia poate fi dat de gol.

Gauche era gata să-l ironizeze, amintindu-i că în Franța sunt 20 000 de infractori care au 20 000 de degete, şi că ai putea chiorî tot privind prin lupă, dar se abținu. Îşi aminti de vitrina făcută țăndări din casa de pe rue de Grenelle.

Pe sticla spartă rămăseseră o mulțime de amprente digitale, dar nimeni nu se gândise să le copieze, iar cioburile ajunseseră la gunoi.

Ca să vezi ce culmi atinsese progresul! Ce rezulta de aici? Toate infracțiunile sunt săvârşite cu mâinile, nu-i aşa? Iar mâinile, prin urmare, se pricep să denunțe la fel de bine ca informatorii plătiți! Şi dacă tuturor bandiților şi hoților le copiezi degețelele, n-or să mai cuteze dumnealor să se apuce de afaceri necurate cu mânuțele lor murdare! Atunci se va pune capăt şi criminalității.

Te lua pur şi simplu amețeala gândindu-te la o asemenea perspectivă.

Reginald Milford-Stokes

2 aprilie 1878
Ora 18.34 şi 1/2 min., după meridianul Greenwich

Prea scumpa mea Emily,

Astăzi am intrat în Canalul de Suez. În scrisoarea de ieri ți-am descris amănunțit istoria şi topografia oraşului Port Said, iar acum nu mă pot abține să nu-ți relatez câteva lucruri interesante şi instructive despre cea mai grandioasă operă ieşită din mâinile omului, Marele Canal, care anul viitor îşi sărbătoreşte a zecea aniversare. Ştii oare, adorată soțioară, că actualul canal este al patrulea construit în acest loc? Primul a fost săpat încă în secolul al XIV-lea î.Hr., în timpul domniei faraonului Ramses. Când Egiptul a început să decadă, vânturile deşertului au umplut albia cu nisip, dar în timpul stăpânirii regelui persan Darius, cu 500 de ani î.Hr., sclavii au săpat un nou canal, care a costat viețile a 120 000 de oameni. Herodot scrie că traversarea lui îți lua patru zile şi că două trireme venind din sensuri opuse puteau trece uşor una pe lângă cealaltă fără ca vâslele să li se atingă. Câteva corăbii din flota învinsă a Cleopatrei au izbutit să ajungă pe această cale în Marea Roşie, salvându-se astfel de mânia cumplitului Octavian.

După destrămarea Imperiului Roman, timpul şi nisipul au despărțit iarăşi Oceanul Atlantic de cel Indian printr-un zid mişcător, lung de o sută de mile, dar a fost de-ajuns ca în aceste ținuturi neroditoare să apară puternicul stat al urmaşilor profetului Mahomed, pentru ca oamenii să pună din nou mâna pe hârlețe şi târnăcoape. Plutesc acum de-a lungul terenurilor saline, moarte şi a nesfârşitelor dune de nisip, şi nu pot să-mi rețin admirația față de bărbăția încăpățânată şi migala de furnică a neamului omenesc, care duce o luptă nesfârşită, sortită înfrângerii inevitabile, cu atotputernicul Cronos. Vreme de două

sute de ani, canalul a fost străbătut de corăbii încărcate cu grâne, după care pământul şi-a şters de pe frunte jalnicul rid şi deşertul s-a cufundat iar într-un somn milenar.

Părintele noului Suez a fost, din păcate, nu un britanic, ci francezul Lesseps, reprezentant al unei naţiuni pentru care, scumpă Emily, am cel mai adânc şi justificat dispreţ. Acest diplomat viclean l-a convins pe guvernatorul Egiptului să-i dea firman pentru înfiinţarea Companiei Universale a Canalului Maritim Suez. Compania a obţinut concesiunea pe 99 de ani a viitoarei magistrale acvatice, în vreme ce guvernului egiptean îi revin doar 15% din profitul net! Şi aceşti infami francezi îndrăznesc să ne numească pe noi, britanicii, jefuitori ai popoarelor înapoiate! În cel mai rău caz, noi ne câştigăm privilegiile cu armele şi nu încheiem tranzacţii oneroase cu conţopiştii indigeni.

O mie şase sute de cămile aduceau zilnic apă potabilă lucrătorilor care săpau Marele Canal, dar bieţii oameni mureau oricum cu miile, de sete, arşiţă şi tot felul de boli. Leviatanul *nostru pluteşte chiar peste cadavrele lor - parcă văd în nisipuri craniile lustruite şi oarbe care îşi rânjesc la noi dinţii îngălbeniţi. A fost nevoie de zece ani şi de cincisprezece milioane de lire sterline pentru terminarea grandioasei construcţii. În schimb, acum un vapor ajunge din Anglia în India de aproape două ori mai repede ca înainte. Doar 25 de zile şi eşti la Bombay. Incredibil! Şi ce anvergură! Adâncimea canalului depăşeşte 100 de picioare, astfel încât până şi arca noastră gigantică pluteşte fără teamă şi nu riscă să se împotmolească.*

Astăzi, în timpul prânzului, m-a apucat un acces nestăvilit de râs. M-am înecat cu o bucăţică de pâine, am început să tuşesc, dar tot nu mă puteam opri. Jalnicul filfizon Renier (ţi-am scris despre el, este secundul navei) m-a întrebat, cu fals interes, care-i cauza veseliei mele, la care eu am izbucnit şi mai abitir în hohote. Doar nu-i puteam spune ce gând mă înveselise într-atât. De construit canalul l-au construit francezii, dar roadele ne revin nouă, englezilor. În urmă cu trei ani, guvernul Majestăţii Sale a răscumpărat de la khedivul Egiptului pachetul de control al

acțiunilor, aşadar acum noi, britanicii, administrăm Suezul. Şi, între altele, o acțiune a canalului, care se vindea cândva cu 15 lire, valorează acum 3 000! Ce zici de asta? Cum să nu te pufnească râsul?

Dar, desigur, te-am obosit cu prea multe amănunte plicticoase. Nu te supăra, scumpă Emily, nu am altceva de făcut în clipele de răgaz decât să-ți scriu aceste lungi epistole. Când pana-mi scârțâie pe coala de hârtie velină, am senzația că îmi eşti alături şi port cu tine o conversație molcomă. Ştii, din pricina climei toride am început să mă simt mult mai bine. Am uitat de mult coşmarurile care îmi bântuiau nopțile. Dar n-au dispărut cu totul - dimineața, când mă trezesc, fața de pernă e udă de lacrimi şi se întâmplă să fie şi roasă cu dinții.

Mă rog, acestea sunt fleacuri. Fiecare zi, fiecare milă a călătoriei mă apropie de noua mea viață. Acolo, sub soarele dezmierdător al ecuatorului, despărțirea noastră, care mi-a întors sufletul pe dos, se va încheia, în sfârşit. O, de s-ar sfârşi mai curând! Aştept cu atâta nerăbdare să-ți revăd privirea luminoasă şi tandră, prietenă dragă!

Cu ce te-aş mai putea distra? Să zicem, cu descrierea vaporului nostru, Leviatan, *un subiect mai mult decât demn de atenție. În scrisorile precedente ți-am scris mult prea mult despre simțămintele şi visurile mele, şi încă nu ți-am prezentat în toată splendoarea lui acest triumfal ingineriei britanice.*

Leviatan *este cea mai solidă navă de pasageri construită vreodată în lume, cu excepția doar a colosalei* Great Eastern, *care brăzdează deja de douăzeci de ani apele Atlanticului. Jules Verne, care a descris* Great Eastern *în romanul* Un oraş plutitor, *nu a văzut* Leviatanul *nostru, altfel l-ar fi rebotezat pe bătrânul* G. E. *şi i-ar fi spus* Orăşelul plutitor. *Vaporul acela doar instala pe fundul oceanului cabluri telegrafice, pe când* Leviatan *poate transporta o mie de oameni, plus 10 000 de tone de încărcătură. Lungimea acestui monstru-care-varsă-foc depăşeşte 600 de picioare, iar lățimea lui atinge 80 de picioare. Ştii, dumneata, scumpă Emily, cum se construieşte un vapor? Mai întâi este desenat pe o platformă, adică schița vaporului este trasată în*

mărime naturală într-un amplasament special, direct pe o suprafață lustruită bine cu rindeaua. Schița pentru Leviatan *a avut asemenea dimensiuni, încât a fost nevoie să se construiască un hangar de dimensiunea Palatului Buckingham!*

Vaporul-miracol are două motoare cu aburi, două zbaturi puternice şi încă o elice uriaşă la pupa. Cele şase catarge care se înalță până la cer sunt dotate cu velatură completă, iar când are vânt din pupa şi motoarele funcționează din plin atinge o viteză de 16 noduri. Pe vas sunt folosite cele mai noi realizări ale industriei navale. Printre acestea un corp dublu din metal, care salvează nava chiar în cazul ciocnirii cu o stâncă; chile laterale speciale, care diminuează tangajul; iluminat electric peste tot; compartimente etanşe; răcitoare uriaşe pentru aburul evacuat - şi nu le pot enumera pe toate. Vasta experiență a activității de milenii a minții inventive şi neobosite a omului este concentrată în această mândră corabie care spintecă valurile oceanului. Ieri, după vechiul meu obicei, am deschis Sfânta Scriptură la nimereală şi am fost zguduit: mi-au sărit în ochi rândurile despre Leviatan, *cumplitul monstru marin din Cartea lui Iov. Am tresărit, înțelegând pe loc că acolo nu e vorba câtuşi de puțin despre un balaur acvatic, aşa cum socoteau cei din vechime, şi nici despre un caşalot, cum afirmă raționaliştii contemporani. Nu, în Biblie se vorbeşte limpede despre acel Leviatan care mă poartă pe mine din beznă şi groază spre fericire şi lumină. Judecă şi tu: "Când se afundă, apa fierbe ca într-o căldare; el preface marea într-un cazan de fiert mirodenii; el lasă în urmă o dâră luminoasă şi adâncul pare un cap cu plete albe. Pe pământ el nu-şi află perechea şi e făcut să nu cunoască frica; el se uită de sus la toți câți sunt puternici şi este împărat peste toate fiarele sălbatice." Doar e limpede ca lumina zilei! Căldarea - cazanul cu aburi; mirodeniile - păcura; dâra luminoasă - siajul lăsat de vapor în urma lui.*

Şi m-a cuprins groaza, scumpă Emily. Aceste rânduri cuprind în ele un avertisment cumplit, adresat fie mie personal, fie pasagerilor de pe Leviatan, *fie întregii omeniri. Din punctul de vedere al Bibliei, orgoliul este un păcat, nu-i aşa? Iar dacă Omul,*

cu jucărioarele lui tehnice, "priveşte curajos spre tot ce e înalt", de aici nu pot decurge decât consecințe catastrofale. Nu cumva ne-au semețit prea mult mintea noastră ageră şi mâinile noastre dibace? Încotro ne va duce oare pe noi toți acest rege al orgoliului? Ce ne aşteaptă în viitor?

Apoi am deschis cartea de rugăciuni, prima oară după multă vreme, şi iată ce am citit: "Gândul lor este că sălaşurile veşnice trec din neam în neam, şi pământurile şi le botează cu numele lor. Dar omul nu va trăi în cinste, ci va fi asemeni animalelor pieritoare. Calea aceasta este nebunia lor, deşi cei ce vor veni după ei le vor aproba purtarea."

Totuşi, atunci când, cuprins de sentimente mistice, am deschis cu mâna tremurândă Sfânta Scriptură pentru a doua oară, privirea-mi înfierbântată s-a ațintit asupra unui pasaj din Numere, *în care sunt înşirate cu o pedanterie de contabil ofrandele triburilor de israeliți. Şi m-am liniştit, am sunat din clopoțelul de argint şi i-am comandat stewardului o ciocolată fierbinte.*

Confortul care domneşte în partea navei unde mă aflu şi care este destinată publicului onorabil depăşeşte orice imaginație. În această privință Leviatan *chiar nu are egal. Au apus vremurile când călătorii plecați spre India sau China se îngrămădeau în chițimii strâmte, întunecoase, unul peste altul. Doar ştii, iubită soțioară, în ce măsură mă supără claustrofobia. Ei bine, pe* Leviatan *mă simt întocmai ca pe întinsele maluri ale Tamisei. Există aici tot ce-ți trebuie ca să înfrunți plictiseala: şi o sală de dans, şi un salon de muzică pentru concerte, şi o bibliotecă destul de bună. Interiorul unei cabine de clasa întâi nu e mai prejos decât cel al unei camere dintr-un hotel englezesc de lux. Sunt o sută de asemenea cabine pe vas. Pe lângă acestea mai există 250 de cabine de clasa a doua, cu 600 de locuri (nu mi-am aruncat privirea pe-acolo, nu suport promiscuitatea), şi se spune că vaporul are şi cale uriaşe pentru mărfuri. Pe* Leviatan *sunt îmbarcați, numai pentru a ne asigura serviciile, peste 200 de inşi (fără a pune la socoteală marinarii şi ofițerii): stewarzi, bucătari, valeți, muzicanți, cameriste. Îți dai seama, nu regret câtuşi de*

puțin că nu l-am luat cu mine pe Jeremy. Trântorul ăsta îşi bagă mereu nasul unde nu-i fierbe oala, or, aici la unsprezece fix vine camerista, deretică şi-mi îndeplineşte toate poruncile. E convenabil şi rațional. Dacă doresc, pot suna din clopoțel după valet, să mă ajute la îmbrăcat, dar eu consider că ar fi exagerat - mă îmbrac şi mă dezbrac singur. În lipsa mea, personalului de serviciu îi este interzis cu desăvârşire să intre în cabină, iar când plec, fixez un fir de păr la uşă. Mă tem de spioni. Crede-mă, scumpă Emily, ăsta nu-i vapor, e un întreg oraş, şi ar fi de-ajuns o singură lepădătură.

Am cules informațiile despre Leviatan *mai ales din explicațiile locotenentului Renier, un mare patriot al vaporului său. Altminteri, e un om dezagreabil şi am serioase bănuieli în ce-l priveşte. Se chinuie din răsputeri să pară un gentleman, dar pe mine nu mă poți păcăli, miros de la o poştă neamul prost. În dorința de a-mi face bună impresie, acest individ m-a invitat în cabina lui. M-am uitat în jur - nu din curiozitate, ci din dorința de a evalua cât de periculos poate fi domnul acesta murdar (referitor la aspectul său exterior, vezi scrisoarea mea din 20 martie). Ambianță sărăcăcioasă, care devine şi mai evidentă din pricina pretențiilor aristocratice, dar de prost gust (vaze chinezeşti, lulele indiene, pe perete un peisaj marin respingător ş.a.m.d.). Pe masă, printre hărți şi instrumente de navigație, fotografia mare a unei femei în negru, cu o însemnare în limba franceză: "Şapte picioare de apă sub chilă, dragule! Françoise B". L-am întrebat dacă-i soția lui. Mi-a răspuns că e maică-sa. Înduioşător, dar asta nu-mi spulberă bănuielile. Intenționez să fac, la fel ca până acum, măsurători ale cursului navei la fiecare trei ore, chiar dacă pentru aceasta voi fi nevoit să mă trezesc de două ori pe noapte. Sigur, până una-alta plutim pe Canalul de Suez şi s-ar zice că măsurătorile sunt de prisos, dar n-aş dori să-mi pierd deprinderea de a folosi sextantul.*

Timp am berechet, iar clipele de răgaz, pe lângă scrierea epistolelor, le umplu observând acest bâlci al deşertăciunilor care mă impresoară. În galeria de tipuri umane s-au nimerit şi unele teribil de amuzante. Despre câteva ți-am scris deja, dar ieri a

apărut în salonul nostru un nou personaj. Închipuie-ți, e rus. Numele: Erast Fandorin. Doar ştii, Emily, ce părere am eu despre Rusia, această excrescență diformă care a cuprins jumătate din Europa şi o treime din Asia. Rusia încearcă asiduu să răspândească religia ei parodic-creştină şi obiceiurile ei barbare în întreaga lume, iar Albionul este singurul obstacol în calea acestor noi huni. Să nu fi fost poziția hotărâtă pe care a adoptat-o guvernul Majestății Sale în actuala criză orientală, țarul Alexandru ar fi înhățat cu labele lui de urs şi Balcanii şi...

De fapt, ți-am mai scris despre asta şi n-aş vrea să mă repet, mai ales că reflecțiile despre politică au un efect negativ asupra nervilor mei. Acum e opt fără patru minute. După cum te-am înştiințat deja, viața pe Leviatan *se desfăşoară, până la Aden, după ora britanică, de aceea la ceasurile opt aici este deja întuneric. Mă duc să măsor longitudinea şi latitudinea, după care voi cina şi voi continua scrisoarea.*

Ora zece şi şaisprezece minute

Văd că n-am terminat ce aveam de spus despre mister Fandorin. Cred că omul îmi place, în pofida naționalității lui. Are maniere alese, este tăcut, ştie să asculte. Aparține, fără îndoială, acelei pături sociale botezate de italieni intelligenza, *care se referă, pare-se, la clasa europeană educată. Trebuie să recunoşti, scumpă Emily, că o societate în care această clasă europeană este diferențiată într-o categorie aparte, la care se face referire printr-un cuvânt străin, cu greu poate fi considerată civilizată. Îmi imaginez ce prăpastie îl desparte pe un om civilizat ca mister Fandorin de te miri ce cazac sau mujic, indivizi care, în uriaşul imperiu tătaro-bizantin, reprezintă 90% din populație. Pe de altă parte, o asemenea distanță înalță şi înnobilează probabil peste măsură un individ educat şi înzestrat cu rațiune. Trebuie să mai reflectăm.*

Mi-a plăcut eleganța cu care l-a pus la punct mister Fandorin (de altfel, după cum am aflat, este diplomat, ceea ce explică multe) pe nesuferitul şi necioplitul de Gauche, care degeaba

afirmă că e rentier, vezi cu ochiul liber că se ocupă de afaceri necurate. Nu m-ar mira să aflu că se duce în Orient ca să procure opiu şi dansatoare exotice pentru tavernele pariziene. [Ultima frază a fost ştearsă.] Ştiu, scumpă Emily, că eşti o adevărată lady şi nu vei încerca să citeşti ceea ce am şters. Mi-am cam ieşit din fire şi am scris ceva nedemn de privirea-ți neprihănită.

Aşadar, câte ceva despre cina de astă-seară. Burghezul franțuz, care în ultima vreme a prins curaj şi a devenit peste măsură de guraliv, a început să discute plin de sine despre avantajele bătrâneții asupra tinereții. "Eu, iată, sunt mai vârstnic decât toți cei de față", a spus el cu dispreț, de-ai fi zis că-i Socrate. "Sunt cărunt, puhav, nu sunt chipeş, dar să nu credeți, doamnelor şi domnilor, că papa Gauche ar fi de acord să schimbe locul cu domniile voastre. Când văd aroganța tinereții lăudându-se în fața bătrâneții cu frumusețea, puterea şi sănătatea ei, eu, unul, nu o invidiez câtuşi de puțin. Ei, îmi zic, ce mare scofală, cândva am fost şi eu aşa. Pe când dumneata, dragul meu domnişor, încă nu se ştie dacă vei apuca cei 62 de ani ai mei. Eu sunt de două ori mai fericit decât dumneata, pentru că am avut norocul să trăiesc pe lumea asta de două ori mai mult." Şi a sorbit din vin, mândru nevoie mare de originalitatea gândirii sale şi de logica sa aparent incontestabilă. În clipa următoare, mister Fandorin, care până atunci nu deschisese gura, a spus, ca din senin şi cu o mină extrem de serioasă: "Aşa şi este, fără îndoială, domnule Gauche, dacă priveşti viața în sens oriental - ca existență într-un singur punct al realității şi ca etern prezent. Există însă şi un alt raționament, potrivit căruia viața omului este o creație unică şi întreagă, pe care o poți judeca doar după ce i-a fost citită ultima filă. Opera aceasta poate fi lungă cât o tetralogie sau scurtă cât o nuvelă. Şi totuşi, cine poate afirma că un roman voluminos şi anost este neapărat mai valoros decât un minunat poem scurt?" Cel mai nostim a fost că rentierul nostru, care chiar este voluminos şi anost, nici măcar n-a înțeles că despre el era vorba. Nici chiar când miss Stamp (o ființă deloc proastă, dar ciudată) a chicotit, iar eu am pufnit destul de zgomotos, francezul nu s-a dumirit - a rămas la propria-i convingere. Asta e, cinste lui.

Ce-i drept, în conversația care a urmat, pe când eram de-acum la desert, monsieur Gauche a demonstrat o judecată de bun-simț care m-a surprins. lată, lipsa unei educații sistematice are avantajele ei: mintea simplă, liberă de constrângerea autorității, este capabilă uneori să emită puncte de vedere interesante şi juste.

Judecă şi tu: Missis *Truffo, acea creatură-amoebă, soția netotului nostru de doctor, a început iarăşi să sâsâie ceva despre "mititelul" şi "îngeraşul" cu care madame Kleber îşi va ferici bancherul. Cum ea nu vorbeşte franțuzeşte, sarcina de a traduce sentințele dulcege despre fericirea familială, de neconceput în lipsa "micuțului", i-a revenit nefericitului soț. Gauche a pufnit ce-a pufnit, după care, deodată, a declarat: "Nu pot fi de acord cu dumneavoastră. Un cuplu conjugal cu adevărat fericit nu are câtuşi de puțin nevoie de copii, pentru că soțul şi soția îşi sunt de-ajuns unul altuia. Bărbatul şi femeia sunt ca două suprafețe inegale, fiecare având ieşituri şi adâncituri. Dacă suprafețele nu se suprapun exact, ai nevoie de un lipici, pentru că fără el n-ai cum păstra întreagă construcția - familia adică. Copiii reprezintă acest lipici. Dacă însă suprafețele se suprapun la modul ideal, ieşitură în adâncitură, lipiciul n-are nici un rost. Uite, de exemplu, eu şi soția mea, Blanche. De 33 de ani trăim în perfectă armonie, ne potrivim ca nasturele-n butonieră. La ce ne trebuie nouă copii? Ne simțim perfect şi fără ei." Îți poți închipui, Emily, şuvoiul de indignare puritană care s-a vărsat în capul celui ce detrona aceste valori veşnice. Mai zeloasă decât toți la un loc era însăşi madame Kleber, care poartă în trupul ei un micuț elvețian. La vederea acelui pântece expus cu grijă şi cu ostentație, m-am încordat tot. Parcă vedeam încovrigat înlăuntrul lui un bancher în miniatură, cu mustăcioare răsucite şi obrăjori umflați. Cu timpul, soții Kleber vor zămisli neîndoielnic un întreg batalion al Gărzii Elvețiene.*

Trebuie să recunosc, adorata mea Emily, că-mi face greață vederea femeilor însărcinate. Sunt dezgustătoare! Zâmbetul acela stupid, animalic, expresia scârboasă de perpetuă atenție acordată propriului pântece. Încerc să mă țin cât mai departe de

madame Kleber. Jură-mi, draga mea, că noi doi nu vom avea niciodată copii. Burghezul cel gras are de o mie de ori dreptate! La ce bun copiii? Doar suntem şi aşa nemăsurat de fericiți. Trebuie numai să aşteptăm sfârşitul acestei despărțiri forțate.

Dar uite, e unsprezece Jură două minute. E timpul să fac măsurătoarea.

Ce blestem! Am scotocit prin toată cabina. Mi-a dispărut sextantul. Nu, nu aiurez! Era în cufăr, împreună cu cronometrul şi compasul, şi acum nu mai e! Mi-e frică, Emily! O, am presimțit eu! Mi s-au adeverit cele mai nefaste bănuieli!

De ce? Ce-am făcut? Ei sunt gata de orice mârşăvie numai pentru a împiedica întâlnirea noastră! Cum voi putea verifica acum dacă vaporul ține cursul corect?. Renier a fost, ştiu bine! Am observat cum mă privea noaptea trecută, când mânuiam sextantul pe punte! Ticălosul!

Trebuie să mă duc la căpitan, să-i cer să-l pedepsească. Dar dacă sunt mână în mână? Doamne Dumnezeule, fie-ți milă de mine.

A trebuit să fac o pauză. M-am tulburat în aşa hal, încât am fost nevoit să iau picăturile prescrise de doctorul Jenkinson. Şi, aşa cum mi-a recomandat el, am început să mă gândesc la lucruri plăcute. La cum vom sta, tu şi cu mine, pe veranda albă şi vom privi în depărtare, încercând să ghicim unde se sfârşeşte marea şi unde începe cerul. Vei zâmbi şi-mi vei spune: "Iată, scumpul meu Reggie, suntem împreună." Apoi vom urca într-o cabrioletă şi ne vom duce să ne plimbăm de-a lungul țărmului.

Doamne, ce prostii îndrug! Care cabrioletă?

Sunt un monstru şi nu voi avea parte de iertare.

Renate Kleber

Se trezi într-o dispoziție excelentă, zâmbi prieteneşte micuței pete de soare care aluneca pe obrazu-i rotund, la fel de boțit ca perna, şi îşi concentră atenția asupra pântecelui. Fătul era liniştit, dar teribil de flămând. Până la micul dejun mai erau cincizeci de minute în cap, dar răbdarea nu era punctul forte al Renatei. În plus, pur şi simplu nu se pricepea să se plictisească. Dimineața, somnul o părăsea la fel de repede cum o învăluia seara - doar îşi aşeza capul pe palmele puse una peste alta şi în clipa următoare visa deja ceva plăcut şi vesel.

Fredonând un cântecel frivol despre biata Georgette îndrăgostită de-un coşar, Renate îşi termină toaleta matinală, îşi şterse cu infuzie de lavandă fețişoara proaspătă, apoi se pieptănă cu iuțeală şi îndemânare: deasupra frunții îşi înfoie un moț obraznic, îşi strânse părul des, castaniu într-un coc perfect, iar la tâmple lăsă liberi doi zulufi. Ieşi exact ce trebuia: ceva modest şi drăguț. Se uită prin hublou. Acelaşi peisaj: malul regulat al canalului, nisipul galben, căsuțele albe de chirpici ale unui sătuc prăpădit. Va fi tare cald. Prin urmare, rochia albă de dantelă, pălărioara de pai cu panglică roşie şi, da, să nu uite umbreluța - după micul dejun urmează plimbarea obligatorie. De fapt, îi era lene să scotocească după umbreluță. Nu-i nimic, careva o să i-o aducă.

Renate se răsuci cu vădită satisfacție în fața oglinzii, se privi dintr-o parte, îşi întinse rochia pe pântece. La drept vorbind, până una-alta n-aveai ce să vezi.

Folosind statutul privilegiat de doamnă însărcinată, sosi la micul dejun mai devreme decât ora fixată. Chelnerii încă nu terminaseră de aşternut masa. Renate porunci pe dată să i se aducă suc de portocale, ceai, cornuri cu unt şi tot restul. Când îşi făcu apariția primul comesean - grăsanul de monsieur

Gauche, şi el o pasăre matinală -, viitoarea mămică dăduse deja gata patru cornuri şi atacase omleta cu ciuperci. Pe *Leviatan* nu se servea te miri ce mic-dejun cu specific continental, ci un autentic *breakfast* englezesc: rosbif, omletă delicioasă, *pudding* şi *porridge.* Partea franceză a consorțiului furniza numai *croissants.* În schimb, prânzul şi cina erau dominate de bucătăria franceză. Doar nu se puteau servi în salonul "Windsor" rinichi cu fasole!

Secundul apăru, ca întotdeauna, la ora nouă fix şi se interesă plin de solicitudine de starea de sănătate a doamnei Kleber. Renate minți că a dormit prost şi că se simte total istovită, şi asta pentru că hubloul nu se deschide bine şi din această pricină aerul e înăbuşitor. Locotenentul Renier intră în panică, promise că se va ocupa personal de problemă şi va înlătura neajunsul cât ai clipi. Nu mâncă ouă şi friptură - ținea nu ştiu ce dietă complicată şi se hrănea mai ales cu verdețuri. Renate îl compătimea sincer.

Se adunară încetul cu încetul şi ceilalți. De regulă, la micul dejun conversația lâncezea: cei mai vârstnici încă nu se dezmeticiseră după o noapte chinuită, tinerii încă nu se treziseră de-a binelea. Era mai mare hazul să observi cum gloaba aceea, Clarissa Stamp, se ține scai de diplomatul bâlbâit. Renate clătină din cap: chiar trebuie să vadă toți cât eşti de proastă? Păi, scumpa mea, băiatul ăsta ți-ar putea fi copil, oricât ar fi de impresionante tâmplele lui cărunte. E oare de nasul unei fandosite bătrâne un asemenea făt-frumos?

Ultimul sosi "ticnitul roşcovan" (aşa-i spunea Renate în sinea ei baronetului englez). Plete zburlite, ochi roşii, un colț al gurii tresărind - te lua groaza, nu alta. Dar madame Kleber nu se temea de el câtuşi de puțin şi, când se ivea prilejul, profita să se distreze nițel pe socoteala lui. Chiar şi acum îi întinse cu un zâmbet nevinovat vasul cu lapte. Milford-Stokes (auzi, ce nume!), după cum şi era de aşteptat, îşi împinse scârbit ceaşca de-o parte. Renate ştia din experiențele trecute că din acea clipă baronetul nu se va mai atinge de lapte, ci îşi va bea cafeaua aşa, neagră.

– De ce vă feriți în aşa hal, domnule? gânguri ea cu voce tremurătoare. Nu vă temeți, graviditatea nu e molipsitoare. În orice caz, nu pentru bărbați, încheie, de-acum cu glas ferm.

Țicnitul îi aruncă o privire distrugătoare, care se lovi de cea care-i venea în întâmpinare, luminoasă şi senină. Locotenentul Renier îşi acoperi cu palma un zâmbet, iar rentierul icni. Până şi japonezul surâse la ştrengăria Renatei. Acum, ce-i drept, acest monsieur Aono zâmbea neîncetat, chiar şi fără un motiv anume. Poate că la ei, la japonezi, zâmbetul nu înseamnă veselie, ci cu totul altceva. De pildă plictiseală sau dezgust.

După ce termină de zâmbit, monsieur Aono repetă obişnuita sa năzbâtie care-i îngrețoşa pe toți comesenii: scoase din buzunar un şervețel de hârtie, îşi suflă zgomotos nasul în el, îl mototoli şi aşeză cu grijă ghemotocul umed pe marginea farfuriei murdare. Poftim şi admiră acum această ikebană. Renate citise despre ikebana într-un roman de-al lui Pierre Loti şi reținuse acest cuvânt sonor. Interesantă idee, să alcătuieşti un buchet nu aşa, la întâmplare, ci cu sens filozofic. Ar trebui să încerce şi ea cândva.

– Ce flori vă plac? îl întrebă ea pe doctorul Truffo.

Acesta îi tălmăci consoartei întrebarea, apoi răspunse:

– Panseluțele.

Traduse şi răspunsul: *pansies*.

– Ador florile, exclamă miss Stamp (iar făcea pe ingenua), dar numai pe cele vii. Cât îmi place să mă plimb pe o pajişte înflorită! Mi se rupe pur şi simplu inima când văd cum bietele flori tăiate se ofilesc şi-şi scutură petalele! De aceea nu permit nimănui să-mi dăruiască un buchet de flori.

Şi privirea-i galeşă poposi pe mândrețea de rus.

Mare păcat, altfel te-ar fi asaltat toți cu buchete, îşi zise Renate, iar cu voce tare îi răspunse:

– După părerea mea, florile sunt încununarea creației divine şi consider că este un delict să calci în picioare o pajişte înflorită.

– În parcurile pariziene chiar este considerat un delict, interveni monsieur Gauche. Zece franci amendă. Iar dacă

doamnele îi vor permite unui bătrân necuviincios să fumeze o pipă, el le va povesti o istorioară amuzantă pe tema asta.

– O, doamnele mele, dovediți puțină îngăduință, exclamă Sweetchild, indianistul, scuturându-şi bărbuța *à la* Disraeli. Monsieur Gauche este un excelent povestitor!

Se întoarseră cu toții spre Renate cea însărcinată, de care depindea decizia, iar ea îşi masă insinuant o tâmplă. A, nu, nici gând s-o doară capul, Renate nu făcea decât să amâne plăcuta clipă. Era şi ea curioasă să audă istorioara, de aceea încuviință din cap, cu un aer de martir:

– Bine, fumați, dar să-mi facă cineva vânt cu evantaiul.

Întrucât canalia aceea de Clarissa, posesoarea unui somptuos evantai din pene de struț, se prefăcu neatinsă de invitația aceasta, japonezul se văzu nevoit să se sacrifice. Gintaro Aono se aşeză alături de elvețiancă şi porni să-şi agite cu atâta zel sub nasul suferindei evantaiul viu colorat, cu fluturi pictați pe el, încât după un minut Renatei i se făcu de-adevărat negru în fața ochilor din pricina caleidoscopului multicolor. Japonezul primi o dojană pentru fervoarea lui excesivă.

Cât despre rentier, acesta trase cu poftă fumul în piept, slobozi un norişor aromat şi începu:

– Mă credeți sau nu, dar povestea este autentică. Lucra în Grădina Luxemburg un grădinar, papa Picard. De patruzeci de ani tot stropea şi tăia florile, trei ani mai avea pân' la pensie. Într-o dimineață, iese papa Picard cu stropitoarea, şi ce vede: pe un strat cu lalele se lăfăia un filfizon în frac. Se tolănise la soare şi lenevea acolo. Pesemne i se trăgea de la vreo petrecere nocturnă: chefuise până-n zori şi nu izbutise să ajungă până acasă, aşa că ațipise pe drum.

Gauche îşi miji ochii, îi cuprinse pe cei prezenți cu o privire şireată şi continuă:

– Picard, fireşte, s-a supărat foc - lalelele erau zdrobite - şi i-a spus: "Sculați-vă, domnule, la noi în parc nu ai voie să te culci pe straturile de flori! Amenda-i de zece franci." Petrecărețul a întredeschis un ochi şi a scos o monedă de aur: "Ține, bătrâne", zice, "şi lasă-mă-n pace. De mult nu m-am odihnit aşa bine."

Grădinarul a luat moneda, dar n-a plecat de-acolo. "De plătit ați plătit amenda, dar eu n-am căderea să vă dau voie să rămâneți aici. Faceți bine şi sculați-vă." La care domnul şi-a deschis şi al doilea ochi, dar de ridicat nu s-a grăbit să se ridice. "Cât vrei ca să nu-mi stai în soare? Îți plătesc oricât dacă-mi dai pace şi mă laşi să ațipesc un ceas." Papa Picard s-a scărpinat la ceafă şi a calculat ceva în minte, tot mişcându-şi buzele. "Ei bine, domnule, dacă doriți să stați lungit o oră pe un strat cu flori din Grădina Luxemburg, vă costă 84 000 de franci, nici o centimă mai puțin."

Francezul surâse pe sub mustățile-i sure şi clătină din cap, parcă admirând impertinența grădinarului.

– Auzi la el, nici o centimă mai puțin, chiar aşa i-a zis. Şi trebuie să vă spun că acest domn cherchelit nu era un individ oarecare, era bancherul Laffite în persoană, cel mai bogat om din Paris. Iar lui Laffite nu-i stătea în obicei să arunce vorbe-n vânt, spusese "oricât" şi gata, nu mai avea ce face. Era ruşinos să-şi vâre acum coada-ntre picioare şi să-şi calce cuvântul de bancher. Dar n-avea chef nici să dea atâta bănet aşa, chiar de florile mărului, primului obraznic ieşit în cale. Ce era de făcut?

Gauche ridică din umeri, mimând o dilemă de mare dificultate, şi continuă:

– Ce credeți că i-a spus Laffite? "Bine, coțcar bătrân, o să-ți primeşti cei 84 000 de franci, dar cu o condiție: dovedeşte-mi că o oră de tăvăleală pe stratul tău blestemat de flori merită banii ăştia. Dacă n-o să-mi poți dovedi, mă scol în clipa asta, te croiesc cu bastonul pe spinare, şi acest mic act de huliganism o să mă coste doar patruzeci de franci amendă administrativă."

Țicnitul de Milford-Stokes izbucni în hohote sonore de râs şi-şi scutură aprobator chica roşcovană, dar Gauche îşi înălță degetul îngălbenit de tutun: adică, nu te-nveseli încă, asta nu-i tot.

– Şi ce credeți, doamnelor şi domnilor? Papa Picard nu şi-a pierdut defel cumpătul şi a început să înşire bilanțul: "Peste o jumătate de ceas", zice, "fix la opt, o să vină domnul director al grădinii, o să vă vadă pe stratul cu flori şi-o să înceapă să urle la

mine să vă mut de-aici. Dar eu n-o să pot face asta, pentru că domnia voastră o să-mi plătiți nu pentru o jumătate de oră, ci pentru o oră întreagă. O să-ncep să mă cert cu domnul director, şi dumnealui o să mă dea afară, fără pensie sau alocație de subzistență. Mai am trei ani până la pensie, iar stipendia care mi s-ar cuveni ar fi de 1 200 de franci pe an. Şi am de gând să trăiesc în pace încă douăzeci de ani, de unde rezultă deja 24 000. Acum, locuința. Pe mine şi pe bătrâna mea or să ne dea afară din casa municipalității. Se pune întrebarea unde-o să locuim. Va trebui să cumpăr o casă. Or, o căsuță modestă, cu grădină, undeva pe Loara, te duce la cel puțin 20 000. Şi-acum, domnule, gândiți-vă şi la reputația mea. Patruzeci de ani m-am cocoşat trudind în grădina asta cu cinste şi credință şi, pe oricine-ați întreba, v-ar spune că papa Picard e om cinstit. Şi-acum, aşa, din senin, să cadă asemenea ruşine pe capul meu cărunt! Doar asta se cheamă corupție! Câte-o mie de franci pentru fiecare an de slujbă ireproşabilă nu cred că-i mare lucru drept compensație morală. Şi, uite-aşa, totul face exact 84 000." Laffite a izbucnit în râs, s-a tolănit mai confortabil pe flori şi a închis iarăşi ochii. "Vino peste o oră, maimuță bătrână", zice. "O să-ți primeşti banii promişi." Asta a fost, doamnelor şi domnilor, minunata istorioară.

– Aşadar a p-prețuit un an de comportament ireproşabil la o mie de franci? surâse diplomatul rus. Ieftin. Fără îndoială, a făcut rabat pentru v-vânzările de flori cu toptanul.

Cei de față începură să comenteze cu însuflețire anecdota, exprimând cele mai diverse opinii, în vreme ce Renate Kleber îşi aținti cu mult interes privirea asupra lui monsieur Gauche, care-şi deschisese cu o expresie satisfăcută mapa neagră şi, sorbind din ciocolata care se răcise, răsfoia nişte hârtii. Interesant exemplar moşulică ăsta, nimic de zis. Dar ce secrete o fi păstrând el acolo? De ce le ascunde cu atâta grijă?

De multă vreme Renatei nu-i dădeau pace aceste întrebări. În vreo două rânduri, cu îndreptățirea pe care i-o conferea statutul ei de viitoare mamă, chiar încercase să se uite peste umărul lui Gauche pe când acesta făcea nişte vrăji deasupra

mapei ponosite, dar bădăranul cel mustăcios închisese destul de grosolan dosarul în nasul doamnei, ba chiar o mai şi ameninţase cu degetul - nu e voie, adică.

Şi totuşi, astăzi se petrecu ceva remarcabil. Când, ca de obicei, monsieur Gauche se ridică de la masă înaintea celorlalţi, din mapa lui misterioasă lunecă fără zgomot o hârtie, care ateriză uşurel pe podea. Rentierul nu observă, cufundat cum era în gânduri nu tocmai vesele, şi ieşi din salon. Nici nu se închisese bine uşa în urma lui, că Renate îşi şi săltase sprinten trupul abia îngroşat în talie. Însă nu doar ea dovedise un asemenea spirit de observaţie. Bine crescută miss Stamp - ca să vezi ce creatură vioaie era - zbură prima până la foaie.

– A, se pare că domnul Gauche a pierdut ceva! exclamă ea, culegând la iuţeală hârtiuţa şi înfigându-şi în ea privirea scăpărătoare. Fug să-l ajung din urmă şi să i-o dau.

Dar madame Kleber înhăţase deja cu degetele-i tenace marginea hârtiei şi nu avea intenţia să-i dea drumul.

– Ce-i asta? întrebă ea. O tăietură dintr-un ziar? Ce interesant!

În clipa următoare, în jurul celor două doamne se şi adunaseră toţi cei de faţă, mai puţin prostănacul acela de japonez, care nu contenea să agite aerul cu evantaiul lui, şi miss Truffo, care privea cu reproş acest amestec strigător la cer în intimitatea cuiva.

Iată ce conţinea tăietura din ziar:

"CRIMA SECOLULUI" - O NOUĂ ABORDARE?

Asasinarea diabolică a zece oameni, săvârşită în urmă cu trei zile pe rue de Grenelle, continuă să tulbure minţile parizienilor. Până acum au avut întâietate două versiuni: cea privind existenţa unui doctor maniac şi cea referitoare la o sectă de fanatici - hinduşi setoşi de sânge, care se închină zeului Shiva. Şi totuşi, ziarul nostru, *Le Soir,* care a întreprins o anchetă independentă, a reuşit să pună în lumină o împrejurare ce va conduce pesemne la o nouă abordare a cazului. Se pare că, în ultimele săptămâni de viaţă,

răposatul lord Littleby a fost zărit de cel puţin două ori în compania domnişoarei Marie Sanfon, o aventurieră de talie internaţională, bine cunoscută de poliţia din mai multe ţări. Baronul de M., un prieten apropiat al răposatului, a declarat că lordul a fost subjugat de o anume damă şi că în seara zilei de 15 martie se pregătea, pare-se, să meargă la Spa, la o întâlnire romantică. Nu cumva urma să aibă un *rendez-vous* chiar cu domnişoara Sanfon, întâlnire împiedicată de criza de gută pe care bietul colecţionar s-a întâmplat să o aibă într-un moment atât de nepotrivit? Redacţia nu-şi asumă îndrăzneala de a lansa o versiune proprie, dar consideră totuşi de datoria ei să atragă atenţia comisarului Gauche asupra acestei circumstanţe deosebite. Rămâneţi încredinţaţi că vom prezenta noi informaţii pe marginea acestui subiect.

Epidemia de holeră e pe cale de a se stinge

Direcţia municipală de sănătate informează că focarele de holeră, a căror combatere s-a declanşat încă de la începutul verii, au fost definitiv izolate. Măsurile profilactice energice luate de medicii parizieni au dat rezultate pozitive şi putem spera că epidemia aceasta periculoasă, care a izbucnit în iulie, a înce…

– Ce-o mai fi şi asta? se încruntă Renate a nedumerire. Care crimă, care holeră?

– Holera n-are aici nici un amestec, spuse profesorul Sweetchild. Pur şi simplu aşa a fost tăiată pagina de ziar. E vorba, fără îndoială, de crimele de pe rue de Grenelle. Cum, n-ați auzit? Toate ziarele au scris despre cazul acesta răsunător.

– Eu nu citesc ziarele, răspunse cu demnitate madame Kleber. În starea mea, îmi provoacă prea multă enervare. Şi, în orice caz, n-are nici un rost să aflu despre tot felul de mârşăvii.

– Comisarul Gauche? întrebă, cu ochii pe jumătate închişi, locotenentul Renier, după ce mai parcurse o dată nota din ziar. Nu cumva e vorba de monsieur Gauche al nostru?

Miss Stamp scăpă un mic strigăt:
– Nu se poate!
În acest moment, se apropie de ei şi nevasta doctorului. Era într-adevăr o ştire senzaţională şi începură să vorbească cu toţii, de-a valma:
– Poliţia! Aici e implicată poliţia franceză! zbieră agitat sir Reginald.
Renier mormăi:
– Iată de ce căpitanul mă tot întreba ce se petrece în salonul "Windsor"…
Mister Truffo îi traducea, din obişnuinţă, consoartei sale, iar rusul luase în stăpânire tăietura de ziar şi o studia cu luare-aminte.
– Povestea cu fanaticii indieni e un nonsens absolut, declară Sweetchild. Am afirmat asta de la bun început. În primul rând, nu există nici un fel de sectă însetată de sânge a adepţilor lui Shiva. În al doilea rând, după cum se ştie, statueta a fost găsită. Ar fi aruncat-o un fanatic religios în Sena?
– Da, problema statuetei lui Shiva este, într-adevăr, o enigmă, dădu din cap miss Stamp. S-a scris că era perla colecţiei lordului Littleby. E adevărat, domnule profesor?
Indianistul ridică dispreţuitor din umeri:
– Cum să vă spun, doamnă… Colecţia lordului Littleby este de dată recentă, să tot aibă vreo douăzeci de ani. Într-un asemenea interval de timp nu poţi alcătui o colecţie deosebită. Se zvoneşte că răposatul s-a chivernisit binişor în timpul înăbuşirii răscoalei şipailor din 1857. Renumitul Shiva, de pildă, i-a fost "dăruit" lordului de către un oarecare maharajah, pe care îl ameninţa curtea marţială pentru uneltiri în favoarea răsculaţilor. Or, Littleby a lucrat ani buni în procuratura militară indiană. Fără îndoială, în colecţia lui există multe exponate valoroase, dar selecţia lor este destul de confuză.
– Dar spuneţi-mi odată, de ce a fost ucis lordul acesta al dumneavoastră? ceru imperativ Renate. Nici monsieur Aono nu ştie nimic, aşa e? apelă ea la sprijinul japonezului, care stătea în picioare, la distanţă de ceilalţi.

Japonezul zâmbi doar cu gura şi se înclină, iar rusul mimă aplauze.

– Bravo, madame Kleber. Aţi identificat întrebarea e-esenţială. Am urmărit cazul în presă. Cauza acestei crime este, în opinia mea, problema cea m-mai importantă, este cheia spre soluţionarea misterului. De ce? În ce scop au fost ucişi zece oameni?

– O, dar e atât de simplu! interveni miss Stamp, ridicând din umeri. Criminalul a plănuit să fure tot ceea ce era mai valoros, însă şi-a pierdut stăpânirea de sine atunci când a dat nas în nas cu proprietarul. Doar credea că lordul nu este acasă. Fără îndoială, una e să înţepi cu seringa, cu totul alta e să crăpi capul unui om. De fapt, nu ştiu asta, n-am încercat, adăugă ea, tresărind. Pe criminal l-au lăsat nervii şi nu şi-a dus treaba până la capăt. Iar în ce priveşte statueta aruncată în râu, zise ea, căzând pe gânduri, pesemne este chiar obiectul acela greu care a sfărâmat capul bietului Littleby. E foarte posibil ca asasinului să nu-i fie străine sentimentele omeneşti şi să-i fi fost greu sau chiar imposibil să ţină în mâini arma însângerată a crimei. S-a dus pe malul Senei şi a aruncat-o în apă.

– În ceea ce priveşte arma crimei, această ipoteză e foarte plauzibilă, încuviinţă diplomatul. Sunt de aceeaşi p-părere.

Fata bătrână se îmbujoră uşor de plăcere, dar se fâstâci vădit când întâlni privirea batjocoritoare a Renatei.

– *You are saying outrageous things*[1], o mustră nevasta doctorului pe Clarissa Stamp, după ce ascultă până la capăt traducerea celor spuse mai devreme. *Shouldn't we find a more suitable subject for table talk?*[2]

Dar apelul creaturii spălăcite fu în van.

– După părerea mea, cel mai misterios aspect în toată povestea asta mi se pare moartea servitorilor! se amestecă şi lunganul de indianist în dezbaterea pe teme criminologice. Cum se face că l-au lăsat să le injecteze orice mizerie? Doar nu i-a forţat cu arma la tâmplă, asta e sigur! Mai mult, erau printre ei doi paznici, şi fiecare avea la brâu un toc cu un revolver. Iată care-i misterul!

– Eu am altă ipoteză, interveni cu o expresie solemnă Renier, şi sunt gata să mi-o susțin în orice împrejurare. Asasinatele de pe rue de Grenelle au fost săvârşite de un individ înzestrat cu excepționale capacități mesmerice. Servitorii erau în stare de transă mesmerică, e unica explicație posibilă! "Magnetismul animal" reprezintă o forță teribilă. Un manipulator experimentat poate face cu dumneavoastră orice-i trăsneşte prin cap. Da, da, madame, se adresă locotenentul doamnei Truffo, care se strâmba incredulă. Absolut orice.

– *Not if he is dealing with a lady*[3], ripostă ea cu severitate.

Mister Truffo, obosit de rolul de tălmaci, îşi şterse cu batista fruntea lucind de sudoare şi se lansă în apărarea concepțiilor ştiințifice:

– Îmi permit să nu fiu de acord cu domnia voastră, începu el să turuie în franțuzeşte, cu un accent puternic. S-a recunoscut de multă vreme că teoria domnului Mesmer este nefondată ştiințific. Puterea mesmerismului sau, cum e numit astăzi, a hipnotismului a fost mult exagerată. Onorabilul James Braid a demonstrat convingător că doar indivizii sugestionabili psihic pot fi supuşi influenței hipnotice, şi asta numai în cazul în care au deplină încredere în hipnotizator şi sunt de acord să se supună hipnozei.

– Se vede imediat, dragă doctore, că dumneata nu ai călătorit în Orient, zise Renier, dezvelindu-şi dinții albi într-un zâmbet. În orice bazar indian un fachir poate arăta asemenea minuni ale artei mesmerice, încât şi cel mai înverşunat sceptic rămâne cu gura căscată. Ca să nu mai vorbim de scamatorii! Am asistat odată la Kandahar la o execuție publică. Potrivit legii musulmane, hoția se pedepseşte cu tăierea brațului drept. Procedura este atât de dureroasă, încât adesea cei supuşi ei mor din cauza şocului. Cu acel prilej hoțul era un biet copil. Dat fiind că fusese prins a doua oară, judecătorul nu mai avusese încotro şi se văzuse nevoit să-l condamne la pedeapsa stabilită de *sharia.* Judecătorul era însă un om milostiv şi a poruncit să fie chemat un derviş vestit prin puterile sale miraculoase. Dervişul i-a pus condamnatului mâinile la tâmple, l-a privit în ochi, i-a

şoptit ceva şi copilul s-a liniştit, ba chiar a încetat ca prin farmec să tremure. Pe chip i-a apărut un zâmbet straniu, care nu a dispărut nici măcar în clipa în care securea călăului i-a tăiat mâna din cot! Am văzut asta cu ochii mei, vă jur!

Renate se înfurie:

– O, ce mârşăvie! Dumneata, Charles, cu Orientul dumitale! O să mi se facă rău imediat!

– Iertaţi-mă, madame Kleber, se alarmă locotenentul. Voiam doar să demonstrez că, în comparaţie cu aşa ceva, nişte injecţii, acolo, sunt fleacuri.

– Îmi permit din nou să nu fiu de acord cu domnia voastră…

Doctorul, încăpăţânat, tocmai se pregătea să-şi susţină punctul de vedere, dar în clipa aceea uşa salonului se deschise şi intră rentierul - sau poliţistul -, într-un cuvânt, monsieur Gauche.

Se întoarseră cu toţii spre el oarecum tulburaţi, de parcă ar fi fost surprinşi făcând ceva nu tocmai decent.

Gauche le cercetă rapid chipurile, apoi văzu nenorocita aceea de tăietură de ziar în mâna diplomatului şi se întunecă la faţă.

– Uite unde era… Exact de asta mă şi temeam.

Renate se apropie de bunicuţul cu mustaţă sură, îi măsură neîncrezătoare, din cap până-n picioare, statura masivă şi-l întrebă brusc:

– Sunteţi într-adevăr poliţist, monsieur Gauche?

– Nu cumva sunteţi acel comisar Gauche c-care a condus investigaţiile în cazul "Crima secolului"? preciză Fandorin. (Aha, aşa îl cheamă pe diplomatul rus, îşi aminti Renate.) În ce fel să ne explicăm în acest caz mascarada dumneavoastră şi p-prezenţa dumneavoastră la bord?

Gauche fornăi câteva clipe, mişcă din sprâncene şi îşi vârî mâna în buzunar după pipă. Era limpede că-şi muncea creierul din răsputeri, gândindu-se ce poate răspunde.

– Luaţi loc, doamnelor şi domnilor, spuse el în cele din urmă, cu o voce de bas foarte impresionantă. De vreme ce s-a întâmplat, hai să jucăm deschis. Luaţi loc, luaţi loc, nu cumva, ferească Domnul, să i se taie cuiva picioarele.

– Ce glume-s astea, monsieur Gauche? rosti nemulțumit locotenentul. Cu ce drept comandați aici, şi încă în prezența primului locțiitor al căpitanului?

– O să-ți explice asta însuşi căpitanul, tinere, îi răspunse Gauche, aruncându-i o privire ostilă. E la curent cu acest caz.

Renier tresări şi se aşeză la masă, urmând exemplul celorlalți.

Morocănosul acela guraliv şi blajin, cum se obişnuise Renate să-l considere pe rentierul parizian, se comporta acum cu totul altfel. În felul în care îşi înălța umerii apăruse o anume prestanță, gesturile îi deveniseră poruncitoare, în priviri i se aprinsese o sclipire tăioasă. Până şi felul calm şi ferm în care prelungea pauza spunea multe. Privirea insistentă a falsului rentier se fixă, rând pe rând, asupra fiecăruia dintre cei prezenți, iar Renate observă că unii chiar se făcură mici sub căutătura grea. Trebuia să recunoască în sinea ei că şi ea începea să fie neliniştită, dar, ruşinându-se, scutură nepăsătoare din cap: e polițist, ei şi, ce-i cu asta? Până la urmă nu-i decât un boşorog gras şi hodorogit, atâta tot.

– Hai, nu ne mai ține pe jar, monsieur Gauche, spuse ea sarcastic. Starea de nelinişte nu-mi prieşte.

– Motive de nelinişte are, desigur, doar unul dintre cei prezenți, răspunse el misterios. Dar despre asta, mai târziu. Pentru început, permiteți-mi să mă prezint încă o dată onorabilului public. Da, mă numesc Gustave Gauche, dar nu sunt rentier - din păcate, nu am de unde primi vreo rentă. Sunt, doamnelor şi domnilor, comisar în poliția judiciară pariziană şi lucrez în secția care se ocupă de infracțiunile cele mai dificile şi mai complicate. Funcția mea poartă numele de "anchetator penal pentru cazuri de extremă importanță", sublinie comisarul cu emfază.

În salon domnea o linişte mormântală, întreruptă doar de şoaptele precipitate ale doctorului Truffo.

– *What a scandal!*[4] chițăi nevasta doctorului.

– Am fost nevoit să pornesc în această călătorie, şi incognito pe deasupra, pentru că…

Gauche începu să-şi sugă energic obrajii, în încercarea de a-şi reaprinde pipa.

– ...pentru că poliția pariziană are temeiuri îndreptățite să presupună că aici, pe *Leviatan*, se află omul care a săvârşit crimele de pe rue de Grenelle.

Salonul fu străbătut de un foşnet uşor, apoi se auzi un "Aa!" unanim.

– Presupun că ați apucat să dezbateți deja fațetele acestui caz misterios.

Comisarul îşi scutură bărbia dublă în direcția tăieturii de ziar, care se afla în continuare în mâna lui Fandorin.

– Şi asta încă nu-i tot, doamnelor şi domnilor. Ştiu cu precizie că asasinul călătoreşte cu clasa întâi... (din nou un suspin colectiv)... şi, mai mult, se află acum în acest salon, încheie viguros Gauche.

Se aşeză în fotoliul tapisat cu atlas, de lângă fereastră, şi îşi încrucişă mâinile ceva mai jos de lanțul de argint al ceasului, aşteptând o reacție.

– Imposibil! exclamă Renate, cuprinzându-şi fără să vrea pântecele în mâini.

Locotenentul Renier sări în picioare.

Baronetul roşcovan izbucni în hohote de râs şi începu să aplaude demonstrativ.

Profesorul Sweetchild înghiți spasmodic în sec şi îşi scoase ochelarii.

Clarissa Stamp încremeni, strângând între degete broşa din argint de pe guler.

Japonezului nu-i tresări nici un muşchi de pe față, dar zâmbetul politicos îi dispăru brusc.

Doctorul îşi apucă soția de braț, uitând să-i traducă exact ceea ce era mai important, dar missis Truffo, judecând după ochii holbați de spaimă, pricepuse şi singură despre ce era vorba.

Iar diplomatul întrebă cu voce scăzută:

– Care-i motivul acestei supoziții?

– Prezența mea aici, răspunse imperturbabil comisarul. Este de-ajuns. Există şi alte rațiuni, dar deocamdată n-are rost să le

aflați... Asta e, spuse polițistul, şi din vocea lui răzbătu o vădită dezamăgire.

– Ei, dar văd că nimeni nu se grăbeşte să leşine şi să strige: "Arestați-mă, eu sunt criminalul!" Fireşte, nici nu contam pe asta. În acest caz, iată care-i situația, continuă el, ridicându-şi amenințător degetul umflat şi bont. Nu are nimeni voie să vorbească despre asta cu ceilalți pasageri. N-ar fi în interesul dumneavoastră - zvonul s-ar răspândi într-o clipă şi ați fi priviți ca nişte ciumați. Nu încercați să vă mutați în alt salon, aşa n-ați face decât să-mi întăriți bănuielile. Oricum n-ați reuşi, am o înțelegere în acest sens cu căpitanul.

Renate îngăimă cu voce tremurătoare:

– Monsieur Gauche, dragule, n-ați putea să mă scutiți măcar pe mine de acest coşmar? Mi-e frică să stau la aceeaşi masă cu un criminal. Dacă-mi pune otravă-n mâncare? De-acum nu voi mai putea înghiți nici o îmbucătură. Ştiți bine, pentru mine emoțiile sunt periculoase. N-o să spun nimănui, nimănui, pe onoarea mea!

– Regret, madame Kleber, răspunse sec detectivul, dar nu va exista nici o excepție. Am motive să-l bănuiesc pe fiecare dintre cei prezenți, şi pe dumneavoastră nu în ultimul rând.

Cu un geamăt surd, Renate se sprijini de spătarul scaunului, iar locotenentul Renier izbi supărat cu piciorul în podea.

– Cum vă permiteți, domnule... "anchetator pentru cazuri de extremă importanță"! Îi voi raporta neîntârziat toate acestea căpitanului Cliff !

– Raportați, spuse indiferent Gauche, dar nu chiar acum, ceva mai târziu. Încă nu mi-am încheiat micul discurs. Aşadar, deocamdată nu ştiu precis care dintre dumneavoastră este clientul meu, dar sunt aproape, foarte aproape de țintă.

Renate se aştepta ca după aceste cuvinte să urmeze o privire grăitoare şi se aplecă în față. Dar nu, polițistul se uita la pipa lui idioată. Cel mai probabil mințise, nu avea pe nimeni în vizor.

– Bănuiți o femeie, asta e limpede, zise miss Stamp, plesnindu-şi nervoasă palmele. Altfel de ce ați avea asupra dumneavoastră nota aceea despre nu ştiu care Marie Sanfon? Cine-i această

Marie Sanfon? De fapt, ce contează cine e? Ce prostie, să bănuieşti o femeie! E oare capabilă o femeie de o faptă atât de abominabilă?

Missis Truffo se ridică năvalnic în picioare, gata, pare-se, să se alinieze sub stindardul solidarităţii feminine.

– Despre *mademoiselle* Sanfon vom vorbi, poate, altă dată, răspunse agentul, măsurând-o pe Clarissa Stamp cu o privire enigmatică. Cât despre articolele din ziare, am aici cu vârf şi-ndesat, şi fiecare cuprinde câte-o versiune.

Gauche îşi deschise mapa neagră şi răsfoi un teanc de tăieturi din ziare.

– Sunt, de fapt, cu zecile. Gata, doamnelor şi domnilor, v-aş ruga să nu mă mai întrerupeţi! Vocea poliţistului era acum de oţel. Da, printre noi se află un criminal periculos, poate un psihopat. (Renate observă cum profesorul se îndepărta, cu scaun cu tot, de Reginald.) De aceea vă rog pe toţi să vă păstraţi vigilenţa. Dacă observaţi ceva ieşit din comun, fie şi un cât de neînsemnat amănunt, veniţi imediat la mine. Sigur, cel mai bine ar fi ca asasinul să se căiască sincer, oricum n-are scăpare. Acum, în ce mă priveşte, am încheiat.

Missis Truffo ridică şcolăreşte mâna:

– *In fact, I have seen something extraordinary only yesterday! A charcoal-black face, definitely not human, looked in at me from outside while I was in our cabin! I was so scared!* spuse ea şi se întoarse spre soţior, împungându-l cu cotul. *I told you, but you paid no attention!*[5]

– O, se trezi şi Renate, mie mi-a dispărut din trusa de toaletă o oglinjoară în ramă de baga veritabilă.

Domnul Ţicnit vru, pare-se, să anunţe şi el ceva, dar nu mai apucă - monsieur Gauche îşi închise mânios mapa:

– Să nu vă bateţi joc de mine! Sunt copoi bătrân! Pe Gustave Gauche nu-l faci să piardă urma! Dacă va fi necesar, debarc la ţărm toată onorabila dumneavoastră ceată şi ne lămurim acolo cu fiecare în parte! Zece oameni au fost ucişi, asta nu-i de glumă! Reflectaţi, doamnelor şi domnilor, reflectaţi!

Ieşi din salon, trântind zgomotos uşa în urma lui.

– Domnilor, eu nu mă simt prea bine, rosti cu voce slabă Renate. Mă duc în cabina mea.

– Vă conduc, madame Kleber, se repezi imediat Charles Renier. E de-a dreptul incredibil! Câtă grosolănie!

Renate îl îndepărtă:

– Vă mulțumesc, nu e nevoie. Ajung şi singură.

Traversă încăperea cu pas nervos, iar când ajunse lângă uşă se sprijini o clipă de perete. Pe coridorul pustiu iuți pasul. Renate intră în cabină, trase de sub canapea sacul de voiaj şi-şi vârî mâna tremurândă sub căptuşeala de mătase. Chipul îi era palid, dar plin de hotărâre. Degetele ei găsiră într-o clipă cutiuța metalică.

În ea, cu sclipiri reci de sticlă şi oțel, se afla o seringă.

Clarissa Stamp

Neplăcerile începură pentru ea încă din zori. Clarissa distinse limpede două noi riduri mititele, ca două raze abia vizibile, care se întindeau de la colțul ochilor spre tâmple. Numai soarele e de vină. E atât de strălucitor în aceste locuri, încât nici umbreluța, nici pălăria nu te salvează. Clarissa se examină îndelung în nemiloasa suprafață şlefuită, apoi îşi întinse pielea cu degetul, sperând că erau, poate, lăsate de pernă şi se vor întinde la loc. Îşi încheie cercetarea, îşi răsuci gâtul şi descoperi în spatele urechii un fir de păr alb. În clipa aceea se întristă de-a binelea. Poate tot soarele e de vină? Îi decolorează părul? Nu, miss Stamp, nu te mai amăgi. După cum a spus poetul:

Şi alba răsuflare-a lui noiembrie
Ți-a mâhnit sufletul, pletele-argintându-ți.

Îşi puse ținuta în ordine mai meticulos ca de obicei. Smulse fără milă firul alb. Era o prostie, desigur. John Donne, pare-se, spunea că secretul fericirii unei femei constă în ştiința ei de a trece de la o vârstă la alta, şi că femeia are trei vârste: de fiică, de soție şi de mamă. Dar cum putea ea trece de la cea de-a doua la cea de-a treia dacă nu fusese niciodată măritată?

Cea mai bună metodă de a scăpa de asemenea gânduri era o plimbare la aer curat, aşadar Clarissa ieşi pe punte. Deşi *Leviatan* părea nesfârşit, fusese de multă vreme măsurat de paşii ei egali şi domoli - în orice caz, puntea superioară, destinată pasagerilor de la clasa întâi. Perimetrul ei avea 355 de paşi. Şapte minute şi jumătate, dacă nu te opreşti să admiri marea sau să pălăvrăgeşti cu vreo cunoştință.

La un ceas atât de matinal nu era nici un cunoscut pe punte, şi Clarissa îşi încheie nestingherită promenada de-a lungul

tribordului, până la pupa. Vaporul spinteca lin suprafața cafenie a Mării Roşii, iar în urma elicei puternice se întindea spre orizont o dâră leneşă, alburie. O, ce cald e!

Se uită cu invidie la marinarii care lustruiau alama balustradelor, o punte mai jos. Ce bine trebuie să le fie îmbrăcați aşa, doar în pantaloni din pânză de in - nu tu corsaj, nu tu pantalonaşi, nu tu ciorapi cu jartiere strânse, nu tu rochie lungă. Îți vine să-l pizmuieşti fără voie şi pe sălbaticul acela de mister Aono, care se plimbă de colo-colo pe vapor înveşmântat în chimonoul lui japonez şi nimeni nu se miră, doar e asiatic.

Se imagină şezând într-un şezlong de pânză, goală-goluță. Ba nu, ar purta totuşi o tunică uşoară, precum grecoaicele din Antichitate. Şi ar fi ceva absolut normal. Peste un secol, când omenirea se va debarasa definitiv de prejudecăți, o asemenea ținută va fi cât se poate de firească.

Foşnind pe anvelopele din cauciuc, îi venea în întâmpinare, pe un triciclu american, mister Fandorin. Se spunea că acest exercițiu dezvoltă admirabil elasticitatea muşchilor şi întăreşte inima. Diplomatul purta un costum sport uşor: pantaloni cadrilați, pantofi din gutapercă cu jambiere, sacou scurt, cămaşă albă cu gulerul descheiat. Fața bronzată i se lumină într-un zâmbet prietenos. Mister Fandorin îşi săltă uşor casca de plută şi trecu pe lângă ea ca o adiere. Nu se opri.

Clarissa oftă. Plimbarea se dovedise un eşec: nu reuşise decât să-şi umezească de transpirație lenjeria. Se văzu nevoită să se întoarcă în cabină şi să se schimbe.

Fandosita aceea de madame Kleber îi strică şi micul dejun. Ce ştiință uluitoare de a face din propria-ți slăbiciune un instrument de exploatare! Exact în clipa în care cafeaua din ceaşca Clarissei se răcise până la temperatura dorită, insuportabila elvețiancă începu să se plângă că se sufocă şi o rugă să-i slăbească şnurul de la corset. De regulă, Clarissa se prefăcea că nu aude văicărelile Renatei Kleber şi se găsea întotdeauna un voluntar, dar pentru o asemenea acțiune delicată nu se cuvenea să apelezi la bărbați, iar missis Truffo, ca un făcut, lipsea - îşi ajuta soțul să îngrijească o doamnă care se

îmbolnăvise. Se pare că ființa aceea insipidă fusese soră de caritate. Totuşi, ce ascensiune socială pentru ea: acum e soția medicului-şef, ia masa la clasa întâi!

Încearcă să se poarte ca o lady britanică atâta doar, - exagerează cam mult.

Aşadar, în final se văzu nevoită să se ocupe de şnururile doamnei Kleber, iar între timp cafeaua i se răci fără speranță. Un fleac, desigur, dar prea se adunau ghinioanele.

După micul dejun ieşi la o mică plimbare, făcu zece paşi şi obosi. Într-un rând, profitând că nu era nimeni prin preajmă, îşi aruncase cu grijă privirea pe mica fereastră a cabinei nr. 18. Mister Fandorin era aşezat la *secrétaire*, îmbrăcat într-o cămaşă albă, peste care erau petrecute nişte bretele roş-albastru-albe, şi bătea îngrozitor de tare cu degetele într-un aparat ciudat, negru, din fier, cu un valț mic şi rotund şi cu nenumărate butonaşe. Clarissa, intrigată, uitase de orice precauție şi fusese surprinsă la locul faptei. Diplomatul sărise de pe scaun, se înclinase, îşi îmbrăcase vestonul şi se apropiase de fereastra deschisă.

– Este o m-maşină de scris Remington, o lămurise el. Ultimul model, abia s-a pus în vânzare. Un obiect extrem de convenabil, miss Stamp, şi foarte uşor. O pot căra fără mare efort doi hamali. Este indispensabil într-o c-călătorie. Vedeți, tocmai îmi exersam viteza de scriere, copiam ceva din Hobbes.

Clarissa, încă îmbujorată de jenă, doar dăduse din cap şi se îndepărtase.

Se aşezase în apropiere, sub o copertină în dungi, la umbră. Adia o briză răcoroasă. Deschisese *Mănăstirea din Parma* şi începuse să citească despre dragostea neîmpărtăşită a frumoasei, dar trecutei ducese Sanseverina pentru tânărul Fabricio del Dongo. Înduioşată peste măsură, îşi ştersese cu batista o lacrimă şi, ca un făcut, chiar atunci apăruse pe punte Fandorin: costum alb, pălărie panama cu boruri largi, baston. Chipeş ca nimeni altul.

Clarissa îl chemase. El se apropiase, făcuse o plecăciune în fața ei, se aşezase alături. Citise titlul de pe copertă şi spusese:

– Fac p-prinsoare că ați sărit peste descrierea Bătăliei de la Waterloo. Şi e păcat, este cel mai bun pasaj din întreaga operă a lui Stendhal. Nu mi-a fost dat să citesc vreodată o mai reuşită descriere a războiului.

– Cum de v-ați dat seama? îl întrebă ea, curioasă. Sunteți cumva clarvăzător?

– Femeile sar întotdeauna scenele de război, îi răspunsese Fandorin ridicând din umeri. În orice caz, cele cu temperamentul dumneavoastră.

– Şi ce temperament am eu? îl întrebase insinuant Clarissa, simțind însă şi ea că n-o prinde aerul de cochetă.

– Atitudine sceptică față de propria persoană şi romantică față de lume.

O privise înclinându-şi uşor capul.

– Mai pot spune că s-a petrecut o s-schimbare bruscă în viața dumneavoastră şi că ați suferit un şoc puternic.

Clarissa tresărise şi îşi privise interlocutorul cu spaimă nedisimulată.

– Nu vă speriați, o linişti uimitorul diplomat. Nu ştiu absolut nimic despre dumneavoastră. Pur şi simplu mi-am dezvoltat, cu ajutorul unor exerciții speciale, spiritul de observație şi capacitățile analitice. De regulă, mi-e de-ajuns un detaliu nesemnificativ pentru a recompune întregul tablou. Arătați-mi fie şi acest cerculeț cu două găurele (şi ridică mâna, delicat, spre un nasture mare, trandafiriu, care împodobea jacheta ei) şi vă voi spune pe loc cine l-a pierdut - un p-porc foarte mare sau un elefănțel foarte mic.

Clarissa îl întrebase surâzând:

– Aşadar, dumneavoastră vedeți prin oricine ca prin sticlă?

– Nu chiar aşa, dar văd multe. De pildă, ce îmi puteți spune despre domnul de colo?

Fandorin îi arătase un bărbat solid, cu mustăți mari, care privea prin binoclu malul pustiu.

– Este mister Babble, el…

– Opriți-vă! o întrerupse Fandorin. Voi încerca să ghicesc eu.

Îl privise cam jumătate de minut pe mister Babble, apoi spusese:

– Călătoreşte pentru prima oară în Orient. Căsătorit recent. Fabricant. Afacerile-i merg prost, de aceea domnul acesta miroase a faliment iminent. Îşi petrece aproape tot timpul în sala de biliard, dar joacă prost.

Clarissa se mândrise întotdeauna cu spiritul ei de observație şi acum îl privi cu mai multă luare-aminte pe mister Babble, industriaşul din Manchester.

Fabricant? Mă rog, asta se putea deduce. Din moment ce călătoreşte la clasa întâi, înseamnă că e bogat. Că nu-i aristocrat se vede clar după chip. Nici a negustor nu aduce - redingota e prea lăbărțată, şi nici n-are expresia aceea şmecheră. Mă rog.

Recent căsătorit? Ei, dar asta-i limpede: verigheta de pe inelar sclipeşte atât de tare, încât îți dai pe loc seama că-i nou-nouță. Joacă adesea biliard? Asta de unde-a mai luat-o? A, da, vestonul îi e mânjit cu cretă.

– De unde ați dedus că mister Babble călătoreşte pentru prima oară în Orient? îl întrebase ea. De ce miroase a faliment? Ce anume vă face să afirmați că joacă prost biliard? Ați fost cumva în sală şi ați văzut cum joacă?

– Nu, n-am fost în sala de b-biliard pentru că nu pot să sufăr jocurile de noroc şi, la drept vorbind, îl văd pentru prima oară pe acest domn, răspunsese Fandorin. Că face prima sa călătorie pe această rută o demonstrează tenacitatea cu care admiră malurile pustii. Dacă nu ar fi fost aşa, mister Babble ar fi ştiut că până la strâmtoarea Bâb-el-Mandeb nu va fi nimic interesant de văzut pe malul acela. Asta-i unu. Afacerile acestui domn merg foarte prost, altfel pentru nimic în lume nu s-ar fi aventurat într-o călătorie atât de lungă, şi încă imediat după căsătorie. De ce şi-ar părăsi un asemenea viezure vizuina? Numai dacă ar simți că sfârşitul lumii e iminent, în nici un caz mai devreme. Asta-i doi.

– Dar dacă a plecat în luna de miere împreună cu soția? întrebase Clarissa, care ştia că mister Babble călătoreşte singur.

– Şi lâncezeşte de unul singur pe punte sau îşi petrece timpul în sala de biliard? Iar de jucat joacă din cale-afară de prost: priviți, are redingota albită în față. Numai jucătorii de două parale îşi freacă în aşa hal pântecele de marginea mesei. Asta-i trei.

– Să zicem, dar ia priviți, ce credeți despre doamna aceea?

Entuziasmată de acest joc, Clarissa i-o arătase pe missis Blackpool, care păşea maiestuos pe punte împreună cu dama ei de companie.

Fandorin o măsură pe onorabila doamnă cu o privire lipsită de interes.

– O, acestei doamne i se citeşte totul pe figură. Se întoarce din Anglia la soțul ei. A fost acolo pentru a-şi vizita copiii adulți. Soțul e militar. Colonel.

Mister Blackpool era, într-adevăr, colonel şi comanda o garnizoană într-un oraş oarecare din vestul Indiei.

– Explicați-mi!

– Doamnele ca dânsa nu călătoresc din proprie inițiativă în India, o fac doar dacă acolo lucrează soțul. Vârsta ei nu justifică aventurarea într-o asemenea călătorie pentru prima oară, aşadar se întoarce. Şi de ce ar fi călătorit domnia sa în Anglia? Doar pentru a-şi revedea copiii. Părinții doamnei, presupun, sunt deja într-o lume mai bună. După expresia ei hotărâtă şi autoritară, se vede că este obişnuită să comande. Aşa arată toate primele-doamne dintr-o garnizoană sau dintr-un regiment. De regulă sunt considerate autorități mai importante decât comandanții înşişi. Vreți să ştiți de ce anume am spus "colonel"? Pentru că, dacă ar fi fost g-generăleasă, ar fi călătorit la clasa întâi, pe când dumneaei, după cum vedeți, are emblemă din argint. Dar gata, hai să nu ne pierdem vremea cu fleacuri, continuase Fandorin, apoi se înclinase spre ea şi-i şoptise: mai bine să vă spun câte ceva despre urangutanul de colo. E un subiect interesant.

Lângă mister Babble se oprise monsieur Boileau, cel cu mutră de maimuță, fostul lor comesean din salonul "Windsor", care

părăsise la timp funesta sală de mese şi care astfel scăpase din plasa comisarului Gauche.

Diplomatul îi şoptise Clarissei la ureche, cu voce scăzută:

– Omul pe care-l vedeți este un criminal şi un nelegiuit. Este, cel mai probabil, traficant de opium. Locuieşte la Hong Kong. E însurat cu o chinezoaică.

Clarissa izbucnise în râs:

– De data asta ați nimerit-o ca nuca-n perete! Acela-i monsieur Boileau din Lyon, e filantrop şi tatăl a unsprezece copii cât se poate de francezi! Face comerț cu ceai, nu cu opium.

– Nici gând, răspunsese calm Fandorin. Uitați-vă, i s-a înfoiat manşeta şi se poate vedea c-cerculețul albastru al unui tatuaj pe încheietura mâinii. Mi-a căzut sub ochi un asemenea tatuaj într-o carte despre China. Este semnul uneia dintre t-triadele din Hong Kong, nişte societăți criminale secrete. Pentru ca un european să devină membru al triadei, trebuie să fie maestru al crimei şi să opereze pe scară mare. Şi, bineînțeles, trebuie să se însoare cu o chinezoaică. E de-ajuns să priviți fizionomia acestui "filantrop" şi totul vi se va părea limpede.

Clarissa nu ştia dacă e cazul sau nu să-l creadă, iar Fandorin continuase, cu o expresie gravă:

– Şi încă ceva, miss Stamp. Pot spune multe despre un om chiar şi legat la ochi - după zgomotul pe care îl face şi după miros. Convingeți-vă şi singură.

Îşi scosese pe loc cravata albă de satin şi i-o întinsese Clarissei. Ea pipăise țesătura - deasă, de nepătruns cu privirea - şi i-o legase strâns diplomatului la ochi. Ca într-o doară îi atinsese obrazul neted, fierbinte.

Curând, dinspre pupa se ivise candidata ideală: lady Campbell, vestita sufragetă, care se îndrepta spre India pentru a strânge semnături pe o petiție în favoarea acordării dreptului la vot femeilor măritate. Cu alură bărbătoasă, solidă, tunsă scurt, tropăia pe punte ca un cal de povară. Vezi de ghiceşte că-i o lady şi nu un boțman.

– Deci, cine vine încoace? întrebase Clarissa, prăpădindu-se de râs.

Din păcate, veselia ei dură scurtă vreme. Încruntându-se, Fandorin vorbise sacadat:

– Foşnet de fustă. Femeie. Pas greu. Caracter puternic. Nu e tânără. Nu-i frumoasă. Fumează tabac. Tunsă scurt.

– De ce tunsă scurt? exclamase strident Clarissa şi, acoperindu-şi ochii, ascultase pasul ca de elefant al sufragetei. Cum, zău aşa, cum reuşeşte el să facă asta?

– Dacă o femeie fumează, se cheamă că este tunsă scurt şi este progresistă, răsună glasul monoton al lui Fandorin. Şi, în p-plus, cea despre care vorbim dispreţuieşte moda, poartă un fel de haină prost croită, diformă, de un verde ţipător, dar cu brâu roşu.

Clarissa înlemnise. Incredibil! Cuprinsă de o spaimă superstiţioasă, îşi luase palmele de pe faţă şi văzuse că Fandorin apucase de-acum să-şi smulgă cravata de pe ochi şi chiar să-i facă un nod elegant. În ochii albaştri ai diplomatului sclipeau scântei vesele.

Toate acestea fuseseră foarte plăcute, dar conversaţia se sfârşise prost. După ce râsese pe săturate, Clarissa adusese foarte fin vorba despre Războiul Crimeii. Ce tragedie, şi pentru Europa, şi pentru Rusia. Pomenise cu băgare de seamă despre nişte amintiri de-ale ei din acea perioadă, făcându-le să pară dintr-o tinereţe mai fragedă decât era în realitate. Aşteptase confidenţe de-ale lui drept răspuns, sperând să poată ghici aşa cam ce vârstă are Fandorin. I se adeveriseră temerile cele mai sumbre.

– Pe v-vremea aceea încă nu venisem pe lume, recunoscuse el sincer, tăind astfel aripile Clarissei.

După acest episod, totul se petrecuse alandala. Clarissa încercase să îndrepte discuţia pe făgaşul picturii, dar se zăpăcise cu totul şi nu mai fusese în stare să explice clar de ce prerafaeliţii îşi spun prerafaeliţi. Iar el crezuse în mod sigur că e o idioată în toată regula. O, dar ce mai contează acum!

În timp ce se întorcea tristă la cabina ei, se petrecu ceva înfricoşător.

Într-un colț al coridorului cufundat în semiobscuritate se legăna o gigantică umbră neagră. Clarissa scoase un necuviincios țipăt ascuțit, îşi duse mâna la inimă şi se năpusti cât o țineau picioarele spre uşa cabinei. Ajunsă înăuntru, nu reuşi multă vreme să-şi domolească bătăile nebune ale inimii. Ce fusese asta? Nici om, nici fiară. O vâltoare de energie malefică, distructivă. Conştiința ei încărcată. Fantoma coşmarului parizian.

Se dojeni imediat în sinea ei: Gata, am pus cruce acelui episod. Nu s-a întâmplat nimic. Narcoză, vrăjitorie. Doar îşi jurase să nu se mai chinuiască singură. Trăia acum o nouă viață, luminoasă şi fericită - "Şi fie-ți palatul luminat de candela fericirii."

Ca să se liniştească, îmbrăcă cea mai scumpă rochie de zi, pe care nici măcar nu o probase (mătase albă chinezească, panglică de un verde pal la talie, în spate) şi îşi puse la gât colierul de smaralde. Admiră o vreme strălucirea pietrelor prețioase.

Ei da, nu mai e tânără. Şi da, nu-i o frumusețe. În schimb, nu-i nici pe departe proastă şi e plină de bani. Ceea ce e infinit mai bine decât să fii pocită, bătrână şi fără un penny.

Clarissa intră în salon la două fix, dar întreaga societate era deja acolo, în păr. Ciudat lucru, declarația uluitoare de alaltăieri a comisarului nu-i izolase unul de altul pe cei din salonul "Windsor", ci mai curând îi făcuse să strângă rândurile. Un secret pe care nu ai voie să-l împărtăşeşti nimănui te leagă mai strâns în jurul unei cauze comune sau al unui interes comun. Clarissa observase că acum comesenii se adunau în salon înaintea orei stabilite pentru micul-dejun, prânz, *five o'clock* sau cină şi zăboveau acolo mai mult, ceea ce înainte nu se întâmpla. Până şi secundul, care avea o legătură indirectă cu această istorie, nu se grăbea să se întoarcă la îndatoririle lui şi rămânea un timp în "Windsor" (de fapt, nu era exclus ca locotenentul să fi acționat astfel la ordinul căpitanului). Toți mesenii parcă deveniseră membrii unui club elitist, închis celor neinițiați. Clarissa surprinsese nu o dată priviri fixate asupra ei, aruncate

pe furiş, la iuțeală. Privirile acelea nu puteau însemna decât una din două: "Nu cumva tu eşti criminala?" sau "Nu cumva ți-ai dat seama că eu sunt criminalul?" De fiecare dată când se întâmpla asta, din pântecele ei urca un spasm plăcut, o senzație ciudată, un amestec de spaimă şi excitare. În fața ochilor îi răsărea cu limpezime rue de Grenelle aşa cum arăta ea seara: insinuant de liniştită şi pustie, mărginită de castani negri legănându-şi crengile golaşe. Atât mai lipsea, ca domnul comisar să fi mirosit în vreun fel povestea de la hotelul Ambassadeur. Numai la gândul acesta o lua groaza şi se uita pe furiş, cu coada ochiului, la francez.

Gauche stătea la masă, solemn, ca sacerdotul unei secte secrete. Fiecare îşi amintea permanent de prezența lui, îi cerceta, privind pieziş, expresia feței, dar Gauche părea că nu observă nimic. Îşi asumase rolul de moralist blajin şi îşi povestea cu dragă inimă "istorioarele" pe care toți le ascultau cu o atenție încordată.

Printr-o înțelegere tacită, dezbăteau subiectul numai în salon şi numai în prezența comisarului. Dacă doi dintre comesenii de la "Windsor" dădeau întâmplător nas în nas undeva, într-un spațiu neutru - în salonul de muzică, să zicem, pe punte sau în sala de lectură -, nu discutau în nici un caz despre crime. Dar nici în salon nu se întorceau de fiecare dată la această temă ispititoare. De regulă, aşa ceva se întâmpla de la sine, în urma vreunei observații colaterale.

Astăzi, de exemplu, la micul-dejun nu se închegase nici o conversație, în schimb, acum, când Clarissa îşi ocupă locul, dezbaterile erau deja în toi. Începu să studieze, cu o mină plictisită, meniul - chipurile, voia să-şi amintească ce comandase ieri la prânz -, însă senzația aceea familiară de surescitare era deja prezentă.

– Ceea ce mie nu-mi dă pace, spuse doctorul Truffo, este absurditatea strigătoare la cer a acestei crime. S-ar zice că atâția oameni au fost ucişi de pomană. Statueta a ajuns în Sena, iar ucigaşul a rămas cu mâinile goale.

Fandorin, care participa rareori la discuții şi mai mult tăcea, găsi de data asta de cuviință să se pronunțe:

– Nu-i chiar aşa. Ucigaşului i-a r-rămas şalul.

– Care şal? nu pricepu doctorul.

– Şalul indian, cel pictat. În care, dacă e să dăm crezare ziarelor, făptaşul a înfăşurat statueta furată.

Gluma aceasta fu întâmpinată cu un râs întru câtva nervos.

Doctorul îşi desfăcu larg brațele:

– Te pomeneşti că şalul era…

Deodată, profesorul Sweetchild zvâcni din loc şi îşi smulse ochelarii de pe nas - un gest care, la el, era echivalent cu o puternică emoție.

– Degeaba râdeți! Eu m-am interesat care şal a fost furat. O, doamnelor şi domnilor, e vorba despre o piesă de mătase absolut neobişnuită, de ea se leagă o întreagă istorie. Ați auzit vreodată de Rajahul de Smarald?

– Dacă nu mă înşel, e vorba de un nabab indian legendar? întrebă Clarissa.

– Nu legendar, ci cât se poate de real, madame. Astfel era numit rajahul Bagdassar, cârmuitorul principatului Brahmapur. Principatul se află într-o vale largă şi mănoasă, împrejmuită din toate părțile de munți. Rajahii îşi trăgeau obârşia din măreţul Babur şi erau de confesiune islamică, asta însă nu i-a împiedicat ca, de-a lungul a trei secole, să-şi stăpânească în pace micul principat, a cărui populație este compusă în majoritate din hinduşi. În pofida deosebirii de religie dintre casta conducătoare şi supuşi, în principat nu au fost niciodată răscoale sau dihonii, rajahii s-au tot îmbogățit, iar pe vremea lui Bagdassar, neamul celor din Brahmapur era considerat cel mai avut din India - după neamul Nizanilor, din Hiderabad, care, după cum de bună seamă ştiți, îi întrec în bogăție pe toți monarhii lumii, inclusiv pe regina Victoria şi pe împăratul rus Alexandru.

– Măreția reginei noastre nu stă în mărimea averii personale, ci în bogăția supuşilor ei, spuse cu asprime Clarissa, oarecum ofensată de respectiva observație.

– Neîndoielnic, se învoi Sweetchild, care era de-acum de neoprit. Însă bogăția rajahilor din Brahmapur era de cu totul altă natură. Ei nu strângeau aur, nu-şi umpleau cuferele cu argint, nu înălțau palate din marmură roz. Nu, de-a lungul celor trei secole, aceşti suverani au avut o unică pasiune: pietrele prețioase. Ştiți dumneavoastră ce înseamnă "Standard-Brahmapur"?

– Un fel anume de tăiere a diamantelor? îşi dădu cu părerea, nesigur, doctorul Truffo.

– "Standardul-Brahmapur" este un termen folosit de bijutieri şi desemnează diamantul, safirul, rubinul sau smaraldul şlefuit într-un anume fel şi având dimensiunea unei nuci, ceea ce corespunde cu 160 de *tandooli,* adică optzeci de carate.

– Dar e o dimensiune foarte mare, se minună Renier. Asemenea pietre se găsesc extrem de rar. Dacă nu mă înşală memoria, până şi diamantul "Regent", podoaba tezaurului francez, e doar cu puțin mai mare.

– Nu, locotenente, diamantul "Pitt", botezat acum "Regent", este aproape de două ori mai mare, îl corectă, cu o mină autoritară, profesorul. Ce-i drept, optzeci de carate, mai ales când e vorba de pietre de o puritate extremă, este foarte mult. Aşadar, doamnelor şi domnilor, imaginați-vă că Bagdassar avea 512 asemenea pietre prețioase, şi toate de o calitate desăvârşită!

– Nu se poate! exclamă sir Reginald. Fandorin însă întrebă:

– Şi d-de ce fix 512?

– Datorită numărului sacru 8, explică Sweetchild cu dragă inimă. Pentru că 512 este rezultatul lui 8 x 8 x 8, adică opt în trei dimensiuni, la cub. Este aşa-numitul "număr ideal". Aici, fără îndoială, îşi spune cuvântul influența budismului, care ține la mare cinste numărul 8. În partea de nord-est a Indiei, acolo unde se află Brahmapur, religiile sunt împletite într-un chip absolut bizar. Dar cel mai interesant este unde şi cum era păstrată această comoară.

– Şi, mă rog, unde era păstrată? întrebă curioasă Renate Kleber.

– Într-o casetă simplă din lut. În 1852, tânăr arhitect fiind, am ajuns la Brahmapur şi m-am întâlnit cu rajahul Bagdassar. Într-o junglă de pe teritoriul principatului fuseseră descoperite ruinele unui templu antic, iar Alteța Sa m-a invitat să evaluez importanța descoperirii. Am efectuat cercetările de rigoare, şi ce credeți? Am descoperit că templul fusese construit pe vremea regelui Chandragupta, pe când...

– Stop-stop-stop! îl întrerupse comisarul pe savant. Ne vorbiți altă dată despre arheologie. Să ne întoarcem la rajah.

– A, da, făcu profesorul, fluturând din gene. De fapt, aşa e mai bine. În final, rajahul a fost mulțumit de mine şi, în semn de mare bunăvoință, mi-a arătat legendara casetă. O, nu voi uita în veci acea privelişte! exclamă Sweetchild şi îşi închise ochii pe jumătate. Imaginați-vă o hrubă întunecoasă, unde, lângă uşă, ardea o singură făclie înfiptă într-un suport de bronz. Eram doar noi, rajahul şi cu mine, apropiații lui rămăseseră în spatele uşii masive, pe care o păzea o duzină de străjeri. N-am examinat prea atent construcția acelei trezorerii, pentru că ochii mei n-au apucat să se obişnuiască cu semiîntunericul. Am auzit doar cum Alteța Sa zăngăne nişte zăvoare. Apoi Bagdassar s-a întors către mine şi am văzut în mâinile sale un cub de culoarea pământului ars, care părea destul de greu. Ca mărime era cam...

Sweetchild deschise ochii şi privi împrejur. Îl ascultau cu toții vrăjiți, iar Renate Kleber chiar avea buzele întredeschise, ca un copil uimit.

– În sfârşit, nu ştiu. Mă rog, să zicem, cam cât pălărioara lui miss Stamp, dacă am pune această pălărie într-o cutie pătrată.

Îşi pironiră toți, ca la comandă, privirile pline de curiozitate pe micuța pălărioară tiroleză cu pană de fazan. Clarissa suportă acest interes public exagerat cu un surâs plin de demnitate, aşa cum fusese învățată în copilărie.

– Cubul semăna cu o cărămidă de lut obişnuită, din cele folosite pe acele meleaguri la construcții. Ulterior, Alteța Sa mi-a explicat că suprafața aspră şi monotonă a lutului accentuează îndoit splendoarea reflexelor şi strălucirii nestematelor, mult

mai bine decât aurul sau fildeşul. Şi am avut prilejul să mă conving. Bagdassar şi-a dus fără grabă mâna încărcată de inele spre capacul casetei, a deschis-o cu un gest brusc şi… Am orbit, domnilor!

Vocea profesorului prinse să tremure:

– Era… era ceva imposibil de redat în cuvinte! Imaginați-vă o strălucire tainică, sclipitoare, multicoloră izbucnind din cubul întunecat şi reflectându-se în culorile curcubeului pe bolțile sumbre ale hrubei! Nestemate mari erau aranjate în opt straturi, şi în fiecare strat erau câte 64 de pietre şlefuite, din care izvora o strălucire insuportabilă! Efectul era, fără-ndoială, amplificat de flacăra tremurătoare a singurei făclii. Văd şi acum în fața ochilor chipul rajahului Bagdassar scăldat în lumina aceea magică…

Profesorul închise iarăşi ochii şi amuți.

– Dar cât ar costa, aşa, ca exemplu, cioburile acelea colorate? răzbătu vocea scârțâitoare a comisarului.

– Chiar aşa, cât ar costa? îl susținu cu însuflețire madame Kleber. Să zicem, în lirele noastre sterline?

Clarissa o auzi pe missis Truffo şoptindu-i destul de tare soțului ei:

– *She's so vulgar!*{6}

Ceea ce n-o împiedică să-şi îndepărteze de pe urechi cârlionții spelbi, ca să fie sigură că nu scapă nici un cuvințel.

– Vedeți dumneavoastră, zâmbi blajin Sweetchild, şi eu mi-am pus această întrebare. Răspunsul nu e simplu, pentru că prețul nestematelor diferă în funcție de piață, dar în condițiile de astăzi…

– Da, da, chiar aşa, în condițiile de azi, să nu o luăm de pe vremea lui Chandragupta, bombăni Gauche.

– Hm… Nu ştiu cu exactitate câte diamante, câte safire sau câte rubine avea rajahul, dar ştiu că prețuia cel mai mult smaraldele, de unde şi porecla lui. În anii cârmuirii sale au fost achiziționate şapte smaralde din Brazilia şi patru din Urali, şi pentru fiecare Bagdassar a dat câte un diamant şi a plătit şi ceva pe deasupra. Vedeți dumneavoastră, fiecare din strămoşii lui

avea o nestemată preferată, căreia îi acorda întâietate în fața celorlalte şi pe care se străduia să o achiziționeze în primul rând. Numărul magic 512 fusese atins încă pe vremea bunicului rajahului, şi de atunci principalul scop al cârmuitorului fusese nu sporirea numărului de nestemate, ci perfecționarea calității lor. Nestematele care nu atingeau cu puțin perfecțiunea sau care, cine ştie de ce, nu se bucurau de prețuirea prințului cârmuitor, erau vândute - de aici şi faima "Standardului-Brahmapur" care, încetul cu încetul, s-a răspândit în întreaga lume. Locul celor vândute îl luau alte nestemate, încă şi mai prețioase. Obsesia maniacală pentru "Standardul-Brahmapur" a atins la urmaşii lui nebunia! Unul dintre ei a cumpărat de la şahul Persiei, Abbas cel Mare, un safir galben cu greutatea de 300 de tandooli. A plătit pentru minunea aceea zece caravane de fildeş, dar nestemata s-a dovedit a fi mai mare decât dimensiunea stabilită şi bijutierii rajahului s-au văzut siliți să taie surplusul!

– Asta-i îngrozitor, desigur, interveni comisarul, dar hai să ne întoarcem totuşi la preț.

De data aceasta însă, se dovedi mai complicat să-l aduci pe indianist pe făgaşul dorit.

– Mai lăsați-l încolo de preț! trecu el nepoliticos peste intervenția detectivului. Parcă prețul e problema? Când vine vorba despre o piatră prețioasă de asemenea dimensiune şi calitate, nu la preț te duce gândul, ci la proprietățile magice puse pe seama ei din vremuri străvechi. Diamantul, de pildă, este considerat simbolul purității. Strămoşii noştri verificau în felul următor fidelitatea soțiilor: puneau diamantul sub perna nevestei, iar dacă aceasta era credincioasă, se întorcea imediat spre soț şi, fără să se trezească, îl îmbrățişa. Dacă însă îl înşela, începea să se răsucească în pat şi încerca să arunce nestemata pe podea. În plus, diamantul trecea drept garanție a invincibilității. Arabii din vechime credeau că posesorul diamantului mai mare va învinge într-o bătălie.

– Arabii se înşelau, îl întrerupse brusc Gintaro Aono pe inspiratul orator.

Toți îşi pironiră surprinşi privirea asupra japonezului, care lua parte rareori la conversațiile comune şi care nu întrerupsese niciodată un vorbitor. Dar asiaticul continuă iute, cu aceeaşi pronunție ridicolă:

– La Academia Saint Cyr am fost învățați ca dusele de Burgundia, Caror sel Viteaz, şi-a ruat în bataria cu ervețienii diamantul uriaş "Sansy", dar asta nu r-a sarvat de înfrângere.

Clarissei i se făcu milă de bietul omuleț - i se năzărise să strălucească măcar o dată prin cunoştințele sale, dar alesese cel mai prost moment.

Replica japonezului fu întâmpinată cu o tăcere nepoliticoasă, iar Aono se îmbujoră chinuit.

– A, da, da, Carol Temerarul, dădu nemulțumit din cap profesorul, care-şi încheie relatarea fără înflăcărarea de până atunci. Safirul simbolizează devotamentul şi statornicia, smaraldul dezvoltă agerimea privirii şi clarviziunea, rubinul te apără de boli şi de deochi... Dar dumneavoastră parcă m-ați întrebat despre valoarea comorii lui Bagdassar?

– Îmi dau seama că suma este fabuloasă, dar n-ați putea să ne spuneți, măcar cu aproximație, câte zerouri are? întrebă madame Kleber, rostind cuvintele distinct, de parcă s-ar fi adresat unui elev greu de cap, şi demonstrând încă odată că o nevastă de bancher rămâne cât trăieşte nevastă de bancher.

Clarissa ar mai fi ascultat cu plăcere câte ceva despre proprietățile miraculoase ale pietrelor prețioase şi ar fi preferat să evite discuția despre bani. Dacă nu de altceva, pentru că era atât vulgară.

– Deci, hai să calculăm, continuă Sweetchild şi scoase un creion din buzunar, pregătindu-se să scrie pe şervețelul de hârtie. Pe vremuri, diamantul era considerat cea mai scumpă nestemată, dar după deschiderea minelor din Africa de Sud prețul lui a scăzut considerabil. Safirele de mari dimensiuni se întâlnesc mai des decât alte pietre prețioase, de aceea sunt în medie de patru ori mai ieftine decât briliantele. Această regulă nu se aplică însă la safirele galbene şi la safirele stelate, şi tocmai acestea reprezentau majoritatea safirelor din colecția lui

Bagdassar. Rubinele şi smaraldele pure de mărimi excepționale sunt extrem de rare şi sunt evaluate la un preț mai mare decât briliantele de aceeaşi dimensiune... Bun, pentru simplitatea calculului, să presupunem că toate cele 512 nestemate erau briliante, în plus având aceeaşi valoare. Greutatea fiecăruia era, după cum am mai spus, de 80 de carate. Potrivit formulei lui Tavernier, pe care o utilizează bijutierii din întreaga lume, prețul unei nestemate se calculează astfel: se ia prețul de piață al unui diamant de un carat şi se înmulțeşte cu pătratul numerelor de carate conținut de acea nestemată. Să vedem ce iese... Un briliant de un carat costă la Bursa din Anvers cincisprezece lire sterline. Optzeci la pătrat face şase mii patru sute. Dacă înmulțim cu 15... Mm... 96 000 de lire sterline - iată deci prețul unei nestemate de dimensiuni mijlocii din caseta rajahului... Dacă înmulțim cu 512... În jur de cincizeci de milioane de lire sterline. În realitate mai mult, pentru că, aşa cum am spus, nestematele de asemenea dimensiuni sunt mai scumpe decât briliantele, încheie triumfător Sweetchild.

– Cincizeci de milioane de lire sterline? Atât de mult? întrebă Renier cu glas răguşit. Bine, dar asta înseamnă o jumătate de miliard de franci!

Clarissei i se tăie respirația. Uitase de-acum de proprietățile magice ale nestematelor, zguduită de suma astronomică.

– Cincizeci de milioane! Dar e jumătate din bugetul anual al întregului Imperiu Britanic! icni ea.

– Reprezintă trei Canale de Suez! mormăi roşcovanul de Milford-Stokes. Chiar mai mult!

Iar comisarul trase şervețelul spre el şi se adânci în nu ştiu ce calcule.

– Este leafa mea pe trei sute de mii de ani, anunță el buimăcit. Nu cumva ai exagerat, profesore? Cum să adune un prințişor indigen asemenea comori?

Sweetchild răspunse cu trufie, de-ai fi zis că toate bogățiile Indiei îi aparțineau lui personal:

– Asta încă nu-i nimic! Comorile nizamului din Hiderabad sunt evaluate la trei sute de milioane, doar că ele nu încap într-

o cutiuță. Prin caracterul ei compact, comoara lui Bagdassar este într-adevăr unică.

Fandorin atinse discret mâneca indianistului.

– Cred, t-totuşi, că suma asta are un caracter oarecum abstract. Nu-mi închipui că ar putea vinde cineva pe loc o asemenea cantitate g-gigantică de pietre prețioase. Ar scădea prețul pe piață.

– Degeaba credeți asta, domnule diplomat, răspunse vioi savantul. Prestigiul "Standardului-Brahmapur" este atât de mare, încât n-ar exista din partea cumpărătorilor nici urmă de reținere. Sunt convins că cel puțin jumătate din nestemate nici n-ar părăsi India - le-ar cumpăra prinții autohtoni, în primul rând nizamul acela.

Iar pe restul s-ar bate băncile din Europa şi din Asia, şi nici monarhii europeni nu ar lăsa să le scape prilejul de a-şi înfrumuseța tezaurul cu nişte capodopere din Brahmapur. O, dacă şi-ar fi dorit, Bagdassar ar fi putut vinde conținutul casetei în doar câteva săptămâni.

– Vorbiți tot timpul despre omul acesta la t-timpul trecut, remarcă Fandorin. A murit? Şi, în acest caz, ce s-a întâmplat cu caseta lui?

– Din păcate, nimeni nu ştie. Bagdassar a avut parte de un sfârşit tragic. În timpul răscoalei şipailor, rajahul a comis imprudența de a stabili legături secrete cu răsculații, iar vice-regele a declarat Brahmapurul teritoriu inamic. Gurile rele spun că Anglia voia de fapt să pună mâna pe comoara lui Bagdassar, dar, fireşte, aşa ceva nu poate fi adevărat: noi, englezii, nu folosim asemenea metode.

– O, desigur, clătină din cap Renier, eu un zâmbet strâmb, schimbând o privire cu Gauche.

Clarissa îl privi cu luare-aminte pe Fandorin - nu cumva s-a molipsit şi el de bacilul anglofobiei? Dar diplomatul rus şedea la locul lui, cu o expresie de nepătruns încremenită pe față.

– La palatul lui Bagdassar a fost trimis un escadron de dragorii. Rajahul a încercat să scape fugind în Afganistan, dar cavaleria l-a ajuns din urmă chiar înainte de a traversa

Gangele. Bagdassar socotea sub demnitatea lui să se lase arestat, aşa că s-a otrăvit. Caseta nu a fost găsită asupra lui, au descoperit doar o legăturică în care avea un bilet scris în engleză. Mesajul era adresat autorităților britanice. În el rajahul jura că este nevinovat şi se ruga ca pachețelul să-i fie înmânat unicului său fiu. Băiatul învăța într-o şcoală particulară, undeva în Europa. Pentru dregătorii indieni de formație nouă aşa ceva este în ordinea firească a lucrurilor. Trebuie spus că, în general, lui Bagdassar nu-i era străin spiritul civilizației europene, călătorise nu o dată la Londra şi Paris, ba chiar se însurase cu o franțuzoaică.

– O, extraordinar! exclamă Clarissa. Să fii soția unui rajah! Cu ea ce s-a întâmplat?

– Dați-o naibii de soție, mai bine povestiți-ne despre legăturica aceea, spuse nerăbdător comisarul. Ce conținea?

– Nimic interesant, ridică profesorul din umeri, cu părere de rău. Un Coran mititel. În ce priveşte caseta, aceasta a dispărut fără urmă, deşi a fost căutată pretutindeni.

– Era un Coran obişnuit? întrebă Fandorin.

– Cel mai obişnuit cu putință. Tipărit într-o tipografie din Bombay, cu comentarii cucernice scrise de mâna răposatului pe marginile paginilor. Comandantul escadronului a considerat că poate expedia volumaşul la destinație, şi-a însuşit doar, în amintirea acelei expediții, şalul în care era învelită cartea. Ulterior, şalul a fost cumpărat de lordul Littleby şi a intrat în colecția sa de pictură indiană pe mătase.

Comisarul ținu să se lămurească:

– Acesta este şalul în care criminalul a înfăşurat statueta lui Shiva?

– Chiar el. Şi este, într-adevăr, un şal neobişnuit, din cea mai fină şi mai vaporoasă mătase. Desenul e destul de vulgar: o înfățişează pe Kalavinka, pasărea-paradisului sau pasărea măiastră, dar are două particularități ieşite din comun, pe care nu le-am întâlnit la nici un alt şal indian. În primul rând, Kalavinka are în loc de ochi o găurică, ale cărei margini sunt foarte îngrijit brodate cu fir de aur. În al doilea rând, este

interesantă şi forma şalului: nu dreptunghiulară, ci triunghiulară. Este un fel de triunghi neregulat, are două laturi puțin strâmbe şi una absolut dreaptă.

– Şalul este foarte v-valoros? întrebă Fandorin.

– Ei, povestea şalului nu e interesantă, interveni madam Kleber, răsfrângându-şi bosumflată buza de jos. Povestiți-ne mai bine despre comoară. Trebuia căutată cu mai mare atenție.

Sweetchild pufni în râs:

– O, madame, nici nu vă puteți închipui cât de meticulos a căutat-o noul rajah. Era unul dintre demnitarii locali care ne-a făcut servicii inestimabile în timpul răscoalei şipailor şi care, drept răsplată, a primit tronul Brahmapurului. Lăcomia i-a întunecat mințile, sărmanul. Nu ştiu ce deştept i-a şoptit că Bagdassar îşi pitise caseta în zidul unei case. Şi cum caseta, prin dimensiune şi culoare, chiar aducea cu o cărămidă de lut obişnuită, rajahul a ordonat să fie demolate toate construcțiile clădite din acest material. Casele au fost dărâmate una după alta şi fiecare cărămidă a fost spartă chiar sub privirile atente ale cârmuitorului. Dacă stăm să ne gândim că în Brahmapur nouăzeci la sută din case sunt construite din cărămizi de lut, ajungem la concluzia că în câteva luni înfloritorul oraş s-a transformat într-un morman de ruine. Amintitul rajah a fost otrăvit chiar de apropiații lui, care se temeau că poporul va porni o răscoală şi mai teribilă decât cea a şipailor.

– Bine i-au făcut acelui Iuda, se pronunță Renier apăsat. Nimic nu e mai odios ca trădarea.

Fandorin repetă răbdător întrebarea:

– Totuşi, profesore, şalul era valoros?

– Nu cred. Era mai curând o raritate, o ciudățenie.

– Dar de ce ş-şalul acesta înfăşoară tot timpul ceva - ba Coranul, ba Shiva? Nu cumva bucata aceasta de mătase are şi o semnificație rituală?

– Nu am auzit niciodată de aşa ceva. Cred că e pur şi simplu o coincidență.

Comisarul Gauche se ridică gemând şi îşi îndreptă umerii înțepeniți.

– Mda, captivantă istorie, dar, din păcate, nu aduce nimic nou în ancheta mea. Ar fi de mirare ca asasinul să păstreze cârpa asta pe post de suvenir sentimental, spuse el, şi adăugă visător: Deşi n-ar fi rău. Să zicem că unul dintre dumneavoastră, stimaţi suspecţi, ar scoate şalul acesta de mătase cu pasărea paradisului şi aşa, din nebăgare de seamă, şi-ar sufla nasul în el. Caz în care papa Gauche ar şti cum să procedeze.

Şi detectivul izbucni în râs, socotind că a făcut o glumă foarte spirituală.

Clarissa îl privi dezaprobator pe bădăran. Comisarul îi prinse privirea şi îşi mijii ochii:

– Că veni vorba, mademoiselle Stamp, în legătură cu pălăria dumneavoastră… E şic, ultima modă de la Paris. De mult aţi fost în vizită acolo?

Clarissa se ghemui toată lăuntric, dar răspunse pe un ton rece ca gheaţa:

– Pălăria a fost cumpărată la Londra, domnule comisar. N-am fost niciodată la Paris.

Dar încotro se uita atât de insistent mister Fandorin? Clarissa îi urmă direcţia privirii şi păli.

Diplomatul studia pana de struţ, pe a cărei codiţă aurea o inscripţie: *Meilleurs souvenirs! Hôtel AMBASSADEUR. Rue de Grenelle. Paris.*

Ce gafă impardonabilă!

Gintaro Aono

Luna a patra, ziua a cincea
În aşteptarea coastelor Eritreei

Jos - brâul verde al mării,
La mijloc - brâul galben al nisipului
Sus - brâul albastru al cerului.
Iată culorile
Steagului Africii.

Acest pentistih trivial este rodul strădaniei mele de o oră şi jumătate de a-mi redobândi armonia interioară, dar blestemata asta de armonie nu s-a lăsat cu nici un chip redobândită.

Stăteam singur la pupa, priveam malul deprimant al Africii şi îmi simţeam, mai intens ca oricând, nemărginita singurătate. Bine măcar că încă din copilărie mi-a fost sădit nobilul obicei de a ţine un jurnal. Cu şapte ani în urmă, pe când mă îndreptam spre îndepărtatul ţinut Furanta, unde urma să studiez, visam în taină că jurnalul meu de călătorie va fi cândva tipărit şi-mi va aduce slavă - mie şi întregului clan Aono. Dar, vai, mintea mea e mult prea imperfectă, iar sentimentele-mi sunt mult prea banale pentru ca aceste jalnice păginuţe să poată rivaliza cu marea literatură jurnalistică a trecutului.

Şi totuşi, fără aceste însemnări zilnice mi-aş fi ieşit de mult din minţi.

Până şi aici, pe acest vapor care pluteşte spre Asia Orientală, există doar doi reprezentanţi ai rasei galbene: eu şi un chinez-eunuc, funcţionar de rangul 11 la curte, care a călătorit la Paris pentru a-i aduce de acolo împărătesei Tz'u Hsi ultimele noutăţi în materie de parfumerie şi cosmetică. Din raţiuni de economie, călătoreşte cu clasa a doua, fapt de care se ruşinează peste poate, iar conversaţia noastră a luat brusc sfârşit când a aflat că eu călătoresc cu clasa

întâi. Ce înjositor pentru China! În locul funcţionarului, eu unul aş fi murit de ruşine. Doar fiecare din noi doi reprezintă pe această corabie europeană câte o mare putere asiatică. Înţeleg starea sufletească a funcţionarului Chan, şi totuşi e mare păcat că se jenează să iasă din cabina lui strâmtă, am fi avut despre ce să discutăm. Adică, sigur, nu să discutăm, ci să comunicăm cu ajutorul hârtiei şi al pensulei. Deşi vorbim limbi diferite, folosim aceleaşi semne.

N-ai ce face, îmi zic, păstrează-ţi cumpătul. A mai rămas puţin. Cam într-o lună vei vedea luminile oraşului Nagasaki, şi de-acolo mai e o azvârlitură de băţ până la Kagoshima ta natală. Chiar dacă întoarcerea va însemna înjosire şi ruşine, chiar dacă voi deveni bătaia de joc a tuturor prietenilor mei, să mă văd odată din nou acasă! La urma urmelor, nimeni nu va cuteza să mă dispreţuiască pe faţă - doar ştiu cu toţii că am împlinit voia tatălui meu, iar ordinele, fireşte, nu se discută. Am făcut ceea ce trebuia să fac, ceea ce mă obliga datoria. Viaţa mea e ratată, dar dacă asta este spre binele Japoniei… Gata, ajunge!

Şi totuşi, cine ar fi crezut că revenirea în patrie, ultima etapă a încercărilor prin care am trecut vreme de şapte ani, va fi atât de grea? În Franţa, cel puţin, puteam mânca în singurătatea mea, puteam să gust din plin plimbările şi comunicarea cu natura. Aici însă, pe vapor, mă simt ca un bob de orez nimerit din greşeală în castronaşul cu supă de tăiţei. Nici măcar cei şapte ani trăiţi printre barbarii-cu-păr-roşcat nu m-au putut deprinde cu unele dintre năravurile lor dezgustătoare. Când văd cum mofturoasa Kleber-san taie cu cuţitul biftecul în sânge, după care îşi linge cu limbuţa ei roz buzele înroşite, mi se întoarce stomacul pe dos. Şi aceste lavoare englezeşti, a căror scurgere trebuie astupată cu un dop, ca apoi să-ţi speli faţa în apa de-acum infectată. Şi îmbrăcămintea aceea de coşmar, născocită de minţi perverse! Înveşmântat astfel, te simţi ca un crap învelit în hârtie unsă cu grăsime şi pus la prăjit pe cărbuni încinşi. Detest mai mult ca orice gulerele scrobite, care provoacă pe bărbie o spuzeală roşie, şi pantofii din piele, adevărate instrumente de tortură. Folosind privilegiul de a fi socotit un "asiatic sălbatic", îmi permit să mă plimb pe punte într-un *yuketa* uşor, în vreme ce

nefericiţii mei vecini de masă fierb înăbuşit în straiele lor, de dimineaţă până seara. Delicatele mele nări suferă cumplit din pricina mirosului de transpiraţie europeană - iute, dulceag-carnal. Cumplit este şi obiceiul oamenilor-cu-ochi-rotunzi să-şi sufle nasul în batiste, pe care le vâră, împreună cu mucii, îndărăt în buzunar, pentru ca apoi să le scoată şi să-şi mai sufle o dată nasul în ele! Acasă nu m-ar crede nimeni dacă aş spune una ca asta, ar zice că toate sunt scorneli. Totuşi, şapte ani înseamnă mult. Poate că şi la noi doamnele poartă deja la spate acele turnure ridicole şi se împleticesc pe tocuri înalte. Ar fi interesant s-o văd pe Kyoko-san în asemenea veşminte. Doar e destul de mare, are deja treisprezece ani. Un an, doi, şi se mărită. Cine ştie, poate asta se va întâmpla chiar mai curând. De-aş ajunge mai repede acasă!

Astăzi am atins extrem de greu armonia lăuntrică, pentru că:

1) Am descoperit că mi-a dispărut din sacul de voiaj cel mai bun instrument, capabil să spintece şi cel mai voluminos muşchi. Ce vrea să însemne acest jaf ciudat?

2) La prânz am nimerit din nou într-o situaţie umilitoare, cu mult mai umilitoare decât atunci când am pomenit de Carol Temerarul (v. Însemnarea de ieri). Fandorin-san, care se arată în continuare foarte interesat de Japonia, m-a întrebat despre *bushido* şi despre tradiţiile samurailor. A venit vorba despre familia mea, despre strămoşii mei. Cum eu m-am prezentat drept ofiţer, rusul a început să mă întrebe despre arme, uniforme şi regulamentele militare ale armatei imperiale. A fost cumplit! Când s-a dovedit că n-am auzit în viaţa mea de puşca Berdan, Fandorin-san m-a privit foarte ciudat. Şi-a zis, fără îndoială, că în armata japoneză sunt înrolaţi nişte ignoranţi sadea. De ruşine, am uitat cu totul regulile de politeţe şi am fugit din salon, gest care, se-nţelege, a adâncit încă şi mai mult starea lui de confuzie.

Multă vreme nu m-am putut linişti. Mai întâi am urcat pe puntea bărcilor, care e pustie din pricină că se află chiar în bătaia soarelui. M-am dezbrăcat până la legătura de pe şolduri şi timp de o jumătate de ceas mi-am perfecţionat tehnica loviturii *mawashi-geri.* Când am atins condiţia necesară şi soarele a început să-mi pară trandafiriu, m-am aşezat în poziţia *zazen* şi timp de patruzeci de minute am

încercat să meditez. Abia după aceea m-am îmbrăcat şi m-am îndreptat spre pupa, ca să compun o *tanka.*

Toate aceste exerciţii m-au ajutat. Acum ştiu cum să ies din încurcătură. La cină îi voi spune lui Fandorin-san că ne este interzis să discutăm cu străinii despre armata imperială şi că am fugit din salon cu atâta grabă pentru că am avut o diaree cumplită. Cred că va suna convingător şi nu voi mai apărea în ochii vecinilor de masă ca un sălbatic needucat.

Aceeaşi zi, seara

Care armonie! S-a petrecut o catastrofă. Îmi tremură mâinile în chip ruşinos, dar trebuie neapărat să notez aici toate amănuntele. Asta mă va ajuta să mă concentrez şi să iau hotărârea corectă. Deocamdată, doar faptele. Concluziile - după.

Deci…

Cina a început în salonul "Windsor" la ora opt, ca de obicei. Deşi în timpul zilei comandasem salată de sfeclă roşie, adică *red beef,* chelnerul mi-a adus carne de vită aproape crudă. Se pare că el auzise *red beef.* Am împuns cu furculiţa bucata zemuind de sânge a acelui animal sacrificat şi m-am uitat cu tainică invidie la secund, care mânca o delicioasă tocană de legume cu carne macră de pasăre.

Ce s-a mai întâmplat? Nimic deosebit. Kleber-san s-a plâns, desigur, de o migrenă, dar a mâncat cu mare poftă. Are un aspect foarte înfloritor, e un exemplu clasic de sarcină uşoară. Sunt convins că atunci când îi va veni sorocul, copilul va ţâşni din ea precum dopul dintr-o sticlă de şampanie franţuzească.

S-a vorbit despre arşiţă, despre sosirea, mâine, la Aden, despre pietre preţioase. Fandorin-san şi cu mine am comparat virtuţile gimnasticii japoneze cu cele ale gimnasticii englezeşti. Îmi puteam permite să fiu condescendent, pentru că, în această privinţă, superioritatea Orientului faţă de Occident este evidentă. Întreaga problemă rezidă în faptul că pentru ei exerciţiile fizice sunt un sport, un joc, pe când pentru noi reprezintă calea spre perfecţionarea spirituală. Spirituală, întocmai, pentru că perfecţiunea fizică nu are

importanţă şi vine în cele din urmă de la sine, exact cum o garnitură de tren e trasă de locomotivă. Trebuie să spun că rusul e foarte interesat de sport şi chiar a auzit câte ceva despre şcolile de arte marţiale din Japonia şi din China. Azi-dimineaţă am meditat pe puntea bărcilor mai devreme decât în mod obişnuit şi l-am văzut acolo pe Fandorin-san. Doar ne-am salutat cu câte o plecăciune, dar n-am intrat în vorbă, pentru că fiecare avea ocupaţia lui: eu îmi spălam sufletul în lumina noii zile, în vreme ce el, îmbrăcat într-un tricou de sportiv, stătea pe vine şi îşi muncea pe rând fiecare mână, ridicând îndelung nişte gantere care păreau foarte grele.

Interesul comun pentru gimnastică a făcut ca discuţia noastră la cină să fie degajată şi mă simţeam mai descătuşat ca de obicei. I-am povestit rusului despre jiu-jitsu. M-a ascultat cu mare interes.

Cam pe la opt şi jumătate (n-am reţinut ora exactă), Kleber-san, care-şi băuse deja ceaiul şi mâncase două prăjituri, s-a plâns de ameţeli. I-am spus că aşa ceva li se întâmplă femeilor însărcinate dacă mănâncă prea mult. Nu se ştie de ce, cuvintele mele au jignit-o vădit, iar eu mi-am dat seama că iar am zis ce nu trebuie. De atâtea ori mi-am jurat să nu mai deschid gura. Şi doar am fost instruit de înţelepţii mei dascăli: când nimereşti într-o societate străină, stai cuminte, ascultă, zâmbeşte şi din când în când aprobă dând din cap - vei trece astfel drept un om bine-crescut şi, oricum, nu vei scăpa nici o prostie. Grozav "ofiţer", care se-apucă să dea sfaturi medicale!

Renier-san a sărit imediat de pe scaun şi s-a oferit s-o conducă pe doamnă la cabină. Omul acesta este îndeobşte foarte îndatoritor, mai ales faţă de Kleber-san. E singurul care încă nu s-a săturat de veşnicele ei capricii. Respectă onoarea uniformei, bravo lui.

Odată cei doi plecaţi, bărbaţii s-au mutat pe fotolii şi şi-au aprins ţigările. Medicul italian al vaporului şi nevasta lui englezoaică au plecat la nu ştiu ce pacient, iar eu am încercat să-l fac pe chelner să priceapă că nu trebuie să pună în omleta mea de la micul-dejun nici bacon, nici şuncă. Putea să înveţe asta după atâtea zile.

Trecuseră, cred, vreo două minute, când am auzit deodată un strigăt ascuţit de femeie.

În primul rând, nu mi-am dat seama pe loc că strigase Kleber-san. În al doilea rând, nu mi-a trecut prin minte că strigătul acela disperat

"Oscur! Oscur!" înseamnă *Au secours! Au secours!*[7] Asta nu-mi justifică în nici un fel comportamentul. M-am purtat ruşinos, foarte ruşinos. Nu sunt demn de titlul de samurai!

Dar s-o luăm pe rând.

Primul care s-a năpustit spre uşă a fost Fandorin-san, după el - comisarul de poliţie, apoi Milford-Stokes-san şi Sweetchild-san, şi în vremea asta eu stăteam ţintuit locului. Toţi ceilalţi şi-au zis, de bună seamă, că în serviciul armatei japoneze sunt nişte laşi jalnici! De fapt, eu pur şi simplu nu înţelesesem ce se petrece.

Iar când am înţeles, era deja prea târziu: am ajuns la locul faptei ultimul, chiar şi în urma lui Stamp-san.

Cabina lui Kleber-san e foarte aproape de salon: pe coridor, a cincea pe dreapta. Din spatele celor care ajunseseră înaintea mea mi-a fost dat să văd un tablou incredibil. Uşa era dată de perete. Kleber-san gemea jalnic, zăcând pe podea, iar peste ea era întins ceva întunecat, lucios, nemişcat. Am înţeles repede că e vorba de un negru cu statură uriaşă. Era îmbrăcat cu pantaloni albi din pânză de in. Din ceafa omului se iţea mânerul unui pumnal marinăresc. După poziţia corpului, mi-am dat seama imediat că negrul e mort. O lovitură de acest fel, aplicată chiar la baza craniului, necesită mare forţă şi precizie, în schimb ucide fulgerător, asta e sigur.

Kleber-san se tot zbuciuma în zadar, încercând să scape de sub povara colosală care o strivea. Alături de ea se agita locotenentul Renier. Era mai alb la faţă decât gulerul propriei sale cămăşi. Teaca pumnalului care-i atârna într-o parte era goală. Locotenentul se pierduse definitiv cu firea: ba se repezea să dea la o parte de pe femeia însărcinată cumplita povară, ba se întorcea spre noi şi începea să-i explice, confuz, comisarului ce se întâmplase.

Fandorin-san a fost singurul care şi-a păstrat sângele rece. Fără vreun efort vizibil, a ridicat puţin şi a tras într-o parte cadavrul acela greu (mi-am amintit imediat de gimnastica lui cu halterele), a ajutat-o pe Kleber-san să se aşeze în fotoliu şi i-a dat să bea apă. În clipa aceea m-am dezmeticit şi eu. M-am apropiat de ea şi am examinat-o la repezeală: părea să nu aibă nici răni, nici contuzii. Dacă existau cumva leziuni interne, aveam să ne lămurim mai târziu. Toţi erau într-atât de agitaţi, încât examenul pe care l-am întreprins nu a mirat

pe nimeni. Albii sunt încredinţaţi că toţi asiaticii sunt pe jumătate şamani şi sunt înzestraţi cu harul tămăduirii. Pulsul lui Kleber-san era 95, ceea ce e cât se poate de explicabil.

Întrerupându-se unul pe altul, ea şi Renier-san au relatat următoarele.

Locotenentul:

A condus-o pe Kleber-san până la cabină, i-a urat o seară plăcută şi şi-a luat rămas-bun. N-a apucat să facă nici doi paşi, când a auzit un ţipăt disperat.

Kleber-san:

A intrat, a aprins lumina şi a văzut lângă măsuţa de toaletă un negru gigantic, care ţinea în mâini mărgelele ei de coral (mărgele pe care, într-adevăr, le-am văzut după aceea pe podea). Negrul s-a năpustit în tăcere asupra ei, a aruncat-o la pământ şi a înşfăcat-o de gât cu labele lui uriaşe. Ea a început să ţipe.

Locotenentul:

A dat buzna în cabină, a văzut cumplita (el a spus "fantastica") scenă şi, în prima clipă, s-a pierdut cu firea. L-a apucat pe negru de umeri, dar n-a izbutit să-l clintească din loc pe uriaş. Atunci l-a lovit cu cizma în cap, dar, din nou, fără efect. După aceea, temându-se pentru viaţa doamnei Kleber şi a pruncului ei, şi-a scos pumnalul din teacă şi i-a aplicat o singură lovitură.

Mi-am zis că, de bună seamă, locotenentul şi-a petrecut furtunoşii ani ai tinereţii prin taverne şi bordeluri, unde doar de ştiinţa mânuirii cuţitului depinde dacă a doua zi te trezeşti din beţie sau eşti dus la cimitir.

Au sosit în fugă căpitanul Cliff şi doctorul Truffo. În cabină era acum mare înghesuială. Nimeni nu se putea dumiri de unde apăruse pe *Leviatan* africanul acela. Fandorin-san a examinat cu atenţie tatuajul care acoperea pieptul mortului şi a spus că a văzut un asemenea tatuaj mai demult. Se pare că în timpul recentului conflict balcanic a fost o vreme prizonier la turci şi a întâlnit acolo sclavi negri având tatuate exact aceleaşi semne în zigzag, dispuse în cercuri concentrice în jurul mameloanelor. Este desenul ritual al tribului Ndanga, recent descoperit de negustorii arabi de sclavi chiar

în inima Africii Ecuatoriale. Bărbaţii Ndanga sunt la mare preţ pe pieţele întregului Orient.

Mi s-a părut că Fandorin-san spune toate acestea având o expresie puţin stranie, poate de nedumerire. Mă pot înşela totuşi, pentru că mimica europenilor e destul de bizară şi nu seamănă deloc cu a noastră.

Comisarul Gauche l-a ascultat distrat pe diplomat. A spus că pe el, în calitate de reprezentant al legii, îl interesează doar două aspecte: cum a ajuns negrul pe vapor şi de ce acesta a atacat-o pe madame Kleber.

S-a aflat atunci că unora dintre cei prezenţi începuseră în ultima vreme să le dispară din cabine, în chip misterios, diverse lucruri. Mi-am amintit şi eu de ceea ce-mi dispăruse, dar, fireşte, am păstrat tăcerea. În continuare s-a stabilit că cineva chiar zărise o uriaşă umbră neagră (miss Stamp) sau o faţă neagră privind pe fereastră (missis Truffo). Era clar acum că nu fusese vorba de halucinaţii şi nici de rodul sensibilităţii feminine.

Toţi s-au năpustit asupra căpitanului. Se putea spune că asupra fiecărui pasager planase în aceste zile un pericol de moarte, iar ofiţerii navei habar nu avuseseră de asta. Cliff-san era roşu la faţă de ruşine. Trebuie să recunosc că prestigiul lui a suferit o lovitură puternică. Eu, plin de tact, m-am întors cu spatele, pentru ca el să sufere mai puţin din pricina aceasta.

Apoi, căpitanul i-a rugat pe toţi martorii oculari să treacă în salonul "Windsor", unde ne-a adresat o cuvântare plină de forţă şi demnitate. Mai întâi, ne-a prezentat scuze pentru cele întâmplate. Ne-a rugat să nu povestim nimănui acest "incident regretabil", pentru că pe vas ar putea izbucni o psihoză în masă. Ne-a promis că marinarii vor scotoci neîntârziat toate calele, spaţiul dintre punţi, magaziile, ba chiar şi depozitele de cărbuni. Ne-a garantat că pe vaporul lui nu vor mai fi nici un fel de spărgători negri.

Căpitanul e un om bun, un veritabil lup de mare. Vorbeşte stângaci, în fraze scurte, dar se simte că are un suflet tare şi îşi iubeşte cu pasiune meseria. Am auzit-o odată pe Truffo-sensei povestindu-i comisarului că acest căpitan Cliff ar fi văduv, că-şi iubeşte ca pe ochii din cap singura fiică şi că aceasta se află într-un

pension, undeva în Europa. După părerea mea, e ceva foarte înduioşător.

Ei, dar iată că încetul cu încetul îmi revin. Rândurile se aştern parcă mai drepte, iar mâna nu-mi mai tremură. Pot să trec la evenimentul cel mai neplăcut.

În timpul examinării superficiale a lui Kleber-san, mi-a atras atenţia lipsa echimozelor. Aveam şi alte observaţii pe care ar fi meritat să i le împărtăşesc căpitanului şi comisarului. Mai mult ca orice, voiam totuşi să o calmez pe femeia aceea însărcinată, care nu izbutea nicidecum să-şi vină în fire după emoţia puternică prin care trecuse, dimpotrivă, parcă avea de gând să atingă starea de isterie.

I-am spus pe cel mai blând ton cu putinţă:

– Poate că negrul acesta nu a vrut să vă ucidă, madame. Aţi intrat pe neaşteptate, aţi aprins lumina, iar el s-a speriat pur şi simplu. Doar el a…

Ea nu m-a lăsat să termin.

– El s-a speriat? a şuierat cu o înverşunare surprinzătoare. Nu cumva dumneata eşti cel care s-a speriat, domnule asiatic? Crezi că n-am observat cum îţi iţeai mutra gălbejită pe după ceilalţi?

Nimeni şi niciodată nu m-a insultat în asemenea hal. Mai rău, nu mă puteam preface că iau vorbele ei ca pe nişte neghiobii rostite de o netoată isterică, nici nu mă puteam retrage în spatele unui zâmbet dispreţuitor. Kleber-san mi-a atins coarda cea mai sensibilă!

Nu aveam ce-i răspunde. Suferearn cumplit, iar ea mă privea cu o grimasă dispreţuitoare încremenită pe feţişoara urâţită de plâns. Dacă în clipa aceea m-aş fi putut prăvăli în faimosul iad creştin, aş fi apăsat neapărat pe maneta chepengului. Cel mai rău era că ochii începuseră să mi se acopere cu vălul roşu al furiei, şi de starea asta mă tem cel mai tare. Tocmai în această stare de mânie frenetică samuraiul săvârşeşte acte funeste pentru karma sa. Apoi, întreaga viaţă va fi obligat să-şi ispăşească vina pentru unica şi efemera clipă în care şi-a pierdut autocontrolul. Da, poate face o asemenea neghiobie, încât nici măcar un *seppuku* nu va fi de-ajuns.

Am ieşit din salon, temându-mă că nu mă voi putea stăpâni şi voi săvârşi ceva cumplit împotriva unei femei însărcinate. Nu ştiu dacă

m-aş fi putut abţine în cazul în care un bărbat mi-ar fi adresat aceleaşi cuvinte.

După ce m-am încuiat în cabina mea, am scos săculeţul cu dovleci egipteni cumpăraţi în bazarul din Port-Said. Sunt mici, cam de dimensiunea unui cap omenesc şi sunt foarte tari. Am luat cincizeci.

Ca să-mi şterg de pe ochi vălul sângeriu, am început să-mi perfecţionez lovitura cu muchia palmei. Din cauza emoţiei extreme, am lovit prost: primul dovleac s-a spart nu în două jumătăţi egale, ci în şapte sau opt bucăţi.

Mi-e greu.

Partea a doua

ADEN - BOMBAY

Gintaro Aono

Luna a patra, ziua a şaptea

La Aden

Diplomatul rus pare a fi un om cu un spirit profund, aproape japonez. Fandorin-san este înzestrat cu o capacitate neeuropeană de a vedea un fenomen în întreaga sa complexitate, fără a se agăţa de detalii mărunte şi amănunte tehnice. Europenii sunt experţi neîntrecuţi în tot ceea ce se referă la priceperea de a face ceva, ştiu perfect cum. În schimb, noi, asiaticii, suntem înzestraţi cu înţelepciune, pentru că înţelegem de ce. Pentru oamenii aceştia păroşi procesul mişcării este mai important decât scopul lui final, pe când noi nu ne luăm ochii de la steaua călăuzitoare ce licăreşte în depărtare, de aceea adesea nu găsim timp să privim cum se cuvine şi în jurul nostru, lată de ce albii se dovedesc de obicei învingători în disputele mărunte, pe când rasa galbenă îşi păstrează calmul de nezdruncinat, ştiind perfect că toate acestea sunt doar vanităţi mărunte, care nu merită atenţie. În ceea ce este esenţial, fundamental, victoria finală va fi oricum de partea noastră.

Împăratul nostru a decis să facă un experiment măreţ: să combine înţelepciunea orientală cu spiritul occidental. Noi, japonezii, pătrundem cu smerenie ştiinţa europeană a realizărilor rutiniere, dar în acelaşi timp nu pierdem din vedere scopul final al vieţii omeneşti: moartea şi forma superioară a existenţei care urmează după moarte. Fiinţele-cu-părul-roşu sunt prea individualiste, preţiosul lor "eu" le întunecă vederea, deformează tabloul lumii înconjurătoare şi nu le permite să analizeze o problemă din puncte diferite de vedere. Spiritul europeanului e ţintuit de trupul său în piroane de fier, lui nu-i e hărăzit să-şi ia zborul.

Dacă Fandorin-san e capabil de iluminare, datorează aceasta esenţei semiasiatice a ţării sale. Rusia seamănă mult cu Japonia:

acelaşi Răsărit atras de Apus. Atâta doar că, spre deosebire de noi, ruşii uită de steaua spre care li se îndreaptă corabia şi prea îşi sucesc gâtul privind împrejur. Umflarea propriului "eu" ori dizolvarea lui într-un "noi" colectiv, iată în ce constă contrastul dintre Europa şi Asia. Am impresia că Rusia are o bună şansă de a schimba prima cale cu cea de-a doua.

Am filozofat totuşi prea mult. E timpul să trec la subiectul legat de Fandorin-san şi de luciditatea de care a dat dovadă. Voi descrie pe rând cele petrecute.

Leviatan a ajuns la Aden când se crăpa de ziuă. Iată ce scrie în ghidul meu de călătorie:

"Portul Aden, acest Gibraltar al Orientului, serveşte Angliei drept verigă de legătură cu Indiile de Est. Aici, vapoarele îşi fac provizii de cărbune şi îşi împrospătează rezervele de apă potabilă. Importanţa oraşului Aden a crescut neînchipuit de mult după deschiderea Canalului de Suez. Altfel, urbea în sine nu e mare. Se află aici docuri, şantiere navale, câteva fabrici, birouri, hoteluri. Oraşul se distinge prin arhitectura sa ordonată. Ariditatea solului este compensată de existenţa a treizeci de rezervoare antice, care colectează apa de ploaie venită din munţi. Adenul numără 34 000 de locuitori, în majoritate indieni musulmani."

Deocamdată trebuie să mă mulţumesc cu această descriere zgârcită, pentru că rampa nu a fost coborâtă şi nimeni nu are voie să meargă la ţărm. Cauza ar fi, chipurile, o interdicţie sanitară de carantină, noi însă, vasalii principatului Windsor, ştim care este motivul autentic al acestui talmeş-balmeş: marinarii şi poliţia de coastă piaptănă vaporul în căutare de negri.

După micul dejun am rămas în salon, aşteptând rezultatele raziei. În acele clipe, între comisarul de poliţie şi diplomatul rus a avut loc o discuţie foarte importantă, la care au participat toţi ai noştri (iată că oamenii aceştia au devenit deja în ochii mei "ai noştri").

Iniţial, au discutat despre moartea negrului, apoi conversaţia a trecut la asasinatele de la Paris. Nu am luat parte la discuţii, dar am ascultat cu multă atenţie, deşi în primele minute am avut impresia că

iar se vor apuca să vâneze maimuţa verde într-un lăstăriş de bambus şi pisica neagră într-o cameră întunecată.

Stamp-san a spus: "Aşadar, confuzie totală. E greu de înţeles cum a urcat negrul pe vapor, e greu de înţeles de ce a vrut s-o ucidă pe madame Kleber. Exact ca pe rue de Grenelle. Iarăşi mister."

Moment în care Fandorin-san a zis din senin: "În acest caz, nu există nici un mister. În ce-l priveşte pe negru, într-adevăr, încă nu este totul limpede, dar în privinţa evenimentelor de pe rue de Grenelle, tabloul este, după părerea mea, mai mult sau mai puţin clar."

Ne-am aţintit nedumeriţi privirile asupra lui, iar comisarul a zâmbit maliţios: "Serios? I-auzi, i-auzi, va fi interesant să ascultăm."

Fandorin-san: "Cred că evenimentele s-au petrecut în felul următor. Seara, la uşa casei de pe rue de Grenelle a sunat cineva… "

Comisarul (cu falsă admiraţie): "Bravo! O deducţie genială!"

Careva a pufnit în râs, însă majoritatea asculta cu atenţie încordată, pentru că diplomatul nu era dintre cei care îndrugă verzi şi uscate.

Fandorin-san (continuând imperturbabil): "…cineva a cărui apariţie nu i-a stârnit servitorului nici cea mai mică bănuială. Era medic, probabil îmbrăcat în halat alb şi în mod sigur avea o trusă medicală. Oaspetele neaşteptat le-a spus că toţi cei din casă trebuie să se adune urgent într-o singură încăpere, pentru că, din ordinul municipalităţii, parizienii vor fi vaccinaţi preventiv."

Comisarul (începând să se înfurie): "Ce-i cu fanteziile astea? Ce vaccin? De ce, mă rog, l-ar fi crezut servitorii pe primul străin ieşit în cale?"

Fandorin (tăios): "Monsieur Gauche, vedeţi să nu fiţi în curând retrogradat de la rangul de «anchetator pentru cazuri de importanţă excepţională» la rangul de «anchetator pentru cazuri lipsite de importanţă». Nu studiaţi cu destulă atenţie propriile dumneavoastră documente, or asta e ceva impardonabil. Mai citiţi o dată articolul din *Le Soir* în care se vorbeşte despre legătura lordului Littleby cu aventuriera de talie internaţională Marie Sanfon."

Detectivul a cotrobăit în mapa lui neagră, a găsit notiţa cu pricina şi a măturat-o cu privirea.

Comisarul (ridicând din umeri): "Ei, şi ce-i cu asta?"

Fandorin-san (arătând cu degetul): "Acolo, mai jos. Vedeţi începutul următorului articol: «Epidemia de holeră e pe cale de a se stinge»? Şi, în continuare, «măsurile profilactice energice întreprinse de medicii parizieni»?

Truffo-sensei: "Chiar aşa, domnilor. Parisul a luptat toată iarna cu focarele de holeră. La Dover chiar a fost instituit un control sanitar pentru bacurile care soseau de la Calais."

Fandorin-san: "Iată de ce apariţia unui medic nu a trezit suspiciunea servitorilor. Vizitatorul se purta, fără îndoială, plin de încredere în sine şi vorbea convingător. E posibil să le fi spus că e deja târziu şi că trebuie să mai treacă pe la câteva case, sau ceva asemănător. Servitorii, pesemne, nu au vrut să-l deranjeze pe stăpânul casei, ştiind că acesta are o criză de gută, dar pe paznicii de la etaj i-au chemat, fireşte. Doar o injecţie e treabă de-un minut."

M-a entuziasmat perspicacitatea diplomatului, care dezlegase cu atâta uşurinţă o enigmă destul de complicată. Până şi comisarul Gauche a căzut pe gânduri.

"În sfârşit, să zicem că aşa a fost", a spus el nemulţumit. "Dar cum vă explicaţi ciudata împrejurare că medicul domniei voastre, după ce a otrăvit servitorii, nu a urcat la etaj pe scară, ci a ieşit în stradă, a sărit gardul în grădină şi a spart geamul serei?"

Fandorin-san: "M-am gândit la asta. Nu v-a trecut prin minte că puteau fi doi criminali? Unul a eliminat servitorii, în timp ce al doilea a pătruns în casă pe fereastră."

Comisarul (triumfător): "Mi-a trecut, înţeleptul meu domn, sigur că mi-a trecut prin minte. Este exact concluzia spre care asasinul a încercat să ne împingă. A vrut doar să-şi încurce urmele! Din oficiu, după ce a otrăvit servitorii, a urcat la etaj, unde a dat nas în nas cu stăpânul casei. Cel mai probabil, a spart geamul vitrinei, închipuindu-şi că nu mai e nimeni în casă. Lordul a auzit zgomotul, a ieşit din dormitor şi a fost ucis. După acest incident neplanificat, răufăcătorul a dispărut în grabă, fugind însă nu pe uşă, ci pe fereastra serei. De ce? Păi, ca să ne prostească pe noi, să ne facă să credem că au

fost doi. Uitaţi, până şi dumneavoastră aţi muşcat momeala. Dar pe papa Gauche nu-l duci de nas cu asemenea trucuri ieftine."

Tirada comisarului a fost întâmpinată favorabil. Renier-san chiar a spus: "La dracu', comisare, văd că omul n-ar trebui să se pună de-a curmezişul în calea dumitale!" (Asta-i aşa, o expresie figurată, răspândită în diferite limbi europene. Nu trebuie înţeleasă literal. Locotenentul a avut în vedere că Gauche-san este un detectiv foarte inteligent şi experimentat.)

Fandorin-san a aşteptat puţin, apoi l-a întrebat: "Aşadar, dumneavoastră aţi examinat sub toate aspectele amprentele tălpilor de sub fereastră şi aţi ajuns la concluzia că individul a sărit de pe pervaz, nu că s-a căţărat pe pervaz?"

La asta comisarul nu a răspuns nimic, dar l-a privit destul de supărat pe diplomat.

Cuvintele rostite de Stamp-san în clipa aceea au dat discuţiei o nouă întorsătură, încă mai interesantă.

"Un criminal, doi criminali… Eu însă tot nu înţeleg esenţialul: de ce au fost săvârşite toate aceste crime? a întrebat ea. E clar că nu pentru Shiva. Atunci, de ce? Doar nu pentru şal, zău aşa, oricât o fi fost el de remarcabil şi legendar! "

Fandorin-san a răspuns pe un ton liniştit, referindu-se parcă la ceva de la sine înţeles: "Fireşte, mademoiselle, tocmai pentru şal. Shiva a fost furat doar pentru inducerea în eroare şi a fost imediat aruncat în Sena de pe cel mai apropiat pod, fiind o povară inutilă."

Comisarul a remarcat: "Pentru boierii ruşi (am uitat ce înseamnă cuvântul «boier», va trebui să mă uit în dicţionar), jumătate de milion de franci reprezintă, poate, un fleac, dar majoritatea oamenilor cred altfel. Două kilograme de aur curat, asta zic şi eu «povară inutilă»! Am impresia că v-aţi cam lăsat pradă imaginaţiei, domnule diplomat."

Fandorin-san: "Lăsaţi-o încolo, comisare, ce înseamnă o jumătate de milion în comparaţie cu tezaurul lui Bagdassar?"

"Domnilor, încetaţi odată cearta! a exclamat deodată odioasa madame Kleber. Eu am fost pe punctul de a fi ucisă şi voi o ţineţi una şi bună. Până răscoliţi dumneavoastră crimele mai vechi, iată că aproape s-a săvârşit una nouă! "

Femeia aceasta pur şi simplu nu suportă să nu se afle în centrul atenţiei. După cele petrecute ieri, încerc să mă uit cât mai puţin la ea - şi asta pentru că simt o mare dorinţă să-i înfig degetul mijlociu în vinişoara albăstrie care-i pulsează pe gâtul palid. O singură împunsătură ar fi de-ajuns pentru ca această canalie să nu mai existe. Dar acest gând, fireşte, face parte din cele urâte, pe care un om înzestrat cu voinţă trebuie să le alunge de la sine. Iată, mi-am vărsat pornirile înverşunate în jurnal şi duşmănia mi-a mai scăzut un pic.

Comisarul a pus-o pe madame Kleber la punct. "Vă rog să tăceţi, doamnă, i-a spus el cu asprime. Să ascultăm ce a mai născocit domnul diplomat."

Fandorin-san: "Toată această istorie are sens doar în cazul în care şalul furat este preţios prin ceva anume. Asta-i unu. Potrivit spuselor profesorului, valoarea şalului în sine nu este foarte mare, deci problema este nu bucata aceea de mătase, ci lucrurile care au vreo legătură cu ea. Asta-i doi. După cum ştim, şalul are o legătură cu testamentul rajahului Bagdassar, ultimul stăpân al comorii din Brahmapur. Asta-i trei. Spuneţi-mi, profesore, era rajahul un slujitor zelos al Profetului?"

Sweetchild-san (după o clipă de gândire): "N-aş putea spune cu siguranţă… Nu a construit moschei, iar în prezenţa mea nu l-a pomenit pe Allah. Rajahului îi plăcea să se îmbrace după moda europeană, fuma ţigări cubaneze, citea romane franţuzeşti… A, da, la prânz bea coniac! Prin urmare, nu lua prea în serios interdicţiile religioase."

Fandorin-san: "În acest caz, iată şi punctul patru: Nu foarte evlaviosul Bagdassar îi lasă moştenire fiului, ca ultim dar, nu orice, ci un Coran înfăşurat, nu se ştie de ce, într-un şal. Sugerez că tocmai şalul era partea cea mai însemnată a moştenirii. De Coran a avut nevoie doar de ochii lumii… Sau, poate, notele marginale scrise de mâna lui Bagdassar conţineau instrucţiuni privind găsirea comorii cu ajutorul şalului."

Sweetchild-sensei: "Dar de ce neapărat cu ajutorul şalului? Rajahul îşi putea transmite mesajul secret tot acolo, în note! "

Fandorin-san: "Putea, dar nu a făcut-o. De ce? Fac trimitere la argumentul meu numărul unu: dacă şalul nu ar fi avut o valoare absolut excepţională, nu cred că ar fi fost ucişi pentru el zece oameni. Şalul este cheia spre cele cinci sute de milioane de ruble, sau, dacă preferaţi, spre cele cincizeci de milioane de lire sterline, ceea ce e cam acelaşi lucru. După părerea mea, în istoria omenirii încă nu a existat o comoară de asemenea valoare. Între noi fie vorba, comisare, trebuie să vă previn că, dacă nu vă înşelaţi şi ucigaşul se află într-adevăr pe *Leviatan,* este posibil să urmeze noi victime. Şi cu cât veţi fi mai aproape de ţel, cu atât acestea vor fi mai posibile. Prea mare este miza, prea mare şi preţul plătit pentru cheia acestei taine."

După aceste cuvinte, în salon s-a aşternut o tăcere mormântală. Logica lui Fandorin-san părea de necontestat şi, sunt încredinţat, pe toţi i-a străbătut un fior de gheaţă. Mai puţin pe unul.

Primul şi-a venit în fire comisarul. A spus, râzând nervos: "Ei, dar ştiu că aveţi imaginaţie, monsieur Fandorin. În ceea ce priveşte pericolul, aveţi dreptate. Însă dumneavoastră, domnilor, nu trebuie să vă temeţi. Pericolul planează doar asupra bătrânului Gauche, şi el ştie prea bine. Ce vreţi, asta mi-e meseria. Dar pe mine nu mă poate doborî nimeni cu una, cu două ! " Şi ne-a fulgerat cu o privire ameninţătoare, pe rând, parcă provocându-ne la o luptă corp la corp.

Caraghios mai este grăsanul acesta bătrân! Dintre toţi cei prezenţi, ar fi făcut faţă într-o luptă corp la corp poate doar cu madame Kleber cea însărcinată. Şi am văzut cu ochii minţii un tablou seducător: comisarul, stacojiu la faţă, trântind-o la podea pe tânăra vrăjitoare şi sugrumând-o cu degetele lui ca nişte cârnaţi păroşi, iar madame Kleber sufocându-se, cu ochii holbaţi şi cu limba-i mârşavă atârnând din gură.

Darling, I am scared![8] a piuit cu voce subţirică nevasta doctorului, adresându-i-se soţului ei. Acesta a mângâiat-o liniştitor pe umăr.

O întrebare interesantă a venit din partea roşcovanului şi pocitului M.-S.-san (are un nume de familie prea lung ca să-l mai reproduc aici):

"Profesore, descrieţi-mi mai în amănunt şalul acela. Mă rog, are desenată o pasăre cu o găurică în loc de ochi şi e de formă

triunghiulară. Mai are ceva ieşit din comun?"

Trebuie să spun că domnul acesta ciudat ia parte la discuţiile comune aproape la fel de rar ca şi mine. Iar când se-ntâmplă să deschidă gura, spune ceva nelalocul lui, la fel ca şi autorul acestor rânduri. Cu atât mai remarcabilă a fost oportunitatea surprinzătoare a intervenţiei lui.

Sweetchild-sensei: "După câte îmi amintesc, în afara găurii şi a formei sale unice, şalul nu este cu nimic ieşit din comun. E de dimensiunea unui evantai mare, dar poate fi cu uşurinţă ascuns într-un degetar. În Brahmapur ţesăturile de mare fineţe nu sunt o raritate."

"Aşadar, cheia se află, fără îndoială, în ochiul păsării şi în forma triunghiulară", a conchis cu admirabilă fermitate Fandorin-san.

A fost de-a dreptul magnific.

Cu cât meditez mai mult la triumful lui şi, în general, la această istorie, cu atât creşte în mine nedemna dorinţă de a le demonstra tuturor că nici Gintaro Aono nu e un om de nimic. Am cu ce să-i uimesc. De pildă, i-aş putea povesti comisarului Gauche ceva interesant despre incidentul de ieri cu negrul acela primitiv. De fapt, însuşi înţeleptul Fandorin-san a recunoscut că încă nu este pe deplin lămurit în această privinţă. El e nelămurit şi, hop, "sălbaticul japonez" dezleagă enigma. Ar fi interesant, nu-i aşa?

Ieri, scos de pe făgaşul meu obişnuit de insulta ce mi-a fost adresată, mi-am pierdut pentru o vreme limpezimea gândurilor. Apoi, după ce m-am liniştit, am început să compar, să chibzuiesc şi am construit o întreagă schemă logică, pe care intenţionez să i-o prezint poliţistului. N-are decât să-şi imagineze şi singur restul. Iată ce-i voi spune comisarului.

Pentru început, îi voi reaminti cuvintele grosolane rostite la adresa mea de madame Kleber. A fost o remarcă extrem de ofensatoare şi, în plus, a fost făcută în public. Mai mult, a fost făcută chiar în momentul în care voiam să-mi exprim observaţiile. Nu cumva intenţia lui madame Kleber a fost aceea de a-mi închide gura? Nu vi se pare suspect, domnule comisar?

Mai departe. De ce se tot preface că e o femeie slabă, deşi e zdravănă ca un luptător de sumo? Prostii, fleacuri, veţi spune. La

care eu vă voi răspunde, domnule detectiv, că un om care veşnic se preface ascunde obligatoriu ceva. Să luăm fie şi propria-mi persoană. (Ha-ha, fireşte, nu-i voi spune asta.)

Îi voi atrage apoi atenţia asupra faptului că europencele au pielea foarte fină şi albă. De ce atunci degetele puternice ale negrului nu au lăsat nici cea mai mică urmă pe pielea ei? Nu e ceva ciudat?

Şi, în sfârşit, când comisarul va decide că nu-i pot prezenta nimic altceva decât supoziţiile aiurite ale unei minţi asiatice răzbunătoare, îi voi aduce la cunoştinţă esenţialul, la auzul căruia îl vor trece brusc fiorii.

"Monsieur Gauche", îi voi spune cu un zâmbet politicos, "eu nu sunt înzestrat cu mintea dumneavoastră strălucită şi nu încerc să mă amestec în mersul anchetei (cum ar putea face asta un ignorant ca mine?), dar consider de datoria mea să vă atrag atenţia asupra unui aspect. Chiar domnia voastră afirmă că asasinul de pe rue de Grenelle se află printre noi. Monsieur Fandorin a prezentat o versiune convingătoare asupra felului în care au fost ucişi servitorii lordului Littleby. Un vaccin antiholeră poate fi un excelent subterfugiu. Aşadar, criminalul ştie să mânuiască o seringă. Dar dacă la vila de pe rue de Grenelle a venit nu un doctor bărbat, ci o femeie, o infirmieră? Ea ar fi trezit şi mai puţine temeri decât un bărbat, nu-i aşa? Sunteţi de acord? În acest caz, vă sfătuiesc să vă aruncaţi privirea ca din întâmplare spre braţele doamnei Kleber, atunci când îşi sprijină gânditoare în mâini căpşorul de şarpe şi când mâneca largă îi alunecă până la cot. Pe încheietura interioară a cotului veţi observa, cum am observat şi eu, nişte punctişoare abia vizibile. Sunt urme de injecţii, domnule comisar. Întrebaţi-l pe doctorul Truffo dacă îi face injecţii doamnei Kleber, iar onorabilul doctor vă va răspunde ce mi-a răspuns şi mie: nu, nu îi face injecţii, pentru că este din principiu un adversar al administrării intravenoase a medicamentelor. Mai departe, adunaţi doi cu doi, o, prea-înţelept Gauche-sensei, şi veţi avea cu ce să vă bateţi capul cel cărunt." Iată ce-i voi spune comisarului, iar el o va lua pe madame Kleber în cătare. Un cavaler european m-ar acuza că procedez în chip josnic, ceea ce i-ar demonstra mediocritatea. Tocmai de aceea nu mai există cavaleri în Europa, pe câtă vreme samuraii sunt încă în viaţă.

Chiar dacă împăratul nostru desfiinţează castele şi ne interzice să mai purtăm la brâu două săbii, asta nu înseamnă dispariţia rangului de samurai, ci, din contră, înălţarea în casta samurailor a întregii naţiuni japoneze, pentru a nu ne mai mândri doar unul în faţa altuia cu genealogia noastră. Vom fi uniţi cu toţii, iar împotriva noastră va fi restul lumii. O, nobil european (care ai existat, fără îndoială, doar în romane)! Atunci când lupţi cu bărbaţii, foloseşti arme bărbăteşti, iar când lupţi cu femeile - arme femeieşti. Acesta este codul onoarei samurailor, şi nu are nimic josnic în el, pentru că femeile ştiu să lupte la fel de bine ca şi bărbaţii. Iar ceea ce e în dezacord cu onoarea unui bărbat-samurai este folosirea armelor bărbăteşti împotriva femeilor, şi împotriva bărbaţilor - a celor femeieşti. Eu nu m-aş coborî în veci până acolo.

Stau încă în cumpănă dacă merită să întreprind manevra pe care am plănuit-o, dar starea mea sufletească e infinit mai bună decât ieri. Atât de bună, încât am reuşit să compun acest haiku destul de izbutit:

Cu sclipiri de gheaţă
A izbucnit brusc luna
Pe tăişul de oţel.

Klarissa Stamp

Arborând o mină plictisită, Clarissa se întoarse să verifice dacă nu o vede cineva, şi abia după aceea privi cu băgare de seamă de după colţul cabinei.

Japonezul stătea singur la pupa, cu picioarele strânse sub el. Avea capul dat pe spate, printre pleoapele întredeschise i se zărea sinistru albul ochilor, iar chipul îi era înstrăinat, de o impasibilitate neomenească.

Brr! Clarissa se înfioră. Ciudat exemplar, acest mister Aono. Aici, pe puntea bărcilor, dispusă cu un nivel deasupra punţii de la clasa întâi, pasagerii nu se prea plimbau, doar un cârd de fetiţe săreau coarda şi două bone toropite de căldură se ascundeau la umbra unei şalupe albe ca neaua. Cine alţii, în afara unor copii şi a unui asiatic pe jumătate smintit, se puteau afla acolo pe asemenea arşiţă? Deasupra punţii bărcilor mai erau doar cabina de comandă, pasarela căpitanului şi, fireşte, coşuri, catarge, vele. Pânzele albe se umflau sub presiunea vântului care bătea din spate şi *Leviatan,* pufăindu-şi la răstimpuri fumul, era purtat în goană direct spre dunga argintie ca mercurul a orizontului, iar întinderea uşor încreţită a Oceanului Indian era presărată cu pete de un verde-deschis, ca de sticlă. De aici, de sus, vedeai că Pământul este într-adevăr rotund: linia orizontului era în mod vădit mai jos decât vaporul, care aluneca spre ea ca şi cum cobora de pe o colină.

Dar Clarissa nu se lăsase năpădită de sudoare din dragoste pentru peisajele marine, nu, nici gând. Voise să vadă cu ce se ocupă mister Aono acolo, sus. Încotro pleca el cu o constanţă demnă de invidiat, după micul dejun?

Curiozitatea ei fusese justificată. Iată, deci, adevăratul chip al asiaticului impenetrabil. Un om cu o faţă atât de îngheţată, de nemiloasă, e în stare de orice. Da, totuşi reprezentanţii rasei galbene sunt diferiţi de noi - şi nu e vorba de forma ochilor. Ca

aspect exterior, aduc foarte mult a oameni, dar fac parte dintr-o cu totul altă specie. La urma urmelor, şi lupii seamănă cu câinii, însă natura lor este diferită. Cei cu pielea galbenă au, fireşte, principii morale, dar acestea sunt atât de străine creştinismului, încât unui om normal îi e imposibil să le pătrundă. Ar fi mai bine să nu poarte haine europeneşti şi să nu aibă deprinderea de a folosi tacâmurile, pentru că asta creează o periculoasă iluzie de civilizație când, de fapt, sub cărarea cea linsă din părul negru şi sub fruntea netedă şi galbenă se nasc nişte gânduri pe care noi nu putem nici măcar să ni le imaginăm.

Japonezul se mişcă abia perceptibil şi începu să clipească, iar Clarissa se ascunse în grabă.

Sigur, se poartă ca proasta satului, dar trebuie să facă ceva! Coşmarul nu poate dura la nesfârşit. Comisarul trebuie împins în direcția justă, altfel nu se ştie cum se vor sfârşi toate acestea. În ciuda arşiței, o străbătu un fior de gheață.

Înfățişarea şi comportamentul lui mister Aono ascundeau în mod vădit o taină. Ca şi crima de pe rue de Grenelle. Era chiar ciudat cum de nu pricepuse până acum Gauche că, după toate indiciile, principalul suspect este nimeni altul decât japonezul.

Ce ofițer, ce absolvent al şcolii din Saint Cyr poate fi el, dacă nu se pricepe la cai? Clarissa hotărâse la un moment dat, din rațiuni exclusiv umanitare, să-l atragă pe taciturnul japonez într-o conversație, şi condusese discuția spre un subiect de bună seamă interesant pentru un militar: dresajul cailor, cursele ecvestre, calitățile şi defectele trăpaşului de Norfolk. Halal ofițer! La nevinovata întrebare: "Vi s-a întâmplat să participați la o steeplechase?" i-a răspuns că ofițerilor armatei imperiale le este strict interzis să facă politică. Pur şi simplu nu ştie ce este steeplechase! Desigur, e greu de spus ce fel de ofițeri are Japonia - poate galopează pe nuiele de bambus -, dar un absolvent de la Saint Cyr să manifeste o asemenea ignoranță? Este absolut exclus.

Iată încotro trebuie să-l îndrume pe Gauche. Oare să mai aştepte puțin, poate va reuşi să descopere ceva şi mai suspect?

Şi cu ce este mai prejos întâmplarea de ieri? Clarissa se plimbase pe coridor pe lângă cabina lui mister Aono, atrasă acolo de nişte sunete cu adevărat bizare. Dinăuntru răzbătea un trosnet sec, ca şi când cineva se apucase să facă praf mobila, extraordinar de metodic. Adunându-şi curajul, Clarissa bătuse la uşă, iar aceasta se dăduse de perete dintr-o smucitură. În cadrul ei răsărise japonezul, în pielea goală, doar cu o legătură încinsă peste pântece! Trupul lui smead strălucea de sudoare, iar ochii-i erau roşii ca sângele.

Văzând-o pe Clarissa, şuierase:

– *Chikusho!*

Întrebarea gândită din timp ("Monsieur Aono, nu aveți la dumneavoastră câteva dintre acele minunate gravuri japoneze despre care am auzit atâtea?") îi zburase din minte, şi Clarissa înmărmurise. Acuş-acuş o s-o tragă în cabină şi-o să se năpustească asupra ei, apoi o s-o taie-n bucăți şi o s-o arunce în mare! Ar fi chiar foarte simplu. N-o să mai existe nici o miss Clarissa Stamp, o lady englezoaică bine-crescută, nu foarte fericită, dar aşteptând încă atât de multe de la viață.

Clarissa îngăimase ceva, cum că greşise uşa. Aono o privise în tăcere, respirând greu. Emana un miros acru.

Totuşi, merită să discute cu comisarul.

Înainte de *five o'clock,* îl pândi pe comisar lângă uşa salonului şi începu să-i împărtăşească aceste considerații, dar bădăranul de polițist o ascultă cu un aer cam bizar: îi aruncă Clarissei priviri batjocoritoare, sarcastice, ca şi când ar fi auzit mărturisirea unei fapte reprobabile. La un moment dat mormăi în barbă:

– Ia te uită! Ce i-a apucat pe toți să se bârfească unii pe alții?

Iar după ce o ascultă până la capăt, trânti aşa, nitam-nisam:

– Tăticul şi mămica sunt bine, sănătoşi?

– Ai cui, ai domnului Aono? întrebă surprinsă Clarissa.

– Nu, mademoiselle, ai dumneavoastră.

– Sunt orfană încă de mică, răspunse ea, privindu-l speriată pe polițist. Doamne, asta nu-i corabie, e un balamuc plutitor.

– Ceea ce era de demonstrat, dădu satisfăcut din cap Gauche şi, fredonând un cântecel pe care Clarissa nu-l ştia, ieşi primul din salon, gest care era de-acum o mitocănie făţişă.

Amintirea lăsată de această discuţie era foarte neplăcută. Totuşi, francezii, în pofida mult-lăudatei lor galanterii, nu sunt nişte gentlemani. Sigur, te zăpăcesc, pot să-ţi sucească minţile, sunt în stare de gesturi extravagante, îţi pot trimite în camera de hotel o sută de trandafiri roşii (la acest gând, Clarissa se crispă, îndurerată), dar nu trebuie să-i crezi. Un gentleman englez este, poate, cam anost, dar ştie ce înseamnă datoria şi onestitatea. Francezului îi acorzi încrederea, pe care apoi în mod sigur o trădează.

De fapt, aceste generalităţi nu aveau legătură directă cu papa Gauche. Totuşi, după masa de prânz, comportamentul său straniu îşi găsi explicaţia, şi încă într-un fel cât se poate de alarmant.

După desert, detectivul, care până atunci păstrase o tăcere ieşită din comun, fapt care-i iritase pe toţi, îşi aţinti brusc privirea asupra Clarissei şi spuse:

– Iată, dumneavoastră, mademoiselle Stamp, aţi întrebat mai deunăzi, într-un moment oportun (nu fusese deloc oportun), despre Marie Sanfon. E damicela aceea cu care, chipurile, a fost văzut lordul Littleby cu puţin înainte de moartea lui.

Clarissa tresări din cauza surprizei, iar ceilalţi amuţiră şi îşi aţintiră curioşi privirile asupra comisarului, recunoscând deja intonaţia specială pe care acesta o folosea când îşi începea domoalele lui "istorioare".

– Am promis că vă povestesc ceva mai târziu despre acest personaj, continuă Gauche, privind în continuare doar spre Clarissa, iar ei privirea aceasta îi plăcea din ce în ce mai puţin. Istorioara va fi lungă, dar nu vă veţi plictisi, pentru că va fi vorba despre o femeie extraordinară. Şi-apoi, ne grăbim undeva? Stăm foarte comod, mâncăm brânzeturi, bem oranjadă. De fapt, dacă vreunul dintre dumneavoastră are treabă, să se ducă cu Dumnezeu, papa Gauche nu se va supăra.

Nimeni nu se clinti din loc.

– Aşadar, să vă povestesc despre Marie Sanfon? întrebă cu falsă blândeţe comisarul.

– Da, da! Neapărat! strigară cu toţii.

Doar Clarissa tăcea, ştiind că discuţia fusese pusă la cale nu fără un gând tainic şi îi era destinată exclusiv. Iar Gauche nici măcar nu ascundea asta.

Comisarul plescăi cu poftă din buze şi îşi scoase pipa din buzunar, fără a mai cere permisiunea doamnelor.

– O s-o iau pe rând. A fost odată ca niciodată, în oraşul belgian Bruges, o fetiţă pe care o chema Marie. Părinţii ei erau nişte cetăţeni cumsecade, mergeau la biserică şi nu o pierdeau din ochi pe micuţa lor cu bucle blonde. Când Marie avea şase ani, s-a născut frăţiorul ei, viitorul moştenitor al făbricuţei de bere "Sanfon et Sanfon". Fericita familie era acum şi mai fericită, când, din senin, a căzut nenorocirea pe capul ei. Micuţul, care abia împlinise o lună, a căzut de la fereastră şi s-a rănit mortal. Adulţii nu erau acasă în clipa aceea - doar copiii şi tânăra lor bonă. Dar bona lipsise vreme de jumătate de oră, fusese la o întâlnire cu prietenul ei pompier, şi, ca un făcut, chiar în timpul scurtei sale absenţe, în casă se năpustise un necunoscut înveşmântat în pelerină neagră şi cu o pălărie tot neagră. Micuţa Marie a apucat să se ascundă sub pat, dar pe frăţiorul ei omul negru l-a smuls din leagăn şi l-a azvârlit pe geam. Apoi a dispărut într-o clipită.

– Ce grozăvii ne povestiţi aici? exclamă pe un ton tânguitor madame Kleber, apucându-se de pântece.

– Astea-s abia floricele, îşi flutură pipa Gauche. Fructele zemoase abia urmează. Cea care le-a povestit părinţilor despre cumplitul "nene negru" a fost Marie, scăpată ca prin minune. În căutarea nelegiuitului a fost întors cu susul în jos întregul district, ba din exces de zel chiar l-au arestat pe rabinul local, cu atât mai mult, cu cât amărâtul acela umbla mereu îmbrăcat în negru. Dar lui Sanfon-tatăl nu-i dădea pace un amănunt ciudat: de ce împinsese criminalul un taburet la fereastră?

– Dumnezeule! icni Clarissa, ducându-şi mâna la inimă. Doar nu cumva...?

– Sunteți incredibil de perspicace, mademoiselle Stamp, surâse comisarul. Da, chiar micuța Marie şi-a aruncat frățiorul pe fereastră.

– *How terrible!*[9] socoti missis Truffo de datoria ei să se îngrozească. *But why?*[10]

– Fetiței nu-i plăcea faptul că toți erau ocupați cu cel mic şi uitaseră cu desăvârşire de ea. Şi-a zis că, scăpând de frățior, va fi iarăşi preferata mămicii şi a tăticului, o lămuri imperturbabil Gauche. Dar a fost prima şi ultima oară când Marie a lăsat un indiciu şi a fost dată în vileag. Dulcea copilă încă nu învățase să-şi acopere urmele.

– Şi ce-a pățit această criminală precoce? întrebă locotenentul Renier, vădit tulburat de cele auzite. Doar n-o puteau trimite în judecată?

– Nu, n-au trimis-o în judecată, răspunse comisarul, zâmbindu-i perfid Clarissei. Mama ei însă, nesuportând lovitura, şi-a pierdut mințile şi a fost internată într-un ospiciu. Iar monsieur Sanfon nu-şi mai putea privi fiica vinovată de nenorocirea abătută asupra familiei lor, prin urmare a încredințat-o mânăstirii Surorilor Cenuşii ale Sfântului Vicențiu. Acolo a fost crescută Marie. Era prima la toate, şi la învățătură, şi la fapte de binefacere. Dar cel mai mult, se spune, îi plăcea să citească. Novicea avea şaptesprezece ani când în mănăstire a izbucnit un scandal foarte neplăcut.

Gauche se uită în mapă şi clătină din cap:

– Am totul aici. Deci, 17 iulie 1866. Surorilor Cenuşii le-a fost oaspete însuşi arhiepiscopul de Bruxelles, şi tocmai atunci trebuia ca venerabilului prelat să-i dispară din dormitor un vechi inel arhiepiscopal cu un ametist uriaş, care aparținuse, conform legendei, lui Ludovic cel Sfânt în persoană. În ajun, ca un făcut, monseniorul le chemase în chilia lui pe cele mai bune două novice, ca să stea de vorbă cu ele: pe Marie a noastră şi pe o arleziană. Bănuiala a căzut, fireşte, pe cele două fete. Maica superioară a organizat o percheziție şi a găsit sub salteaua arlezienei cutiuța căptuşită cu catifea în care fusese păstrat inelul. Hoața a paralizat de uimire, nu a răspuns la întrebări şi

a fost trimisă la carceră. Când, o oră mai târziu, a sosit poliția, n-a avut pe cine interoga. Fata se spânzurase cu cordonul veşmântului bisericesc.

– Ticăloasa de Marie Sanfon a pus la cale toate astea? izbucni Milford-Stokes. Infamă istorie, foarte urâtă!

– Nu ştie nimeni cu precizie, atâta doar că inelul nu a fost găsit, spuse comisarul, desfăcându-şi larg brațele. Două zile mai târziu, Marie, numai lacrimi, a venit la maica superioară, i-a spus că toate surorile o privesc bănuitor şi a rugat-o să o lase să plece din mănăstire. Maica superioară, care, la rândul ei, ajunsese, vezi bine, să se poarte ceva mai rece cu fosta ei favorită, nu a încercat să-i schimbe hotărârea.

– Porumbița trebuia percheziționată la poartă, observă cu părere de rău mister Truffo. Sigur ar fi găsit ametistul acela pe undeva, pe sub fustele ei.

După ce-i traduse soției aceste cuvinte, ea îl împunse în coaste cu un cot ascuțit, socotind, fără îndoială, că observația lui era indecentă.

– Fie n-au controlat-o, fie au controlat-o, de găsit nu l-au găsit. Ştiu doar că Marie nu a plecat de la mănăstire oriunde, ci la Anvers, care, nu trebuie să vă mai spun, este considerat capitala pietrelor prețioase. Acolo, fosta novice s-a îmbogățit brusc şi de atunci trăieşte doar pe picior mare. S-a mai întâmplat uneori să rămână cu buzele umflate, dar nu pentru mult timp: mintea ageră, talentul actoricesc şi lipsa oricăror repere morale (aici comisarul ridică povățuitor tonul şi chiar făcu o pauză) au ajutat-o să obțină mijloacele pentru a duce un trai luxos. Polițiile din Belgia, Franța, Anglia, Statele Unite, Brazilia, Italia şi din alte zece țări au reținut-o în nenumărate rânduri pe Marie Sanfon, bănuită de cele mai felurite infracțiuni, dar sub învinuire nu a putut fi pusă niciodată: fie reieşea că nu ea înfăptuise crima, fie nu aveau destule dovezi. Dacă doriți, pot să vă povestesc două episoade din strălucita ei carieră. Nu vă plictisiți, mademoiselle Stamp?

Clarissa nu răspunse, socotind sub demnitatea ei să o facă, dar era alarmată.

– Anul 1870, anunță Gauche, aruncându-şi din nou privirea în mapă. Micul, dar bogatul orăşel Fettburg, din partea germană a Elveției. Fabrici de ciocolată şi jambon. La patru mii de locuitori, opt mii cinci sute de porci. Meleagul idioților graşi. Pardon, madame Kleber, nu am vrut să vă jignesc patria, îşi luă seama cam târziu comisarul.

– Nu face nimic, răspunse madame Kleber, ridicând nepăsătoare din umeri. Eu sunt din partea franceză a Elveției. Iar în regiunea în care se află oraşul Fettburg locuiesc, într-adevăr, numai nişte netoți. Cred că am auzit istoria asta, e nostimă. Dar nu-i nimic, povestiți-o.

– Pentru unii, poate, nu e nostimă deloc. Gauche oftă dojenitor şi deodată îi făcu cu ochiul Clarissei, gest care depăşea orice limită.

– Odată, onorabilii cetățeni ai orăşelului au fost cuprinşi de o emoție de nedescris. Un țăran, pe numele lui de familie Möbius, având în Fettburg reputația de om trândav şi nătâng, s-a lăudat că în ajun îşi vânduse pământul - o fâşie îngustă de teren viran şi stâncos - unei doamne de vază, care se recomandase "contesa de Sanfon". Pentru treizeci de acri de pământ sterp, unde nu creşteau nici ciulinii, proasta aia de contesă îi dăduse 3 000 de franci. Dar la primărie erau şi oameni mai cu cap decât Möbius, iar istoria asta li s-a părut dubioasă. Ce nevoie avusese contesa de treizeci de acri de bolovani şi nisip? Era ceva necurat la mijloc. Pentru orice eventualitate, l-au trimis la Zürich pe cel mai viclean dintre cetățeni, şi acesta a aflat că numita contesă de Sanfon este un personaj cunoscut, că duce un trai pe picior mare şi foarte vesel şi, lucrul cel mai interesant, apare adesea în compania domnului Goldsilber, directorul Companiei Feroviare de Stat. Se zvonea că domnul director are o mică idilă cu contesa. Dar trebuie spus că orăşelul Fettburg visa de multă vreme să aibă o linie secundară de cale ferată, pentru ca transportul ciocolatei şi a jambonului să fie mai ieftin. Terenul acela viran achiziționat de vesela contesă se întindea, ca un făcut, de la cea mai apropiată cale ferată până în pădure, unde începeau terenurile comunale. Totul le-a devenit limpede mai-

marilor oraşului: contesa aflase de la amantul ei despre construcția care se pregătea, cumpărase lotul-cheie şi se pregătea să se pricopsească pe cinste. Atunci, în mintea cetățenilor s-a copt un plan de o îndrăzneală uimitoare. A fost trimisă la contesă o delegație care a încercat să o convingă pe Înălțimea Sa să vândă pământul nobilului oraş Fettburg. La început prea-frumoasa s-a împotrivit, afirmând că n-are nici în clin, nici în mânecă cu vreo linie ferovíară secundară, dar când primarul i-a dat de înțeles cu multă finețe că afacerea miroase a cârdăşie cu Excelența Sa domnul director, şi că acest caz ar putea fi penal, contesa, femeie slabă, a izbucnit în plâns şi a căzut de acord. Terenul viran a fost împărțit în treizeci de parcele de câte un acru şi a fost vândut cetățenilor, prin licitație. Respectivii cetățeni mai să se ia la bătaie: prețul unei singure parcele a ajuns la 15 000 de franci. Contesa a primit în total, spuse comisarul, urmărind cu degetul rândul scris pe hârtie, aproape 280 000 de franci.

Madame Kleber pufni în râs, dar se grăbi să-i arate lui Gauche printr-un gest: O să tac, o să tac, continuați.

– Au trecut săptămâni, au trecut luni, şi construcția căii ferate tot nu începea. Orăşenii au trimis o plângere la guvern: li s-a răspuns că în următorii cincisprezece ani nu se are în vedere construirea unei linii secundare spre Fettburg... S-au dus la poliție, au explicat acolo că aşa şi pe dincolo, ăsta-i jaf la drumul mare. Poliția i-a ascultat pe păgubaşi cu compasiune, dar n-a avut cum să-i ajute: doar doamna Sanfon le spusese cu gura ei că nu ştie nimic despre vreo cale ferată şi nici nu voia să-şi vândă pământul. Formalitățile fuseseră îndeplinite după litera legii (aici n-aveai ce-i reproşa). Iar faptul că se autointitulase contesă, sigur, era reprobabil, dar, din păcate, nu se pedepsea prin lege.

– Câtă abilitate! izbucni în râs Renier. Într-adevăr, n-ai ce zice.

– Asta încă nu-i nimic, reluă comisarul, răsfoind în continuare hârtiile. Mai există o istorie absolut fantastică. Locul acțiunii: Vestul sălbatic american, anul 1873. La minele de aur din California a poposit miss Cleopatra Frankenstein, necromantă

de faimă mondială şi Mare Dragoneasă a Lojii Ordinului de Malta, pe numele ei din paşaport... Marie Sanfon. Dânsa i-a înştiinţat pe căutătorii de aur că a chemat-o în aceste locuri sălbatice vocea lui Zarathustra, care i-a poruncit credincioasei sale slujitoare să aplice în orăşelul Golden-Nugget un experiment măreţ. La această latitudine şi longitudine energia cosmosului este concentrată într-un fel atât de unic, încât într-o noapte cu stele, cu ajutorul câtorva formule cabalistice, ea îi poate readuce la viaţă pe cei care au trecut deja Măreaţa Barieră dintre Împărăţia Celor Vii şi Împărăţia Celor Morţi. Iar Cleopatra va înfăptui această minune în chiar noaptea ce vine, cu public şi absolut gratuit, pentru că ea nu e te miri ce scamatoare de circ, este un medium al Sferelor Înalte. Şi ce credeţi? întrebă Gauche, păstrând o pauză pentru efect. Sub ochii celor cinci sute de spectatori bărboşi, Dragoneasa a făcut nişte farmece deasupra movilei sub care era îngropat Coiotul-Roşu, o legendară căpetenie indiană care murise în urmă cu un secol. Deodată, pământul a început să se mişte, ba s-ar putea spune că s-a deschis larg, şi de sub moviliţă s-a ivit un războinic indian cu pene, cu tomahawk, cu faţa pictată. Pe spectatori i-a luat tremuratul, iar Cleopatra, aflată pe de-a-ntregul în puterea transei mistice, a strigat cât o ţinea gura: "Simt în mine puterea Cosmosului! Unde-i cimitirul oraşului? Îi voi readuce imediat la viaţă pe toţi cei care zac acolo!" În articolul acesta scrie, îi lămuri poliţistul, că Golden-Nugget avea un cimitir care se întindea pe o suprafaţă foarte mare, pentru că la minele de aur era obligatoriu trimis zilnic careva pe lumea cealaltă. Se pare că în orăşelul respectiv existau chiar mai mulţi locuitori morţi decât locuitori vii. Când căutătorii de aur şi-au imaginat ce se va întâmpla dacă toţi bătăuşii, beţivii şi spânzuraţii vor ieşi brusc din morminte, s-a stârnit panica. Situaţia a fost salvată de judecătorul de pace. Acesta a ieşit în faţă şi a întrebat-o foarte politicos pe Cleopatra dacă nu s-ar învoi să pună capăt măreţului experiment în cazul în care oraşul îi va oferi un săculeţ plin cu aur drept modestă ofrandă pentru nevoile ştiinţelor oculte.

– Şi s-a învoit? întrebă locotenentul, râzând în hohote.
– Da. Pentru doi săculeți.
– Şi căpetenia indiană? întrebă Fandorin zâmbind.
Minunat zâmbet, păcat doar că-i îngrozitor de copilăresc, îşi zise Clarissa. Nu, scumpă miss, scoateți-l din cap. Cum se spune în Suffolk: bună-i plăcinta, dar nu pentru gurița ta.
– Cleopatra Frankenstein l-a luat cu ea pe şeful indian, răspunse cu o mină serioasă Gauche. Chipurile, în vederea unor cercetări ştiințifice. Se spune că ulterior a fost înjunghiat la beție, într-un bordel din Denver.
– Într-adevăr, interesant p-personaj această Marie Sanfon, rosti îngândurat Fandorin. Mai povestiți-ne despre ea. De la toate aceste escrocherii abile până la un asasinat în masă, săvârşit cu sânge rece, este totuşi o d-distanță considerabilă.
– *Oh, please, it's more than enough*[11], protestă missis Truffo şi i se adresă soțului: *My darling, it must be awfully tiresome for you to translate all this nonsense*[12].
– Nimeni nu vă obligă să stați în salon, madame, ripostă comisarul, insultat mai ales de acel "nonsense".
Missis Truffo clipi indignată, dar nici prin gând nu-i trecu să plece.
– *Monsieur le cazac* are dreptate, recunoscu Gauche. Voi căuta un exemplu şi mai şi.
Privindu-l pe Fandorin, madame Kleber pufni în râs. Până şi Clarissa, cu toată starea ei de iritare, nu-şi putu reține un zâmbet, într-atât de puțin semăna diplomatul cu un sălbatic fiu al stepelor.
– Ascultați deci o istorie despre un negrişor. În istoria asta există şi un deznodământ fatal. Cazul este recent, s-a petrecut acum doi ani.
Comisarul examină câteva pagini prinse laolaltă, reîmprospătându-şi, desigur, memoria cu privire la evenimente. Zâmbi satisfăcut.
– Este, într-un fel, o capodoperă. Multe poveşti am eu în mapa aceasta, doamnelor şi domnilor, continuă el, bătând drăgăstos percalul negru cu palma lui plebee, cu degete boante. Papa

Gauche s-a pregătit temeinic de călătorie, n-a uitat nici o hârtiuță care-i putea fi de folos. Daravera pe care o voi relata imediat nu a ajuns în ziare, am aici doar raportul poliției. Aşadar... într-un ducat german (în care anume, nu voi spune, subiectul fiind delicat) se aştepta sporirea augustei familii. Naşterea a fost grea. Ducesa era moşită de onorabilul Vogel, medicul palatului. În sfârşit, dormitorul s-a umplut de țipetele copilului, iar marea ducesă, care din pricina durerilor facerii îşi pierduse pentru câteva minute cunoştința, a deschis ochii şi a cerut, cu voce slabă: "O, *Herr professor*, arătați-mi copilaşul." Doctorul Vogel, tulburat la culme, i-a întins Înălțimii Sale fermecătorul izvor al țipetelor, un prunc de culoarea cafelei. Marea ducesă a căzut iarăşi în nesimțire, iar doctorul şi-a aruncat privirea după uşă şi, prudent, i-a făcut semn cu degetul marelui duce să se apropie, gest care era o violare strigătoare la cer a etichetei de la curte.

Era clar că lui Gauche îi făcea o deosebită plăcere să le relateze această istorie țanțoşilor comeseni din salonul "Windsor". Ar fi fost de mai mare mirarea ca raportul poliției să cuprindă asemenea amănunte. Gauche fantaza, asta era clar. Sâsâia când o imita pe ducesă şi alegea intenționat cuvinte stilate - i se părea, desigur, că aşa sună mai caraghios. Clarissa nu se considera aristocrată, dar se enervă totuşi, socotind de prost-gust zeflemisirea unor personaje de cel mai înalt rang. Îşi încruntă sprâncenele şi sir Reginald, baronet şi vlăstar al unei familii străvechi. Se pare că reacția respectivă nu făcu decât să-l inspire şi mai abitir pe comisar.

– Înălțimea Sa nu s-a supărat pe medic, pentru că momentul era încărcat de emoție, şi, stăpânit de sentimente paterne şi conjugale, a dat buzna în dormitor... Vă puteți imagina şi singuri scena care a urmat: capul încoronat înjurând birjăreşte şi marea ducesă când scuturată de hohote de plâns, când justificându-se, când leşinând, negrişorul urlând cât îl ținea gura şi medicul palatului încremenit într-o groază respectuoasă. Într-un sfârşit, Înălțimea Sa şi-a venit în fire şi a hotărât să lase pe mai târziu discuția între patru ochi cu marea

ducesă. Până una-alta, trebuiau şterse urmele. Dar cum? Să arunce pe furiş pruncul în latrină? se întrebă Gauche şi îşi duse glumeț palma la gură. Scuzați, doamnelor, mi-a scăpat. Era imposibil să se descotorosească de micuț, naşterea lui era aşteptată de întregul ducat. Şi, oricum, ar fi fost cu păcat. Să-şi adune consilierii? Ferească sfântul, or să trăncănească. Ce să facă? În acel moment, doctorul Vogel, după ce a tuşit respectuos, i-a propus o cale de salvare. Are el, pasămite, o cunoştință, Fräulein von Sanfon, care e în stare să facă minuni şi care poate să facă rost nu doar de-un nou-născut alb, ci şi de-o pasăre-phoenix din ceruri. Fräulein ştie să-şi țină gura. Fiind o aristocrată, nu va pretinde bani, fireşte, dar tare-i plac giuvaerurile vechi... Una peste alta, după o jumătate de oră, în leagănul învelit în atlas se odihnea o minune de prunc, mai alb ca un purceluş de lapte, chiar cu firicele de păr blond pe cap, în vreme ce bietul negrişor era scos din palat şi dus într-o direcție necunoscută. De altfel, ducesei i s-a spus că nevinovatul prunc va fi trimis la latitudini sudice şi încredințat acolo spre educație unor oameni de bine. Deci, totul se aranjase perfect. Recunoscătorul duce i-a înmânat doctorului, spre a-i fi dăruită lui Fräulein von Sanfon, o superbă tabacheră bătută în diamante, cu monogramă, însoțită de un bilețel de mulțumire şi de cererea sa, transmisă prin viu grai, de a părăsi o dată pentru totdeauna ducatul. Cerere pe care delicata ființă i-a îndeplinit-o imediat.

Gauche nu se putu abține şi pufni în râs:

– În dimineața următoare, după scandalul care s-a prelungit toată noaptea, marele duce a decis în sfârşit să-şi examineze mai îndeaproape moştenitorul. A scos cu scârbă pruncul din leagăn, l-a răsucit pe-o parte şi pe alta şi, brusc, a zărit pe, scuzați, poponețul rozaliu, o pată din naştere, în formă de inimioară. Înălțimea Sa avea una întocmai în partea dindărăt, la fel avusese şi răposatul său tată, şi bunicul, şi tot aşa, până la şapte generații în urmă. Peste măsură de nedumerit, ducele a trimis după medicul palatului, dar a aflat că doctorul Vogel

plecase noaptea trecută într-o direcție necunoscută, părăsindu-şi nevasta şi cei opt copii.

Gauche fu cuprins de un râs răguşit, apoi începu să tuşească şi să dea din mâini. Cineva chicoti incredul, madame Kleber îşi acoperi pudibondă buzele cu palma.

– Ancheta declanşată curând după aceea a stabilit că medicul se comportase ciudat în ultimul timp şi că ar fi fost, chipurile, zărit prin tripourile din oraşul vecin, Baden, şi chiar în societatea unei anume tinere vesele, care, conform descrierii, semăna izbitor cu Fräulein von Sanfon, spuse comisarul, şi continuă foarte serios: Doctorul a fost descoperit două zile mai târziu, într-un hotel din Strasbourg. Mort. Luase o doză fatală de laudanum şi lăsase un bilețel: "Doar eu sunt vinovat de toate cele întâmplate." Caz clar de sinucidere. Era limpede cine este adevăratul vinovat, dar încearcă să dovedeşti. Cât despre tabacheră, era un dar din partea Înălțimii Sale, şi mai exista şi bilețelul sinucigaşului. Iar un proces le-ar fi costat pe Înălțimile Lor mult mai mult. Fireşte, aspectul cel mai misterios era cum putuse fi înlocuit prințul nou-născut cu un prunc negru şi, îndeobşte, de unde apăruse micuțul acela de culoarea ciocolatei într-un ținut cu oameni blonzi şi cu ochi albaştri. Ce-i drept, conform unor mărturii, cu ceva timp înaintea episodului relatat, Marie Sanfon avusese o cameristă senegaleză…

– Spuneți-mi, c-comisare, interveni Fandorin după ce încetară hohotele de râs (râdeau patru dintre cei prezenți: locotenentul Renier, doctorul Truffo, profesorul Sweetchild şi madame Kleber), este chiar aşa de frumoasă Marie Sanfon? E în stare să sucească mințile oricărui bărbat?

– A, nu, nu are nimic ieşit din comun. Este descrisă peste tot ca având un aspect exterior dintre cele mai comune şi nu are semne particulare, răspunse Gauche şi îi aruncă Clarissei o privire insolentă. Îşi schimbă cu uşurință culoarea părului, comportamentul, accentul, stilul vestimentar. Dar, în mod sigur, femeia asta are ceva special. Femeile fatale, zdrobitoare de inimi, sunt arareori nişte frumuseți. Dacă le vezi într-o fotografie, nici măcar nu-ți atrag privirea, dar dacă le întâlneşti,

încep să te treacă fiorii. Bărbatul nu la nas drept şi la gene lungi trage, el adulmecă un miros aparte.

– Vai, comisare, îl admonestă Clarissa pe vulgarul polițist. Sunteți în societatea unor doamne.

– Sunt în societatea unor suspecți, pară, foarte calm, Gauche. Iar dumneavoastră sunteți unul dintre ei. De unde să ştiu dacă aici, la această masă, nu se află chiar mademoiselle Sanfon?

Rostind aceste cuvinte, îşi înfipse privirea în ochii ei. Totul aducea din ce în ce mai mult a coşmar. Clarissa începea să se sufoce.

– Dacă am calculat eu b-bine, acest personaj trebuie să aibă acum douăzeci şi nouă de ani?

Vocea calmă, chiar moale a lui Fandorin o ajută pe Clarissa să se stăpânească. Ea îşi îndreptă spatele şi exclamă, deloc spre cinstea vanității feminine:

– N-are rost să vă uitați aşa la mine, domnule comisar! Îmi faceți un compliment absolut nemeritat. Sunt mai vârstnică decât aventuriera domniei-voastre… cu aproape zece ani! Şi-apoi, nici celorlalte doamne nu li se potriveşte rolul domnişoarei Sanfon. Doamna Kleber este prea tânără, iar doamna Truffo, după cum ştiți, nu vorbeşte franceza!

– Pentru o persoană atât de abilă ca Marie Sanfon, să mai pui sau să mai scoți zece ani acolo e un fleac, răspunse domol Gauche, privind-o totuşi cu insistență pe Clarissa. Mai ales când suma de bani e atât de frumoasă, iar eşecul miroase a ghilotină. Chiar nu ați fost la Paris, mademoiselle Stamp? Pe undeva, prin vecinătatea străzii Grenelle? Clarissa păli mortal.

– Sunt nevoit să intervin în calitate de reprezentant al liniei maritime Jasper-Artaud Partnership, îl întrerupse iritat Renier pe polițist. Doamnelor şi domnilor, vă asigur că, în această călătorie, escrocilor cu reputație mondială le-a fost interzis accesul. Compania garantează că pe *Leviatan* nu există nici tâlhari, nici cocote, nici, cu atât mai puțin, aventuriere bine cunoscute poliției. Doar înțelegeți, este prima noastră cursă, purtăm pe umeri o răspundere deosebită. Nu avem nevoie de scandaluri. Căpitanul Cliff şi cu mine am verificat şi răsverificat

listele de pasageri, iar în caz de nevoie am cules şi informații. Între altele, şi de la poliția franceză, domnule comisar. Şi eu, şi căpitanul suntem gata să garantăm pentru fiecare dintre cei prezenți. Nu vă împiedicăm, domnule Gauche, să vă îndepliniți datoria profesională, totuşi pierdeți timpul în zadar. La fel şi banii contribuabililor.

– I-auzi, i-auzi, mormăi Gauche. Om trăi şi om vedea.

După care, missis Truffo, spre uşurarea generală, îndreptă conversația spre starea vremii.

Reginald Milford-Stokes

10 aprilie 1878
Ora 22.31
Marea Arabiei
17°06'28" lat. nord. 59°8'14" long. est.

Scumpă, mult iubită Emily! Această arcă infernală se află sub stăpânirea forțelor Răului. O simt cu întreg sufletul meu chinuit, deşi nu sunt sigur că un criminal ca mine are suflet. Am scris asta şi am căzut pe gânduri. Îmi amintesc că am săvârşit o crimă, o crimă înfricoşătoare, pentru care nu există şi nu va exista iertare, dar, curios lucru, am uitat cu desăvârşire în ce constă ea de fapt. Şi îmi doresc nespus să nu-mi amintesc.

Totuşi, noaptea, în vis, mi-o amintesc perfect - cum altfel s-ar putea explica starea cumplită în care mă trezesc în fiecare dimineață? De s-ar sfârşi mai curând despărțirea noastră! Simt că mai am puțin şi-mi ies din minți. Ar fi însă un moment inoportun.

Zilele se scurg cu o încetineală chinuitoare. Stau în cabina mea şi mă uit la minutarul cronometrului. Nu se mişcă. Afară, pe punte, în spatele ferestrei, aud pe cineva spunând "Astăzi este 10 aprilie" şi nu pot pricepe în ruptul capului ce-i cu acest aprilie şi de ce este neapărat zece. Descui micul sipet şi văd că scrisoarea pe care ți-am adresat-o ieri poartă data de 9 aprilie, iar cea de alaltăieri - 8 aprilie. Deci totu-i în regulă. Este aprilie. Zece.

De câteva zile nu-l slăbesc din ochi pe profesorul Sweetchild (dacă este, într-adevăr, profesor). Omul acesta este foarte popular printre cei care frecventează salonul "Windsor". Este un palavragiu înveterat şi se făleşte cu cunoştințele sale de istorie şi de orientalistică. Nu trece o zi în care să nu ne înşire o nouă istorie despre comori, una mai neverosimilă ca alta. Are însă nişte ochişori mici ca de purcel, absolut dezagreabili, care-i joacă

în cap şi, la răstimpuri, sclipesc în ei scântei de nebunie. Dacă ai auzi cu ce voluptate povesteşte omul acesta despre pietrele preţioase! Este, fără îndoială, nebun de-a binelea după briliante şi smaralde.

Astăzi, în timpul micului dejun, doctorul Truffo s-a ridicat deodată în picioare, a bătut cu putere din palme şi ne-a adus la cunoştinţă, cu o voce solemnă, că este ziua de naştere a lui missis Truffo. Toţi au început să exclame, să ofteze, s-o felicite pe sărbătorită, iar doctorul i-a înmânat public nearătoasei sale soţii un dar: nişte cercei cu topaze de o rară urâţenie. Ce vulgar - să organizeze un spectacol din prezentarea unui dar pentru propria lui soţie! Se pare însă că missis Truffo nu a considerat astfel gestul. S-a înviorat teribil şi părea nespus de fericită, figura ei acră căpătase culoarea unui morcov dat pe răzătoare. Locotenentul a spus: "O, madame, dacă am fi ştiut din timp despre acest fericit eveniment, v-am fi pregătit fără îndoială o surpriză. Vă învinuiesc de prea multă modestie." Prostănaca aceea s-a umflat şi mai abitir în pene şi a şoptit sfielnic: "Chiar aţi fi dorit să-mi faceţi o plăcere?" Răspunsul a fost un muget leneş-binevoitor. "În acest caz, a spus ea, hai să facem o partidă de loto, jocul meu favorit. În familia noastră, duminica şi sărbătorile religioase scoatem neapărat taloanele şi săculeţul cu jetoane. O, e atât de distractiv! Domnilor, îmi faceţi o mare bucurie!" Am auzit-o pentru întâia oară pe missis Truffo dezlănţuindu-se într-un discurs atât de amplu. În prima clipă am crezut că-şi bate joc de noi - aş, nevasta doctorului vorbea cât se poate de serios. N-aveam încotro. A spălat putina doar Renier, care, chipurile, trebuia să intre în cart. Mitocanul de comisar a avut şi el tentativa să invoce nu ştiu ce treburi urgente, dar l-am privit cu atâta dezaprobare, încât individul a fornăit şi a rămas.

Mister Truffo s-a dus după rechizitele necesare acestui joc idiot şi a început chinul. Toţi şi-au întins taloanele pe masă, privind cu jind puntea scăldată în soare. Ferestrele erau larg deschise şi prin salon se zbenguia un vânticel proaspăt, în vreme ce noi stăteam acolo şi jucam sceneta aceea infantilă. S-a constituit fondul de premiere, în care fiecare a depus o guinee. "Ca să fie mai

interesant", astfel s-a exprimat sărbătorita, prinzând curaj. Toate şansele de câştig erau chiar de partea celei care conducea jocul, pentru că doar ea urmarea cu vigilență ce numere ies. Comisarului, se pare, nu i-ar fi displăcut să câştige potul, dar nu pricepea prea bine gângurelile rimate ale doamnei Truffo - în onoarea ei se vorbea de astă-dată englezeşte.

Jalnicii cercei cu topaze, care costaseră cel mult zece lire sterline, l-au determinat pe Sweetchild să abordeze tema favorită. "Excepțional cadou, sir!" i s-a adresat el doctorului. Acesta s-a luminat la față de mulțumire, dar Sweetchild a stricat totul cu remarca următoare: "Sigur, topazele sunt nişte pietre ieftine, dar, cine ştie, peste vreo sută de ani prețul lor ar putea exploda. Pietrele prețioase sunt atât de imprevizibile! Sunt un veritabil miracol al naturii, nu ca aceste metale anoste, aurul şi argintul. Metalul este lipsit de suflet şi de formă, poate fi retopit, pe când fiecare piatră prețioasă este o individualitate irepetabilă. Dar ele nu sunt accesibile oricui, doar celui care nu se opreşte în fața nici unui obstacol şi e în stare să meargă după magica lor strălucire până la capătul lumii şi, la nevoie, chiar mai departe." Aceste sentințe bombastice erau însoțite de piuitul lui missis Truffo, care striga numerele jetoanelor. Să zicem că Sweetchild spunea: "Vă voi relata legenda marelui şi puternicului Mahmud Gaznevi, care a fost vrăjit de strălucirea diamantelor şi, în căutarea acestor magice cristale, a trecut prin foc şi sabie jumătate din India." Missis Truffo: "Unsprezece, domnilor. Să bată toba!" Şi tot aşa.

De altfel, chiar îți voi spune legenda lui Mahmud Gaznevi, pentru că te va ajuta să înțelegi mai bine caracterul povestitorului. Mă voi strădui să redau şi stilul aparte al acestuia.

"În anul (nu țin minte care) de la naşterea Domnului nostru Isus Cristos - după cronologia musulmană nu ştiu nici atât -, puternicul Gaznevi a aflat că în peninsula Guzzarat (parcă aşa-i spune) se află templul Sumnat, unde se înalță un uriaş idol căruia i se închină sute de mii de oameni. Idolul apăra fruntariile acelui ținut de năvălirile străine şi oricine trecea granița ținutului Guzzarat cu sabia în mână era condamnat la pieire. Templul

aparținea unei foarte puternice comunități brahmane, cea mai bogată din întreaga Indie. Dar brahmanii din Sumnat erau şi deținătorii unui tezaur considerabil, alcătuit numai din pietre prețioase. Neînfricatul conducător nu s-a speriat de puterea idolului, şi-a adunat oastea şi a pornit ofensiva. A retezat 50 000 de capete, a distrus cincizeci de cetăți şi a năvălit în templul din Sumnat. Războinicii lui Mahmud au pângărit templul, l-au întors cu fundul în sus, dar n-au găsit comoara. Atunci, Gaznevi însuşi s-a apropiat de idol, şi-a luat avânt şi l-a izbit în căpățâna de aramă cu buzduganul lui de războinic. Brahmanii au căzut la pământ în fața învingătorului şi i-au oferit un milion de monede de argint, numai să nu se atingă de idolul lor. Mahmud a izbucnit în râs şi l-a lovit încă o dată. Idolul a crăpat. Brahmanii au început să zbiere cu îndoită putere şi i-au oferit cumplitului războinic un milion de monede de aur. Dar cumplitul buzdugan s-a ridicat din nou, a lovit a treia oară, idolul s-a spart în două şi pe podeaua templului s-au revărsat ca un şuvoi sclipitor diamantele şi celelalte pietre prețioase ascunse înlăuntrul statuii. Iar valoarea acestei comori nu a putut fi niciodată estimată."

În clipa aceea, mister Fandorin a anunțat oarecum jenat că are un ful. Toți, mai puțin missis Truffo, s-au bucurat teribil şi voiau să plece care-ncotro, dar dumneaei i-a rugat atât de frumos, încât i-a convins să mai joace o partidă, prin urmare s-au văzut nevoiți să rămână. Şi a-nceput iarăşi: "Treizeş'nouă - na şi vouă! Treizeş'trei - bravo ei!" şi alte asemenea prostii.

Totuşi, de data aceasta a luat cuvântul mister Fandorin şi, în maniera lui domoală, aproape zeflemitoare, ne-a spus la rândul său o poveste arabă, citită într-o carte foarte veche. Îți relatez această parabolă aşa cum mi-o amintesc.

Odată, trei neguțători maghrebieni au pornit spre adâncul Marelui Deşert. Aflaseră că undeva, hăt-departe, în mijlocul nisipurilor, în pustietatea unde nu ajunge nici o caravană, există o Mare Comoară, pe care ochii muritorilor încă nu o văzuseră. Negustorii au călătorit patruzeci de zile, suferind de arşiță şi sleiți de puteri, şi mai aveau fiecare doar o cămilă - toate celelalte pieriseră. Şi, deodată, ce văd? Un munte înalt în fața lor. S-au

apropiat şi nu le-a venit să-şi creadă ochilor: muntele era alcătuit din lingouri de argint. Negustorii i-au mulţumit lui Allah şi unul dintre ei, după ce şi-a umplut sacii, a pornit pe drumul de întoarcere. Ceilalţi însă i-au spus: "Noi mergem mai departe." Şi cei doi au mers încă patruzeci de zile, iar din cauza soarelui feţele li s-au înnegrit şi ochii li s-au înroşit. Şi le-a apărut în faţă alt munte - de aur. Al doilea negustor a exclamat: "Nu am îndurat în zadar atâta chin! Slavă Celui de Sus!" Şi-a umplut sacii cu lingouri de aur şi l-a întrebat pe tovarăşul lui de călătorie: "Tu de ce stai?" Cel de-al treilea i-a răspuns: "Cât aur poţi căra cu o singură cămilă?" Al doilea i-a zis: "Destul cât să fiu cel mai bogat din oraşul nostru." "Pentru mine asta-i prea puţin", a spus al treilea. "Eu voi merge înainte şi voi găsi muntele de diamante. Iar când mă voi întoarce acasă, voi fi omul cel mai bogat de pe întreg pământul." Şi a pornit mai departe, iar drumul lui a durat încă patruzeci de zile. Cămila s-a întins pe nisip şi nu s-a mai ridicat, dar negustorul nu s-a oprit, pentru că era încăpăţânat şi credea în existenţa muntelui de diamant, or, cine nu ştie că un pumn de diamante e mai preţios decât un munte de argint sau o movilă de aur? Şi i-a apărut negustorului în faţa ochilor o privelişte ciudată: în mijlocul deşertului, în picioare, cocoşat îngrozitor sub o povară uriaşă, a văzut un om care ţinea pe umeri un tron de diamant, iar pe tron şedea un monstru cu bot negru şi cu ochi arzători. "Cât mă bucur să te văd, o, cinstite călător!" a spus răguşit cocoşatul. "Faceţi cunoştinţă, dumnealui este Marduf, demonul lăcomiei, şi acum tu vei fi cel care-l va ţine pe umeri - asta până va veni să te schimbe un om la fel de lacom ca mine şi ca tine."

În punctul acesta povestea s-a întrerupt, pentru că mister Fandorin avea iarăşi un ful, deci nici a doua oară potul nu-i revenea sărbătoritei. În cinci secunde, la masă rămăsese doar missis Truffo - ceilalţi se împrăştiaseră ca luaţi de vânt.

Mă tot gândesc la povestea lui mister Fandorin. Nu este atât de simplu pe cât pare.

Sweetchild este chiar cel de-al treilea negustor. Ascultând povestea până la capăt, m-a fulgerat o idee! Da, da, individul este

un nebun periculos. Sufletul îi e zbuciumat de o patimă nestăvilită - tocmai eu să nu ştiu ce înseamnă asta? Nu degeaba încă de la Aden mă furişez pe urmele lui ca o umbră nevăzută.

Ți-am scris deja, neprețuita mea Emily, că mi-am petrecut cu mare folos timpul cât nava a staționat în port. Ai crezut, fireşte, că era vorba de noul instrument de navigație, pe care l-am achiziționat în locul celui furat. Da, am acum un nou sextant şi verific iarăşi cu regularitate cursul navei, dar am vrut să-ți spun cu totul altceva. Mi-a fost pur şi simplu teamă să încredințez hârtiei această taină. Te pomeneşti că, ferească sfântul, citeşte careva - doar sunt împresurat de duşmani. Dar sunt înzestrat cu o minte ingenioasă şi am născocit o stratagemă grozavă: de astăzi voi scrie cu lapte. Dacă privesc ochi străini, nu vor vedea decât hârtie albă, adică nimic interesant, dar isteața mea Emily va încălzi foile pe abajur şi rândurile se vor ivi! Bine gândit, ce zici?

Deci, despre Aden. Când încă mă aflam pe vapor, înainte de a primi permisiunea să coborâm pe țărm, mi-a atras atenția faptul că Sweetchild era nervos, şi nu nervos pur şi simplu, ci parcă dansa pe loc de atâta agitație. Starea aceasta s-a manifestat imediat după ce Fandorin a declarat că şalul furat al lordului Littleby ar fi, chipurile, cheia spre legendarele comori ale Rajahului de Smarald. Profesorul se însuflețise teribil, mormăia ceva în barbă şi repeta întruna: "Ah, de-am ajunge mai repede la mal." Întrebarea este: de ce?

După ce mi-am tras pe ochi o pălărie neagră cu boruri largi, am pornit-o pe urmele lui Sweetchild. La început, totul a mers perfect - nu s-a uitat niciodată în spate şi l-am putut urmări nestingherit până în piața dindărătul căsuței care adăposteşte vama. Aici mă aştepta o surpriză neplăcută: Sweetchild a chemat o birjă din partea locului şi a plecat cu ea într-o direcție necunoscută. Birja se deplasa destul de încet, dar nu puteam s-o iau la goană în urma ei - nu mi-ar fi stat bine. În piață erau, fireşte, şi alte birje şi aş fi putut urca în oricare dintre ele, dar tu, Emily, cunoşti prea bine aversiunea mea de neînvins față de echipajele deschise. Sunt o invenție diabolică, se plimbă cu ele

numai nişte descreierați. Printre ei se află şi unii - am văzut nu o dată asta cu ochii mei - care chiar îşi aşază alături soțiile sau copiii nevinovați. Cât poate dura până se petrece o nenorocire? Deosebit de primejdioase sunt cabrioletele, atât de populare la noi, în Anglia. Mi-a povestit cineva (în clipa asta nu-mi amintesc cine) cum, odată, un tânăr dintr-o familie foarte onorabilă şi cu o anume poziție în societate şi-a luat în chip nechibzuit la plimbare, într-o asemenea cabrioletă, tânăra soție care era şi însărcinată în luna a opta. Totul s-a sfârşit tragic, fireşte: omul acela de nimic nu a putut stăpâni caii, aceştia au luat-o la goană şi cabrioleta s-a răsturnat. Tânărul n-a pățit nimic, dar pe soție au apucat-o prematur durerile facerii. Nu au mai putut fi salvați nici ea, nici copilul. Şi din ce cauză toate acestea? Din nesăbuință. Se puteau plimba pe jos sau, să zicem, cu barca. În cel mai rău caz, se puteau plimba cu trenul, într-un cupeu separat. Iată, la Veneția lumea se plimbă cu gondole. Noi doi am fost acolo, mai ții minte? Îți aminteşti cum apa mângâia treptele hotelului?

Mi-e tot mai greu să mă concentrez, divaghez întruna. Deci... Sweetchild a plecat cu birja, iar eu am rămas lângă vamă. Crezi că mi-am pierdut capul? Nicidecum. Mi-a venit o idee năzdrăvană, aşa că m-am liniştit aproape imediat. În aşteptarea lui Sweetchild, am intrat şi mi-am cumpărat un sextant nou, chiar mai bun decât cel vechi, precum şi un excelent îndreptar cu formule astronomice. Acum pot calcula poziția navei mult mai rapid şi mai exact. Nu mă las eu doborât fără luptă, vezi bine.

Am aşteptat şase ore şi treizeci şi opt de minute. Am stat pe o bancă, am privit marea, m-am gândit la tine.

Când s-a întors Sweetchild, m-am prefăcut că am ațipit. A trecut pe lângă mine, convins că nu l-am văzut.

Nici n-a cotit bine după clădirea vămii, că eu m-am şi repezit la birjar. Pentru şase pence, bengalezul acela mi-a spus până unde a călătorit drăguțul nostru profesor. Trebuie să recunoşti, scumpă Emily, că în istoria asta am dat dovadă de multă abilitate.

Informațiile primite mi-au întărit bănuielile inițiale: Sweetchild poruncise să fie dus din port direct la telegraf. A petrecut acolo cam jumătate de ceas, apoi a revenit de patru ori la oficiul poştal.

Birjarul mi-a spus: "Sahib suferit rău-rău. Fugi încolo, fugi încolo. Ba zice du la mine la bazar, ba împunge la mine spinare şi zice du la mine înapoi, la poşta, iute-iute." E limpede că Sweetchild a trimis mai întâi o depeşă cuiva, după care a aşteptat cu nerăbdare răspunsul. După spusele bengalezului, ultima oară a ieşit din oficiul poştal "nu la apele lui, agita o hârtie la el" şi i-a poruncit să-l ducă înapoi la vapor. Aşadar, primise un răspuns.

Nu ştiu ce cuprindea acesta, dar e cât se poate de clar că profesorul, sau ce-o fi el în realitate, are complici.

Asta s-a întâmplat acum trei zile. De atunci, Sweetchild a devenit cu totul alt om. După cum ți-am mai scris, vorbeşte numai despre pietre prețioase, din când în când se aşază brusc undeva, pe punte şi desenează întruna - uneori pe manşetă, alteori chiar pe batistă.

Aseară, în Marele Salon a fost organizat un bal. Ți-am mai descris această sală maiestuoasă, parcă strămutată aici de la Versailles sau de la Palatul Buckingham. Totul suflat cu aur, pereți îmbrăcați în oglinzi, lustre de cristal, clinchet melodios în tactul tangajului domol. Orchestra (între noi fie vorba, cât se poate de decentă) cânta mai cu seamă valsuri vieneze, iar eu, cum bine ştii, găsesc indecent acest dans, de aceea am stat deoparte şi l-am privit pe Sweetchild. Acesta era vesel peste poate, invita la dans când o doamnă, când alta, țopăia ca un țap şi le călca grobian pe picioare, ceea ce nu-i strica defel buna dispoziție. Eu m-am retras puțin din atmosfera festivă, amintindu-mi cum dansam şi noi, şi cu câtă grație odihnea pe umărul meu mâna ta înmănuşată în alb. Am văzut deodată cum Sweetchild s-a poticnit, mai să-şi lase partenera să cadă şi, fără măcar să-i prezinte scuze, a pornit în pas grăbit, aproape alergând, spre masa cu gustări. Doamna cu pricina a încremenit de uimire în mijlocul ringului. Şi mie, trebuie să recunosc, un asemenea acces nestăvilit de foame mi s-a părut ciudat. Sweetchild însă nici nu s-a uitat la platourile cu pateuri, brânzeturi şi fructe. A înşfăcat din suportul de argint un şervețel de hârtie şi, chircindu-se, a început să mâzgălească furios pe el. Depăşise orice limită, nici nu mai considera necesar să se ascundă, deşi era în mijlocul unei

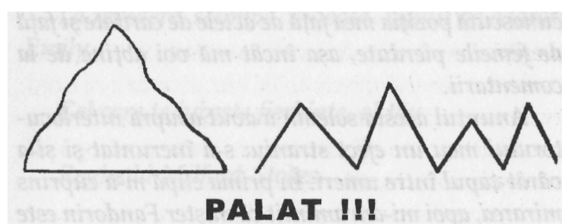
mulțimii Arzând de curiozitate, am pornit cu pas degajat în direcția aceea, dar Sweetchild se îndreptase deja de spate şi tocmai împăturea şervețelul - se pregătea, desigur, să-l ascundă în buzunar. Din păcate, n-am izbutit să privesc peste umărul lui. În sinea mea am bătut din picior şi tocmai voiam să mă întorc la locul meu, când am văzut că se apropie mister Fandorin, cu două cupe de şampanie în mâini. I-a întins una din ele lui Sweetchild, iar pe a doua a păstrat-o pentru el. L-am auzit pe rus spunându-i: "Vai, dragă profesore, sunteți totuşi teribil de distrat! Tocmai ați băgat în buzunar un şervețel murdar." Sweetchild s-a fâstâcit, a scos şervețelul, l-a mototolit şi l-a aruncat sub masă. M-am alăturat imediat celor doi şi am adus intenționat vorba despre modă, ştiind că profesorul se va plictisi curând şi va pleca. Ceea ce s-a şi întâmplat.

Abia ne părăsise, scuzându-se, că mister Fandorin mi-a şi şoptit pe un ton complice: "Ei, sir Reginald, care dintre noi se bagă sub masă?" Am înțeles că nu doar mie îmi trezea suspiciuni comportamentul profesorului, ci şi diplomatului. Între noi s-a stabilit într-o clipă o deplină înțelegere reciprocă. "Mda, nu-i tocmai plăcut", am fost eu de acord. După ce s-a uitat de jur împrejur, mister Fandorin a propus: "Hai să ne împărțim sarcinile cinstit: unul inventează un motiv decent, celălalt se bagă sub masă." Am dat din cap şi am început să mă gândesc, dar nu mi-a venit în minte nimic potrivit. "Evrika", a şoptit complicele meu şi, cu o mişcare iute, aproape imperceptibilă, mi-a descheiat unul din butonii de aur. Acesta a căzut pe podea, iar diplomatul l-a împins cu vârful pantofului sub masă. "Sir Reginald, a spus el tare, am impresia că v-ați pierdut un buton."

Înțelegerea e înțelegere. M-am lăsat în genunchi şi am aruncat o privire sub masă. Şervețelul era foarte aproape, în schimb, blestematul de buton se rostogolise tocmai până la perete, iar masa era destul de lată. Imaginează-ți următoarea scenă: soțul tău târându-se în patru labe, ba încă şi sucit înspre salon într-un fel nu tocmai cuviincios. Pe când mă întorceam, s-a petrecut ceva foarte jenant. Ieşind de sub masă, am văzut drept în fața mea două tinere doamne care purtau o conversație însuflețită cu

mister Fandorin. Văzând capul meu roşcovan la nivelul genunchiului lor, doamnele au țipat speriate, iar perfidul meu complice a rostit netulburat: "Permiteți-mi să vi-l prezint pe baronetul Milford-Stokes." Doamnele m-au privit de sus în jos cu răceală şi s-au îndepărtat fără un cuvânt. Am sărit în picioare fierbând de furie şi am țipat la el: "Sir, le-ați oprit dinadins ca să vă bateți joc de mine!" Fandorin mi-a răspuns, arborând o mină inocentă: "Într-adevăr, le-am oprit dinadins, dar nu ca să-mi bat joc de domnia voastră, sir. Mi-a trecut pur şi simplu prin minte că fustele lor largi vor acoperi privirilor din sală riscantul dumneavoastră raid. Dar unde vă e trofeul?"

Am desfăcut şervețelul cu degete tremurând de nerăbdare şi am zărit ceva straniu. Reproduc din amintire:

Ce-o fi cu figurile astea geometrice? Ce vrea să însemne zigzagul? În ce sens "palat"? Şi de ce are trei semne de exclamație?

M-am uitat cu coada ochiului la Fandorin. Se trăgea cu două degete de ureche şi mormăia ceva de neînțeles. În ruseşte, presupun.

"Ce credeți despre asta?" l-am întrebat. "Să aşteptăm, mi-a răspuns diplomatul cu o expresie misterioasă. Este foarte aproape de atingerea scopului."

Cine-i aproape? Sweetchild? De care scop anume? Şi e bine că e aproape de atingerea lui?

N-am apucat să-i pun aceste întrebări pentru că în sală s-a stârnit rumoare, toți au început să aplaude, iar monsieur Driet, ofițerul de legătură cu pasagerii, a răcnit asurzitor în megafon: "Aşadar, doamnelor şi domnilor, marele premiu al loteriei noastre revine cabinei nr. 18!" Până în clipa aceea fusesem atât

de captivat de examinarea şervețelului misterios, încât nu acordasem nici cea mai mică atenție celor ce se petreceau în salon. S-a dovedit că dansul încetase şi fusese organizată tragerea la sorți a numărului câştigător la loteria în scop de binefacere - "întru salvarea femeilor pierdute" (ți-am povestit în scrisoarea din 3 aprilie despre acest proiect stupid). Îți este bine cunoscută poziția mea față de actele de caritate şi față de femeile pierdute, aşa încât mă voi abține de la comentarii.

Anunțul acesta solemn a avut asupra interlocutorului meu un efect straniu: s-a încruntat şi şi-a vârât capul între umeri. În prima clipă m-a cuprins mirarea, apoi mi-am amintit că mister Fandorin este chiar ocupantul cabinei cu numărul 18. Închipuie-ți, îi revenea lozul câştigător!

"Asta d-devine de-acum i-insuportabil", a mormăit alesul Fortunei, bâlbâindu-se mai rău ca de obicei. "Cred că mă d-duc să mă plimb puțin", a mai spus el, şi tocmai pornise spre uşă, când madame Kleber a strigat cât o ținea gura: "Este vorba de monsieur Fandorin, din salonul nostru! Uitați-l acolo, domnilor! Cel în smoching alb, cu garoafă roşie la butonieră! Monsieur Fandorin, încotro? Ați câştigat marele premiu!"

S-au întors cu toții spre diplomat şi au început să aplaude mai puternic decât prima oară, în vreme ce patru stewarzi cărau deja în sala de bal marele premiu - un orologiu de o sluțenie desăvârşită, imitând măreţul Big-Ben. Era o arătare absolut înspăimântătoare, din stejar sculptat, mai înaltă decât un stat de om şi cântărind cel puțin cincizeci de ocale. Mi s-a părut că în ochii lui mister Fandorin a sclipit ceva aducând a groază. Nu-l pot condamna pentru asta.

Simt iminența unor evenimente cumplite, lațul se strânge în jurul meu. Dar să nu vă îmbătați cu speranța, domnilor prigonitori, că veți pune mâna pe mine fără luptă!

S-a făcut târziu, e timpul să măsor coordonatele.

La revedere, scumpă, duioasă, infinit de adorată Emily.

Cel care te iubeşte fierbinte, al tău

Reginald Milford-Stokes

Renate Kleber

Renate îl pândi pe "Copoi" (aşa-l botezase ea pe papa Gauche, după ce aflase ce fel de pasăre era) lângă cabina ei. Judecând după fața boțită şi părul vâlvoi, comisarul abia se trezise din somn - se vedea treaba că se trântise în pat imediat după masa de prânz şi moțăise până seara.

Apucându-l cu agilitate de-o mânecă, Renate se ridică pe vârfuri şi îi spuse pe nerăsuflate:

– Să auziți numai ce-am să vă povestesc! Copoiul o privi scrutător, îşi încrucişă mâinile la piept şi îi răspunse cu o voce dezagreabilă:

– O să vă ascult cu mare interes. De mult mă pregăteam să stau de vorbă cu domnia voastră, madame.

Tonul comisarului o cam nelinişti pe Renate, dar până la urmă decise că era un fleac: Copoiul avea pur şi simplu o indigestie sau visase un şobolan mort.

– Am făcut toată treaba în locul dumneavoastră, se lăudă Renate, trăgând cu ochiul în jur, ca nu cumva să-i asculte vreun nepoftit. Să mergem în cabina dumneavoastră, acolo nu ne va deranja nimeni.

În bârlogul Copoiului era o ordine desăvârşită: în mijlocul mesei trona cunoscuta mapă neagră, iar alături de ea un top de hârtie aliniat la dungă şi creioane ascuțite cu grijă. Renate îşi suci curioasă capul încolo şi încoace, remarcă peria de ghete şi, lângă ea, cutia cu vax, apoi nişte gulere puse la uscat pe o frânghioară. Zgârcit mustăciosul, îşi face singur şi pantofii, îşi spală singur şi gulerele, asta ca să nu-i dea bacşiş valetului.

– Hai, raportați-mi, bombăni iritat Copoiul, nemulțumit de setea de cunoaştere a Renatei.

– Ştiu cine-i criminalul, îl informă ea cu mândrie.

Vestea nu produse asupra detectivului efectul scontat. Gauche se mulțumi s-o întrebe oftând:

– Şi cine e?

– Asta-i bună, ce, sunteţi orb? Doar se vede şi cu ochiul liber! exclamă Renate bătând din palme şi aşezându-se în fotoliu. În toate ziarele s-a scris că asasinatele au fost comise de un smintit. Nici un om normal nu putea concepe una ca asta, aşa e? Şi acum, gândiţi-vă cu luare-aminte cine ia masa cu noi. Ce-i drept, avem comeseni pe alese, unul şi unul, numai plicticoşi şi pocitanii, dar nebun e unul singur.

– Faceţi aluzie la baronet? o întrebă Copoiul.

– Aţi priceput, în sfârşit, spuse Renate compătimitor, clătinând din cap. Doar e limpede ca lumina zilei. Măcar aţi băgat de seamă cu ce ochi mă priveşte? Este o fiară, un monstru! Mă tem să umblu singură pe coridoare. Ieri l-am întâlnit pe scară şi în jur nu era suflet de om. O, mi se făcuse inima cât un purice! zise ea şi îşi duse mâinile la pântece. Îl urmăresc de mult. Noaptea, la fereastra lui e lumină, iar draperiile sunt trase cu grijă. Ieri însă, între ele rămăsese o crăpătură mi-i-ică de tot. M-am uitat înăuntru: stătea în picioare în mijlocul cabinei, dădea din mâini, făcea tot felul de strâmbături, ameninţa pe cineva cu degetul. Un coşmar! Apoi - era de-acum noapte - am avut o surpriză. Am ieşit să iau o gură de aer, când, ce văd: smintitul nostru era pe punte, cu capul dat pe spate şi se uita la lună printr-un obiect de metal. În clipa aceea m-a fulgerat un gând! exclamă Renate şi, aplecându-se înainte, continuă în şoaptă: Era lună plină, rotundă, iar individul îşi pierduse capul. E un maniac din cei cărora în nopţile cu lună plină li se stârneşte setea de sânge. Am citit despre asemenea indivizi! De ce mă priviţi ca pe-o nătăfleaţă? V-aţi uitat în calendar? întrebă ea cu o expresie triumfătoare şi scoase din poşetuţă un mic calendar. Priviţi, admiraţi, am verificat. Pe 15 martie, când au fost ucişi zece oameni pe rue de Grenelle, era lună plină. Vedeţi, scrie aici negru pe alb: *pleine lune.*

Copoiul privi, dar cu destul de puţin interes.

– Ce vă tot holbaţi de parcă aţi fi bufniţă! se mânie Renate. Înţelegeţi doar, astăzi va fi iarăşi lună plină! Cât staţi dumneavoastră tolănit aici, el îşi va pierde iar minţile şi va mai

omorî pe careva. Ştiu şi pe cine: pe mine. Mă urăşte, urmă ea şi vocea îi tresări isteric. Toți cei care s-au îmbarcat pe vaporul ăsta păcătos vor să mă omoare! Ba un african se năpusteşte asupra mea, ba asiaticul ăla se holbează la mine şi îşi încordează muşchii gălbejiți, şi-acum, poftim, baronetul smintit!

Copoiul o fixă cu o privire grea, fără să clipească, iar Renate îi flutură o mână prin fața nasului:

– Hei! Monsieur Gauche, nu cumva ați adormit?

Papa Gauche o apucă zdravăn de încheietura mâinii, i-o răsuci şi-i spuse cu asprime:

– Uite ce e, porumbițo, n-o mai face pe proasta. Cu baronetul cel roşcovan mă descurc eu, mie să-mi povesteşti mai bine despre seringi. Dar fără şmecherii, să-mi spui adevărul! răcni el într-un fel care-o făcu pe Renate să-şi vâre capul între umeri.

La cină, multă vreme Renate nu ridică nasul din farfurie. Aproape nu se atinse de soteul de țipar - ea, care de regulă nu se plângea de lipsa poftei de mâncare. Avea ochii roşii, umflați. Buzele îi tremurau uşor.

Comisarul, în schimb, era binevoitor, chiar blajin. O privea des şi nu fără asprime, dar nu era o privire duşmănoasă, nu, mai curând părintească. Ei, nu-i papa Gauche atât de cumplit cum vrea să pară.

– Impresionantă piesă, spuse el, privind cu invidie orologiul instalat într-un colț al salonului. Există şi norocoşi pe lume.

Monumentalul premiu era prea mare pentru cabina lui Fandorin, aşa că fusese instalat temporar în salonul "Windsor". Turnul de stejar ticăia asurzitor, zăngănea, grohăia şi la fiecare oră dădea un asemenea semnal de alarmă, încât, neobişnuiți cu sunetul, toți îşi duceau mâna la inimă. Iar la micul dejun, când Big-Ben anunțase, cu zece minute întârziere, că e deja ora nouă, nevasta doctorului aproape îşi înghițise lingurița de ceai. În plus, baza turnului era vizibil mai îngustă decât partea de sus, şi la câte un val mai puternic ceasul începea să se legene amenințător. Acum, de pildă, când vântul adia răcoros şi

perdelele albe de la ferestrele larg deschise fâlfâiau ca nişte drapele de capitulare, Big-Ben scârțâia, nu glumă.

Rusul luă pesemne admirația sinceră a comisarului drept o remarcă ironică şi începu să se justifice:

– Eu l-le-am spus s-să dea femeilor pierdute şi ceasul, dar domnul Driet a fost neînduplecat. Mă jur pe Cristos, pe Allah şi pe Buddha că, atunci c-când vom ajunge la Calcutta, voi uita matahala asta pe vas. Nimeni nu va îndrăzni să-mi vâre pe gât acest coşmar!

Trase neliniştit cu coada ochiului spre locotenentul Renier, însă acesta păstră o tăcere diplomatică. Fandorin, în căutarea compasiunii, se uită la Renate, dar ea îi răspunse cu o privire ursuză, pe sub sprâncene. În primul rând pentru că era într-o dispoziție lamentabilă, şi în al doilea rând pentru că, de o vreme încoace, rusul nu mai era în grațiile ei.

În legătură cu asta există o istorie.

Totul începuse atunci când Renate remarcase că jigărita aceea de missis Truffo se înviorează văzând cu ochii dacă ajunge prin preajma adorabilului diplomat. Şi-apoi, monsieur Fandorin însuşi, judecând după toate cele petrecute, face parte din acel soi destul de răspândit de bărbați pasionați şi frumoşi care se pricep să afle în orice femeie urâtă ceva picant şi nu o desconsideră pe nici una. Renate avea de regulă față de această varietate masculină o atitudine respectuoasă, ba chiar nu o lăsa deloc indiferentă. Ar fi extraordinar de interesant să afle ce Vino-ncoace dibuise brunetul cu ochi albaştri în această posacă nevastă de doctor. Iar faptul că el încerca un anume interes față de ea era în afara oricărei îndoieli.

În urmă cu câteva zile, Renate fusese martora unei scenete amuzante, jucate în doi: missis Truffo (în rol de femeie-vampă) şi monsieur Fandorin (în rolul seducătorului perfid). Auditoriul era format doar dintr-o tânără femeie (excepțional de atrăgătoare, deşi într-o stare delicată), ascunsă după spătarul înalt al şezlongului şi privind în spate prin oglinjoara de mână. Ora: un asfințit romantic. Piesa se juca în limba engleză.

Nevasta doctorului se rostogolise spre diplomat, respectând toate regulile elefantinei ştiinţe britanice a seducţiei (ambele personaje stăteau lângă parapet, pe jumătate întoarse spre amintitul şezlong). Missis Truffo începuse, cum se şi cuvine, cu starea vremii.

– Aici, la latitudinile sudice, soarele străluceşte atât de puternic! behăise ea cu înflăcărare.

– O, da, îi răspunsese Fandorin. În acest anotimp, în Rusia încă nu s-a topit zăpada, pe când aici temperatura atinge 35 de grade Celsius, şi asta la umbră, pentru că în bătaia soarelui e mult mai cald.

Acum, după încheierea cu succes a preludiului, missis Bot-de-Capră se simţise îndrituită să abordeze un subiect mai intim:

– Pur şi simplu nu ştiu ce să mă fac! i se destăinuise ea, cu sfiala cuvenită temei. Am o piele atât de albă! Soarele ăsta insuportabil îmi va strica culoarea tenului, ba te pomeneşti că mă va binecuvânta şi cu pistrui.

– Şi eu sunt foarte îngrijorat în legătură cu pistruii, îi răspunsese el foarte serios. Dar am fost prevăzător, am luat cu mine o loţiune cu extract de romaniţă, adusă din Turcia. Uitaţi, bronzul e uniform şi nici urmă de pistrui.

Şi ajuns aici, şarpele-ispititor îşi întoarse mutrişoara lui drăgălaşă către acea femeie cuviincioasă.

Vocea lui missis Truffo tremurase în chip trădător:

– Într-adevăr, nici un pistrui… Doar sprâncenele şi genele sunt puţin decolorate. Aveţi un epiteliu admirabil, mister Fandorin, de-a dreptul încântător!

În clipa asta o s-o sărute, prezisese Renate, văzând că doar cinci-şase centimetri mai despărţeau epiteliul diplomatului de fizionomia îmbujorată a nevestei doctorului.

Prezisese - dar greşise.

Retrăgându-se, Fandorin spusese:

– Epiteliu? Vă pricepeţi la fiziologie?

– Puţin, răspunsese cu modestie missis Truffo. Înainte de căsătorie am avut o oarecare legătură cu medicina.

– Adevărat? Ce interesant! Trebuie neapărat să-mi p-povestiți despre asta!

Din păcate, Renate nu reuşise să vadă spectacolul până la capăt - se apropiase de ea o doamnă cunoscută şi se văzuse nevoită să renunțe la supraveghere.

Totuşi, neîndemânaticul atac al proastei de missis Truffo întărâtase vanitatea Renatei. N-ar fi cazul să-şi încerce farmecele asupra apetisantului ursuleț rus? Se înțelege, doar din interes sportiv, ca să nu-şi uite deprinderile fără de care nici o femeie demnă de acest nume nu se poate descurca. Exaltările amoroase nu-şi aveau rostul. La drept vorbind, în starea ei actuală bărbații nu-i provocau decât greață.

Ca să scurteze timpul (Renate numea asta "ca să călătorească mai repede"), ea elaboră un plan simplu. Nişte manevre navale uşoare, cu numele de cod "Vânătoare de urs". De fapt, bărbații aparțin mai curând de familia canidelor. După cum se ştie, reprezentantele acesteia sunt creaturi primitive şi se subîmpart în trei tipuri de bază: şacali, ciobăneşti şi dulăi. Fiecare tip necesită o anumită abordare.

Şacalul se hrăneşte cu hoituri, adică preferă prada uşor dobândită. Bărbații de felul acesta ciugulesc nada, iar nada potrivită pentru ei este accesibilitatea.

Prin urmare, prima dată când au avut o discuție între patru ochi, Renate a început să i se plângă lui Fandorin de monsieur Kleber, un bancher anost care se gândeşte numai la cifre şi căruia, ființă plictisitoare ce e, puțin îi pasă de tânăra lui soție. La o asemenea aluzie ar fi reacționat până şi un bărbat greu de cap: femeia moare de plictiseală şi alean. Ai fi crezut că va înghiți chiar şi cârligul gol, fără un viermişor tras pe el.

N-a mers. Ba mai mult, s-a văzut nevoită să se apere ceva vreme de întrebările lui meticuloase despre banca la care lucrează soțul ei.

Nu face nimic. Renate a întins atunci capcana pentru ciobănesc. Această categorie de bărbați adoră femeile slabe şi lipsite de apărare. Pe ei nu-i nevoie să-i duci cu zăhărelul - trebuie doar să-i laşi să te salveze şi să te apere. E o subspecie

bună, foarte folositoare şi uşor de mânuit. Aici important este să nu întreci măsura cu starea ta bolnăvicioasă: bărbații se tem de femeile suferinde.

De vreo două ori, Renate, toropită de căldură, se sprijinise grațios de umărul de fier al cavalerului şi apărătorului ei. Altă dată nu izbutise să descuie uşa cabinei - chiar i se înțepenise cheia în broască. În seara balului îl rugase pe Fandorin să o apere de un maior de dragorii cherchelit (altminteri inofensiv).

Rusul îi pusese umărul la dispoziție, descuiase uşa, dăduse riposta cuvenită dragonului, dar nu manifestase, netrebnicul, nici cel mai mic semn de interes amoros.

Te pomeneşti că e dulău, se minună Renate. N-ai zice, după cum arată.

Acest al treilea tip de bărbați este cel mai puțin complicat şi total lipsit de imaginație. Asupra lui acționează doar o percepție vulgar-senzuală, în genul gleznei arătate întâmplător. Pe de altă parte, mulți oameni din lumea bună şi chiar faruri ale culturii fac parte tocmai din această categorie, aşa încât merita să încerce.

Cu dulăii abordarea este elementară. Renate îl rugase pe diplomat să vină în cabina ei fix la amiază pentru a-i arăta, chipurile, acuarelele pictate de ea (care nu existau în realitate). La douăsprezece fără un minut, zeița vânătorii şedea deja în fața oglinzii, îmbrăcată doar în corset şi pantalonaşi.

Auzind bătaia în uşă, strigase:

– Intră odată, mi s-a urât de când te-aştept! Fandorin intrase şi încremenise în prag.

Renate, fără să se întoarcă, îşi legănase fundul în fața lui, prezentându-i dintr-un unghi cât mai avantajos spatele gol. Frumoasele cele înțelepte din secolul al XVIII-lea descoperiseră că asupra bărbaților acționează cel mai bine nu atât un decolteu până la buric, cât gâtul descoperit şi spatele dezgolit. Pesemne, vederea şirei spinării lipsite de apărare trezeşte în masculii umani instinctul de prădător.

Se pare că stratagema avea efect asupra diplomatului: stătea acolo, se uita şi nu se întorcea cu spatele. Satisfăcută, Renate

exclamase pe un ton de fetiță capricioasă:

– Ce păzeşti acolo, Jenny? Vino, ajută-mă să-mi pun rochia. Trebuie să sosească dintr-o clipă-n alta un oaspete foarte important.

Cum ar fi acționat un bărbat normal pus într-o asemenea situație?

Unul mai îndrăzneț s-ar fi apropiat în tăcere şi i-ar sărutat zulufii delicați de pe gât.

Unul mai obişnuit şi mai timid i-ar fi înmânat rochia şi ar fi chicotit jenat.

În acel moment Renate ar fi considerat că vânătoarea s-a încheiat cu succes. Ar fi mimat sfiala, l-ar fi dat afară pe impertinent şi şi-ar fi pierdut orice interes față de el. Dar Fandorin se comportase cu totul în afara acestor tipare.

– Nu e Jenny, spusese el cu o voce respingător de calmă. Sunt eu, Erast Fandorin. Voi aştepta afară p-până vă îmbrăcați.

Omul acesta era fie un specimen rezistent la ispită, fie un pervers ascuns. În acest din urmă caz, micuțele englezoaice se străduiau de pomană. Totuşi, ochiul ager al Renatei nu descoperise semnele caracteristice perversiunii, poate doar ciudata lui înclinație de a se retrage să stea de vorbă cu Copoiul.

Dar toate astea erau prostii. Avea şi motive mai temeinice de indispoziție.

Chiar în clipa în care Renate se hotărâse, în sfârşit, să zgândăre cu furculița soteul sleit, uşa se dădu cu zgomot de perete şi în salon năvăli profesorul-ochelarist. Întotdeauna arăta cam țicnit - ba avea vesta încheiată strâmb, ba avea şireturile desfăcute -, acum însă arăta ca o sperietoare: bărbuța-i era zbârlită, cravata-i era smucită într-o parte, ochii-i erau ieşiți din orbite, de sub pulpana hainei îi atârna o bretea.

Hotărât lucru, i se întâmplase ceva cu totul ieşit din comun. Renate uită brusc toate neplăcerile şi-l fixă plină de curiozitate pe savantul-sperietoare.

Sweetchild îşi desfăcu brațele ca un balerin şi zbieră:

– Evrika, domnilor! Taina Rajahului de Smarald a fost dezlegată!

– *Oh, no,* gemu missis Truffo. *Not again!*

– Acum totul se potriveşte! se lansă profesorul într-o explicaţie confuză. Doar am fost în palat, cum de nu mi-a trecut prin minte până acum! M-am gândit şi iar m-am gândit, m-am tot învârtit în jurul problemei, dar nimic nu se potrivea! Când eram la Aden, am primit o telegramă de la un cunoscut de-al meu din Ministerul de Interne. Mi-a confirmat supoziţiile, dar eu tot nu mă puteam dumiri ce-are a face aici ochiul şi, mai ales, cine ar putea fi. Adică, în linii mari, pricepusem deja cine e, dar cum? În ce fel? Şi acum, deodată, m-am luminat.

Profesorul dădu fuga la fereastră. Perdeaua umflată de vânt îl învălui ca un linţoliu alb şi el o dădu nerăbdător la o parte.

– Stăteam în cabina mea, lângă fereastră, şi tocmai îmi puneam cravata. Mă uit afară - valuri. Creastă după creastă, până la orizont. Şi, deodată, parcă am fost lovit cu leuca! Totul mi-a devenit limpede, şi în legătură cu şalul, şi cu fiul rajahului! E o treabă simplă, de conţopist. Trebuie doar să scotoceşti prin registrele de la École Maritime şi afli adevărul!

– Nu înţeleg nimic, mârâi Copoiul. E o aiureală. Ce École…

– O, nu, e foarte, foarte interesant! exclamă Renate. Ador se dezleg enigme. Dar, profesore, aşa nu merge. Luaţi loc la masă, beţi puţin vin şi povestiţi-ne totul în ordine, cu calm şi la obiect. Şi, mai ales, de la început, nu de la coadă. Doar sunteţi un excelent povestitor. Mai întâi, totuşi, să-mi aducă cineva şalul, să nu mă tragă curentul.

– Staţi să închid fereastra în partea din care bate vântul şi curentul va înceta pe dată, propuse Sweetchild. Aveţi dreptate, madame, mai bine povestesc totul de-a fir a păr.

– O, nu, nu trebuie să închideţi fereastra, se face zăpuşeală. Hai, domnilor, insistă Renate, şi glasul îi vibră, capricios. Cine-mi aduce şalul din cabină? Uitaţi cheia. Domnule baronet!

Roşcovanul cel smintit nici nu se clinti din loc, fireşte. În schimb, sări în picioare Renier.

– Profesore, vă implor, nu începeți fără mine! îl rugă el. Mă întorc într-o clipă!

– *And I'll go get my knitting*[13], oftă nevasta doctorului.

Ea se întoarse prima şi începu să-şi încrucişeze dibaci andrelele. Îi făcu soțului un semn: poți să nu-mi traduci, adică.

Sweetchild îşi pregătea clipa de glorie. Se pare că se hotărâse să urmeze sfatul Renatei şi avea de gând să-şi relateze descoperirea cât mai spectaculos cu putință.

În jurul mesei se lăsase o linişte deplină. Toți îl priveau pe orator, urmărindu-i fiecare mişcare.

Sweetchild îşi muie buzele în vinul roşu şi începu să se plimbe în sus şi-n jos prin salon. Apoi încremeni teatral, întors pe jumătate spre ascultători, şi începu:

– V-am povestit deja despre memorabila zi în care rajahul Bagdassar m-a invitat la palatul său din Brahmapur. Asta s-a întâmplat cu un sfert de secol în urmă, dar îmi amintesc totul perfect, până în cele mai mici amănunte. Primul lucru care m-a surprins a fost aspectul palatului. Ştiind că Bagdassar este unul dintre cei mai bogați oameni din lume, mă aşteptam să văd un fast şi o anvergură tipic orientală. Nici gând! Clădirile erau destul de modeste, fără ornamentații deosebite. Mi-am zis că patima pentru pietre prețioase, care la acest neam se moşteneşte ereditar, din tată-n fiu, a eliminat alte aspirații vanitoase. La ce bun să-ți cheltuieşti banii pe ziduri de marmură când poți achiziționa încă un safir sau încă un diamant? Palatul din Brahmapur, scund şi deloc arătos, era de fapt tot un fel de cufăraş de lut, înlăuntrul căruia se păstra un distilat miraculos, de o strălucire indescriptibilă. Nici un fel de marmură sau alabastru nu putea, oricum, rivaliza cu strălucirea orbitoare a nestematelor.

Profesorul mai bău o gură de vin, mimând îngândurarea. Apăru şi Renier, gâfâind, puse plin de respect şalul pe umerii Renatei şi rămase în picioare, alături de ea.

– Ce marmură, ce alabastru? întrebă el în şoaptă.

– Vorbea despre palatul din Brahmapur, lăsați-mă să ascult, răspunse Renate, clătinând nerăbdătoare din cap.

– Interiorul palatului era şi el foarte simplu, îşi continuă Sweetchild povestea. De-a lungul veacurilor, sălile şi odăile şi-au schimbat în repetate rânduri aspectul, dar din punct de vedere istoric mie mi s-a părut interesantă doar galeria superioară, constând din patru săli, fiecare dintre ele îndreptată spre unul din punctele cardinale. Cândva, sălile fuseseră galerii deschise, dar în veacul trecut li s-au pus geamuri. Tot atunci, pereții au fost împodobiți cu fresce extrem de interesante, reprezentând munții care înconjoară o vale. Peisajul era de un realism uluitor - aveai senzația că munții sunt reflectați într-o oglindă. Din punct de vedere filozofic, o asemenea imagine în oglindă trebuie să sublinieze dualitatea întregii existențe şi…

Undeva, foarte aproape, răsună un clopot, apoi *auziră* strigăte şi un țipăt disperat de femeie.

– Doamne, alarmă de incendiu! strigă locotenentul, năpustindu-se spre uşă. Asta ne mai lipsea!

Toți se repeziră grămadă în urma lui.

– *What is happening*? întrebă în van, înspăimântată, missis Truffo. *Are we boarded by pirates?*[14]

Renate rămase o clipă cu gura căscată, apoi începu să țipe din răsputeri. Înşfăcă pulpana hainei comisarului şi nu-l lăsă să fugă după ceilalți.

– Monsieur Gauche, nu mă abandonați aici! îl imploră ea fierbinte. Ştiu ce înseamnă incendiul pe un vapor, am citit! Toți o să se repeadă acum la şalupele de salvare, o să se calce-n picioare unul pe altul. Eu sunt femeie slabă, şi gravidă pe deasupra, or să mă facă una cu pământul! Promiteți-mi că veți avea grijă de mine!

– Ce şalupe de salvare? mormăi papa Gauche, cam neliniştit. Ce prostii tot îndrugați aici! Mi s-a spus că *Leviatan* are un sistem perfect împotriva incendiilor, ba chiar şi un şef pentru corpul de pompieri. Nu vă mai agitați, totul va fi bine, spuse el, încercând să se elibereze, dar Renate îl ținea de haină cu o strânsoare de oțel, iar dinții îi clănțăneau.

– Lasă-mă, fetițo, îi vorbi duios Copoiul. Nu plec nicăieri. Vreau doar să mă uit de la fereastră pe punte.

Nimic, degetele Renatei nu se descleştară.

Şi totuşi, comisarul avusese dreptate. După vreo două-trei minute, pe coridor se auziră paşi apropiindu-se fără grabă, rumoare, şi mesenii salonului "Windsor" începură să se întoarcă unul câte unul.

Încă nu-şi reveniseră din spaimă, de aceea râdeau mai mult şi vorbeau mai tare ca de obicei.

Primii intrară Clarissa Stamp, soții Truffo şi Renier, îmbujorat.

– Un fleac, atâta tot, declară locotenentul. Cineva şi-a aruncat țigara aprinsă în coşul de gunoi în care era un ziar vechi. Flacăra s-a întins până la o uşă, dar marinarii erau cu ochii-n patru şi au stins focul într-o clipă... Văd că erați foarte bine pregătiți pentru un naufragiu, spuse el izbucnind în râs şi privind-o cu atenție pe Clarissa.

Aceasta ținea în mâini poşeta şi o sticlă cu oranjadă.

– Mă rog, să zicem că oranjada poate fi bună ca să nu mori de sete în mijlocul oceanului, dar poşetuța ce rost are? Nu cred că ați fi avut nevoie de ea în barca de salvare.

Renate chicoti isteric, iar miss Fată Bătrână, fâstâcită, puse sticla pe masă.

Doctorul şi nevastă-sa erau şi ei înarmați până-n dinți: mister Truffo apucase să-şi ia trusa medicală, iar soția lui strângea la piept o pătură.

– Suntem în Oceanul Indian, doamnă, nu cred că ați fi înghețat de frig, spuse Renier arborând o expresie serioasă, dar capra clătină din cap, fără să priceapă.

Apăru şi japonezul, cu o înduioşătoare legăturică înflorată. Interesant, ce-o fi având acolo? O trusă de călătorie pentru harakiri?

Țicnitul intră ciufulit, strângând în mâini o casetă din acelea în care se păstrează de regulă ustensilele pentru scris.

– Cui aveți de gând să-i scrieți, monsieur Milford-Stokes? A, da, pricep. După ce miss Stamp şi-ar fi băut oranjada, am fi

vârât în sticla goală o scrisoare şi am fi lăsat-o în voia valurilor, sugeră, cam lipsit de tact (pesemne pentru că se simțea uşurat), glumețul locotenent.

Acum erau adunați toți în păr, mai puțin profesorul şi diplomatul.

– Monsieur Sweetchild îşi împachetează, desigur, lucrările ştiințifice, iar domnul rus a pus samovarul la fiert, ca să bea un ultim ceai înaintea despărțirii, spuse Renate, molipsită de veselia locotenentului.

Vorbeşti de lup, şi lupu-i la uşă: îşi făcu apariția rusul. Rămase în prag, cu fețişoara lui frumoasă mai mohorâtă ca un nor de ploaie.

– Dar ce-i, monsieur Fandorin, v-ați hotărât să vă încărcați premiul în barcă? se interesă provocator Renate.

Toți se prăpădeau de râs, rusul însă nu aprecie gluma (altminteri, plină de haz).

– Domnule comisar Gauche, zise el încet, dacă nu vă deranjează, v-aş ruga să veniți puțin pe coridor. Şi cât mai repede.

Ciudat lucru, diplomatul nu se bâlbâi deloc rostind aceste cuvinte. Poate se lecuise în urma şocului nervos? Se mai întâmplă.

Renate vru să facă o glumă pe tema aceasta, dar îşi muşcă limba. Ar fi fost totuşi prea mult.

– De ce atâta grabă? întrebă nemulțumit Copoiul. Alt povestitor. Mai târziu, tinere, mai târziu. Mai întâi vreau să-l ascult până la capăt pe profesor. Unde naiba a dispărut?

Rusul îl privi expectativ pe comisar. Înțelegând că bătrânul se încăpățâna şi nu avea de gând să iasă pe coridor, Fandorin ridică din umeri şi-i explică scurt:

– Profesorul nu va veni. Gauche se încruntă:

– Şi de ce, mă rog?

– Cum adică, nu va veni? exclamă Renate, sărind deodată de pe scaun. Dar s-a oprit în punctul cel mai interesant! E de-a dreptul necinstit din partea lui!

– Mister Sweetchild tocmai a fost ucis, îi informă sec diplomatul.

– Cuum? mugi Copoiul. Ucis? Cum adică, ucis?

– Cu un bisturiu, cred, răspunse rusul, cu un sânge rece uimitor. Gâtul i-a fost tăiat cu o precizie excepțională.

Comisarul Gauche

Când ne vor da totuşi voie să coborâm pe uscat? întrebă cu glas tânguitor madame Kleber. Toţi se plimbă deja prin Bombay, numai noi stăm şi tot stăm aici...

Draperiile de la ferestre erau trase, pentru a ține la respect soarele care se cățărase la zenit, încingea puntea şi înfierbânta aerul. Era cald în "Windsor", chiar înăbuşitor, dar toți stăteau acolo răbdători, aşteptând deznodământul.

Gauche îşi scoase ceasul din buzunar - un ceas primit în chip de gratificație la slujbă, cu profilul lui Napoleon III gravat pe el - şi răspunse vag:

– Curând, domnii mei. Vă dau drumul curând. Dar nu tuturor.

Ştia el ce aştepta: inspectorul Jackson şi oamenii lui făceau percheziție. Arma crimei zăcea, fără îndoială, pe fundul oceanului, dar era posibil să mai fi rămas nişte indicii. Trebuie să fi rămas. Sigur, şi cele indirecte puteau fi de-ajuns, dar dacă ai dovezi directe cazul sună întotdeauna mai respectabil. Ei, venise timpul ca Jackson să-şi facă apariția.

Leviatan sosise la Bombay în zorii zilei. Încă de cu seară, toți cei din salonul "Windsor" fuseseră trimişi în cabinele lor, în regim de arest la domiciliu. La intrarea în port, Gauche discutase cu reprezentanții autorităților, îi informase în legătură cu concluziile lui şi le solicitase sprijinul. Ca atare, i-l trimiseseră pe Jackson, împreună cu o echipă de polițişti. Hai odată, Jackson, mişcă-te mai repede, îl zorea Gauche în sinea lui pe încetul inspector. După noaptea nedormită, capul îi era ca de plumb, ba şi ficatul i-o cam luase *razna.* Altminteri însă, starea sufletească a comisarului era destul de bună - se descâlcise firul, se descurcase, dragul de el, şi uite că acum i se vedea capătul.

La opt şi jumătate, după ce pusese la punct aranjamentul cu poliția şi după ce apucase să dea o fugă şi la telegraf, Gauche

ordonase să fie aduşi arestații în salonul "Windsor" - aşa era mai convenabil pentru percheziție. Nu se îndurase nici măcar de Renate cea gravidă, deşi în timpul crimei femeia stătuse chiar lângă el, prin urmare nu putuse nicidecum să-l ucidă pe profesor. Trecuseră deja patru ore de când comisarul îi păzea pe cei reținuți. Se aşezase într-un loc strategic - un fotoliu adânc, vizavi de client -, iar în spatele uşii, nevăzuți din salon, postase doi polițişti înarmați.

În salon conversația nu se lega, iar arestații asudau şi erau nervoşi. Din când în când Renier arunca o privire înăuntru, îi făcea compătimitor un semn din cap Renatei şi pleca iar în fugă la treburile lui. De două ori îşi făcu apariția şi căpitanul, dar nu spuse nimic, doar îl străpunse pe comisar cu o privire fioroasă. De parcă papa Gauche stârnise tot talmeş-balmeşul ăsta!

Scaunul rămas gol al profesorului Sweetchild arăta ca un dinte lipsă. Cât despre indianist, acesta era de-acum la mal, sub bolta glacială a morgii municipale din Bombay. Imaginându-şi semiîntunericul şi blocurile de gheață, Gauche aproape îl invidia pe răposat. Ce-i pasă lui, zace acolo, toate grijile i-au rămas în urmă, gulerul înmuiat de sudoare nu-i mai stă împlântat în gât...

Comisarul se uită la doctorul Truffo care, pare-se, n-o ducea nici el mai bine: pe chipul lui smead se prelingea sudoarea, în pârâiaşe subțiri, în vreme ce în urechea martirului şoptea fără încetare zgripțuroaica lui englezoaică.

– De ce vă uitați la mine, monsieur? izbucni Truffo, prinzând privirea polițistului. Ce mă tot fixați aşa? La urma urmelor, e scandalos! Cu ce drept? Eu, care de cincisprezece ani, cu credință şi cinste... spuse el, mai-mai să izbucnească în plâns. Şi ce dacă s-a folosit un scalpel? Oricine o putea face!

– Deci a fost într-adevăr folosit un scalpel? întrebă timid mademoiselle Stamp.

În salon începu să se dezbată pentru prima oară nefericitul eveniment.

– Da, aşa e, o tăietură de asemenea calitate poate fi făcută doar cu un scalpel foarte bun, răspunse mânios Truffo. Am

examinat cadavrul. Ucigaşul l-a înhăţat pe Sweetchild din spate, cu o mână i-a astupat gura, iar cu cealaltă i-a tăiat gâtul. Peretele coridorului este stropit cu sânge până la o înălţime ceva mai mare de un stat de om, din pricină că victimei i-a fost dat capul pe spate...

– Iar pentru asta nu ai nevoie de o forţă deosebită, nu-i aşa? întrebă rusul (poftim, se găsise criminalistul). N-ar fi îndeajuns elementul s-surpriză?

Doctorul ridică morocănos din umeri:

– Nu ştiu, monsieur. N-am încercat.

Aha, iată-l! Uşa se întredeschise şi în crăpătură se ivi faţa scofâlcită a inspectorului. Acesta îi făcu un semn cu degetul lui Gauche, care se extrase din fotoliu, gemând înăbuşit.

Pe coridor, comisarul avu parte de o surpriză plăcută. Până la urmă totul îi ieşise perfect! Temeinic, eficient, elegant. Un caz solid, care poate fi dus pe loc în faţa curţii cu juri, şi nu s-ar găsi avocatul care să demoleze asemenea dovezi. Ehei, papa Gauche poate da oricărui tinerel şi o sută de puncte avans. Dar, ce-i drept, şi Jackson s-a străduit, straşnic om.

Cei patru - căpitanul, Renier, Jackson şi, ultimul, Gauche - se întoarseră în salon. Comisarul se simţea atât de bine în clipa aceea, încât chiar îngâna un cântecel. I se domolise şi durerea de ficat.

– Ei, de-acum s-a terminat, doamnelor şi domnilor, declară vesel Gauche, oprindu-se fix în centrul salonului.

Îşi încrucişă mâinile la spate şi porni să se legene uşor pe călcâie. E plăcut totuşi să te simţi persoană importantă, ba chiar, într-o anumită măsură, stăpân pe destinele oamenilor. Drumul a fost lung şi anevoios, dar uite că l-a străbătut până la capăt. Pe deasupra, partea cea mai frumoasă abia acum vine.

– A fost nevoit papa Gauche să-şi spargă capul lui cărunt, dar, oricât şi-ar încurca vulpea urmele, un copoi bătrân tot îi adulmecă vizuina. Prin eliminarea profesorului Sweetchild, asasinul s-a dat definitiv de gol. A fost un pas disperat. Sunt sigur că ucigaşul îmi va povesti în timpul interogatoriului şi despre şalul indian, şi despre multe altele. Până atunci, aş dori

să-i mulțumesc domnului diplomat rus care, prin câteva observații şi întrebări, m-a ajutat, fără măcar să-şi dea seama, să urmez calea corectă.

În această clipă de triumf, Gauche îşi putea permite să dea dovadă de generozitate. Făcu îngăduitor un semn din cap în direcția lui Fandorin. Acesta îşi înclină şi el capul, în tăcere. Zău aşa, antipatici mai sunt aristocrații ăştia, cu aerele şi mofturile lor - mereu trufaşi, nici o vorbă omenească n-auzi de la ei.

– Nu-mi voi continua călătoria împreună cu domniile voastre. Cum se spune, vă mulțumesc pentru companie, dar ce-i prea mult nu-i sănătos. Va coborî la mal şi criminalul, pe care îl voi preda în mâinile inspectorului Jackson chiar aici, pe vapor.

Cei aşezați la masă îl priviră cu atenție încordată pe domnul cel jigărit şi ursuz, care-şi ținea mâinile în buzunare.

– Mă bucur că acest coşmar a rămas în urmă, spuse căpitanul Cliff. Ştiu, ați fost obligați să îndurați multe neplăceri, dar acum totul s-a rezolvat. Dacă doriți, stewardul-şef vă va repartiza în alte saloane. Restul călătoriei pe vasul nostru vă va ajuta, sper, să uitați istoria asta.

– Mira-m-aş, răspunse în numele tuturor madame Kleber. Ne-am făcut cu toții atâta sânge rău! Dar nu ne mai fierbeți la foc mic, domnule comisar, spuneți-ne repede cine-i criminalul.

Căpitanul voia să mai spună ceva, dar Gauche ridică preventiv o mână: discursul lui trebuia să fie un număr de solist, îşi câştigase acest drept.

– Recunosc, la început toți erați suspecți în ochii mei. Procesul de triere a fost îndelung şi chinuitor. Acum vă pot spune care a fost proba esențială: lângă cadavrul lordului Littleby am găsit emblema din aur a vasului *Leviatan*, uitați, aceasta, spuse el şi bătu cu degetul în balena miniaturală de pe reverul său. Acest flecuşteț aparține criminalului. După cum ştiți, puteau fi în posesia emblemei doar ofițerii superiori ai vaporului şi pasagerii de la clasa întâi. Ofițerii au fost eliminați din start din cercul suspecților, pentru că toți purtau emblema şi nici unul nu a adresat liniei maritime cererea de a i se da una nouă în locul celei pierdute. În schimb, s-a dovedit că patru dintre

pasageri nu au balena din aur: mademoiselle Stamp, madame Kleber, monsieur Milford-Stokes şi monsieur Aono. Am ținut acest cvartet sub observație specială. Doctorul Truffo a nimerit aici pentru că e doctor, missis Truffo - pentru că soțul şi soția trebuie să se afle laolaltă, iar domnul diplomat rus - din pricina aversiunii dumisale snoabe de a semăna cu un rândaş.

Comisarul îşi aprinse pipa şi începu să se preumble prin salon.

– Regret, am păcătuit. La început, l-am suspectat pe domnul baronet, dar am primit la timp informația privind... anumite circumstanțe, şi mi-am ales altă țintă. Pe dumneavoastră, domnişoară, spuse Gauche şi se întoarse spre mademoiselle Stamp.

– Am observat, răspunse ea cu demnitate, dar nu-mi dau seama prin ce anume v-am trezit suspiciunile.

– Ei, cum asta? se miră Gauche. În primul rând, totul dovedeşte că v-ați îmbogățit foarte recent. Această împrejurare este, în sine, suspectă. În al doilea rând, ați mințit spunând că n-ați fost niciodată la Paris. Iar asta în vreme ce pe evantaiul domniei voastre stătea scris cu litere aurite Hotel Ambassadeur. Ce-i drept, n-ați mai ieşit cu evantaiul, dar Gauche are privirea ageră. Am remarcat pe loc detaliul acesta. În hotelurile scumpe, clienților li se dăruiesc drept suvenir asemenea flecuştețe. Or, hotelul Ambassadeur se află, ca un făcut, la cinci minute de mers pe jos de scena crimelor. Este un hotel de lux, foarte mare, o mulțime de lume trage acolo. De ce mademoiselle Stamp ascunde asta? m-am întrebat eu. Ceva nu-i în regulă. Şi-o mai aveam în minte şi pe acea Marie Sanfon... continuă comisarul, adresându-i Clarissei un zâmbet dezarmant. Ce era să fac? M-am dat peste cap, m-am învârtit în cerc, dar în final am găsit urma adevărată, aşa că primiți scuzele mele, mademoiselle.

În clipa aceea, Gauche văzu că baronetul cel roşcovan era mai alb ca varul: o falcă îi tremura spasmodic, ochii verzi îi ardeau de parcă nu era om, ci vasilisc.

– Ce-i cu... cu "circumstanțele" mele? rosti el rar, înecându-se de mânie cu propriile-i cuvinte. La ce faceți aluzie, domnule

detectiv?

– Ei, hai, lăsaţi, ridică împăciuitor mâna Gauche. Important este să vă liniştiţi, nu aveţi voie să vă tulburaţi. O circumstanţă sau alta - nu-i treaba nimănui. Am spus doar aşa, ca să explic faptul că aţi încetat să vă număraţi printre potenţialii suspecţi. Că veni vorba, unde vă este emblema?

– Am aruncat-o, răspunse tăios baronetul, încă scăpărând fulgere din priviri. Era scârboasă, aducea a lipitoare! Şi…

– Şi un baronet Milford-Stokes nici nu se cădea să poarte o asemenea tinichea, ca tot parvenitul, nu-i aşa? remarcă perspicace comisarul. Alt snob.

Mademoiselle Stamp, pare-se, se simţi la rându-i ofensată:

– Domnule comisar, aţi descris în culori foarte vii prin ce anume eram suspectă. Vă mulţumesc, spuse ea, săltându-şi sarcastic bărbia. Şi totuşi, mânia domniei voastre s-a transformat în bunăvoinţă.

– Încă de la Aden am cerut telegrafic prefecturii o serie de lămuriri. Nu puteam aştepta acolo răspunsurile - era nevoie de timp pentru a fi culese informaţiile -, dar la Bombay deja mă aşteptau depeşele. Una din ele se referea la dumneavoastră, mademoiselle. Acum ştiu că, de la vârsta de paisprezece ani, după moartea părinţilor, aţi locuit la o verişoară de-a doua, într-un sat. Era bogată, dar zgârcită, vă ţinea pe lângă ea ca damă de companie, vă trata ca pe o servitoare, vă hrănea aproape numai cu pâine şi apă. Englezoaica roşi - pesemne, nu se bucura defel că îi pusese comisarului această întrebare. Nu-i nimic, porumbiţo, îşi zise Gauche, imediat o să-mi roşeşti mătăluţă mai abitir.

– În urmă cu vreo două luni, bătrâna a murit şi aţi aflat că v-a lăsat moştenire întreaga avere. Nu este deci de mirare că, după atâţia ani petrecuţi ca într-o închisoare, aţi simţit nevoia să plecaţi, să faceţi o călătorie în jurul lumii. Îmi închipui că înainte n-aţi cunoscut viaţa decât din cărţi.

– Dar de ce a ascuns faptul că a fost la Paris? îl întrerupse nepoliticos madame Kleber. Pentru că hotelul la care a tras se

află pe strada unde au fost ucişi o mulțime de oameni? Se temea că va cădea bănuiala asupra ei?

– Nu, zâmbi ironic Gauche. Nu asta era problema. Îmbogățindu-se peste noapte, mademoiselle Stamp a procedat ca orice altă femeie în situația ei: mai întâi şi mai întâi a pornit spre Paris, capitala lumii. Ca să admire superbele privelişti, să se îmbrace după ultima modă şi... în sfârşit, să aibă aventuri romantice.

Englezoaica îşi încleştă nervoasă degetele şi privirea îi deveni rugătoare, dar Gauche nu mai putea fi stăvilit. Las' să afle netoata asta de milady dacă e cazul să-şi țină nasul pe sus în fața unui comisar al poliției pariziene!

– Iar domnişoara Stamp a simțit din plin gustul aventurilor romantice. La hotelul Ambassadeur a întâlnit un cavaler incredibil de arătos şi de gentil, care figura în cartoteca poliției sub porecla "Vampirul". E un personaj cunoscut ca un cal breaz, specializat în cucerirea femeilor străine, bogate şi nu tocmai tinere. Pasiunea s-a dezlănțuit pe loc şi, cum se întâmplă întotdeauna în cazul Vampirului, s-a sfârşit brusc. Într-o bună dimineață - ca să fiu mai exact, în dimineața zilei de 13 martie -, când domnia voastră, madame, v-ați trezit, ați văzut că erați singură şi nu v-ați mai recunoscut camera de hotel. Era goală. Prietenul vostru intim şterpelise absolut totul, în afară de mobilă. Mi-a fost trimisă lista bunurilor care vi s-au furat, continuă Gauche, cercetându-şi mapa. La numărul 38 este înregistrată "o mică broşă din aur în formă de balenă". După ce am citit toate acestea, am înțeles de ce domnişoarei Stamp nu-i place să i se amintească de Paris.

Te apuca mila privind-o pe nefericita naivă: îşi acoperise fața cu palmele, umerii i se scuturau.

– Pe madame Kleber nu am bănuit-o la modul serios, trecu Gauche la următorul punct al povestirii, deşi nu mi-am putut explica limpede absența emblemei.

– Dar de se ați ignorat seea se v-am adus la cunoştință? întrebă brusc japonezul. Doar v-am spus seva foarte important.

– Am ignorat? răspunse Gauche şi se întoarse vehement spre cel ce vorbise. Câtuşi de puţin. Am discutat cu doamna Kleber, şi domnia sa mi-a dat explicaţii amănunţite. A suportat atât de greu primul stadiu al sarcinii, încât doctorul i-a prescris... un anume preparat calmant. Drept urmare, durerile i-au trecut, dar biata femeie a căpătat o slăbiciune pentru acel preparat şi a continuat să-l folosească şi drept leac împotriva nervilor sau insomniei. Doza a crescut şi s-a instalat un obicei primejdios. Am stat de vorbă ca un tată cu madame Kleber şi dumneaei a aruncat de faţă cu mine porcăria aceea în mare.

Gauche o privi cu prefăcută asprime pe Renate, care-şi bosumflase copilăreşte buza de jos.

– Fii atentă, drăguţă, i-ai dat cuvântul de onoare lui papa Gauche.

Renate îşi plecă privirea şi dădu din cap.

– Vai, ce mişcătoare delicateţe în ce-o priveşte pe madame Kleber! izbucni Clarissa. Pe mine de ce nu m-aţi menajat, domnule detectiv? M-aţi umilit în faţa întregii societăţi!

Dar lui Gauche nu-i ardea acum de ea: nu-şi mai lua ochii de la japonez, iar privirea lui era grea, neclintită. Isteţul Jackson pricepu fără să aibă nevoie de cuvinte: venise timpul. Mâna îi ieşi din buzunar, însă nu goală - în ea sclipi, cu o lucire funerară, oţelul brunat al unui revolver. Ţeava lui ţintea drept spre fruntea asiaticului.

– Voi, japonezii, ne consideraţi, pare-mi-se, nişte maimuţe roşcovane? îl întrebă, duşmănos, Gauche. Din câte am auzit, aşa sunt numiţi la voi europenii. Noi suntem nişte barbari păroşi, în vreme ce voi sunteţi ingenioşi, delicaţi şi foarte cultivaţi. Albii nu fac nici cât degetul vostru mic! Comisarul îşi umflă batjocoritor obrajii şi pufăi într-o parte un rotocol pufos de fum. Să ucizi zece maimuţe e un fleac, la voi nici nu-i considerat un păcat.

Aono se aplecă încet înainte. Chipul parcă îi era cioplit în piatră.

– Mă acuzaţi că l-as fi usis pe rordur Rittreby şi pe vasarii... adică, pe servitorii lui? întrebă asiaticul cu voce monotonă,

lipsită de viață. Si pe se bază mă acuzați?

– Pe toate bazele, scumpule, pe baza întregii ştiințe criminalistice, rosti cu convingere comisarul şi-i întoarse spatele japonezului. Căci discursul pe care Gauche intenționa să-l rostească nu era menit acestei stârpituri galbene, ci Istoriei. Dați-i timp, şi-l vor tipări şi în tratatele de criminologie!

– Pentru început, domnilor, vă voi prezenta circumstanțele indirecte care dovedesc faptul că omul acesta putea săvârşi crimele de care îl acuz. (Eh, nu aici, în fața a zece ascultători, ar fi trebuit să cuvânteze, ci în Palatul de Justiție, în fața unei săli arhipline!) Apoi vă voi expune dovezile care demonstrează fără putință de tăgadă că monsieur Aono nu doar putea, ci chiar a ucis cu adevărat unsprezece oameni - zece pe data de 15 martie, pe rue de Grenelle, şi unul ieri, 14 aprilie, la bordul vaporului *Leviatan*.

Între timp, în jurul lui Aono se formase un spațiu gol. Doar rusul rămase aşezat alături de arestat şi inspectorul, care stătea în picioare puțin mai în spate, cu revolverul pregătit.

– Sper că nimeni nu se mai îndoieşte că moartea profesorului Sweetchild are legătură directă cu crimele din rue de Grenelle. După cum a stabilit ancheta, scopul acestui act scelerat a fost nu furtul statuetei lui Shiva, ci al şalului de mătase…

Gauche se încruntă sever: ei da, da, ancheta a stabilit faptele, n-are rost să te strâmbi acru, domnule diplomat.

– …care este cheia spre comoara ascunsă a lui Bagdassar, fostul rajah al Brahmapurului. Încă nu ştiu în ce fel a aflat acuzatul secretul şalului. În schimb, ştim cu toții că, în Orient, multe secrete şi calea care duce la ele ne sunt inaccesibile nouă, europenilor. Totuşi, răposatul profesor, un veritabil cunoscător al Orientului, a izbutit să dezlege taina. Era gata să ne împărtăşească descoperirea sa, dar chiar atunci s-a dat alarma de incendiu. Criminalul şi-a spus, fără îndoială, că ursita însăşi îi trimite prilejul perfect pentru a închide pe vecie gura lui Sweetchild. Apoi totul ar fi fost tăcere, ca în cazul de pe rue de Grenelle. Dar criminalul a pierdut din vedere o împrejurare esențială: de această dată, în apropiere se afla însuşi comisarul

Gauche, şi cu el nu merg asemenea trucuri. Acest scelerat ştia că prima grijă a profesorului va fi să dea fuga la cabina sa, să-şi salveze hârtiuțele... vreau să spun, manuscrisele. Acolo, la colțul coridorului, a comis fapta sa mârşavă. Şi iată dovada indirectă numărul unu, încheie comisarul, ridicând demonstrativ un deget: monsieur Aono a fugit din salon, deci putea comite această crimă.

– Nu am fuzit doar eu, interveni japonezul. Au fuzit din salon toți cei sase: monsieur Renier, monsieur şi madame Truffo, monsieur Fandorin, monsieur Mirford-Stokes şi mademoiselle Stamp.

– Aşa e, se învoi Gauche. Am vrut doar să arăt juraților - vreau să spun, celor de față - legătura dintre aceste crime şi posibilitatea ca asasinatul de ieri să fi fost opera domniei voastre. Acum, să ne întoarcem la "Crima secolului". La vremea aceea, domnul Aono se afla la Paris. Faptul este în afara oricărei îndoieli şi este confirmat în depeşa primită de mine.

– Dar la Paris se afrau raorartă cu mine toți sei un mirion şi zumătate de oameni, exclamă japonezul.

– Şi totuşi, este circumstanța indirectă numărul doi, îşi continuă Gauche jocul.

– Cam prea indirectă, interveni rusul.

– Nu contest, răspunse Gauche. Îndesă tacticos o doză de tutun în pipă şi făcu următoarea mutare: Ştim că injecțiile fatale au fost făcute servitorilor lordului Littleby de către un medic. În Paris nu sunt un milion şi jumătate de medici, ci infinit mai puțini, recunoaşteți?

Nimeni nu-i contestă afirmația, dar căpitanul Cliff întrebă:

– Într-adevăr, şi ce-i cu asta?

– Păi este, domnule căpitan, răspunse Gauche, străpungându-l cu o privire ascuțită, este, pentru că amicul nostru Aono nu-i nicidecum ofițer, cum s-a prezentat dumnealui aici, ci chirurg cu diplomă, a absolvit recent Facultatea de Medicină la Sorbona! Faptul mi-a fost adus la cunoştință în aceeaşi depeşă.

Pauză de efect. Rumoare surdă în Palatul de Justiție. Desenatorii ziarelor foşnesc cu creioanele în blocnotesuri. Titlu:

"Comisarul Gauche scoate asul de pică." Stați un pic, drăguților, ăsta încă nu-i asul, asul abia urmează.

– Iar acum, domnilor, trecem de la dovezile indirecte la cele directe. Să ne explice monsieur Aono de ce el, un medic, reprezentant al unei profesii respectate şi prestigioase, a simțit nevoia să se dea drept ofițer? În ce scop minciuna aceasta?

Pe tâmpla ca de ceară a japonezului lunecă o picătură de sudoare. Aono tăcea. Cam puțin îl ținuse curajul.

– Răspunsul este unul singur: ca să înlăture suspiciunile în ceea ce-l priveşte. Doar criminalul era medic! explică satisfăcut comisarul. Şi acum, dovada directă numărul doi. Ați avut ocazia, domnilor, să auziți câte ceva despre luptele în stil japonez?

– Nu doar să aud, ci şi să văd, interveni căpitanul. Da, am văzut odată, în Macao, cum un timonier japonez a bătut trei marinari americani. Timonierul era un tip pirpiriu, ai fi zis că-l pui la pământ cu un deget, dar când s-a pornit să țopăie, să-şi agite mâinile şi picioarele, a lăsat lați trei ditamai vânători de balene. Pe unul l-a lovit în aşa hal cu latul palmei în braț, încât i-a îndoit cotul în partea cealaltă. I-a frânt osul, vă imaginați aşa ceva? Asta da lovitură! Gauche dădu satisfăcut din cap:

– Şi eu am auzit că japonezii cunosc secretul loviturilor mortale cu mâinile goale. Pentru ei e floare la ureche să ucidă un om printr-o simplă împunsătură de deget. Doar am văzut cu toții, şi nu o dată, felul în care face gimnastică monsieur Aono. În cabina lui s-au descoperit, sub pat, bucăți de dovleac spart - un dovleac uimitor de dur -, iar într-un săculeț alți câțiva dovleci întregi. E clar, acuzatul îşi perfecționa cu ajutorul lor precizia şi forța loviturii. Nu-mi pot închipui cât de puternic trebuie să fii pentru a sparge un dovleac tare ca piatra cu mâna goală, ba încă în câteva bucăți…

Comisarul îi învălui pe cei prezenți într-o privire semnificativă şi prezentă proba numărul doi:

– Vă reamintesc, domnii mei, că țeasta nefericitului lord Littleby a fost spartă de o lovitură neobişnuit de puternică,

aplicată cu un obiect bont. Şi acum, vă rog, priviţi muchiile bătătorite ale palmelor celui acuzat.

Japonezul îşi trase iute de pe masă mâinile micuţe şi noduroase.

– Nu-l scăpa din ochi, Jackson. Omul acesta este foarte periculos, îl preveni Gauche. La cel mai mic gest, îl împuşti în picior sau în umăr. Iar acum daţi-mi voie să-l întreb pe domnul Aono unde-i este emblema din aur. Tăceţi, domnule japonez? Atunci voi răspunde eu: lordul Littleby v-a smuls emblema de la rever în clipa în care i-aţi aplicat lovitura fatală, cu latul palmei!

Aono întredeschise gura, de parcă ar fi vrut să spună ceva, dar îşi muşcă buza cu dinţii lui puternici, puţin strâmbi, şi închise ochii. Chipul lui căpătă o expresie ciudată, de absolută detaşare.

– Aşadar, tabloul crimelor de pe rue de Grenelle se prezintă în felul următor, începu Gauche să tragă concluziile. În seara zilei de 15 martie, Gintaro Aono şi-a făcut apariţia la vila lordului Littleby, cu intenţia premeditată de a-i ucide pe toţi cei aflaţi în casă şi de a intra în posesia şalului triunghiular din colecţia proprietarului. La vremea aceea avea deja biletul pentru *Leviatan*, care urma să plece de la Southampton spre India peste patru zile. Acuzatul plănuise, e limpede, să meargă în India pentru a căuta tezaurul din Brahmapur. Nu ştim în ce fel a izbutit să-i convingă pe nefericiţii servitori să se supună "vaccinului antiholeră". Cel mai probabil, acuzatul le-a prezentat vreun document fals, emis, chipurile, de municipalitate, care ar fi părut cât se poate de verosimil, pentru că, aşa cum reiese din depeşa primită de mine, studenţii medicinişti din ultimul an sunt într-adevăr folosiţi adesea pentru aplicarea unor măsuri profilactice în masă. Printre studenţi şi şefii de secţie de la universitate se numără destul de mulţi asiatici, prin urmare pielea galbenă a vizitatorului din acea seară nu cred să-i fi pus în gardă pe servitorii sortiţi pieirii. Aspectul cel mai monstruos al crimei mi s-a părut cruzimea inumană cu care au fost ucişi cei doi copii inocenţi. Eu, doamnelor şi domnilor, am o experienţă destul de vastă în

relațiile cu drojdia societății. Un criminal de-al nostru poate, la mânie, chiar să-şi arunce pruncul în sobă, dar aşa, cu sânge rece, fără să-i tremure mâna… Sunteți de acord, domnilor, că aşa ceva nu stă în firea francezilor şi, în general, a europenilor.

– De bună seamă! exclamă cuprins de mânie Renier, iar doctorul Truffo îl susținu din toată inima.

– Restul a fost simplu, continuă Gauche. După ce s-a convins că servitorii, otrăviți cu injecțiile, s-au cufundat în somnul din care nu le era dat să se trezească vreodată, criminalul a urcat cât se poate de liniştit la etaj, a intrat în sala în care era păstrată colecția şi acolo s-a apucat de treabă - doar era încredințat că proprietarul nu-i acasă. Dar, din cauza crizei de gută, ghinionistul lord Littleby nu plecase la Spa, ci se afla în apartamentele sale. Auzind zgomot de sticlă spartă, a intrat în sala colecției, unde a şi fost ucis în chipul cel mai barbar cu putință. Crima neplănuită a zdruncinat diabolicul sânge rece al criminalului. Cel mai probabil, el avea de gând să înhațe cât mai multe exponate pentru a nu atrage atenția asupra faimosului şal, acum însă era nevoit să se grăbească. Nu ştim ce s-a întâmplat, poate că înaintea morții lordul a apucat să strige şi asasinul s-a speriat la gândul că strigătele vor fi auzite din stradă. Nu contează, fapt e că a înşfăcat statueta din aur a lui Shiva, care nu-i era de nici un folos, şi a şters-o fără măcar să bage de seamă că în mâna celui ucis rămăsese emblema *Leviatanului.* Pentru a încurca ițele anchetei, Aono a ieşit pe fereastra serei… A, nu, nu acesta a fost motivul! exclamă Gauche, plesnindu-se peste frunte. Cum de nu mi-a dat prin minte până acum! Nu se putea întoarce pe unde venise dacă victima strigase! De unde putea să ştie dacă la uşa casei nu se adunaseră deja trecătorii? De aceea, aşadar, Aono a spart geamul serei, a sărit în grădină şi apoi a escaladat gardul. Dar şi-a luat degeaba măsuri de precauție: la acea oră târzie, rue de Grenelle era pustie. Chiar dacă lordul ar fi strigat, nu l-ar fi auzit nimeni…

Sensibila madame Kleber izbucni într-un plâns cu suspine. Missis Truffo ascultă traducerea până la capăt şi îşi suflă nasul

cu adâncă simțire.

Concludent, limpede, incontestabil, îşi spuse comisarul. Dovezile şi prezumțiile anchetei se completau perfect unele pe altele. Şi asta, copii, încă nu e tot ce v-a pregătit papa Gauche.

– Iar acum a sosit momentul să discutăm şi despre asasinarea profesorului Sweetchild. După cum a remarcat, în mod just, acuzatul, teoretic crima putea fi săvârşită de alți şase inşi. Calm, calm, doamnelor şi domnilor! zise comisarul, ridicând liniştitor o mână. Vă voi demonstra imediat că nu domniile voastre l-au ucis pe profesor, ci nimeni altul decât amicul nostru cu ochi oblici.

Afurisitul de japonez încremenise cu totul. A adormit, sau ce-o fi cu el? Se roagă oare divinității lui japoneze? În cazul de față, băiete, că te rogi, că nu te rogi, tot va trebui să te-ntinzi pe bătrâna târfă Guillotine!

Pe comisar îl fulgeră brusc un gând extrem de neplăcut: dacă-i înhață englezii pe japonez pentru asasinarea lui Sweetchild? Doar acesta din urmă este supus britanic! În acest caz, criminalul va fi judecat de o instanță britanică şi, în loc de ghilotina franțuzească, va avea parte de spânzurătoarea englezească. O, numai asta nu! Ce rost are să fie judecat în străinătate? "Crima secolului" trebuie judecată la Palatul de Justiție, nu altundeva! Şi ce dacă Sweetchild a fost ucis pe un vapor englezesc? La Paris avem zece cadavre, pe când aici este unul singur, şi-apoi nici vaporul nu este proprietate britanică sută la sută, în acest consorțiu sunt doi parteneri!

Gauche se tulbură într-atât, încât îşi pierdu şirul gândurilor. A, nu, nici vorbă, îşi spuse el, nu renunț eu la clientul meu. Termin iute tot circul ăsta şi - direct la consulul francez. Îl duc cu mâna mea în Franța pe criminal. Şi îşi imagină instantaneu dana de acostare de la Le Havre ticsită de lume, ofițeri de poliție, ziarişti...

Dar mai întâi trebuia să ducă acest caz până la capăt.

– Să ne expună inspectorul Jackson rezultatele percheziției efectuate în cabina acuzatului.

Gauche îl invită printr-un gest pe Jackson să-şi spună replica. Acesta începu să psalmodieze grav şi sec în limba engleză, dar comisarul îl întrerupse:

– Ancheta este condusă de poliția franceză, spuse el cu severitate, iar limba oficială a cercetărilor prealabile este tot franceza. În plus, monsieur, nu toți cei de față ştiu limba dumneavoastră.

Mai ales, nu sunt convins că acuzatul ştie englezeşte. Sunteți de acord, nu-i aşa, că are dreptul să afle rezultatele percheziției.

Protestul acesta avea o însemnătate principială: englezul trebuia să-şi cunoască lungul nasului de la bun început, să ştie că în cazul de față ocupă locul unu din coadă.

Renier se oferi să le fie translator. Se postă în picioare lângă inspector, traducând frază după frază, dar însuflețind propozițiile scurte, trunchiate ale englezului prin dramatismul intonației şi expresivitatea gesturilor.

– Potrivit instrucțiunilor primite, s-a efectuat o percheziție. În cabina numărul 24. Numele pasagerului - Gintaro Aono. S-a acționat în conformitate cu "Regulamentul de efectuare a percheziției într-un spațiu închis". Încăpere dreptunghiulară cu o suprafață de 61 m^2. Am împărțit cabina în 20 de pătrate orizontale şi 44 verticale.

Locotenentul îl întrebă ceva şi îi lămuri:

– Se pare că şi pereții trebuiau împărțiți în pătrate. Se bate în ei, în căutarea unor eventuale ascunzători, deşi e de neînțeles ce ascunzători pot fi practicate în pereții unei cabine de vapor… Percheziția a fost efectuată într-o anumită ordine: mai întâi pe verticală, apoi pe orizontală. Nu au fost descoperite ascunzători în pereți.

Aici, Renier îşi desfăcu sugestiv brațele: cine, adică, putea crede una ca asta?

– În urma percheziției spațiului orizontal, la dosarul anchetei au fost anexate următoarele obiecte. Unu: nişte însemnări cu hieroglife; acestea vor fi traduse şi studiate. Doi: un pumnal lung, cu aspect oriental şi tăiş extrem de ascuțit. Trei: un săculeț cu unsprezece dovleci egipteni. Patru: sub pat, fragmente de

dovleac spart. Şi, în sfârşit, cinci: o trusă cu instrumente chirurgicale; compartimentul destinat scalpelului mare era gol.

Ascultătorii emiseră un "Aa!". Japonezul deschise ochii, îi aruncă o scurtă privire comisarului, şi din nou nu spuse nimic.

Acuşica va ceda, se gândi Gauche, dar se înşela. Fără a se ridica de pe scaun, asiaticul se răsuci spre inspectorul care stătea în picioare în spatele lui şi, printr-o mişcare scurtă, ca de retezare, îi lovi de jos în sus mâna în care ținea revolverul. În timp ce arma descrise în aer un arc pitoresc, sprintenul japonez se afla deja la uşă. O deschise dintr-o smucitură şi se propti cu pieptul în două revolvere Colt: pe coridor erau postați polițişti. În clipa următoare, revolverul inspectorului, încheindu-şi traiectoria, căzu cu zgomot în mijlocul mesei şi bubui asurzitor. Zarvă, țipete, fum.

Gauche aprecie rapid situația: arestatul se retrăgea spre scaunul lui; missis Truffo leşinase; alte victime nu se zăreau; în Big-Ben, mai jos de cadran, era o găurică, iar pendula nu i se mai mişca. Femeile zbierau. Altminteri însă, situația era sub control.

După ce japonezul fu instalat din nou pe scaunul lui şi, pentru siguranță, încătuşat, după ce nevasta doctorului fu readusă în simțiri şi îşi reocupară cu toții locurile, comisarul zâmbi şi spuse, afişând o neclintită stăpânire de sine:

– Tocmai ați asistat, domnilor jurați, la scena mărturisirii sincere, făcută, ce-i drept, într-o manieră nu tocmai obişnuită.

Îl luase iar gura pe dinainte referitor la jurați, dar nici nu se gândi să-şi îndrepte greşeala. Dacă-i repetiție, repetiție să fie.

– Aceasta a fost ultima dovadă directă, atât de directă, încât mai directă nici că se putea, conchise Gauche, satisfăcut. Iar dumitale, Jackson, ți se cuvine o mustrare: doar te-am avertizat că flăcăul este periculos.

Inspectorul se împurpură ca un rac fiert. Las' să ştie care-i e locul.

În general, totul decurgea excelent.

Japonezul stătea nemişcat pe scaun, sub amenințarea a trei țevi de revolver îndreptate spre el, strângându-şi la piept

brațele încrucişate. Îşi închisese iarăşi ochii.

– Asta-i tot, domnule inspector, îl puteți aresta. Să stea până una-alta în închisoarea voastră. Mai târziu, după ce vor fi încheiate toate formalitățile, îl voi lua cu mine în Franța. Adio, doamnelor şi domnilor. Papa Gauche coboară la țărm şi vă doreşte tuturor călătorie plăcută.

– Mă tem, comisare, că vei c-călători în continuare cu noi, rosti rusul cu voce monotonă.

În prima clipă, lui Gauche i se păru că nu a auzit bine.

– Ă?

– Domnul Aono este nevinovat, aşa încât ancheta t-trebuie să continue.

Expresia întipărită pe chipul lui Gauche trebuie să fi fost totalmente ridicolă: ochii îi ieşiseră din orbite, obrajii-i erau purpurii.

Fără să aştepte explozia de furie a detectivului, rusul continuă cu un aplomb incomparabil:

– Domnule căpitan, dumneavoastră sunteți autoritatea supremă pe acest v-vapor. Comisarul tocmai a interpretat în fața noastră o imitație de dezbatere judiciară, asumându-şi rolul de procuror, pe care l-a jucat excepțional de convingător. Şi totuşi, într-un proces civilizat, după procuror se dă c-cuvântul apărătorului. Dacă-mi permiteți, îmi voi asuma această misiune.

– La ce bun să mai pierdem timpul? se minună căpitanul. După părerea mea, totul este clar. Domnul polițist ne-a explicat foarte bine totul.

– Debarcarea unui p-pasager nu-i lucru de glumă, şi în final întreaga responsabilitate pentru un asemenea act revine căpitanului. Gândiți-vă ce prejudiciu ați putea aduce reputației acestei linii m-maritime dacă se va afla că s-a comis o eroare. Şi vă asigur, adăugă Fandorin, ridicând abia sesizabil tonul, că domnul comisar se înşală.

– Prostii! exclamă Gauche. De fapt, nu mă opun ideii. E chiar interesantă. Vorbiți, domnule, vă voi asculta cu plăcere.

Chiar aşa, dacă-i repetiţie, repetiţie să fie. Băieţaşul ăsta nu-i prost, poate va descoperi în logica acuzării unele lacune care trebuie cârpite. Dacă la proces procurorul va fi pus în încurcătură, comisarul Gauche va şti cum să-i sară în ajutor.

Fandorin puse picior peste picior şi îşi prinse genunchiul în mâini.

– Aţi ţinut un discurs strălucit şi convingător. La prima privire, argumentaţia e de necombătut. Lanţul logic pare aproape fără fisură, deşi aşa-zisele "dovezi indirecte" n-au, bineînţeles, nici o noimă. Da, domnul Aono era la Paris pe data de 15 martie. Da, domnul Aono nu era în salon în momentul asasinării p-profesorului Sweetchild. Ambele împrejurări în sine nu dovedesc nimic, aşa că hai să nu le luăm în seamă.

– Să zicem, se învoi sarcastic Gauche. Să trecem direct la dovezile semnificative.

– Daţi-mi voie. Am numărat cinci dovezi mai mult sau mai puţin semnificative. Monsieur Aono este medic, dar, dintr-o pricină anume, îşi ascunde adevărata ocupaţie. Asta-i unu. Monsieur Aono poate despica dintr-o singură lovitură un obiect foarte dur - un dovleac şi, desigur, un cap de om. Asta-i doi. Domnul Aono nu are emblema vaporului *Leviatan*. Asta-i trei. Din trusa medicală a acuzatului lipseşte scalpelul care, posibil, a curmat viaţa profesorului Sweetchild. Asta-i patru. Şi, în sfârşit, cinci: acuzatul tocmai a încercat, sub ochii noştri, să fugă, gest prin care s-a demascat definitiv. N-am uitat nimic, sper.

– Mai există şi punctul şase, interveni comisarul. Nu poate da explicaţii pentru nici unul din aceste puncte.

– Bine, şase să fie, acceptă cu uşurinţă rusul. Gauche surâse:

– După părerea mea, e mai mult decât suficient pentru ca orice tribunal să mi-l trimită pe drăguţul ăsta la ghilotină.

Inspectorul Jackson clătină brusc din cap şi mormăi:

– *To the gallows.*

– La spânzurătoare, traduse Renier.

Ah, englezul ăsta, suflet negru! Şarpe încălzit la sân!

– Daţi-mi voie, începu să se aprindă Gauche. Partea franceză a condus ancheta, aşa că flăcăul ăsta merge la ghilotină!

– Dar dovada hotărâtoare, absența scalpului, a fost descoperită de partea britanică. Va fi spânzurat, traduse locotenentul.

– Principala crimă a fost săvârşită la Paris! La ghilotină!

– Dar lordul Littleby era supus britanic. Profesorul Sweetchild, la fel. La spânzurătoare!

Japonezul părea că nu aude această discuție, care amenința să se transforme într-un conflict internațional. Ținea în continuare ochii închişi, iar chipul lui nu exprima absolut nimic. Da, rasa asta galbenă nu e ca noi, îşi zise Gauche. Şi trebuie să te mai şi porți binişor cu ei: procuror, avocat, curte cu juri, magistrați cu robe. Adică, sigur, aşa trebuie să fie, democrația e democrație, dar, pe înțelesul oricui, asta se cheamă să strici orzul pe gâşte.

După o pauză, Fandorin întrebă:

– Ați încheiat dezbaterea? Pot c-continua?

– Dați-i drumul, spuse mohorât Gauche, cu gândul la viitoarele bătălii cu englezii.

– Dacă nu vă e cu supărare, să nu d-discutăm aici despre dovlecii sparți. Asta încă nu dovedeşte nimic.

Comisarului începuse să-i fie lehamite de toată comedia asta.

– Bine. Să nu fim meschini.

– Excelent. R-rămân cinci puncte: a ascuns faptul că e medic; nu are emblema; nu are scalpel; a încercat să fugă; nu dă explicații.

– Şi fiecare punct este de-ajuns pentru ca banditul să fie trimis la… eşafod.

– Întreaga problemă, c-comisare, stă în aceea că dumneavoastră gândiți ca un european, pe când logica d-domnului Aono este diferită, este japoneză, iar d-dumneavoastră nu v-ați învrednicit să o p-pătrundeți. Eu însă am avut onoarea să discut nu o dată cu omul acesta şi îmi imaginez mai bine starea lui sufletească. Monsieur Aono nu este un japonez pur şi simplu, el este un samurai, şi încă face parte dintr-un clan foarte vechi şi influent. În cazul de față, acest fapt este important. În ultimii cinci sute de ani, bărbații

clanului Aono au fost doar războinici, toate celelalte profesii erau socotite nedemne pentru membrii unei f-familii de viță atât de veche. Acuzatul este cel de-al treilea fiu al familiei. Când Japonia a decis să facă un pas în întâmpinarea Europei, multe familii de vază au început să-şi trimită fiii la studii în străinătate. La fel a procedat şi tatăl domnului Aono. Pe fiul cel mai mare l-a trimis să studieze în Anglia, pentru a deveni ofițer de marină. Problema e că principatul Satsuma, unde locuieşte clanul Aono, furnizează c-cadre pentru flota maritimă militară a Japoniei, iar o slujbă în marină este considerată în Satsuma de cel mai înalt prestigiu. Pe cel de-al doilea fiu, Aono-senior l-a trimis în Germania, la academia militară. După războiul franco-prusac din 1870, japonezii au decis să ia drept exemplu modelul g-german de organizare a armatei, aşa că toți consilierii lor militari sunt nemți. Acuzatul însuşi mi-a împărtăşit aceste informații despre familia sa.

– Şi la ce naiba avem noi nevoie de toate amănuntele astea aristocratice? întrebă iritat Gauche.

– Mi-a atras atenția faptul că acuzatul povesteşte despre strămoşii lui şi d-despre frații mai vârstnici cu mândrie, în timp ce despre sine preferă să nu vorbească prea mult. Am remarcat d-de mult că, pentru un absolvent al academiei Saint Cyr, monsieur Aono este peste măsură de ignorant pe tărâm militar. Şi apoi, ce rost avea să fie trimis la o academie militară din Franța, atâta vreme cât el însuşi spune că armata japoneză se organizează conform m-modelului german? Ipoteza mea se reduce la următorul fapt: urmând tendința epocii, Aono-senior a decis să-i dea celui de-al treilea fiu al său o profesiune prin excelență paşnică - să-l facă medic. După câte am aflat din cărți, în Japonia hotărârea capului de familie nu e subiect de discuții, astfel că acuzatul a plecat supus să studieze la facultatea de medicină, deşi se simțea din această pricină profund nefericit, chiar dezonorat. El, vlăstarul neamului de războinici Aono, era obligat să se ocupe de bandaje şi clisme! Iată de ce ni s-a prezentat drept militar. Îi era pur şi simplu ruşine să-şi recunoască profesiunea necavalerească. Din punctul de vedere

al unui european, este, poate, ridicol, dar încercați să priviți c-cu ochii lui. Cum s-ar fi simțit compatriotul dumitale, d'Artagnan, dacă, în loc să capete pelerina de muşchetar la care visa de-atâta vreme, ar fi nimerit deodată printre vraci?

Gauche văzu cum pe chipul japonezului se petrece o schimbare. Deschise ochii şi îl privi pe Fandorin cu vădită emoție, iar în obraji îi apărură pete purpurii. Nu cumva roşeşte? Ce nebunie!

– O, ce discurs emoționant, fornăi Gauche. Dar n-o să mă leg de asta. Explicați-mi mai bine, monsieur apărător, cum e cu emblema. Ce-a făcut timidul dumneavoastră client cu ea? I-a fost jenă s-o poarte?

– Aveți perfectă dreptate, îl aprobă pseudo-avocatul. I-a fost j-jenă, întocmai. Vedeți doar ce scrie pe această emblemă, nu?

Gauche îşi privi reverul.

– Nu scrie nimic. Doar inițialele liniei maritime Jasper-Artaud Partnership.

– Întocmai, zise Fandorin, schițând în aer cu degetul trei litere mari: J - A - P. Iese "jap". Este porecla disprețuitoare pe care străinii le-o dau japonezilor. Dumneata, comisare, ai fi de acord să porți pe piept un însemn cu inscripția "broscoi"?

Căpitanul Cliff îşi dădu capul pe spate şi izbucni într-un râs sonor. Surâse până şi acritura de Jackson, ba chiar şi afectata miss Stamp. În schimb, japonezului i se lărgiră şi mai mult petele purpurii de pe obraji.

Inima lui Gauche se strânse din pricina unei presimțiri sumbre. Comisarul vorbi cu glas răguşit din pricina nehotărârii:

– Şi ce, nu putea să ne explice el însuşi asta?

– Imposibil. Vedeți dumneavoastră, după cum am înțeles din c-cărțile citite, principala deosebire dintre europeni şi japonezi este baza morală a comportamentului lor social.

– E cam prea complicat, observă căpitanul. Diplomatul se întoarse spre el:

– Câtuşi de puțin. Cultura creştină se bazează pe sentimentul vinovăției. Este rău să păcătuieşti, pentru că vei fi chinuit de r-remuşcări. Pentru a evita sentimentul de vinovăție, europeanul

se străduieşte să se comporte moral. Exact la fel şi japonezul: se străduieşte să nu încalce normele morale, dar motivația lui e diferită. În societatea japoneză, rolul de stavilă morală este jucat de sentimentul ruşinii. Pentru un japonez, lucrul cel mai rău este să nimerească într-o s-situație jenantă, să fie supus blamului sau, mai rău ca orice, batjocurii publice. De aceea japonezul se teme teribil să facă ceva necuviincios. Vă asigur că ruşinea este mai eficientă decât conştiința în calitate de factor civilizator. Din punctul de vedere al domnului Aono, ar fi fost absolut inimaginabil să vorbească cu glas tare despre un lucru "ruşinos", mai ales cu nişte străini. Este ruşinos să fie medic, şi nu militar. Să recunoască faptul că a mințit e încă mai ruşinos. Să admită că el, samurai japonez, poate acorda şi cea mai mică importanță unor porecle jignitoare este, nici vorbă, exclus.

– Mulțumesc pentru lecție, spuse Gauche, înclinându-se în bătaie de joc. Şi tot de ruşine a încercat clientul dumitale să fugă de sub pază?

– *That's the point,* îl aprobă Jackson transformându-se iarăşi din duşman în aliat. *The yellow bastard almost broke my wrist.* {15}

– Ați ghicit din nou, c-comisare. Era imposibil să fugă de pe vapor, şi nici nu avea unde. Socotind că situația în care se afla este disperată şi prevăzând că în viitor îl aşteaptă doar noi umilințe, clientul meu (dacă astfel vă place să-l numiți) a vrut fără îndoială să se încuie în cabina lui şi să-şi ia viața potrivit ritualului samurailor. Aşa e, monsieur Aono? i se adresă Fandorin, pentru întâia oară, direct japonezului.

Acesta nu răspunse, doar îşi înclină capul.

– V-ar fi aşteptat o mare dezamăgire, îi spuse blând diplomatul. Ați auzit, fără doar şi poate, că p-pumnalul dumneavoastră ritual a fost confiscat de poliție în timpul percheziției.

– Aha, vorbiți despre, cum îi zice, hirokira, harikari, zâmbi Gauche pe sub mustață, foarte satisfăcut. Prostii, eu nu cred că un om îşi poate spinteca singur pântecele. Poveşti. Iar dacă ți s-a urât de lumea asta, mai bine-ți spargi țeasta de-un perete. Dar

nici în această privință nu mă voi certa cu dumneavoastră. Iată o dovadă împotriva căreia nu aveți argumente: absența scalpelului din instrumentarul medical. Ce aveți de spus despre asta? Că adevăratul criminal a şterpelit din vreme scalpelul clientului dumneavoastră, plănuind să înfăptuiască asasinatul şi să arunce vina pe Aono? Nu se leagă! De unde putea şti criminalul că profesorului i se va năzări să ne împărtăşească descoperirea sa chiar la prânz? Iar Sweetchild însuşi abia atunci pricepuse care e şmecheria cu şalul. Mai țineți minte ce agitat a dat buzna în salon?

– Absența scalpelului e cel mai s-simplu de explicat. Nici măcar nu intră la capitolul supozițiilor, este un fapt r-real. Mai țineți minte că, după Port-Said, au început să dispară în chip misterios tot felul de lucruri din cabine? Această molimă ciudată a încetat la fel de brusc cum a apărut. Şi ştiți când? După moartea călătorului nostru negru fără b-bilet. M-am tot gândit de ce şi cum a ajuns el pe *Leviatan,* şi iată versiunea mea. Negrul acela a fost prins în adâncul Africii de arabii negustori de sclavi, iar la Port-Said a ajuns, de bună seamă, cu un vapor. D-de ce cred asta? Pentru că, după ce a fugit de la stăpânii lui, s-a furişat nu oriunde, ci pe un vapor. Şi-a închipuit, pesemne, că dacă o corabie l-a luat de-acasă, tot o corabie îl poate duce înapoi.

– Ce legătură are asta cu cazul nostru? nu se mai putu abține Gauche. Negrul dumitale a murit încă din 5 aprilie, în timp ce Sweetchild a fost ucis ieri. Şi, la urma urmelor, mai lua-v-ar naibii cu poveştile domniei voastre! Jackson, du arestatul de-aici!

Comisarul porni hotărât spre uşă, dar, deodată, diplomatul îl înşfăcă zdravăn de cot şi, cu o politețe dezgustătoare, îi spuse:

– Dragă monsieur Gauche, aş d-dori să-mi duc la capăt argumentația. Un picuț de răbdare, mai am puțin.

Gauche vru să se elibereze din strânsoare, dar se dovedi că degetele imberbului erau ca de oțel. Se răsuci o dată, şi încă o dată, după care decise să nu se pună într-o situație ridicolă şi se întoarse spre Fandorin:

– Bine, încă cinci minute, mormăi el, privind cu ură în ochii albaştri şi senini ai impertinentului.

– Vă m-mulțumesc. Cinci minute sunt prea îndeajuns pentru a demonta şi ultima dumneavoastră dovadă... Ştiam că fugarul trebuie să-şi fi găsit un ascunziş undeva pe vapor. Spre deosebire de domnia voastră, căpitane, am început căutările nu în cale şi în depozitele de cărbuni, ci pe puntea s-superioară, pentru că pe "omul negru" l-au văzut doar pasagerii de la clasa întâi. Rațional ar fi fost să presupunem că se ascunde pe undeva, pe-aici. Şi, într-adevăr, în a treia şalupă de la prora, la tribord, am găsit ceea ce căutam: resturi de mâncare şi câteva lucruri într-o legăturică. Erau acolo nişte cârpe colorate, un şirag de mărgele de sticlă şi tot soiul de obiecte s-sclipitoare: o oglinjoară, un sextant, un pince-nez şi, printre altele, un scalpel mare.

– De ce v-aş crede? izbucni Gauche. Cazul se năruia chiar sub ochii lui.

– Pentru că sunt o parte dezinteresată şi sunt g-gata să-mi confirm mărturiile sub jurământ. Permiteți să continui? întrebă rusul, arborând micul lui zâmbet grețos. Mulțumesc. Se vede treaba că bietul negru era un om foarte gospodar şi nu avea de gând să se întoarcă acasă cu mâinile goale.

– Stop, stop! se încruntă Renier. De ce totuşi, monsieur Fandorin, nu ne-ați adus la cunoştință, căpitanului şi mie, ceea ce ați descoperit? Cu ce drept ne-ați ascuns asta?

– Nu am ascuns nimic. Am lăsat legăturica unde am găsit-o. Iar când m-am dus din nou la şalupă, la câteva ceasuri după încheierea percheziției, legăturica dispăruse. Eram convins că au descoperit-o marinarii dumneavoastră. Acum ne dăm seama că v-a luat-o înainte asasinul profesorului. Toate trofeele negrului, inclusiv scalpelul domnului Aono, au ajuns la el. Pesemne c-criminalul a prevăzut posibilitatea unor... măsuri extreme şi, pentru orice eventualitate, a luat scalpelul, dorind să împingă cercetările pe o pistă falsă. Spuneți-mi, monsieur Aono, vi s-a furat scalpelul?

Japonezul întârzie cu răspunsul, apoi încuviință din cap, fără prea mare tragere de inimă.

– Şi nu ați spus nimic despre asta pentru că un scalpel n-avea în nici un caz ce să caute la un ofițer al armatei imperiale, aşa e?

– Sextantul era al meu! îi informă baronetul cel roşcovan. Am crezut că… mă rog, nu contează. Şi când colo, ca să vezi, mi-l furase sălbaticul acela. Domnilor, dacă i se va sparge cuiva capul cu sextantul meu, țineți cont, eu nu am nimic de-a face cu asta.

Era un eşec total. Buimăcit, Gauche se uită chiorâş la Jackson.

– Îmi pare nespus de rău, domnule comisar, dar trebuie să vă continuați călătoria, spuse în franțuzeşte inspectorul, strâmbându-şi a părere de rău buzele subțiri. *My apologies, Mr. Aono. If you would just hold out your hands… Thank you.*[16]

Cătuşele zăngăniră tânguitor. În liniştea care se lăsase, răzbătu sonor vocea înspăimântată a Renatei Kleber:

– Dați-mi voie, domnilor, în acest caz cine-i criminalul?

Partea a treia

BOMBAY - STRÂMTOAREA PALK

Gintaro Aono

Luna a patra, ziua a optsprezecea

La extremitatea sudică a peninsulei indiene

Au trecut de-acum trei zile de când am plecat din Bombay şi n-am mai deschis jurnalul. E prima oară când mi se întâmplă asta de când mi-am jurat că nu va trece o zi fără să scriu măcar câteva cuvinte, dar am făcut această pauză cu un scop. Trebuia să mă obişnuiesc cu şuvoiul ameţitor de gânduri şi simţăminte.

Semnificaţia esenţială a ceea ce mi s-a întâmplat poate fi expusă cel mai bine printr-un haiku compus spontan chiar în clipa în care poliţistul mi-a desprins cătuşele de la mâini:

Singuratic e zborul
Fluturelui de noapte,
Dar stelele acoperă cerul.

Mi-am dat seama imediat că era un poem foarte bun, cel mai izbutit din câte am scris vreodată, dar că înţelesul lui nu este limpede, aşadar are nevoie de o explicaţie. Am meditat trei zile pe marginea schimbărilor petrecute în fiinţa mea, până când m-am încredinţat că am descoperit în sfârşit adevărul.

Am fost atins de măreţul miracol la care visează fiecare om - am trăit *satori* sau, aşa cum îi spuneau vechii greci, catharsis. De câte ori nu mi-a spus mentorul meu că, atunci când vine la tine, satori o face după voia lui, că nu-l stârneşti şi nici nu-l amâni ! Un om poate fi cinstit şi înţelept, poate sta zilnic ceasuri întregi în postura zazen şi poate citi munţi de scrieri sacre - degeaba, va muri tot neluminat. Dar iată, măreţia radioasă a clipei satori se poate dezvălui unui pierde-vară ce rătăceşte fără ţintă şi bezmetic prin viaţă, preschimbându-i inutila existenţă într-o clipită! Eu sunt acel pierde-

vară. Am fost norocos. M-am născut a doua oară la vârsta de douăzeci şi şapte de ani.

Iluminarea şi purificarea nu au venit într-un moment de concentrare spirituală şi fizică, ci atunci când eram distrus, strivit, gol pe dinăuntru, când eram doar învelişul încreţit al unui balon spart. Dar Zăngănitul posomorât al fiarelor de la încheieturi mi-a anunţat schimbarea. Deodată, am ştiut cu o limpezime dincolo de orice cuvinte că eu nu sunt eu, ci… Nu, nu e bine. Că eu nu sunt doar eu, ci şi o infinitate de alte vieţi. Că nu sunt un oarecare Gintaro Aono, al treilea fiu al consilierului-şef al Înălţimii Sale Prinţul Simazu. Sunt o părticică infimă şi totuşi preţioasă din Unu. Sunt în toate câte există, şi toate sunt în mine. Am auzit de nenumărate ori aceste cuvinte, dar le-am înţeles abia… nu, le-am trăit adevărul abia în ziua a cincisprezecea din luna a patra, în al unsprezecelea an Meiji, în oraşul Bombay, la bordul unui gigantic vapor cu aburi european. Voinţa Supremului e plină de capricii.

Ce înseamnă acest terţet care s-a născut din intuiţia mea profundă? Omul este un licurici singuratic în bezna nopţii veşnice. Licărirea lui e atât de stinsă, încât luminează doar o bucăţică infimă din spaţiu. Dincolo de ea se întinde numai răceală, întunecime şi teamă. Dar, dacă îţi întorci privirea înfricoşată de la pământul de sub picioarele tale şi ţi-o ridici (trebuie doar să-ţi înclini capul!), vei vedea că cerul este acoperit cu stele care-ţi dăruiesc o lumină liniştită, strălucitoare şi eternă. Nu eşti singur în beznă. Stelele sunt prietenii tăi şi te-ajută. Nu te vor părăsi la greu. Şi, o clipă mai târziu, înţelegi încă ceva, un lucru la fel de important: licuriciul este o stea asemenea tuturor stelelor. Cei din înaltul cerului îi văd lumina şi ea îi ajută să îndure întunecimea îngheţată a universului.

Fireşte, viaţa mea nu se va schimba. Voi fi mai departe cel ce-am fost, vulgar şi absurd, la cheremul pornirilor omeneşti. Totuşi, această certitudine va rămâne cuibărită veşnic în sufletul meu şi-mi va fi alinare şi salvare în clipele de restrişte. Nu mai sunt o biată apă prea puţin adâncă, pe care orice adiere de vânt o poate risipi într-o clipă. Sunt oceanul, iar furtuna care mână cumplitul tsunami la suprafaţa mea nu-mi poate clinti adâncurile.

După această revelaţie, când spiritul meu a fost inundat de fericire, mi-am amintit că recunoştinţa e cea mai înaltă dintre toate virtuţile. Prima stea pe care am zărit-o licărind în bezna dimprejur a fost Fandorin-san. Mulţumită lui ştiu acum că lumea nu este nepăsătoare faţă de mine, Gintaro Aono, şi că Marele Dincolo nu mă va lăsa pradă deznădejdii.

Dar cum i-aş putea explica unui om care aparţine altei culturi că el este dintotdeauna şi pe vecie *onjinul* meu? În limbile europene nu există un asemenea cuvânt. Azi mi-am adunat curajul şi am încercat să vorbesc cu el, dar mi-e teamă că discuţia noastră nu şi-a atins scopul.

L-am aşteptat pe Fandorin-san pe punte, ştiind că va veni acolo la ceasurile opt fix, cu greutăţile lui.

Când a apărut, îmbrăcat cu jacheta aceea în dungi (trebuie să-i spun că hainele largi, nu cele strâmte, sunt cele mai potrivite pentru exerciţiile fizice), m-am apropiat de el şi m-am înclinat adânc în semn de respect. "De ce, domnule Aono? Ce s-a întâmplat?" m-a întrebat el, surprins. "Nu mai staţi aşa, aplecat, îndreptaţi-vă." Pentru că îmi era cu neputinţă să port o conversaţie în postura aceea, m-am îndreptat din şale, cu toate că într-o atare situaţie ar fi trebuit să rămân plecat mai multă vreme. "Îmi exprim astfel recunoştinţa veşnică faţă de dumneavoastră", am spus, pradă unei puternice agitaţii. "Lăsaţi, nu-i nimic", mi-a răspuns el, fluturându-şi nepăsător mâna. Gestul acesta mi-a plăcut tare mult: Fandorin-san voia să micşoreze importanţa darului pe care mi-l făcuse şi să-l cruţe astfel de povara gratitudinii excesive pe cel care îi era îndatorat. Oricare nobil japonez ar fi făcut la fel în locul lui. Dar efectul a fost invers: spiritul meu a fost cuprins de o recunoştinţă şi mai adâncă. I-am spus că de-atunci încolo îi eram iremediabil îndatorat. "Nu-i nimic iremediabil în asta", a zis el ridicând din umeri. "Am vrut doar să-l cobor cu picioarele pe pământ pe curcanul acela îngâmfat." (Curcanul este o pasăre americană pocită, cu mers ţanţoş şi caraghios, care pare să exprime un foarte ridicol sentiment de vanitate; vorbind la figurat, e o persoană îngâmfată şi complet lipsită de înţelepciune.) Am fost uimit o dată mai mult de sensibilitatea şi tactul lui Fandorin-san, dar trebuia să-l fac să înţeleagă cât de mult îi

sunt îndatorat. "Vă mulţumesc pentru a-mi fi salvat viaţa neînsemnată", am spus şi m-am înclinat din nou. "Vă mulţumesc de trei ori pentru a-mi fi salvat onoarea. Şi vă mulţumesc de o infinitate de ori pentru că mi-aţi deschis al treilea ochi, cu ajutorul căruia văd acum ceea ce nu puteam vedea înainte." Fandorin-san s-a uitat iute (cu o oarecare nelinişte, mi s-a părut) la fruntea mea, ca şi cum se aştepta să vadă clipind acolo încă un ochi misterios.

I-am spus că el este onjinul meu şi că, prin urmare, viaţa mea îi aparţine, iar asta a părut să-l înspăimânte şi mai tare. "O, cum mai visez că aţi putea fi într-o primejdie de moarte şi că eu v-aş putea salva viaţa, aşa cum aţi salvat-o dumneavoastră pe-a mea", am exclamat. Fandorin-san şi-a făcut semnul crucii şi a zis: "Cred că aş prefera să evit această situaţie. Dacă nu vă e peste mână, v-aş ruga să visaţi altceva."

Conversaţia noastră o pornise într-o direcţie greşită. Cuprins de disperare, am strigat: "Să ştiţi că aş face orice pentru dumneavoastră!" Şi apoi am precizat, pentru e evita orice neînţelegeri ulterioare: "Fireşte, dacă nu aduce atingere Împăratului, ţării şi familiei mele."

Vorbele mele i-au provocat lui Fandorin-san o reacţie ciudată. A râs! Sunt sigur că nu-i voi înţelege niciodată pe occidentalii aceştia. "Bine", a zis el, scuturându-mi mâna. "Dacă insistaţi, atunci sunt întru totul de acord. Presupun că vom călători împreună de la Calcutta până în Japonia. Vă puteţi răscumpăra datoria dacă-mi daţi lecţii de japoneză."

Vai, omul acesta nobil nu mă lua în serios. Îmi doream să fiu prietenul lui, dar Fandorin-san era mult mai interesat de timonierul-şef Fox - un bărbat cu orizont limitat şi lipsit de înţelepciune. Binefăcătorul meu petrece mult timp în compania acestui închipuit, ascultându-i atent lăudăroşeniile despre aventuri nautice şi escapade amoroase. Ba chiar stă de cart cu Fox! Trebuie să mărturisesc că sunt îndurerat. Azi am auzit povestea dezgustătoare a lui Fox despre relaţia sa amoroasă cu "o doamnă japoneză aristocrată" din Nagasaki. Vorbea despre sânii mici, guriţa purpurie şi alte farmece ale acestei "păpuşi delicate". Trebuie să fi fost vreo curtezană ieftină din cartierul marinăresc. O fată dintr-o familie

onorabilă n-ar fi schimbat nici măcar o vorbă cu un străin barbar! Cel mai dureros lucru dintre toate a fost că Fandorin-san era în mod limpede interesat de aiurelile marinarului. Mă pregăteam să intervin, dar chiar în clipa aceea căpitanul Renier s-a apropiat de ei şi l-a expediat pe Fox cu o treabă.

O, da! N-am pomenit un eveniment de mare importanţă în viaţa vaporului! Licuriciul este orbit de propria-i licărire, din pricina căreia nu poate vedea adevărata faţă a lumii.

În ajunul plecării noastre din Bombay s-a petrecut o adevărată tragedie, o calamitate pe lângă care propriile-mi suferinţe pălesc până la dispariţie.

La opt şi jumătate dimineaţa, când vaporul ridicase ancora şi se pregătea de plecare, căpitanul Cliff a primit o telegramă de la ţărm. Eu mă aflam pe punte, contemplând oraşul, scena acelui eveniment crucial din viaţa mea. Voiam ca priveliştea aceea să-mi rămână încrustată pe vecie în inimă. Aşa am ajuns să fiu martor la cele ce s-au întâmplat.

Căpitanul a citit telegrama şi chipul lui a suferit o transformare uluitoare. N-am văzut niciodată aşa ceva! Parcă era un actor de teatru No care-şi scoate deodată masca Războinicului Neînfricat şi o pune pe cea a Durerii Fără Nădejde. Faţa aspră şi bătută de vânt a bătrânului lup de mare a început să tremure. Apoi, căpitanul a dat un geamăt care era în acelaşi timp suspin şi a început să se plimbe bezmetic pe punte. "Dumnezeule", a strigat cu glas răguşit. "Biata mea fetiţă! " S-a năpustit pe scară în jos - spre cabina lui, aşa cum am aflat mai târziu.

Pregătirile pentru plecare au fost întrerupte. Micul-dejun a început ca de obicei, dar locotenentul Renier a întârziat. Toţi mesenii nu vorbeau decât despre comportarea ciudată a căpitanului şi încercau să ghicească conţinutul telegramei. Renier-san a apărut în salon când masa era pe sfârşite. Părea adâncit în gânduri. Ne-a informat că singura fiică a lui Cliff-san (aşa cum am menţionat mai devreme, căpitanul o adora) fusese rănită grav într-un incendiu izbucnit la pension. Doctorii se temeau pentru viaţa ei. Locotenentul ne-a spus că domnul Cliff îşi pierduse minţile de durere, se hotărâse să părăsească vaporul şi să se întoarcă în Anglia cu prima navă

disponibilă. Repeta întruna că trebuie să fie alături de fetiţa lui. Renier-san a repetat şi el de câteva ori: "Ce ne facem acum? 0 călătorie lipsită de noroc!" Am încercat să-i alinăm durerea cum ne-am priceput mai bine.

Trebuie să recunosc că nu eram câtuşi de puţin de acord cu hotărârea căpitanului. Puteam să-i înţeleg durerea, dar un om care a primit o misiune nu are dreptul să se lase stăpânit de sentimente, mai ales când este căpitan de vapor. Ce s-ar alege de societatea omenească dacă împăraţii, preşedinţii sau prim-miniştrii ar pune grijile lor personale mai presus de datorie? S-ar instala haosul. Scopul şi sensul autorităţii sunt lupta împotriva haosului şi menţinerea armoniei.

Am urcat iar pe punte şi l-am văzut pe domnul Cliff părăsind vaporul care îi fusese încredinţat. Atunci Prea Înaltul mi-a dat o nouă lecţie, aceea a compasiunii.

Aplecat în faţă, căpitanul pe jumătate mergea, pe jumătate alerga în josul pasarelei. Ţinea într-o mână o geantă de voiaj şi era urmat de un marinar care ducea o valiză. Când s-a oprit la marginea cheiului şi s-a întors cu faţa la *Leviatan,* am văzut că obrajii îi erau scăldaţi în lacrimi. În clipa următoare a început să se clatine, apoi s-a prăbuşit la pământ.

Am alergat la el. Am dedus imediat, după respiraţia întretăiată şi tresăririle convulsive ale mădularelor, că suferise un atac hemoragic sever. Doctorul Truffo, sosit şi el la faţa locului, mi-a confirmat diagnosticul.

Se întâmplă adesea ca dezacordul strident dintre glasul inimii şi chemarea datoriei să fie o povară prea grea pentru sufletul unui om. Greşisem în privinţa căpitanului Cliff.

După ce bolnavul a fost dus la spital, *Leviatan* a rămas legat la ţărm încă multă vreme. Renier-san, cu faţa cenuşie din pricina şocului, s-a dus în cabina telegrafului pentru a discuta cu şefii din Londra ai liniei maritime. Când s-a întors, soarele aproape asfinţise. Ne-a adus vestea că bietul Cliff-san nu-şi recăpătase cunoştinţa. Renier-san trebuia să preia temporar comanda vaporului, iar noul căpitan urma să urce la bord la Calcutta.

Am plecat din Bombay cu o întârziere de zece ceasuri.

De zile întregi nu mai merg, ci zbor. Sunt încântat de strălucirea soarelui, de priveliştea coastei indiene şi de ritmul comod al vieţii pe acest măreţ vapor. Chiar şi salonul "Windsor", în care obişnuiam să intru cu inima atât de grea, mi se pare acum un al doilea cămin. Tovarăşii mei de masă se poartă faţă de mine cu totul altfel: răceala şi suspiciunile au dispărut. Toţi sunt foarte blânzi şi îndatoritori, iar sentimentele mele faţă de ei s-au schimbat de asemenea. Până şi Kleber-san, pe care eram gata s-o sugrum cu mâinile goale (biata femeie!), nu mi se mai pare chiar respingătoare. E doar o tânără care se pregăteşte să devină mamă pentru prima oară şi e prizonieră în naivitatea egocentrică a noii sale condiţii. Aflând că sunt doctor, mă bate la cap cu întrebări de natură medicală despre tot felul de neplăceri minore. Înainte de asta, singura ei victimă era doctorul Truffo, dar acum împărtăşim amândoi aceeaşi suferinţă. Şi, aproape de necrezut, nu o găsesc insuportabilă. Dimpotrivă, am dobândit un statut mai înalt decât atunci când mă credeau ofiţer de carieră. Uimitor!

Mi-am câştigat o poziţie privilegiată în salonul "Windsor". Sunt, aşa cum spune doamna Truffo, un doctor şi un "martir inocent" al brutalităţii poliţiei, dar - mai important ca orice - nu sunt criminalul. Faptul a fost dovedit şi confirmat oficial. În felul acesta m-am pomenit în cea mai aleasă castă a salonului nostru, alături de comisar şi de noul nostru căpitan (pe care nu-l vedem aproape deloc din pricină că e foarte ocupat; un steward îi duce mâncarea pe puntea de comandă). Noi trei suntem mai presus de orice bănuială şi nimeni nu ne aruncă priviri furişe şi înspăimântate.

Îmi pare rău pentru grupul din "Windsor", chiar îmi pare rău. Cu ajutorul proaspăt dobânditei mele viziuni spirituale, pot să văd limpede ceea ce nici unul dintre ei nu vede, nici măcar agerul Fandorin-san.

Criminalul nu se află printre tovarăşii mei. Nu i se potriveşte nici unuia rolul de scelerat. Când îi examinez cu atenţie, îmi dau seama că au defecte şi slăbiciuni, dar nici unul nu poate fi o brută cu inima de piatră, capabilă să ucidă cu sânge rece unsprezece oameni, şi mai ales doi copii. Aş fi simţit răsuflarea lui otrăvită. Nu ştiu cine a luat viaţa lui Sweetchild-sensei, în schimb sunt sigur că nu se află

aici. Supoziţiile comisarului nu sunt tocmai corecte: criminalul se găseşte la bordul vaporului, dar nu în salonul "Windsor". Poate că asculta la uşă când profesorul a început să ne prezinte descoperirea lui.

Dacă Gauche-san n-ar fi atât de încăpăţânat şi ar privi mai imparţial grupul din salon, ar înţelege că-şi pierde vremea.

Dar permiteţi-mi să vorbesc pe rând despre membrii micii noastre comunităţi.

Fandorin-san. E limpede că nu-i vinovat. Altfel de ce ar fi abătut bănuielile care planau deasupra mea când toţi erau convinşi că eu sunt criminalul?

Domnul şi doamna Truffo. Chiar dacă pare caraghios, doctorul este un om de o mare bunătate sufletească. N-ar face rău nici măcar unei muşte. Soţia lui este întruchiparea conformismului britanic. Nu poate ucide un om pentru că ar fi pur şi simplu indecent.

M.-S. san. E un om ciudat, mormăie mereu de unul singur şi manierele lui sunt uneori cam din topor, dar în ochi i se citeşte o suferinţă adâncă şi sinceră. Oamenii cu asemenea privire nu pot comite omoruri cu sânge rece.

Kleber san. Nimic nu poate fi mai limpede. În primul rând, ar fi de-a dreptul inuman ca o femeie care se pregăteşte să aducă pe lume o nouă viaţă să curme alte vieţi cu atâta nepăsare. Condiţia de viitoare mamă e un mister care te învaţă să preţuieşti viaţa omenească. În al doilea rând, la ceasul crimei Kleber-san se afla în compania comisarului.

Şi, în sfârşit, Stamp-san. Ea nu are alibi, dar îmi e peste putinţă să mi-o imaginez furişându-se în spatele unui cunoscut, acoperindu-i gura cu o mână fină şi lipsită de putere şi ridicând scalpelul cu cealaltă…

Deschide bine ochii, comisar-san. Calea aceasta este o fundătură.

Deodată nu mai pot trage aer în piept decât cu mare greutate. Oare se apropie o furtună?

Comisarul Gauche

Afurisita lui de insomnie chiar îşi făcea de cap. Cinci nopţi de chin, iar situaţia se înrăutăţea clipă de clipă. Şi Domnul aibă-l în pază dacă aţipea chiar înainte de crăpatul zorilor, pentru că visele-i erau atât de oribile, încât se trezea de-a dreptul sleit, iar mintea lui amorţită de viziunile nocturne începea să scornească tot felul de aiureli. Pasămite venise într-adevăr vremea să iasă la pensie şi să uite tot. Dar nu putea. Nimic nu e mai rău pe lumea asta decât o bătrâneţe jalnică, petrecută în sărăcie. Careva de-aici se pregăteşte să pună mâna pe o comoară de un miliard şi jumătate de franci, iar papa Gauche va fi condamnat să-şi ducă sărmanele zile care i-au mai rămas cu o pensioară mizerabilă de 125 de franci pe lună!

Toată noaptea fulgerele au brăzdat cerul, vântul a şuierat printre catarge şi *Leviatan* s-a clătinat ameninţător într-o parte şi-n alta pe talazurile sălbatice. Comisarul zăcea pe patul din cabină şi se uita la tavan, care era rând pe rând negru ca tăciunele şi alb ca neaua. Ploaia deasă bătea darabana pe punte şi paharul cu leacul lui pentru ficat aluneca înainte şi înapoi pe masă, cu linguriţa zdrăngănind ritmic în el.

Gauche înfrunta prima lui furtună pe mare, dar nu-i era teamă. Un monstru marin asemenea lui *Leviatan* nu poate fi scufundat! Ce-i drept, se scutură şi se zdruncină el niţeluş, dar atâta tot. Singura lui problemă era că nu putea să adoarmă în bubuitul tunetelor. Chiar în clipa în care începea să aţipească, natura o lua de la capăt: trosc, bum!

Pesemne că adormise totuşi, pentru că se ridică deodată în capul oaselor, întrebându-se ce s-a întâmplat. Bătaia grea şi chinuită a inimii sale stârnea ecouri în cabină.

Aş, nu era inima lui. Cineva bătea în uşă mai s-o scoată din ţâţâni.

– Domnule comisar! (Bang, bang, bang!) Domnule comisar! (Bang, bang, bang!) Deschide! Repede!

Al cui era glasul acesta? Doar nu al blestematului de Fandorin!

– Cine-i acolo? Ce vrei? strigă Gauche, masându-şi partea stângă a pieptului. Ți-ai pierdut mințile?

– Deschide, afurisit să fii!

Oho! Aşa vorbeşte un diplomat? Se petrecuse într-adevăr ceva serios.

– O clipă!

Gauche îşi dădu jos boneta de noapte cu pompon (i-o tricotase bătrâna lui Blanche), îşi trase pe el halatul de casă şi îşi vârî picioarele în papuci.

Când se uită prin crăpătura uşii întredeschise, văzu că era într-adevăr Fandorin. Rusul purta redingotă şi cravată, şi ținea în mână un baston de promenadă cu măciulie din fildeş. Ochii îi scăpărau.

– Ce-i? întrebă suspicios Gauche, convins că vizitatorul lui nocturn nu putea să-i aducă decât veşti rele.

Diplomatul începu să vorbească într-un fel ciudat, întretăiat, dar fără să se bâlbâie:

– Îmbracă-te. Ia un pistol. Trebuie să-l arestăm pe căpitanul Renier. Numaidecât. Îndreaptă vaporul spre stânci.

Gauche clătină din cap. Poate că era doar unul dintre visele acelea oribile.

– *Monsieur le russe,* ai fumat cumva haşiş?

– N-am venit singur, îi răspunse Fandorin. Comisarul îşi scoase capul pe coridor şi văzu că alți doi bărbați stăteau în spatele rusului. Unul era baronetul pe jumătate nebun, dar celălalt? A, da, timonierul-şef. Hai, cum îi zice?… Fox.

– Vino-ți în fire! zise diplomatul, lansând un nou atac sacadat. Nu mai avem timp. Citeam în cabina mea. Am auzit un ciocănit la uşă. Sir Reginald. A măsurat poziția noastră la unu noaptea. Cu sextantul. Cursul era greşit. Trebuia s-o luăm prin stânga insulei Mannar. Noi mergem prin dreapta. L-am trezit pe timonierul-şef. Fox, spune-i.

Englezul făcu un pas înainte. Părea zdruncinat rău.

– Aici sunt bancuri de nisip, domnule. Sunt şi stânci, zise el într-o franceză stricată. Şaisprezece mii de tone, domnule. Dacă ajunge pe uscat, se rupe în două ca o *baguette*. O *baguette,* înțelegeți? Încă o jumătate de ceas pe cursul ăsta şi va fi prea târziu să ne mai întoarcem!

Minunate veşti! Acum papa Gauche trebuia să se prefacă într-un lup de mare şi să spulbere blestemul insulei Mannar!

– Şi, mă rog, de ce nu-i spuneți căpitanului că… a apucat-o pe un curs greşit?

Timonierul-şef se uită repede la rus, parcă cerându-i ajutorul.

– Domnul Fandorin spune că nu trebuie să facem asta.

– Renier s-a hotărât să joace cartea cea mare. Rusul începu iar să vorbească sacadat: E în stare de orice. Ar putea pune să-l aresteze pe Fox. Pentru că n-a respectat ordinele. Ar putea chiar să folosească un revolver. El e căpitanul. Cuvântul lui e lege pe vapor. Doar noi trei ştim ce se întâmplă. Ne trebuie un reprezentant al autorității. Dumneata, comisare. Să mergem!

– Stai, stai! Gauche îşi duse mâinile la frunte. M-a luat amețeala. Prin urmare, Renier a înnebunit?

– Nu. E hotărât să scufunde vasul. Şi, odată cu el, pe toți cei de la bord.

– În ce scop?

Nu, nu, hotărât lucru, asta nu se întâmplă cu adevărat. Totul e un vis urât.

Dându-şi seama că Gauche nu putea fi ademenit cu una, cu două afară din bârlogul lui, Fandorin începu să-i explice mai rar şi mai limpede, fără să se bâlbâie:

– Am pornit de la un singur indiciu, mai bine zis o bănuială oribilă. Renier vrea să scufunde vaporul şi să ucidă toți pasagerii pentru a-şi ascunde crima şi a-şi acoperi urmele. Vrea să trimită toate dovezile pe fundul oceanului. Dacă îți vine greu să crezi că un om e în stare să curme mii de vieți cu atâta nepăsare, atunci gândeşte-te la rue de Grenelle şi aminteşte-ți de Sweetchild. În goana după comoara din Brahmapur, viețile omeneşti nu au nici o valoare.

Gauche înghiți în sec.
– În goana după comoară?
– Da, zise Fandorin, făcând un efort să se stăpânească. Renier este fiul rajahului Bagdassar. Ghicisem, dar nu eram sigur. Acum nu mai încape nici o îndoială.
– Cum adică, fiul? Prostii! Rajahul a fost indian, iar Renier e francez get-beget.
– Ai observat că nu mănâncă vită şi porc? Înțelegi de ce? Aşa a fost obişnuit încă din copilărie. În India, vaca este considerată animal sacru, iar musulmanii nu mănâncă porc. Rajahul o fi fost el indian, dar era de religie musulmană.
– Asta nu dovedeşte nimic! spuse Gauche ridicând din umeri. Renier zicea că ține regim.
– Atunci cum se explică pielea lui oacheşă?
– L-a bătut soarele când naviga pe mările sudului.
– Renier şi-a petrecut ultimii doi ani pe ruta Londra-New York şi Londra-Stockholm. E pe jumătate indian, Gauche. Pune-ți mintea la contribuție! Soția rajahului a fost franțuzoaică şi în timpul răscoalei şipailor fiul lor se afla la studii în Europa - cel mai probabil în Franța, patria mamei sale. Ai intrat vreodată în cabina lui Renier?
– Da, m-a invitat acolo. I-a invitat pe toți.
– Ai văzut poza de pe masă? "Şapte picioare de apă sub chilă, dragule! Françoise B."
– Da, am văzut-o. E a mamei sale.
– Dacă e maică-sa, atunci de ce scrie "B" în loc de "R"? Fiul şi mama ar trebui să poarte acelaşi nume de familie.
– Poate că ea s-a recăsătorit.
– Poate. N-am avut timp să verific. Dar ce-ai zice dacă Françoise B. Înseamnă Françoise Bagdassar? În stil european, din moment ce rajahii indieni nu folosesc nume de familie.
– Atunci de unde până unde Renier?
– Nu ştiu. Să presupunem că a adoptat numele de fată al mamei sale când a fost naturalizat.
– Speculații, i-o întoarse Gauche. Nici măcar un singur fapt pe care te poți bizui. Numai "dacă" şi "să presupunem".

– Nu te contrazic. Dar nu eşti de acord că felul în care s-a purtat Renier la vremea asasinării lui Sweetchild e suspect? Îți aduci aminte că locotenentul s-a oferit să aducă şalul doamnei Kleber şi a cerut ca profesorul să nu înceapă până nu se întoarce şi el? Cred că lui Renier i-au fost de-ajuns cele câteva minute cât a lipsit pentru a da foc la coşul de gunoi şi a lua scalpelul din cabină.

– Şi, mă rog, de ce crezi că la el a fost scalpelul?

– Ți-am spus că legătura cu lucrurile negrului a dispărut după percheziție. Cine a condus percheziția? Renier!

Gauche clătină din cap, încă sceptic. Vaporul se înclină brusc şi comisarul se lovi zdravăn cu umărul de tocul uşii, ceea ce nu avu darul să-i îmbunătățească dispoziția.

– Îți aminteşti cum şi-a început Sweetchild povestea? continuă Fandorin. Îşi scoase ceasul din buzunar, se uită la el şi începu să vorbească mai iute. "Totul mi-a devenit limpede, şi în legătură cu şalul, şi cu fiul rajahului! E o treabă simplă, de conțopist. Trebuie doar să scotoceşti prin registrele de la École Maritime şi afli adevărul!" Nu numai că a ghicit secretul şalului, dar a descoperit şi câte ceva despre fiul rajahului. De pildă, că a fost înscris la École Maritime din Marsilia. O şcoală pentru marinari, la care, din întâmplare, a fost înscris şi Renier al nostru. Sweetchild a pomenit de o telegramă pe care a trimis-o unei cunoştințe de la Ministerul de Interne. Poate încerca să afle ce s-a întâmplat cu copilul. Fără îndoială că a descoperit ceva, dar n-a ghicit că Renier era fiul rajahului, altfel ar fi fost mai prudent.

– Şi ce-a descoperit despre şal? întrebă Gauche nerăbdător.

– Cred că pot să răspund şi la această întrebare, dar nu acum, mai târziu. Nu mai avem timp!

– Prin urmare, crezi că însuşi Renier a provocat incendiul şi că s-a folosit de panica ce a urmat pentru a închide pe vecie gura profesorului? întrebă Gauche gânditor.

– Da, fir-ar să fie! Foloseşte-ți creierul! Ştiu că nu avem destule dovezi, dar mai sunt doar douăzeci de minute până când *Leviatan* intră în strâmtoare!

Însă comisarul nu se lăsa convins cu una, cu două.

– Arestarea unui căpitan în largul mării este considerată revoltă pe față. De ce l-am crede pe gentlemanul acesta? Făcu semn cu bărbia către baronet. Drăguțul de el spune mereu tot felul de gogomănii.

Englezul cel roşcovan râse disprețuitor şi se uită la Gauche ca şi cum comisarul era un viermişor sau un purice. Nu catadicsi să se coboare într-atât încât să-i răspundă.

– Pentru că îl suspectez de mult pe Renier, zise repede rusul, şi pentru că mi s-a părut ciudat ce-a pățit căpitanul Cliff. De ce a trebuit locotenentul să vorbească atâta timp prin telegraf cu Londra? Simplu: ei nu ştiau că fiica lui Cliff a fost, chipurile, rănită într-un incendiu. Şi-atunci cine a trimis telegrama la Bombay? Conducerea pensionului? De unde puteau cunoaşte ruta lui *Leviatan* cu asemenea precizie? Cred că însuşi Renier a trimis mesajul. În ghidul meu turistic scrie că în Bombay sunt cel puțin zece oficii telegrafice. E floare la ureche să trimiți o depeşă de la un birou la altul.

– Şi de ce, fir-ar el afurisit, ar fi vrut să trimită o asemenea depeşă?

– Pentru a prelua comanda vaporului. Ştia că, după ce va primi vestea, căpitanul Cliff n-ar mai fi în stare să continue călătoria. Principala întrebare este de ce şi-a asumat Renier un risc atât de mare. Nu din vanitate prostească - doar ca să comande nava o săptămână şi-apoi să lase totul din mână. Există o singură explicație posibilă: a făcut asta ca să-l poată trimite pe *Leviatan* la fundul oceanului, împreună cu toți pasagerii şi membrii echipajului. Ancheta se apropiase periculos şi simțea lațul strângându-i-se în jurul gâtului. Ştia că poliția va continua să-i vâneze pe suspecți. Dar, cu o epavă şi cu toți martorii dispăruți pe mare, cazul ar fi închis. Apoi nu l-ar mai împiedica nimic să pună mâna pe sipetul rajahului când i-ar cădea mai bine.

– Dar va muri şi el odată cu noi!

– Nu, nu va muri. Tocmai am cercetat barca de salvare a căpitanului: a fost pregătită pentru lansarea la apă. E mică, dar

solidă, poate să înfrunte cu uşurinţă o furtună. Am găsit în ea o provizie de apă, un coş cu hrană şi încă ceva, de-a dreptul mişcător: o geantă de voiaj garnisită cu tot ce-ţi trebuie la drum. Pesemne că Renier plănuieşte să părăsească vaporul imediat după ce *Leviatan* intră în strâmtoare şi nu mai poate întoarce. Vaporul nu va avea loc să cârmească şi, chiar dacă am opri motoarele, curentul ne va purta către stânci. Unii s-ar putea salva, pentru că nu suntem departe de ţărm, însă cei mai mulţi se vor îneca şi vor fi daţi dispăruţi.

– Nu încerca să fii mai prost decât eşti, monsieur poliţist! se băgă şi timonierul-şef, lăsând la o parte politeţurile. Am pierdut deja prea mult timp. Domnul Fandorin m-a trezit şi mi-a spus că vaporul merge pe un curs greşit. Am dat să aţipesc la loc şi i-am zis să se ducă dracului.

Atunci mi-a propus o prinsoare, o sută de lire pentru una singură în cazul în care căpitanul a greşit cursul. Mi-am spus că s-a ţicnit - doar toată lumea ştie că ruşii sunt excentrici - şi că o să-i iau banii fără să mişc un deget. Prin urmare, m-am dus pe punte. Totul era în ordine. Căpitanul la post, pilotul la cârmă. Totuşi, de dragul celor o sută de lire, am verificat cursul şi, crede-mă, m-au trecut toate apele. Nu i-am suflat căpitanului nici un cuvinţel. Domnul Fandorin mă avertizase să nu-i spun nimic. Şi asta - pilotul se uită la ceas - s-a întâmplat acum douăzeci şi cinci de minute.

Apoi adăugă ceva în engleză, un comentariu fără îndoială jignitor la adresa francezilor în general şi a poliţiştilor francezi în special. Gauche reuşi să priceapă un singur cuvânt: *frog*.

Comisarul ezită încă vreo câteva clipe, apoi se hotărî. Se transformă într-o clipită şi începu să se îmbrace cu mişcări iuţi şi precise. Îi ia ceva timp lui papa Gauche să treacă de la pas la galop, dar, odată pornit, nu mai are nevoie de îndemnuri.

În timp ce-şi punea pantalonii şi jacheta, îi spuse timonierului:

– Fox, cheamă pe punte doi marinari cu carabine. Ar trebui să vină şi secundul. Nu, mai bine nu, n-avem timp să luăm de la capăt explicaţiile.

Îşi strecură în buzunar credinciosul său revolver Lefaucheux şi îi oferi diplomatului un Marietta cu patru focuri.

– Ştii cum să-l foloseşti?

– Îl prefer pe-al meu, un Herstal-Agent, îi răspunse Fandorin, arătându-i un revolver solid şi arătos, aşa cum Gauche nu mai văzuse până atunci. Şi mai am ceva.

Cu o mişcare fulgerătoare, trase din baston o lamă de spadă, subţire şi flexibilă.

– Atunci să mergem.

Gauche se hotărâse să nu-i dea şi baronetului o armă - cine ştie ce prăpăd ar face un lunatic ca el?

Cei trei străbătură repede coridorul. Uşa unei cabine se întredeschise şi Renate Kleber aruncă o privire afară. Purta un şal peste rochia de seară.

– Domnilor, ce v-a apucat să tropăiţi aşa, ca o turmă de elefanţi? exclamă ea furioasă. Nu pot să dorm din cauza furtunii ăsteia blestemate.

– Închideţi uşa şi nu ieşiţi cabină, îi spuse aspru Gauche, împingând-o înăuntru fără să se oprească.

Comisarului i se păru că vede crăpându-se puţin şi uşa cabinei nr. 24, în care stătea domnişoara Stamp, dar nu era momentul potrivit să-şi facă griji din pricina unor fleacuri.

Când ajunseră pe punte, vântul turbat le aruncă în obraji stropi de ploaie. Erau nevoiţi să strige pentru a se face auziţi.

Ajunseră la baza scării care ducea la cabina de navigaţie şi la puntea de comandă. Fox îi aştepta deja acolo, însoţit de doi marinari.

– Ţi-am spus să iei carabine! zbieră Gauche.

– Sunt în rastel! strigă pilotul, cu gura lipită de urechea comisarului. Căpitanul păstrează cheia!

– N-are importanţă, să urcăm, îi îndemnă Fandorin, însoţindu-şi cuvintele cu un gest. Picăturile de ploaie străluceau ca nişte perle pe chipul lui.

Gauche se uită în jur şi se înfioră: în lumina intermitentă a fulgerelor, ploaia strălucea ca oţelul pe cerul de smoală, iar

valurile fierbeau în beznă, încununate cu creste de spumă albă. Era o priveliște impresionantă.

Urcară bocănind treptele de fier, cu ochii pe jumătate închiși din cauza ploii biciuitoare. Gauche deschidea drumul. În această clipă el era cea mai importantă persoană de pe *Leviatan,* monstrul uriaș de 200 de metri lungime, care aluneca fără să bănuiască spre propria lui pieire. Piciorul îi alunecă pe ultima treaptă și Gauche reuși abia în ultima clipă să se agațe de balustradă. Își îndreptă spatele și se opri să-și tragă răsuflarea.

Ajunseseră cu toții sus. Deasupra lor nu mai era nimic, cu excepția coșurilor care scuipau din când în când roiuri de scântei și a catargelor aproape invizibile în întunecime.

În fața lor se afla o ușă din oțel, cu balamale solide. Gauche își ridică degetul la buze, făcându-le semn să păstreze tăcerea. Precauția nu era necesară: marea făcea un asemenea vacarm, încât nimeni din cabină nu i-ar fi putut auzi.

– Asta-i ușa care duce la puntea de comandă și la cabina de navigație, strigă Fox. Nimeni nu are voie să intre fără permisiunea căpitanului.

Gauche scoase revolverul din buzunar și îl armă. Fandorin îi urmă exemplul.

– Să nu scoți un cuvințel, îl avertiză comisarul pe mult prea întreprinzătorul diplomat. Lasă-mă pe mine să vorbesc. Ah, n-ar fi trebuit să te ascult.

Împinse ușa cu o mișcare hotărâtă. Dar, bineînțeles, afurisita de ușă refuză să se clintească.

– S-a încuiat pe dinăuntru, zise Fandorin. Spune ceva, Fox.

Pilotul bătu cu putere și strigă în engleză:

– Domnule căpitan, eu sunt, Jeremy Fox! Vă rog, deschideți! Avem o urgență!

Auziră în sfârșit glasul înăbușit al lui Renier:

– Ce s-a întâmplat, Jeremy? Ușa rămase închisă.

Timonierul-șef se uită pierdut la Fandorin. Rusul îi făcu semn comisarului, apoi își duse arătătorul la tâmplă și apăsă pe un

trăgaci imaginar. Gauche nu pricepu semnificația numărului de pantomimă, însă Fox dădu din cap şi zbieră din rărunchi:

– Polițaiul francez s-a împuşcat!

Uşa se dădu imediat de perete şi Renier se trezi nas în nas cu un Gauche ud leoarcă, dar altminteri foarte viu. Comisarul îndreptă țeava revolverului spre pieptul căpitanului.

Renier țipă şi făcu un salt îndărăt, de parcă îl plesnise cineva peste obraz. Poftim şi dovada pe care ți-o doreai: un om cu conştiința curată n-ar încerca să fugă aşa din fața unui reprezentant al legii. Gauche înhăță fulgerător gulerul pelerinei din pânză cerată a căpitanului.

– Mă bucură să văd că vestea decesului meu te-a îndurerat în aşa hal, drăguțul meu rajah, susură comisarul, apoi lătră cuvintele bine cunoscute şi temute de toți infractorii parizieni: Mâinile sus! Eşti arestat!

Se spune că până şi cei mai notorii cuțitari din Paris se pierdeau cu firea când auzeau aceste vorbe.

Pilotul, pe jumătate întors către ei, încremenise şi scăpase cârma din mâini.

– Ține cârma aia cum trebuie, dobitocule! urlă Gauche la el. Hei, tu de colo! strigă la unul dintre marinari, arătându-i cu degetul. Adu-i aici imediat pe secund, trebuie să preia comanda. Până atunci, tu dai ordine, Fox. Grăbeşte-te, omule! Strigă "opriți motoarele", "maşinile înapoi" sau mai ştiu eu ce, nu sta acolo ca o momâie.

– Lăsați-mă să văd, zise pilotul, aplecându-se peste o hartă. Poate că nu-i prea târziu să întoarcem la babord.

Vinovăția lui Renier era limpede. Fostul căpitan nici măcar nu încerca să pară ofensat, doar stătea acolo, cu capul plecat, cu mâinile ridicate şi cu degetele tremurânde.

– Bun, atunci să discutăm nițeluş, nu-i aşa? îi spuse Gauche. O, ce şuetă mică şi drăguță ne aşteaptă.

Renate Kleber

Renate Kleber ajunse la micul dejun mai târziu decât ceilalți, aşa că fu ultima care află despre evenimentele din seara trecută. Toți se năpustiră asupra ei, nerăbdători să-i aducă la cunoştință teribilele şi incredibilele veşti.

Pare-se, căpitanul Renier nu mai era căpitan.

Pare-se, Renier nici măcar nu era Renier.

Pare-se, era fiul rajahului.

Pare-se, el îi omorâse pe toți.

Pare-se, vaporul aproape se scufundase astă-noapte.

– Dormeam cu toții adânc în cabinele noastre, şopti Clarissa Stamp, cu ochi mari şi plini de groază, şi între timp individul acela cârmea nava drept spre stânci. Vă închipuiți ce s-ar fi întâmplat? Parcă aud zgomotul cumplit de fier frecându-se de piatră, o izbitură, geamătul plăcilor smulse din bordaj. Zdruncinătura te aruncă din pat pe podeaua cabinei şi, preț de câteva clipe, nu ştii pe ce lume eşti. Apoi strigăte, bocănit de paşi pe coridor. Podeaua se înclină, şi se tot înclină. Tresari şi îți dai seama îngrozit că vaporul nu mai înaintează, a încremenit. Toți dau năvală pe punte, pe jumătate despuiați…

– Eu nu! declară cu hotărâre soția doctorului.

– …marinarii încearcă să lase la apă bărcile de salvare… Clarissa continuă cu acelaşi glas înăbuşit, aproape hipnotic, fără să bage în seamă intervenția doamnei Truffo: Dar sunt împiedicați de viermuiala pasagerilor care s-au adunat pe punte. Fiecare val înclină şi mai mult vaporul pe-o parte. Abia mai izbutim să ne ținem pe picioare, trebuie să ne agățăm de ceva. Noaptea e ca de smoală, marea vuieşte, tunetele fac cerul să se cutremure. În sfârşit, o barcă e lăsată la apă, dar în ea se îngrămădesc atâția oameni înnebuniți de frică, încât se răstoarnă într-o clipă. Copiii…

– V-vă rog, ajunge, o întrerupse Fandorin, cu blândețe, dar ferm, pe oratoare.

– Ar trebui să vă apucați să scrieți romane nautice, remarcă doctorul, încruntându-se.

Dar Renate încremenise, cu mâna la inimă. Era deja palidă din pricină că nu dormise, însă acum, după ce auzise veştile, se înverzise de-a binelea.

– O! exclamă ea, apoi repetă: Ooo!

Se întoarse către Clarissa, cu o expresie severă:

– De ce ne spui toate lucrurile acestea îngrozitoare? Ştii, desigur, că în starea în care mă aflu nu trebuie să ascult aşa ceva!

Copoiul nu se afla la masă. Cam neobişnuit pentru el să rateze micul-dejun.

– Dar unde este domnul Gauche? întrebă Renate.

– Încă n-a terminat interogatoriul prizonierului, îi răspunse japonezul. În ultimele câteva zile nu mai fusese atât de acru şi renunțase să o străpungă pe Renate cu priviri de fiară sălbatică.

– Şi domnul Renier chiar a mărturisit că se face vinovat de aceste crime înfiorătoare? continuă ea cu glas întretăiat. Se defăimează singur. Pesemne că nu mai gândeşte limpede. Ştiți, am observat cu ceva timp în urmă că nu era în apele lui. A spus chiar el că e fiul rajahului? Mă rog, cred că e mai bine aşa decât să fi spus că e fiul lui Napoleon. E clar că bietul om nu mai este în toate mințile.

– Şi nu numai asta, madame, nu numai asta, răsună deodată în spatele ei vocea comisarului Gauche.

Renate nu-l auzise intrând, însă nu era de mirare: furtuna se potolise, totuşi marea era încă agitată, iar vaporul se clătina pe valurile înalte. În fiece clipă se auzea ceva scârțâind, zdrăngănind sau trosnind. Pendula Big Benului nu se mai legăna de când îl lovise glonțul, iar acum turnul masiv se apleca periculos când într-o parte, când în cealaltă. Mai devreme sau mai târziu oroarea asta se va prăbuşi, îşi spuse Renate într-o doară, înainte să-şi concentreze iar atenția asupra comisarului.

– Ce se întâmplă? Vă rog să-mi spuneți imediat! îi ceru ea.

Polițistul se îndreptă fără grabă spre scaunul său şi se aşeză. Îi făcu semn stewardului să-i toarne o cafea.

– Vai, sunt absolut extenuat, se plânse el. Şi pasagerii? Au aflat?

– Vaporul zumzăie ca un stup din pricina noutăților, dar până acum prea puțini au aflat amănuntele, răspunse doctorul. Domnul Fox mi-a povestit tot şi am considerat că e de datoria mea să-i informez şi pe ceilalți.

Gauche se uită la Fandorin, apoi la ticnitul cel roşcovan şi clătină din cap, vizibil surprins.

– Văd că dumneavoastră, domnilor, nu vă place să sporovăiți.

Renate nu înțelese unde bătea comisarul, dar era oricum o remarcă lipsită de importanță în contextul evenimentelor.

– Ce s-a întâmplat cu Renier? Chiar a mărturisit că e vinovat de toate atrocitățile?

Gauche sorbi din cafea, savurând-o îndelung. Astăzi părea într-un anume fel schimbat. Nu mai arăta ca un dulău bătrân care latră şi nu muşcă, nu, copoiul de azi părea gata în orice clipă să te înhațe de mână. Dacă nu erai atent, putea chiar să smulgă o bucățică din tine. Renate se hotărî pe loc să-l boteze altfel pe comisar: "Buldogul".

– O cafea sublimă, zise Buldogul pe un ton mulțumit. Da, fireşte că a mărturisit. Ce putea să facă? Mi-a luat ceva timp să-l conving, dar papa Gauche nu duce lipsă de experiență. Chiar în clipa asta, amicul dumitale Renier îşi aşterne mărturisirea pe hârtie. S-a pornit rău, nu-i chip să-l mai opreşti. L-am lăsat acolo să-şi sfârşească declarația.

– De unde până unde "amicul dumitale"? întrebă Renate alarmată. Nu fiți ridicol. E doar un bărbat bine-crescut, a întins o mână de ajutor unei doamne care aşteaptă un copil. Pe deasupra, mi-e greu să cred că este un monstru.

– Când îşi va încheia mărturisirea, am să v-o dau s-o citiți, îi promise Buldogul. De dragul vremurilor de odinioară. Gata, acum totul s-a terminat, ancheta s-a sfârşit. Sper că de data asta nu aveți de gând să luați apărarea clientului meu, domnule Fandorin. Cu nici un chip nu poate scăpa de ghilotină.

– Mai degrabă de azilul de nebuni, observă Renate.

Rusul era gata să spună şi el ceva, dar se abţinu în ultima clipă. Renate îl privi curioasă. Părea la fel de proaspăt şi de liniştit ca şi când şi-ar fi petrecut toată noaptea visând dulce în patul lui. Şi, ca întotdeauna, era îmbrăcat impecabil: jachetă albă şi bluză de mătase împodobită cu stele micuţe. Un personaj tare ciudat, Renate nu mai întâlnise până atunci unul ca el.

Uşa se izbi de perete cu atâta putere, încât aproape sări din ţâţâni, şi un marinar cu privire sălbatică se ivi în prag. Când îl văzu pe Gauche, dădu fuga la el şi îi şopti ceva, fluturând din mâini ca o morişcă.

Renate încercă să tragă cu urechea, dar nu reuşi să priceapă decât cuvintele rostite în englezeşte "ticălos" şi "pe mormântul maică-mii".

– Ce s-a mai întâmplat?

– Doctore, vino pe coridor. Buldogul împinse cu un gest nervos farfuria cu omletă. Te-aş ruga să-mi traduci ce bolboroseşte flăcăul ăsta.

Şi toţi trei ieşiră din salon.

– Cum? urlă comisarul pe coridor. Unde-ţi era mintea, căpăţână seacă?

Se auzi zgomotul unor paşi care se pierdeau în depărtare, apoi tăcere.

– Nu pun piciorul afară din salon până nu se întoarce domnul Gauche, zise Renate cu hotărâre.

Ceilalţi păreau să fie de aceeaşi părere. Liniştea care se aşternu în salonul "Windsor" era încordată şi grea.

Comisarul şi Truffo se întoarseră după o jumătate de ceas. Amândoi erau posomorâţi.

– S-a întâmplat ceea ce era de aşteptat că se va întâmpla, îi anunţă doctorul cel mărunţel şi continuă fără să mai aştepte întrebările: Această afacere tragică s-a sfârşit. Criminalul însuşi a scris ultimul cuvânt.

– A murit? exclamă Renate, sărind deodată în picioare.

– S-a sinucis? întrebă Fandorin. Dar cum? Sunt sigur că v-ați luat măsuri de prevedere.

– Într-un caz atât de important, fireşte că mi-am luat măsuri de prevedere, spuse Gauche pe un ton sumbru. Singurele piese de mobilier din cabina în care l-am interogat erau o masă, două scaune şi un pat. Picioarele lor sunt prinse în podea. Totuşi, dacă un om s-a hotărât să moară, nu poți face nimic pentru a-l opri. Renier şi-a crăpat capul izbindu-l de muchia unui zid. E un loc în cabină în care se află o ieşitură... Şi a fost atât de îndemânatic în această privință, încât paznicul n-a auzit nimic. A descuiat uşa abia când i-au adus micul-dejun şi l-a găsit zăcând într-o baltă de sânge. I-am ordonat să nu atingă nimic. Lasă-l să dospească acolo o vreme.

– Îmi permiteți să mă uit şi eu? întrebă Fandorin.

– Sunteți invitatul meu. Zgâiți-vă la el cât doriți, domnule rus, eu am de gând să-mi sfârşesc masa.

Şi Buldogul trase liniştit către el farfuria cu omleta.

Patru dintre ei se duseră să-l vadă pe cel care tocmai îşi luase zilele: Fandorin, Renate, japonezul şi, destul de ciudat, soția doctorului. Cine-ar fi crezut că bătrâna gâscă țeapănă ca o scândură e atât de iscoditoare?

Renatei îi clănțăneau dinții când se uită în celulă peste umărul lui Fandorin. Văzu silueta de-acum bine cunoscută, cu umeri largi, întinsă pieziş pe podeaua cabinei, cu capul lângă muchia ieşită în afară a peretelui. Renier zăcea cu fața în jos şi cu brațul drept răsucit într-o poziție nefirească.

Renate rămase pe coridor, văzuse destul şi fără să se apropie. Ceilalți intrară şi se aplecară deasupra cadavrului.

Japonezul ridică capul mortului şi îi atinse cu degetul fruntea însângerată. A, da, parcă e doctor, nu-i aşa?

– Doamne, fie-ți milă de ființa aceasta păcătoasă, gunguri doamna Truffo cu pioşenie, în engleză.

– Amin, adăugă Renate şi îşi întoarse fața de la oribila privelişte.

Revenră în salon fără să mai scoată o vorbă.

Intrară exact la timp pentru a-l vedea pe Buldog sfârşind de mâncat, ştergându-şi cu un şervet buzele mânjite de grăsime şi scoţând faimoasa mapă neagră.

– V-am promis că vă arăt declaraţia răposatului nostru tovarăş de masă, zise el impasibil, răsfirând pe masă trei hârtii, două coli întregi şi încă o jumătate, toate acoperite cu scris mărunt. S-a dovedit că aceasta este scrisoarea lui de adio şi în aceeaşi măsură mărturisirea lui, dar acum nu mai contează. Aţi vrea s-o auziţi?

Comisarul nu trebui să repete invitaţia - toţi se strânseră în jurul lui, ţinându-şi răsuflarea. Buldogul luă prima hârtie, întinse braţul, îşi miji ochii şi începu să citească:

Comisarului Gustave Gauche,
reprezentant al Poliţiei Franceze

19 aprilie 1878, 6.15 dimineaţa
La bordul vaporului Leviatan

Eu, Charles Renier, din propria mea voinţă şi nesilit de nimeni, fac prin prezenta următoarea mărturisire, numai din dorinţa de a-mi despovăra conştiinţa şi de a limpezi motivele care m-au împins să comit acte criminale îngrozitoare. Soarta m-a tratat întotdeauna cu mare cruzime…

– Ei, uite un cântecel pe care l-am mai auzit de-o mie de ori, observă comisarul. Nici un ucigaş, tâlhar sau corupător de minori n-a spus vreodată în faţa curţii cu juri că soarta l-a răsfăţat cu darurile ei şi că el, blestematul, le-a dat cu piciorul. Dar mai bine să continuăm.

…soarta m-a tratat întotdeauna cu mare cruzime şi, dacă m-a răsfăţat totuşi în zorii vieţii, a făcut-o doar ca să mă chinuie şi mai abitir mai târziu. Am fost singurul fiu şi moştenitor al unui rajah nespus de bogat, un om de o mare bunătate, care cunoştea şi înţelepciunea Orientului, şi pe cea a Occidentului. Până la vârsta de nouă ani n-am ştiut ce sunt acelea mânia, teama, invidia sau dorinţele neîmplinite. Mama, care era bolnavă de dorul de casă, îşi petrecea cu

mine fiecare clipă, povestindu-mi despre la belle France şi veselul Paris, unde copilărise şi crescuse. Tata s-a îndrăgostit de ea nebuneşte încă de prima dată când a văzut-o, la clubul Bagatelle, une era dansatoare solistă. Françoise Renier (acesta era numele mamei mele, pe care l-am adoptat şi eu când am devenit cetăţean francez) n-a rezistat ispitelor pe care le promitea viaţa alături de un suveran din Orient şi s-a măritat cu el. Dar măritişul nu i-a adus fericirea, deşi l-a respectat sincer pe tata şi i-a rămas credincioasă până azi.

Când India a fost înecată de valurile unei revolte sângeroase, tata a simţit primejdia şi ne-a trimis în Franţa. Rajahul ştia de multă vreme că englezii puseseră ochii pe nepreţuitul lui sipet cu nestemate şi că nu se vor da în lături de la nimic pentru a înhăţa comoara din Brahmapur.

La început, mama şi cu mine n-am dus lipsă de nimic - locuiam într-un conac din Paris, înconjuraţi de servitori. Eu învăţam la un liceu renumit, alături de copiii monarhilor şi milionarilor. Dar apoi totul s-a schimbat şi am ajuns să cunosc abisul întunecat al sărăciei şi umilinţei.

Nu voi uita niciodată ziua nefastă când mama mi-a spus, plângând, că mi-am pierdut tatăl, titlul de nobleţe şi patria. Un an mai târziu mi-a parvenit în sfârşit, prin oficiile ambasadei britanice din Paris, singura moştenire pe care mi-a lăsat-o tata. Era un Coran. Pe vremea aceea mama deja mă botezase şi mă dusese la prima împărtăşanie, dar mi-am jurat că voi învăţa araba în aşa fel încât să pot citi însemnările pe care tata le făcuse cu mâna lui pe marginea paginilor din Cartea Sfântă. Au trecut ani până când mi-am îndeplinit promisiunea, însă am să scriu despre asta ceva mai departe.

– Răbdare, răbdare, zise Gauche cu un surâs pişicher. Vom ajunge şi acolo. Partea aceasta este preambulul liric.

Ne-am mutat imediat ce am primit veştile îngrozitoare, la început într-un hotel scump, apoi în altul mai ieftin şi în cele din urmă într-un modest apartament mobilat. Numărul servitorilor s-a micşorat de fiecare dată, până când am rămas singuri. Mama n-a fost niciodată o femeie cu simţ practic, nici pe vremea tinereţii sale tumultuoase, nici mai târziu. Bijuteriile pe care le luase cu ea în Europa ne-au ajuns cât să trăim respectabil doi sau trei ani, apoi ne-am prăbuşit de-a dreptul în sărăcie. M-am mutat la o şcoală obişnuită, unde zilnic mâncam bătaie şi eram strigat "Oacheşul". Viaţa aceea chinuită m-a învăţat să păstrez totul pentru mine şi să fiu răzbunător. Am început să ţin un jurnal în care mi-am notat numele

tuturor celor care mă batjocoreau, pentru a le plăti cândva cu aceeaşi monedă. Mai devreme sau mai târziu un prilej tot avea să se ivească. După ani şi ani, m-am întâlnit cu unul dintre ticăloşii din nefericita mea adolescență. Nu m-a recunoscut: între timp îmi schimbasem numele şi nu mai semănăm cu slăbănogul de "hindu" (altă poreclă folosită împotriva mea) pe care obişnuia să-l persecute. Într-o seară l-am aşteptat pe fostul meu coleg de şcoală când acesta se întorcea acasă după o escapadă bahică. M-am prezentat cu fostul meu nume şi i-am curmat fulgerător strigătul de surprindere cu o lovitură de stilet în ochiul drept, o mişcare pe care o învățasem în cârciumile rău-famate din Alexandria. Mărturisesc această crimă pentru că nu văd cum mi-ar putea înrăutăți situația.

– Mda, aici are mare dreptate, consimți Buldogul. Un cadavru mai mult sau mai puțin nu prea mai contează acum.

Când am împlinit treisprezece ani, ne-am mutat de la Paris la Marsilia, pentru că viața era mai ieftină acolo şi mama avea rubedenii în oraş. La şaisprezece ani, după o escapadă pe care nu vreau să mi-o reamintesc, am fugit de-acasă şi m-am angajat mus pe un schooner. Am navigat doi ani pe apele Mediteranei. A fost o încercare grea, dar şi o experiență folositoare. Am devenit un bărbat puternic, suplu şi neînduplecat, şi mai târziu asta m-a ajutat să ajung cel mai bun cadet din École Maritime de la Marsilia. Am absolvit cursurile cu brio şi de-atunci am lucrat pe cele mai bune vase ale flotei comerciale franceze. Când, la sfârşitul anului trecut, s-au făcut înscrieri pentru postul de secund al măreţului vapor cu aburi Leviatan, *serviciul fără pată de până atunci şi recomandările excelente mi-au asigurat succesul. Dar pe vremea aceea dobândisem deja şi un țel.*

Când luă de pe masă a doua filă, Gauche îşi preveni ascultătorii:
– Aici începe să fie interesant.

În copilărie luasem lecții de arabă, dar profesorii mei fuseseră prea îngăduitori cu moştenitorul tronului şi nu învățasem mare lucru. Mai târziu, când am plecat cu mama în Franța, lecțiile s-au oprit cu totul şi am uitat şi puținul pe care-l ştiam. Ani în şir, Coranul cu însemnările tatei mi s-a părut o carte fermecată, scrisă într-un alfabet magic pe care nici un muritor nu poate să-l descifreze. Cât de bucuros am fost după aceea că n-am cerut nimănui să-mi tălmăcească notele

de pe marginile paginilor! Luasem hotărârea de neclintit că trebuie să dezleg cu orice preț misterul numai prin propriile-mi puteri. M-am străduit să reînvăț araba în timp ce navigam către Maghreb şi Levant şi, puțin câte puțin, Coranul a început să-mi vorbească cu glasul tatei. Au mai trecut totuşi mulți ani până am început să bănuiesc că însemnările scrise de mână - aforisme subtile ale unor înțelepți orientali, fragmente din poeme şi sfaturi lumeşti transmise de un tată iubitor fiului său - alcătuiau un fel de mesaj cifrat. Dacă notele erau citite într-o anume ordine, deveneau instrucțiuni precise şi amănunțite, însă numai cel care le-ar fi învățat pe de rost şi le-ar fi gravat în inima lui le-ar fi putut înțelege. Cel mai mult m-am luptat cu două versuri dintr-un poem necunoscut:

Vestitorul morții îți va aduce
Şalul înroşit de sângele tatălui.

Cu un an în urmă, pe când citeam memoriile unui general englez care se lăuda în gura mare cu "isprăvile curajoase" din timpul Marii Răscoale (motivul interesului meu în privința acestui subiect ar trebui să fie limpede de-acum), am aflat despre darul pe care rajahul din Brahmapur l-a trimis fiului său înainte să moară. Coranul fusese înfăşurat într-un şal. Vălul a început să-mi cadă de pe ochi. Câteva luni mai târziu, lordul Littleby şi-a expus colecția la Louvre. Am fost cel mai zelos vizitator al acelei expoziții. Când, în sfârşit, am văzut şalul tatei, mi s-a dezvăluit şi înțelesul următoarelor cuvinte:

Forma lui colțuroasă şi ascuțită e ca desenul unui munte.

Şi:

Ochiul orb al păsării-paradisului
Vede drept în inima tainică a misterului.

La ce aş fi putut visa în toți acei ani de exil dacă nu la sipetul de lut în care se aflau toate bogățiile lumii? De câte ori am văzut în gând capacul acela grosolan din pământ ars ridicându-se pentru a-mi dezvălui iar, la fel ca în copilăria mea îndepărtată, strălucirea nepământească ce cuprinde tot universul?

Comoara îmi aparținea de drept - eram moştenitorul ei legitim. Englezii mă jefuiseră, dar nu câştigaseră nimic prin trădarea lor. Hoitarul acela scârbos de

Littleby, care se mândrea cu "raritățile" din colecția lui, furate fără ruşine, nu era mai bun decât un blestemat de negustor de obiecte furate. Nu aveam nici cea mai mică îndoială că eram îndreptățit şi singurul lucru de care mă temeam era că aş putea da greş în misiunea mea nobilă.

Şi chiar am făcut câteva greşeli cumplite şi de neiertat. Prima a fost moartea servitorilor, şi mai cu seamă a copiilor. Fireşte, n-am vrut să-i ucid, pentru că erau cu totul nevinovați. Aşa cum ați ghicit, m-am dat drept doctor şi le-am făcut injecții cu o soluție de morfină. Plănuisem doar să-i adorm, însă, din pricina lipsei de experiență şi a grijii că drogul nu-şi va face efectul, am greşit doza.

La etaj mă aştepta o mare surpriză. Când am spart geamul vitrinei şi mi-am îngropat fața în şalul tatei, cu mâinile tremurând de adorație, o uşă s-a deschis brusc şi stăpânul casei a intrat şchiopătând. Potrivit informațiilor mele, lordul nu era acasă, dar l-am văzut deodată în fața mea, cu un revolver în mână. N-am avut de ales. Am apucat statueta lui Shiva şi l-am lovit în cap cu toată puterea. În loc să cadă pe spate, el s-a prăbuşit înainte, m-a luat în brațe şi m-a stropit cu sânge. Pe sub halatul alb de doctor purtam uniforma de marină - pantalonii albaştri cu vipuşcă roşie, foarte asemănători cu cei pe care-i poartă medicii din serviciul municipal. Eram foarte mândru de găselnița mea, dar în cele din urmă s-a dovedit a fi calea spre pierzanie. Cuprinsă de spasmele morții, victima mi-a smuls de la rever emblema vaporului. Abia după ce m-am întors la bord am observat că dispăruse. Am reuşit să obțin alta, însă lăsasem în urmă o dovadă fatală.

Nu-mi amintesc cum am plecat de-acolo. Ştiu doar că n-am îndrăznit să ies pe uşa din față şi îmi aduc aminte că am sărit gardul din grădină. Când mi-am venit în fire, stăteam pe malul Senei. Într-o mână plină de sânge țineam statueta, în cealaltă strângeam revolverul - habar n-aveam când îl luasem. Scuturat de un fior de groază, le-am aruncat în apă. Şalul se afla în buzunarul de la piept al uniformei, unde-mi încălzea inima.

A doua zi am aflat din ziare că luasem viețile a nouă oameni, fără a-l pune la socoteală pe lordul Littleby. N-am să vă povestesc aici cât de tare am suferit.

– Cred şi eu că nu, zise comisarul, dând din cap. Istoria asta e un picuț prea sentimentală. Ai zice că vorbeşte în fața juraților: Vă întreb, domnilor, puteam oare să acționez altfel? În locul meu ați fi făcut acelaşi lucru. Pfui!

Continuă să citească:

Şalul mă scotea din minți. Pasărea măiastră care avea o gaură în loc de ochi căpătase o putere stranie asupra mea. Nu mai eram în stare să-mi controlez faptele, parcă ascultam supus de un glas şoptit, care de-atunci încoace mi-a călăuzit fiecare pas.

– Uite-l cum îşi țese pledoaria de nebunie vremelnică, râse Buldogul. E o şmecherie veche, am mai auzit-o noi.

Şalul a dispărut din cabina mea când treceam prin Canalul de Suez. Parcă prietenul meu cel mai bun m-ar fi părăsit în voia soartei. Nu mi-a trecut nici o clipă prin minte că fusese furat. Pe-atunci eram prins atât de rău în mrejele influenței sale mistice, încât îl consideram o făptură vie, înzestrată cu suflet. Eram pur şi simplu de neconsolat. Singurul lucru care m-a împiedicat să-mi pun capăt zilelor a fost speranța că şalul se va milostivi de mine şi se va întoarce. Efortul pe care a trebuit să-l fac pentru a-mi ascunde disperarea față de dumneata şi de ceilalți aproape că m-a dat gata.

Apoi, în ajunul sosirii noastre la Aden, s-a petrecut un miracol! Când am auzit strigătul de spaimă al doamnei Kleber şi am alergat în cabina ei, am văzut un negru care apăruse ca din pământ şi purta şalul meu în jurul gâtului. Acum ştiu că acel sălbatic trebuie că luase țesătura viu colorată din cabina mea, cu câteva zile în urmă, dar în clipa aceea m-a copleşit o teroare cumplită, ca şi când Îngerul Întunecimii în persoană ieşise din abisuri pentru a-mi înapoia comoara.

în harababura care a urmat l-am ucis pe negru şi, în vreme ce madame Kleber încă nu-şi revenise în simțiri, am luat şalul de la gâtul mortului. De-atunci îl port mereu la piept şi nu mă despart de el nici o clipă.

L-am ucis pe profesorul Sweetchild cu sânge-rece, cu o deliberare calculată, care mi-a provocat o stare de extaz. Atribui în întregime clarviziunea mea supranaturală şi reacțiile mele rapide influenței magice a şalului. Primele cuvinte enigmatice ale lui Sweetchild mi-au dat de înțeles că profesorul dezlegase misterul şi luase urma fiului rajahului - cu alte cuvinte, îmi luase urma. Trebuia să-l împiedic să vorbească, şi asta am şi făcut. Şalul a fost mulțumit de mine, puteam să-mi dau seama după căldura care-mi alina sărmana inimă chinuită.

Totuşi, eliminându-l pe Sweetchild nu făcusem altceva decât să amân inevitabilul. Mă încolțiseşi, domnule comisar. Înainte să ajungem la Calcutta, dumneata şi mai ales istețul dumitale asistent, Fandorin…

Gauche chicoti sumbru şi îi aruncă rusului o privire piezişă.

– Felicitările mele, monsieur, ai câştigat un compliment de la criminal. Ar trebui oare să-i fiu recunoscător că te-a numit asistentul meu, şi nu invers?

Buldogul ar fi fost de bună seamă fericit să şteargă rândul acela, ca să nu cadă sub ochii superiorilor săi de la Paris. Dar un cântecel nu-i cântecel dacă n-are şi versuri, nu-i aşa? Renate se uită iute la Fandorin. Acesta, trăgându-se de vârful ascuțit al mustăcioarei, îi făcu semn comisarului să continue.

...Fandorin, ați fi eliminat fără doar şi poate suspecții, unul câte unul, până când eu aş fi rămas singurul. V-ar fi fost de-ajuns să trimiteți o telegramă la departamentul de naturalizare din Ministerul de Interne pentru a descoperi numele pe care îl foloseşte acum fiul rajahului Bagdassar. Iar registrul elevilor de la École Maritime v-ar fi arătat că m-am înscris sub un nume şi am absolvit sub cu totul altul.

Mi-am dat seama că drumul care trece prin ochiul gol al păsării paradisului nu duce la fericirea pământească, ci la abisul chinurilor eterne. Am hotărât că nu mă voi despărți de lumea asta ca un biet ratat, ci ca un măreț rajah. Nobilii mei strămoşi n-au murit niciodată singuri, au fost însoțiți pe rugul funerar de servitorii, soțiile şi concubinele lor. Eu nu trăisem ca un cârmuitor, dar urma să mor aşa cum trebuie să moară un adevărat conducător - aşa cum hotărâsem. Şi aveam să iau cu mine în ultima călătorie nu robi şi slujnice, ci floarea societății europene. Carul meu funebru trebuia să fie un vapor uriaş, o minune a progresului tehnic european. Eram amețit de îndrăzneala şi grandoarea acestui plan. Da, era o perspectivă încă şi mai îmbătătoare decât bogăția nemăsurată.

– Aici minte, comentă Gauche pe un ton aspru. Voia să ne înece pe toți, dar îşi pregătise o barcă de salvare.

Comisarul luă ultima coală, sau mai bine zis jumătate de coală.

Mărturisesc că renghiul pe care i l-am jucat căpitanului Cliff a fost plin de răutate. Pot să ofer aici doar scuza parțială că nu mă aşteptam la un deznodământ atât de tragic. Îl priveam pe Cliff cu o sinceră admirație. Da, am vrut să preiau comanda vaporului, dar fără să pun în pericol viața acestui om de

ispravă. Ştiam că grija pentru soarta fiicei sale îl va face să sufere, însă mi-am închipuit că nu va trece mult până va descoperi că nu are motiv să se teamă. Vai, soarta crudă mă urmăreşte pas cu pas. Cum aş fi putut să ghicesc că bătrânul căpitan va suferi un atac? Şalul acesta blestemat e vinovat pentru toate!

Am ars triunghiul de mătase chiar în ziua când Leviatan *a ieşit din portul Bombay. Mi-am ars toate punțile de întoarcere.*

– L-a ars! exclamă uimită Clarissa Stamp. Prin urmare, şalul a fost distrus?

Renate se răsuci către Buldog, care dădu nepăsător din umeri şi zise:

– Slavă Domnului că a făcut-o. S-o ia naiba de comoară, atât am de spus, doamnelor şi domnilor. O să ne fie tuturor mai bine fără ea.

Noul Seneca îşi pronunțase sentința. Renate îşi frecă bărbia şi începu să cugete adânc.

Nu vă vine să credeți, domnilor? Foarte bine, atunci, pentru a-mi dovedi sinceritatea, voi dezvălui secretul şalului. Acum nu mai are nici un rost să-l ascund.

Comisarul se opri şi îl învălui pe rus într-o privire plină de înțeles.

– Îmi amintesc, monsieur, că noaptea trecută te-ai lăudat că ai fi ghicit secretul. Ce-ar fi să ni-l împărtăşeşti, şi aşa vom vedea dacă eşti într-adevăr atât de istet pe cât te credea mortul.

Fandorin nu se fâstâci câtuşi de puțin.

– Nu e din cale-afară de c-complicat, zise el liniştit.

Blufează, îşi spuse Renate, dar o face fără cusur. Oare chiar a ghicit?

– Foarte bine, aşadar ce ştim despre şal? începu rusul. Dumneata şi cu mine am văzut mica schiță întocmită de Sweetchild. Ea conține toate i-indiciile necesare pentru aflarea adevărului: şalul triunghiular, linia în zigzag, cuvântul "palat".

Scoase din buzunar o batistă şi o împături în aşa fel încât să formeze un triunghi.

– Şalul este cheia care duce la comoară. Forma şalului reproduce întocmai conturul unuia dintre m-munții zugrăviți în fresce. Mai rămâne doar să plasezi colțul de sus pe vârful respectivului munte - aşa. Aşeză batista pe masă şi urmări cu degetul conturul ei. Acum, ochiul păsării Kalavinka arată punctul în care trebuie căutată comoara. Nu pe muntele pictat, fireşte, ci pe cel r-real. Trebuie să fie o peşteră sau o grotă. Am ghicit, domnule comisar, sau mă înşel?

Toți cei prezenți s-au întors spre Gauche, care şi-a țuguiat buzele pline şi şi-a încruntat sprâncenele stufoase. Acum chiar arăta ca un buldog bătrân şi posomorât.

– Nu ştiu de unde scoți toate astea, mormăi el. Am citit scrisoarea în cabină şi de-atunci n-am lăsat-o din mâini nici o clipă… Mă rog, ascultați ce urmează:

În palatul tatălui meu sunt patru săli folosite pentru ceremonii. Ceremoniile de iarnă se desfăşoară în Sala de Nord, cele de vară în Sala de Sud, cele de primăvară în Sala de Est şi cele de toamnă în Sala de Vest. Vă amintiți pesemne că răposatul profesor Sweetchild a vorbit despre ele. Picturile murale din aceste săli înfățişează într-adevăr peisajul montan care poate fi admirat prin ferestrele înalte până-n tavan. Chiar şi după atâția ani, dacă închid ochii, încă mai văd priveliştea aceea. Am călătorit departe şi am văzut nenumărate lucruri uimitoare, dar nicăieri pe lume nu există un peisaj mai frumos! Tata a îngropat sipetul sub o stâncă mare, cafenie, pe unul dintre munții aceia falnici. Ca să descoperi care anume, trebuie să aşezi şalul pe fiecare pisc pictat pe ziduri. Comoara se află pe muntele al cărui contur corespunde întocmai cu forma şalului. Locul unde se găseşte stânca este indicat de ochiul gol al păsării paradisului. Bineînțeles, chiar dacă cineva ştie cu aproximație în ce porțiune să caute, tot îi va lua ore, ba chiar zile întregi pentru a găsi stânca - cercetările trebuie să acopere o suprafață întinsă. Totuşi, i-ar fi cu neputință să dea greş: pe munții aceia sunt multe stânci cafenii, dar în zona cu pricina, pe versantul muntelui ales, se află doar una singură. "Un fir de praf stă-n ochiul singuratic / O stâncă maronie pe-ntinderea pustie", spune însemnarea din Coran. De câte ori nu mi-am închipuit că-mi ridic cortul pe muntele acela şi caut "firul de praf"? Dar n-a fost să fie.

Smaraldele, safirele, rubinele şi diamantele sunt sortite să zacă acolo până când un cutremur va trimite stânca de-a rostogolul la poalele muntelui. Poate că

asta nu se va întâmpla nici într-o sută de mii de ani. Nestematele vor aştepta oricât, ele sunt eterne.

În schimb, timpul meu s-a scurs. Blestematul acela de şal mi-a sleit puterile şi mi-a întunecat judecata. Sunt zdrobit, mi-am pierdut rațiunea.

– Mda, cam are dreptate în privința asta, încheie comisarul, lăsând pe masă jumătatea de foaie. Doar atât, doamnelor şi domnilor, scrisoarea se întrerupe cu aceste cuvinte.

– Mă simt dator să vă spun că Renier-san a făcut seea se trebuia să facă, interveni japonezul. A dus o viasă nedemnă, dar a murit de-o moarte nobilă. Din aseastă pricină i se pot ierta multe, iar în următoarea sa viasă va avea prilejul să-şi ispăşească păcatele.

– Nu ştiu nimic despre următoarea lui viață, zise Buldogul, adunând cu grijă foile de pe masă şi punându-le la loc în mapa neagră, în schimb ştiu că acum ancheta mea s-a sfârşit de-a binelea. Slavă Domnului! O să mă odihnesc nițel în Calcutta şi-apoi o să mă întorc la Paris. Cazul este închis.

Dar, în clipa următoare, diplomatul rus îi servi Renatei o surpriză:

– Cazul nu este deloc închis, spuse el cu glas răsunător. Iarăşi te grăbeşti, domnule comisar. Se întoarse spre Renate şi o străpunse cu săgețile reci ale ochilor săi albaştri: Sunt sigur că doamna Kleber are ceva să ne mărturisească, nu-i aşa?

Clarissa Stamp

Întrebarea îi luă pe toţi prin surprindere. Ba nu, nu chiar pe toţi: Clarissa văzu cu uimire că viitoarea mamă nu era câtuşi de puţin descumpănită. Păli ceva mai mult şi îşi muşcă buza de jos, dar răspunse cu glas puternic, plin de încredere:

– Aveţi dreptate, domnule, am ceva să vă spun, dar nu dumneavoastră, ci numai unui reprezentant al legii.

Întoarse o privire neajutorată către comisar şi îl imploră:

– Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, aş vrea să vorbim între patru ochi.

Gauche nu părea să fi prevăzut această întorsătură. Copoiul clipi şi îl privi bănuitor pe Fandorin, apoi îşi scutură pompos bărbia dublă şi mârâi:

– Foarte bine. Dacă ţineţi atât de mult, putem merge în cabina mea.

Clarissa rămase cu impresia că poliţistul habar n-avea ce dorea doamna Kleber să-i mărturisească.

E drept, comisarul nu era deloc vinovat din această pricină - Clarissa însăşi se străduise din greu să ţină pasul cu rapida desfăşurare a evenimentelor.

Când uşa se închise în urma lui Gauche şi a însoţitoarei sale, Clarissa se uită întrebătoare la Fandorin, singurul, pare-se, care ştia într-adevăr ce se petrece. Trecuse o zi întreagă de când îndrăznise să-l privească aşa, fără ocoliş, în loc să-i arunce căutături furişe pe sub gene.

Nu-l mai văzuse până atunci pe Erast (o, da, putea să-i spună aşa în sinea ei) atât de abătut. Fruntea îi era încreţită, în ochi îi licărea nelinişte şi bătea nervos darabana în tăblia mesei. Era oare cu putinţă ca până şi acest bărbat plin de încredere în sine, cu reacţii fulgerătoare, să fi scăpat situaţia de sub control?

Clarissa îl văzuse derutat şi noaptea trecută, dar numai o clipă, apoi îşi redobândise siguranța obişnuită.

Asta se întâmplase după catastrofa de la Bombay.

Clarissa nu se mai arătase în public timp de trei zile. Îi spusese cameristei că nu se simte bine, ceruse să i se aducă mâncarea în cabină şi ieşise doar pentru scurte plimbări la adăpostul întunericului, ca un hoț furişându-se în noapte.

Bineînțeles că era bine sănătoasă, dar cum ar fi putut să apară în fața celor care fuseseră martorii umilinței sale, şi mai ales în fața *lui?* Ticălosul de Gauche o transformase în bătaia de joc a tuturor, o ridiculizase, îi făcuse praf reputația. Mai rău, nici măcar nu putea să-l acuze că mințise - pentru că el spusese adevărul gol-goluț, până la ultimul cuvințel. Da, imediat ce intrase în posesia moştenirii se repezise la Paris - oraşul despre care auzise şi citise atâtea - exact ca un fluturaş atras de lumina lămpii. Şi îşi pârlise aripile. Era, fără îndoială, prea de-ajuns că relația aceea ruşinoasă o făcuse să-şi piardă şi ultima rămăşiță de respect de sine. De ce trebuia să afle toată lumea că domnişoara Stamp e o uşuratică şi o prostuță naivă, victimă demnă de dispreț a unui Don Juan profesionist?

Doamna Truffo o vizitase în două rânduri pentru a se interesa de starea sănătății sale. Fireşte, dorea să se bucure de umilirea Clarissei. Ofta cu mare afectare şi se plângea de arşiță, dar în ochişorii ei spălăciți, ca nişte mărgele de sticlă, licărea o scânteie de triumf: Spune, drăguță, acum care din noi două e o lady?

Venise şi japonezul, să-i spună că în țara lui tradiția cere să faci o "vizită de condoleanțe" când cineva nu se simte bine. Îşi oferise serviciile în calitate de medic şi o privise tot timpul cu simpatie.

Şi, în cele din urmă, bătuse la uşă însuşi Fandorin. Clarissa îi vorbise cu asprime, fără să deschidă uşa - îl informase că are o migrenă.

Nu contează, îşi spuse în timp ce stătea acolo singură, ciugulind fără chef din friptură. Mai trebuia să reziste doar nouă zile, până la Calcutta. Nouă zile între patru pereți nu sunt

o veşnicie. E o joacă de copil când ai fost întemnițat aproape un sfert de secol. Aici era oricum mai bine decât în casa mătuşii sale. Singură în cabina confortabilă, cu câteva cărți bune care să-i țină tovărăşie. Odată ajunsă la Calcutta, se va strecura discret pe țărm şi va începe o viață nouă. Dar în a treia seară începu să se gândească la cu totul altceva. O, câtă dreptate avea Bardul care aşternuse pe hârtie aceste versuri nemuritoare:

Dulce descătuşare zămislită în noua libertate,
Când lanțuri îndrăgite fără regret sunt sfărâmate!

Acum chiar că nu mai avea nimic de pierdut. Mai târziu, în aceeaşi seară (trecuse de-acum de miezul nopții), Clarissa îşi aranjă cu mare hotărâre părul, se pudră nițeluş, îmbrăcă rochia de culoarea fildeşului cumpărată de la Paris, cea care-i venea atât de bine, şi ieşi pe coridor. Ruliul vaporului o arunca când într-un perete, când în celălalt.

Se opri în fața cabinei cu numărul 18, încercând să nu se gândească la nimic. Când ridică mâna, observă că-i tremura, dar slăbiciunea dură doar o clipă, cea mai scurtă clipă. Bătu la uşă.

Erast deschise imediat. Purta un halat de casă unguresc, de culoare albastră, încheiat cu şnururi, şi în decolteul larg se vedea cămaşa albă ca neaua.

– B-bună seara, domnişoară Stamp, zise el repede. S-a întâmplat ceva?

Apoi, fără să mai aştepte răspunsul, adăugă:

– Vă rog să aşteptați o c-clipă, până mă schimb.

Când o invită înăuntru, era deja îmbrăcat într-o haină de seară, iar nodul cravatei era impecabil. Îi făcu semn să ia loc.

Clarissa se aşeză, îl privi în ochi şi începu:

– Te rog să nu mă întrerupi. Dacă îmi pierd şirul gândurilor o să fie şi mai rău... Ştiu că sunt mult mai vârstnică decât tine. Câți ani ai? Douăzeci şi cinci? Mai puțin? N-are importanță. Nu-ți cer să te căsătoreşti cu mine, dar îmi placi. Te iubesc. Am fost educată în aşa fel încât să nu spun niciodată unui bărbat, în nici

o împrejurare, aceste două cuvinte, dar în clipa asta puțin îmi pasă. Nu vreau să mai pierd timpul. Mi-am irosit deja cei mai frumoşi ani. Mă ofilesc fără să fi înflorit vreodată. Dacă mă placi câtuşi de puțin, te implor să-mi spui. Dacă nu mă placi, iarăşi te rog să-mi spui. Nimic nu mi-ar putea stârni o mai mare amărăciune decât ruşinea pe care am îndurat-o deja. Ar mai trebui să ştii că… aventura mea de la Paris a fost un vis urât, dar nu-mi pare rău. Mai bine un coşmar decât amorțeala în care mi-am petrecut întreaga viață. Bine, acum răspunde-mi, nu sta acolo tăcut ca un peşte!

Dumnezeule mare, cum reuşise oare să rostească cu glas tare asemenea vorbe? Era o minune cu care putea să se mândrească.

Luat pe nepregătite, Fandorin bătu de câteva ori din genele-i catifelate, într-o manieră prea puțin romantică. Apoi începu să vorbească, bâlbâindu-se mai rău decât obişnuia:

– D-domnişoară Stamp… C-Clarissa… Îmi placi, chiar foarte mult. T-te admir. Şi te invidiez.

– Mă invidiezi? De ce? întrebă ea, uimită.

– Pentru c-curajul dumitale. P-pentru nu ți-e teamă c-că vei fi refuzată şi că te vei pune într-o postură ridicolă. Vezi tu, eu s-sunt, în general, foarte timid şi nesigur.

– Dumneata, timid? exclamă Clarissa, încă şi mai uimită.

– Da. Două lucruri mă înspăimântă cu adevărat: să p-par prost sau ridicol şi… să las garda jos.

Hotărât lucru, nu era în stare să priceapă nimic şi pace.

– Ce gardă?

– Vezi, am învățat de la o vârstă f-fragedă ce înseamnă să pierzi pe cineva drag şi asta m-a înspăimântat cumplit, probabil pentru toată viața. Când sunt singur, linia mea de a-apărare împotriva sorții este puternică şi nu mă tem de nimeni şi de nimic. E mai bine ca un bărbat ca mine să rămână singur.

– Dar ți-am spus, domnule Fandorin, că nu am nici o pretenție să ocup un loc în viața dumitale - nici măcar în inima dumitale -, şi cu atât mai puțin să-ți străpung "linia de apărare".

Clarissa tăcu, pentru că tot ce trebuia să spună fusese spus.

Şi, fireşte, chiar în aceeaşi clipă cineva începu să bată cu pumnii în uşă. Auzi vocea alarmată a lui Milford-Stokes răsunând pe coridor:

– Domnule Fandorin! Domnule diplomat! Ați adormit? Deschideți, repede! E o conspirație!

– Stai aici, şopti Fandorin. Mă întorc imediat. Şi ieşi din cabină. Clarissa auzi voci înăbuşite, dar nu reuşi să înțeleagă ce spuneau. Fandorin se întoarse după cinci minute. Scoase dintr-un sertar un obiect de mici dimensiuni, dar greu, îl strecură în buzunar, apoi îşi luă bastonul elegant şi rosti cu glas plin de nelinişte:

– Rămâi aici o vreme, apoi du-te în cabina dumitale. Se pare că povestea se apropie de sfârşit.

Acum ştia ce voise el să spună... Mai târziu, în cabina ei, Clarissa auzi duduit de paşi pe coridor şi voci însuflețite, dar, fireşte, nu-i trecu prin minte nici o clipă că moartea plutea deasupra catargelor falnicului *Leviatan.*

– Ce vrea doamna Kleber să mărturisească? întrebă nervos doctorul Truffo. Domnule Fandorin, vă rog să ne spuneți ce se petrece. Cum Dumnezeu a ajuns să fie implicată în istoria asta?

Dar rusul, care arborase o expresie şi mai sumbră, nu scoase un cuvânt.

Legănându-se ritmic în bătaia valurilor, *Leviatan* se îndrepta spre nord cu toată viteza, spintecând apele strâmtorii Palk, încă tulburi din cauza furtunii. Țărmul Ceylonului era o fâşie verde, abia vizibilă la orizont. Era o dimineață noroasă şi posomorâtă. Din când în când, o răbufnire de aer fierbinte aducea în salon, prin ferestrele deschise chiar în partea dinspre vânt, un iz slab de putreziciune, dar adierea nu avea pe unde să mai iasă şi se stingea neajutorată, abia clătinând draperiile.

– Cred că am făcut o g-greşeală, mormăi Erast, înaintând către uşă. Mereu sunt cu un pas sau cu o jumătate de pas în urmă...

Când se auzi prima împuşcătură, Clarissa nu pricepu din prima clipă ce era zgomotul acela: fusese o plesnitură aspră, şi

o mulțime de obiecte puteau emite sunete asemănătoare pe un vapor care plutea pe ape agitate. Apoi se auzi din nou.

– Sunt focuri de revolver! sări sir Reginald. De unde vin?

– Din cabina comisarului! exclamă Fandorin, țâşnind pe coridor.

Toți se repeziră pe urmele lui.

Se auzi a treia împuşcătură, apoi, când mai aveau doar vreo douăzeci de paşi până la cabina lui Gauche, a patra.

– Rămâneți aici! strigă Fandorin fără să se întoarcă, scoțând în acelaşi timp din buzunarul de la spate un revolver micuț.

Ceilalți încetiniră, dar Clarissa nu se temea şi era hotărâtă să rămână alături de Erast.

Rusul deschise uşa cabinei, ținând revolverul cu brațul întins. Clarissa se ridică pe vârfuri şi aruncă o privire peste umărul lui.

Primul lucru pe care îl văzu fu un scaun răsturnat. Apoi îl văzu şi pe comisarul Gauche. Zăcea cu fața în sus, în spatele mesei din lemn lăcuit plasată în centrul cabinei. Clarissa îşi întinse gâtul şi se cutremură: fața lui Gauche încremenise într-o grimasă oribilă. Exact în mijlocul frunții avea un mic orificiu din care se scurgeau pe covor două pârâiaşe de sânge stacojiu, aproape negru.

Renate Kleber se afla în celălalt colț al cabinei, lipită de perete. Hohotea isteric şi dinții îi clănțăneau. În mâna tremurătoare ținea un revolver uriaş, negru, cu țeava fumegând.

– Aaa! Ooo! mugi doamna Kleber, întinzând brațul în direcția cadavrului. L-am… L-am ucis!

– Mi-am dat seama, zise Fandorin pe un ton de gheață.

Ținând revolverul ațintit asupra elvețiencei, se apropie de ea şi îi smulse iute arma. Doamna Kleber nu încercă să se împotrivească.

– Doctore Truffo! strigă Erast, urmărind atent fiecare mişcare a Renatei. Veniți aici!

Doctorul cel mărunțel inspectă cabina, care duhnea a praf de puşcă ars, cu o privire timidă şi în acelaşi timp interesată.

– Examinați cadavrul, vă rog, îl invită Fandorin.

Mormăind în barbă o lamentație în italiană, Truffo îngenunche lângă răposatul Gauche.
– O rană fatală la cap, raportă el. Moartea a fost instantanee. Dar mai e ceva… O rană de glonț la cotul drept. Şi alta aici, la încheietura mâinii stângi. Cu totul, trei răni.
– Continuați. S-au auzit patru focuri.
– Nu mai văd nimic. Pesemne că unul din gloanțe şi-a ratat ținta. Ba nu, stați puțin! Uite-l chiar aici, în genunchiul drept!
– Vă spun tot, bâigui Renate printre suspine, tremurând din cap până-n picioare. Vă spun tot, dar scoateți-mă din cabina asta blestemată!
Fandorin puse revolverul mic în buzunar şi pe cel mare pe masă.
– Foarte bine, să mergem. Doctore, vă rog să-l anunțați pe ofițerul de cart. Spuneți-i să pună un om de pază la uşă, apoi veniți şi dumneavoastră. Acum doar noi mai putem continua ancheta.
– O călătorie începută sub auspicii nefaste! exclamă Truffo pe coridor. Sărmanul *Leviatan!*
În salonul "Windsor", doamna Kleber se aşeză la masă, cu fața la uşă, iar ceilalți luară loc vizavi de ea. Doar Fandorin se aşeză lângă criminală.
– Domnilor, nu mă priviți aşa, începu madame Kleber cu o voce care stârnea milă. L-am ucis, ce-i drept, dar sunt o victimă nevinovată. O să vă convingeți după ce vă povestesc ce s-a întâmplat… Pentru numele lui Dumnezeu, dați-mi puțină apă.
Japonezul cel săritor îi turnă limonadă într-un pahar. Masa încă nu fusese strânsă după micul-dejun.
– Aşadar, ce s-a întâmplat? întrebă Clarissa.
– Să-mi traduci tot ce spune, îi porunci doamna Truffo soțului ei, care se şi întorsese. Tot, cuvânt cu cuvânt.
Doctorul dădu din cap şi îşi şterse cu o batistă broboanele de sudoare de pe frunte. Alergase într-un suflet ca să ajungă la timp.
– Să nu vă fie teamă, doamnă. Spuneți-ne adevărul, o încurajă sir Reginald pe Renate. Omul acesta nu este un gentleman,

habar n-are cum să se poarte cu o lady, dar eu vă asigur că veți fi tratată cu respect.

Vorbele fură însoțite de o privire în direcția lui Fandorin, o săgeată picurând de ură atât de neînduplecată, încât Clarissa tresări de uimire.

Ce Dumnezeu se petrecuse de ieri până azi între Erast şi Milford-Stokes? Ce putea să explice cumplita duşmănie a baronetului?

– Mulțumesc, dragă Reginald, suspină Renate.

Îşi bău limonada încet, trăgând-şi nasul şi smiorcăindu-se întretăiat, apoi îi învălui pe anchetatorii ei într-o privire imploratoare şi începu:

– Gauche nu e nici pe departe apărător al legii! E un criminal şi un descreierat! Şalul acela afurisit a luat mințile tuturor, până şi un comisar de poliție s-a lăsat molipsit!

– Ai spus că vrei să-i faci o mărturisire, îi reaminti Clarissa pe un ton deloc prietenos. Ce anume?

– Da, într-adevăr, aveam ceva de ascuns... Ceva de mare însemnătate. Eram gata să mărturisesc tot, dar mai întâi am vrut să-l demasc pe comisar!

– Să-l demascați? Drept ce? întrebă cu simpatie sir Reginald.

Madame Kleber se opri din plâns şi declară solemn:

– Drept ucigaş. Renier nu şi-a luat zilele. L-a ucis comisarul Gauche! Văzând cât de tare îi uimise pe ascultătorii ei cu această afirmație, continuă fără pauză: Sare în ochi! Binevoiți şi dumneavoastră să vă sfărâmați capetele într-o încăpere de numai şase metri pătrați. Dacă Charles chiar se hotărâse să se sinucidă, şi-ar fi scos cravata, ar fi legat-o de grilajul gurii de aerisire şi s-ar fi spânzurat sărind de pe un scaun. Nu, Gauche l-a omorât! L-a lovit cu un obiect greu, apoi i-a izbit capul de perete ca să pară o sinucidere.

– Bine, şi de ce ar fi vrut comisarul să-l omoare pe Renier? întrebă Clarissa, clătinând sceptic din cap. Doamna Kleber îndruga, fără doar şi poate, numai aiureli.

– V-am mai spus, lăcomia i-a luat mințile. Şalul e de vină. Comisarul fie s-a înfuriat pe Charles din pricină că a distrus

şalul, fie nu l-a crezut - n-am de unde să ştiu. Nu contează, e limpede ca lumina zilei că Gauche l-a ucis. Când i-am spus asta în față, n-a încercat să nege. Şi-a scos revolverul şi a început să-l fluture şi să mă amenințe. Mi-a zis că o să sfârşesc la fel ca Renier dacă nu-mi țin gura…

Renate începu iar să suspine, şi ce să vezi? Minunea minunilor, baronetul îi oferi propria lui batistă. De unde până unde această transformare misterioasă? Până atunci se ferise de Renate ca de ciumă!

– Ei bine, în cele din urmă a pus revolverul pe masă, m-a înşfăcat de umeri şi a început să mă scuture. Eram peste măsură de înspăimântată, nu ştiu cum am izbutit să-l împing şi să iau arma de pe masă! Îngrozitor! Am zbughit-o de lângă el şi s-a apucat să mă fugărească în jurul mesei. M-am întors şi am apăsat pe trăgaci. Şi-am tot apăsat până s-a prăbuşit… Atunci a venit domnul Fandorin.

Renate începu să hohotească de mai mare mila. Milford-Stokes o bătu uşurel pe umăr, dar fără tragere de inimă, parcă mângâia un cuib de vipere.

Liniştea adâncă fu spulberată de o bătaie răsunătoare din palme şi Clarissa tresări.

– Bravo! zise Fandorin, zâmbind batjocoritor. Felicitări, doamnă Kleber. Sunteți o actriță desăvârşită.

– Cum îndrăzniți? sări sir Reginald, aproape înecându-se de indignare, dar Erast îl potoli cu un gest.

– Stați jos şi ascultați-mă. O să vă spun ce s-a întâmplat în realitate. Fandorin era cu desăvârşire calm şi părea foarte sigur că are dreptate. Doamna Kleber nu este doar o actriță minunată, este excepțional de talentată în toate privințele. Are, fără îndoială, o imaginație strălucitoare şi de mare anvergură. Din nefericire, talentul ei cel mai important a fost pus în slujba crimei. Madame, sunteți complice la mai multe omoruri. Mai bine zis nu complice, ci instigatoare, o adevărată primadonă. Sărmanul Renier a fost complicele dumitale.

– Vezi? zise Renate, întorcând o privire rugătoare către sir Reginald. Acum şi-a pierdut şi el mințile. Şi era un băiat aşa de

liniştit…

– Dar cel mai uluitor lucru în privința dumitale este iuțeala supraomenească de reacție în orice situație, continuă Erast fără s-o bage în seamă. Nu te-ai apărat niciodată, mereu ai lovit prima, domnişoară Sanfon. Sper că nu te superi dacă folosesc numele tău adevărat, nu-i aşa?

– Sanfon? Marie Sanfon? Chiar ea? exclamă doctorul Truffo.

Clarissa îşi dădu seama că rămăsese cu gura căscată. Milford-Stokes îşi trase mâna ca ars de pe umărul Renatei, iar aceasta se uită cu milă la Fandorin.

– Da, o aveți în fața voastră pe legendara, strălucitoarea, neîmblânzita aventurieră internațională Marie Sanfon. Stilul ei este amețitor de îndrăzneț şi de inventiv. Nu lasă în urmă nici indicii, nici martori. Şi, în sfârşit, dar nu în ultimul rând, p-puțin îi pasă de viața unui om. Mărturia lui Charles Renier, despre care vom vorbi mai târziu, este o țesătură de adevăr şi minciună. Nu ştiu când l-ai cunoscut, nici în ce împrejurări, dar două aspecte sunt mai presus de orice îndoială. Renier te-a iubit sincer şi a încercat până în ultima clipă să abată bănuielile în altă direcție. Asta-i unu. Dumneata l-ai convins pe fiul rajahului să pornească în căutarea moştenirii sale, altfel de ce ar fi aşteptat atâția ani? Asta-i doi. Ai făcut cunoştință cu lordul Littleby, ai adunat toate informațiile trebuitoare şi ai întocmit un p-plan. E limpede că la început ai sperat să obții şalul prin ingeniozitate şi flatări - doar Înălțimea Sa nu avea habar cât de importantă era bucata aceea de mătase. Dar ai înțeles repede că n-ai fi reuşit niciodată: Littleby era pasionat până la nebunie de colecția sa şi n-ar fi acceptat în veci să se despartă de prețiosul exponat. Nu aveai cum să obții şalul nici prin furt, pentru că vitrina era păzită fără încetare de oameni înarmați. Prin urmare, ai hotărât să reduci pe cât posibil riscul şi să nu laşi nici o urmă, aşa cum de altfel îți place să lucrezi. Spune-mi, ai ştiut că lordul Littleby nu plecase, că era acasă în seara aceea fatidică? Sunt sigur că ai ştiut. Trebuia să-l legi de tine pe Renier eu lanțuri de sânge. Pe servitori nu i-a ucis el, ci dumneata.

– Nu se poate! zise doctorul Truffo, spintecând aerul cu mâna. Fără o pregătire medicală temeinică, o femeie n-ar fi în stare să facă nouă injecții în trei minute! Nici nu încape vorbă.

– Putea să-şi pregătească din timp cele nouă seringi. Asta-i unu. Erast luă un măr de pe un platou şi, cu o mişcare elegantă, tăie o felie. Domnul Renier n-o fi avut experiență medicală, dar Marie Sanfon are. Asta-i doi. Să nu uităm că a crescut într-o m-mănăstire a Surorilor Cenuşii cu hramul Sfântului Vicențiu, iar acest ordin a fost înfiinţat pentru a da îngrijiri medicale celor nevoiaşi. Novicele lor sunt pregătite de la cea mai fragedă vârstă să lucreze în spitale, colonii de leproşi şi ospicii. Toate sunt sore cu înaltă calificare şi, dacă îmi amintesc bine, tânăra Marie s-a numărat printre cele mai bune.

– Desigur, am uitat. Aveți dreptate, zise doctorul, plecându-şi ruşinat capul. Vă rog, nu vă opriți, n-am să vă mai întrerup.

– Bun, să ne întoarcem la Paris, pe rue de Grenelle, în seara zilei de 15 martie. La conacul lordului Littleby sosesc d-doi vizitatori: un tânăr doctor cu pielea oacheşă şi o soră cu gluga rasei de călugăriță trasă bine peste frunte. Doctorul arată o hârtie cu ştampila primăriei şi le cere tuturor să se adune într-o încăpere. Le spune că s-a făcut târziu şi că va avea mult de lucru. Sora administrează injecțiile - cu îndemânare, iute şi fără dureri. Aşa se face că, mai târziu, legistul nu descoperă nici o tumefiere acolo unde a pătruns acul. Marie Sanfon n-a uitat nimic din ce-a învățat în tinerețea ei dedicată cauzelor caritabile. Ce s-a întâmplat apoi este de la sine înțeles, aşa că voi sări peste detalii: servitorii adorm, criminalii urcă la etaj, Renier se luptă pentru scurt timp cu stăpânul casei. Ucigaşul nu observă că emblema lui de aur a rămas acolo, în mâna lordului Littleby. Ceea ce, madame, înseamnă că mai târziu a trebuit să-i dai propria dumitale emblemă - ție îți era mai uşor decât secundului să îndepărtezi b-bănuielile. În plus, sunt sigur că ai mai multă încredere în sine decât avea el.

Până în acest punct, Clarissa se uitase ca hipnotizată la Erast, dar acum se întoarse iute către Renate: aceasta asculta atentă,

cu o expresie de uimire bosumflată. Dacă era într-adevăr Marie Sanfon, încă nu capitulase.

– Am început să vă suspectez pe amândoi din ziua când bietul african a căzut, pare-se, peste tine, îi spuse Fandorin lui Renate, apoi muşcă din măr cu dinţii lui de un alb imaculat. A fost vina lui Renier, fireşte: a intrat în panică şi s-a lăsat purtat de val. Dumneata ai fi inventat ceva mai plauzibil. Dă-mi voie să încerc să reconstitui lanţul evenimentelor, şi te rog să mă corectezi dacă greşesc în privinţa detaliilor. De acord?

Renate dădu din cap, posomorâtă, sprijinindu-şi în palmă obrazul durduliu.

– Renier te-a condus la cabină - trebuia, fără îndoială, să discutaţi anumite lucruri, din moment ce complicele dumitale a afirmat în mărturia sa că şalul dispăruse în chip misterios doar cu puţin timp înainte. Ai intrat, ai văzut un n-negru uriaş care scotocea prin bagaje şi, o clipă, poate că ai fost înspăimântată - dacă nu cumva acest sentiment îţi este cu totul necunoscut. Dar în momentul următor inima ţi-a sărit din piept, când ai văzut nepreţuitul şal la gâtul negrului. Asta explica tot: când sclavul fugar intrase prin cabina lui Renier, ţesătura viu colorată îi atrăsese privirea şi omul se hotărâse s-o poarte în jurul gâtului său puternic. Ai ţipat, Renier s-a năpustit înăuntru, a văzut şi el şalul şi, incapabil să se stăpânească, a scos pumnalul… A trebuit să inventezi istoria despre atac, să te întinzi pe podea şi să tragi cadavrul negrului uriaş peste tine. Îmi închipui că nu a fost deloc plăcut, nu-i aşa?

– Protestez, toate acestea sunt pure născociri! exclamă sir Reginald, înfierbântat. Fireşte că negrul a atacat-o pe madame Kleber, este evident! Aţi început iar să bateţi câmpii, domnule diplomat rus!

– Câtuşi de puţin, zise Erast binevoitor, aruncându-i baronetului o privire în care se citea tristeţe şi milă. V-am spus, când eram p-prizonier la turci am mai văzut sclavi din tribul Ndanga. Ştiţi de ce sunt atât de preţuiţi? Pentru că, în ciuda puterii şi vitalităţii lor, sunt nemaipomenit de blânzi şi complet lipsiţi de instinct agresiv. Sunt un trib de agricultori, nu de

vânători, şi până acum n-au purtat nici un război. Ndanga n-ar fi putut s-o atace pe madame Kleber nici măcar dacă era înspăimântat de moarte. În ziua aceea, domnul Aono a fost surprins să constate că degetele sălbaticului n-au lăsat nici o vânătaie pe gâtul dumitale. Este, binevoieşte să recunoşti, un aspect ciudat.

Renate îşi plecase capul, gânditoare, uluită şi ea de această neglijență strigătoare la cer.

– Acum haideți să ne amintim de moartea profesorului Sweetchild. Când a fost limpede că indianistul ajunsese foarte aproape de rezolvarea misterului, d-dumneata l-ai rugat să nu se pripească şi să-ți spună întreaga poveste de la început, iar între timp ți-ai trimis complicele chipurile să-ți aducă şalul, când el trebuia de fapt să pregătească crima. Partenerul dumitale a înțeles ce are de făcut fără să-i fi spus măcar un cuvințel.

– Nu-i adevărat! protestă Renate. Domnilor, sunteți martori! Renier s-a oferit de bunăvoie! Mai țineți minte? Domnule Milford-Stokes, jur că spun adevărul. Te-am întrebat mai întâi pe dumneata, îți aminteşti?

– Sigur, confirmă sir Reginald. Exact aşa a fost.

– O pistă falsă pentru cei care nu gândesc, zise Fandorin, desenând un arabesc în aer cu vârful cuțitului pentru fructe. Ştiai foarte bine, doamnă, că baronetul nu putea să te sufere şi că nu ți-ar fi îndeplinit niciodată c-capriciile. Mica dumitale operațiune a fost dusă la bun sfârşit cu multă ingeniozitate, dar vai, de această dată nu perfect. N-ai izbutit să arunci vina asupra domnului Aono, deşi ai fost foarte aproape de reuşită.

Ajuns aici, Erast îşi plecă privirea, cu modestie, pentru a îngădui ascultătorilor să-şi amintească cine spulberase lanțul dovezilor prezentate împotriva japonezului.

Nu e chiar lipsit de orgoliu, îşi spuse Clarissa, dar în ochii ei această trăsătură era mai degrabă fermecătoare şi părea să sporească puterea de atracția a tânărului rus. Ca de obicei, tot poezia oferea rezolvarea paradoxului:

Chiar şi cusururi grele de iubitul are,
În ochii-ndrăgostitei ele sunt sclipitoare.

Ah, domnule diplomat, cât de puţin le cunoşti pe englezoaice. Tare mi-e că la Calcutta vei face o escală prelungită.

Fandorin nu se grăbea să rupă tăcerea. Încă nu ştia că defectele lui erau "sclipitoare" sau că avea să ajungă la post mai târziu decât plănuise. În cele din urmă continuă:

– Acum situaţia dumitale era cu adevărat periculoasă. Renier a descris-o cu destulă elocinţă în mărturisirea lui. Prin urmare, ai luat o hotărâre t-teribilă, dar care, în felul ei, a fost o lovitură genială: să scufunzi vaporul, cu tot cu încăpăţânatul de comisar, cu martorii şi cu o mie de pasageri. Ce însemnătate au pentru dumneata vieţile a o mie de oameni dacă aceştia te împiedică să ajungi cea mai bogată femeie din lume? Sau, şi mai rău, dacă ei reprezintă o ameninţare la adresa vieţii şi libertăţii dumitale?

Clarissa o privea pe Renate cu o fascinaţie îngemănată cu groaza. Oare chiar să fie tânăra elveţiancă - ce-i drept, cam dezagreabilă, dar altfel cu desăvârşire obişnuită - răul întruchipat? Nu, imposibil. Dar la fel de greu îi venea să nu-l creadă pe Erast. Era atât de elocvent şi de chipeş! O lacrimă uriaşă, de mărimea unui bob de mazăre, lunecă pe obrazul Renatei. Privirea ei rugătoare parcă spunea: De ce mă chinui aşa? Ce ţi-am făcut? Mâna martirei căzu pe pântece şi faţa i se schimonosi într-o expresie îndurerată.

– Leşinul nu-ţi va fi de nici un ajutor, observă Fandorin foarte calm. Cea mai bună metodă de a aduce pe cineva în simţiri este să-i faci un masaj al feţei, adică să-i dai palme. Şi nu te mai preface că eşti slabă şi n-neajutorată. Doctorul Truffo şi doctorul Aono ştiu prea bine că eşti zdravănă ca un taur. Stai jos, sir Reginald! Glasul lui Fandorin parcă era de oţel. Vei avea prilejul să iei apărarea domniţei dumitale înlăcrimate, dar mai târziu, după ce termin... Între timp, doamnelor şi domnilor, ar trebui să aflaţi că mai suntem în viaţă doar mulţumită lui sir Reginald. Dacă n-ar fi avut... obiceiul acela excentric de a verifica poziţia vaporului la fiecare trei ceasuri, azi ne-am fi

luat micul dejun pe f-fundul oceanului. Mai bine zis, noi am fi fost un mic-dejun gustos pentru alte creaturi.

– Unde-i Polonius? mormăi baronetul, zâmbind amar. La cină. Nu unde mănâncă, ci unde-i mâncat. Foarte amuzant!

Clarissa se cutremură. Un val mai puternic decât altele lovi vasul, farfuriile se ciocniră unele de altele şi Big Ben se clătină periculos înainte şi înapoi.

– Ceilalți nu sunt decât marionete în piesa dumitale, madame, şi marionetele n-au avut niciodată vreo însemnătate pentru dumneata. Mai ales când e vorba de vreo cincizeci de milioane de lire sterline. E greu să rezişti la asemenea t-tentație. Bietul Gauche, de pildă, a luat-o razna. Dar cât de neîndemânatic a fost celebrul nostru detectiv în calitate de criminal! Ai dreptate, fireşte că nefericitul Renier nu s-a sinucis. Aş fi priceput mai repede dacă tactica dumitale ofensivă nu m-ar fi derutat. Ce putere are o "scrisoare de rămas-bun" de una singură? Tonul arată limpede că nu este un testament - Renier încerca să câştige timp şi spera să poată scăpa invocând nebunia. Mai presus de toate însă, el se bizuia pe dumneata, mademoiselle Sanfon, pentru că ajunsese să aibă o încredere oarbă în abilitatea dumitale. Cât despre Gauche, el a rupt liniştit a treia foaie în punctul care i s-a părut cel mai potrivit pentru sfârşit. Foarte neîndemânatic! Mirajul comorii din Brahmapur a întunecat cu d-desăvârşire mintea comisarului. În fond, era în joc leafa lui pe trei sute de ani! Fandorin râse trist. Vă amintiți cu ce invidie ne-a spus comisarul povestea grădinarului care i-a vândut bancherului pe un preț bun reputația lui fără pată?

– Dar de se l-a usis pe domnul Renier? întrebă japonezul. Salul fusese ars.

– Renier s-a străduit să-l convingă pe comisar că asta s-a întâmplat cu adevărat şi, pentru a-şi face povestea mai c-convingătoare, chiar i-a dezvăluit secretul şalului. Totuşi, Gauche nu l-a crezut, îi explică Fandorin. Făcu o scurtă pauză de efect, apoi continuă: Şi avea dreptate.

În clipa aceea, ai fi putut auzi în salon căderea unui fulg. Clarissa, care tocmai trăsese aer în piept, uită să-l mai dea

afară. Se întrebă într-o doară ce era cu apăsarea aceea, apoi înțelese şi reîncepu să respire.

– Aşadar şalul a scăpat neatins? întrebă încetişor doctorul, de parcă se apropia de o pasăre rară şi îi era teamă să n-o sperie. Ştiți unde este?

– Triunghiul nostru de mătase fină a schimbat trei stăpâni în dimineața asta. La început a fost la Renier. Comisarul n-avea încredere în scrisoarea secundului, prin urmare şi-a percheziționat prizonierul şi a găsit şalul asupra lui. Mirajul b-bogățiilor care se aflau atât de aproape i-a întunecat rațiunea şi l-a dus la pieire. Tentația a fost prea puternică. Totul se potrivea perfect: în scrisoare se spunea că şalul a fost ars, criminalul îşi mărturisise vina şi vaporul se îndrepta către Calcutta, care-i la o aruncătură de băț de Brahmapur. Gauche a apucat taurul de coarne. L-a lovit cu un obiect masiv pe prizonierul său, care nu bănuia nimic, a aranjat scena în aşa fel încât să pară o sinucidere şi s-a întors aici, unde a aşteptat ca paznicul să descopere cadavrul. Dar apoi mademoiselle Sanfon şi-a jucat cartea şi ne-a bătut pe amândoi - pe comisar şi pe mine. Eşti o femeie nemaipomenită, mademoiselle, zise Erast, întorcându-se spre Renate. Mă aşteptam să încerci să te justifici şi să arunci întreaga vină pe umerii c-complicelui dumitale, care între timp a închis gura pe vecie. Ar fi fost foarte simplu, nu? Dar nu, dumneata nu procedezi aşa. Ai ghicit, din felul în care s-a purtat comisarul, că şalul se află la el, şi primul dumitale gând a fost nu să te aperi, ci să ataci! Voiai să recuperezi cheia comorii, şi ai făcut-o.

– Chiar trebuie să ascultăm aceste aiureli? exclamă Renate cu glas înlăcrimat. Dumneata, domnule, eşti un nimeni şi un nimic. Un străin oarecare! Cer cu tărie ca unul dintre ofițerii acestui vapor să preia cazul meu!

Micuțul doctor îşi îndreptă deodată umerii, îşi aranjă o şuviță de păr peste pata măslinie a cheliei şi declară ferm:

– Doamnă, aici de față se află unul dintre ofițerii superiori ai vasului. Puteți considera că interogatoriul se desfăşoară cu

permisiunea comandantului. Continuați, domnule Fandorin. Spuneați că această femeie a reuşit să ia şalul de la comisar?

– Sunt absolut sigur. În schimb, nu ştiu cum a reuşit să pună mâna pe revolverul lui Gauche. Pesemne că sărmanul comisar nu se temea de ea câtuşi de puțin. Mă rog, într-un fel sau altul a izbutit şi i-a cerut şalul. Când b-bătrânul polițist a refuzat să i-l dea, l-a împuşcat mai întâi într-un braț, apoi în celălalt, şi la urmă în genunchi. Cu alte cuvinte l-a torturat! Unde ai învățat să ținteşti aşa, madame? Patru gloanțe, şi toate plasate perfect. Mă tem că îți va fi greu să ne convingi că Gauche te-a alergat în jurul mesei cu un genunchi zdrobit şi cu brațele paralizate. După a treia împuşcătură n-a mai putut să îndure durerea şi ți-a dat şalul. Apoi i-ai aplicat lovitura de grație, un glonț în frunte.

– Dumnezeule mare, exclamă pe nepusă masă doamna Truffo.

Dar pe Clarissa o interesa cu totul altceva:

– Atunci şalul e la ea?

– Da, zise Fandorin, dând din cap.

– Prostii! Aiureli! Ați înnebunit cu toții! Renate (sau Marie Sanfon) izbucni într-un râs isteric. Doamne, ce fantezii ridicole!

– Nu ne va fi greu să verificăm, interveni japonezul. Trebuie s-o percheziționăm pe doamna Kleber. Dacă nu are salul asupra ei, înseamnă că domnul Fandorin se însală. Într-o atare situasie, noi, japonezii, ne spintecăm pântesele.

– Nici un bărbat nu va atinge o doamnă în prezența mea! strigă sir Reginald, ridicându-se amenințător de pe scaun.

– Ce-ați zice s-o atingă o femeie? întrebă Clarissa. Doamna Truffo şi cu mine ne vom îngriji de percheziție.

– Da, da, o facem cât ai clipi din ochi, îi sări în ajutor soția doctorului, care părea foarte nerăbdătoare.

– Faceți ce vreți cu mine, zise Renate, ridicându-şi mâinile şi lipindu-şi palmele, ca o victimă care aşteaptă sacrificiul inevitabil. Dar să nu vă plângeți mai târziu că v-ați făcut de ruşine…

Bărbații ieşiră şi doamna Truffo o percheziționă pe prizonieră cu o dexteritate uimitoare. Se uită la Clarissa şi clătină din cap.

Clarissei i se strânse inima pentru bietul Erast. Oare de data aceasta chiar greşise?

– Şalul e foarte fin, zise ea. Lăsați-mă să încerc şi eu.

I se păru tare ciudat să atingă trupul altei femei, însă îşi muşcă buzele şi examină cu cea mai mare atenție fiecare cută, fiecare tiv, ba chiar şi toate piesele de lenjerie intimă. Şalul - nicăieri.

– Trebuie să te dezbraci, zise ea cu hotărâre. Era oribil, dar şi mai oribil ar fi fost să nu găsească şalul. Ce lovitură pentru Erast! Cum ar fi putut să-şi revină?

găsească şalul. Ce lovitură pentru Erast! Cum ar fi putut să-şi revină?

găsească şalul. Ce lovitură pentru Erast! Cum ar fi putut să-şi revină?

Renate îşi ridică supusă brațele pentru a-şi scoate mai lesne rochia şi spuse pe un ton timid:

– Domnişoară Stamp, în numele a tot ce ai mai sfânt, te implor să nu-i faci nici un rău copilaşului meu!

Scrâşnind din dinți, Clarissa se apucă să descheie rochia Renatei. Când ajunse la al treilea nasture se auzi o bătaie în uşă, apoi glasul vesel al lui Fandorin:

– Doamnelor, opriți percheziția! Ne permiteți să intrăm?

– Da, da, intrați, strigă Clarissa, încheind la repezeală nasturii.

Bărbații aveau un aer misterios. Ocupară într-o clipă poziții în jurul mesei, fără să scoată un cuvânt. Apoi, cu o înfloritură de prestidigitator, Erast întinse pe masă un triunghi de mătase care sclipea în toate culorile curcubeului.

– Şalul! țipă Renate.

– Unde l-ați găsit? întrebă Clarissa, care nu ştia ce să mai creadă.

– În timp ce dumneavoastră o percheziționați pe domnişoara Sanfon, nici noi n-am stat cu mâinile în sân, le explică Fandorin, care părea foarte mulțumit de sine. Mi-a venit ideea că această

ființă p-precaută ar fi putut ascunde dovada fatală în cabina comisarului. Cum a avut la dispoziție doar câteva clipe, n-a reuşit să-l dosească prea bine. L-am găsit destul de repede, mototolit, sub marginea covorului. Iată, acum putem admira cu toții faimoasa pasăre a paradisului, Kalavinka.

Clarissa li se alătură la masă şi o vreme priviră cu toții vrăjiți bucata de mătase care făcuse atâtea victime.

Şalul avea forma unui triunghi isoscel, cu laturile de cel mult o jumătate de metru. Culorile sale erau strălucitoare şi sălbatice. O ființă stranie, cu sâni conici, pe jumătate femeie, pe jumătate pasăre - asemănătoare cu sirenele din Antichitate -, stătea în picioare, cu aripile deschise pe fondul unui crâng de pomi roditori pictați în culori vii. Capul i se vedea din profil, iar genele lungi şi arcuite, în loc să delimiteze ochiul, înconjurau o gaură de mici dimensiuni tivită grijuliu cu fir de aur. Clarissa nu mai văzuse niciodată ceva atât de sublim.

– Da, e chiar şalul, spuse sir Reginald, dar cum dovedeşte el vinovăția doamnei Kleber?

– Ce spuneți atunci de geanta de voiaj? întrebă Fandorin încet. Vă amintiți, cred, că am găsit-o ieri în şalupa căpitanului. Printre alte obiecte, se afla în ea o pelerină pe care am văzut-o de multe ori pe umerii doamnei Kleber. Geanta se n-numără acum printre dovezile cazului. Fără îndoială că vom descoperi şi alte lucruri care aparțin prietenei noastre, aici de față.

– Ce poți să ne spui despre asta, madame? se interesă doctorul.

– Adevărul, răspunse Renate, şi în aceeaşi clipă chipul ei deveni de nerecunoscut.

Reginald Milford-Stokes

...Chipul ei deveni de nerecunoscut, ca şi cum cineva ar fi atins-o cu o baghetă magică, iar micuța şi neajutorata mieluşică strivită de soartă s-a transformat fulgerător într-o lupoaică feroce. Şi-a îndreptat umerii, şi-a înălțat capul, şi într-o clipită ochii ei au început să arunce flăcări şi nările să-i freamăte. Femeia din fața noastră s-a preschimbat într-o bestie ucigaşă - nu, nu o lupoaică, ci una dintre felinele acelea mari, o panteră sau o leoaică adulmecând sânge proaspăt. M-am dat înapoi fără să vreau. Serviciile mele, cu siguranță, nu mai erau cerute aici!

Metamorfozata doamnă Kleber l-a învăluit pe Fandorin într-o privire încărcată de ură, care a străpuns până şi blindajul gros al acestui gentleman imperturbabil. Da, rusul s-a înfiorat.

Puteam totuşi să înțeleg pe deplin sentimentele acestei femei ciudate. Şi atitudinea mea față de abjectul rus se schimbase complet. Este un om îngrozitor, un lunatic periculos cu o imaginație fantastică, de o depravare monstruoasă. Cum am putut oare să-l respect şi să am încredere în el? Nu-mi vine să cred!

Pur şi simplu nu ştiu cum să-ți relatez toate acestea, dulcea mea Emily. Mâna îmi tremură de indignare în timp ce strânge tocul. La început m-am gândit să-ți ascund adevărul, apoi m-am hotărât totuşi să ți-l spun. Altfel ți-ar veni greu să înțelegi de ce mi-am schimbat complet atitudinea față de Fandorin. Ieri seară, după toate loviturile şi surprizele pe care ți le-am povestit mai sus, Fandorin şi cu mine am purtat o conversație stranie, în urma căreia am rămas deopotrivă perplex şi furios. Rusul a venit la mine şi mi-a mulțumit pentru că salvasem vaporul, apoi, bâlbâindu-se la fiecare vorbă, a început să-mi verse nişte aiureli teribile, de neînchipuit. Mi-a spus următoarele - îmi amintesc fiecare cuvințel: "Ştiu că suferiți, sir Reginald. Comisarul Gauche mi-a povestit totul, încă de la început. Fireşte, nu e treaba mea, şi

m-am gândit mult şi cu mare atenție înainte să mă hotărăsc să vă vorbesc, dar văzând cât de tare vă chinuiți, nu pot rămâne nepăsător. Singurul motiv pentru care îndrăznesc să vă spun toate acestea este acela că am suferit şi eu o pierdere la fel de cumplită, şi rațiunea mea a fost la fel de zdruncinată din cauza şocului. Am reuşit totuşi să mi-o păstrez intactă, ba chiar să-i ascut şi mai bine tăişul, dar prețul pe care a trebuit să-l plătesc pentru a rămâne în viață a fost o bună parte din inima mea. Credeți-mă, totuşi, în situația dumneavoastră nu aveți altă cale. Nu vă ascundeți de adevăr, oricât de îngrozitor ar fi el, şi nu căutați refugiu în iluzii. Mai presus de toate, nu vă învinovățiți. Nu e vina dumneavoastră că s-au speriat caii, nici că soția dumneavoastră, care aştepta un copil, a fost aruncată din trăsură şi a murit. E o încercare, un examen pe care vi l-a pregătit soarta. Nu înțeleg în ruptul capului de ce omul trebuie să fie supus unei asemenea cruzimi, dar ştiu un lucru: dacă nu treceți examenul, totul s-a sfârşit, sufletul dumneavoastră se va usca".

La început n-am înțeles unde bătea ticălosul, apoi m-am luminat brusc. Îşi închipuia că tu, neprețuita mea Emily, ai trecut pe lumea cealaltă! Îşi închipuia că tu eşti doamna însărcinată care a căzut din trăsură şi-a murit. Dacă n-aş fi fost atât de indignat, fără îndoială că i-aş fi râs în nas smintitului de rus. Cum a îndrăznit să-mi spună aşa ceva, când eu ştiu bine că mă aştepți acolo, sub cerul azuriu al insulelor paradisului? Cu fiecare ceas care trece sunt tot mai aproape de tine, draga mea Emily. Acum nimeni şi nimic nu îmi mai poate sta în cale.

Şi totuşi - iar asta-i din cale-afară de ciudat -, oricât m-aş strădui, nu reuşesc să-mi amintesc cum se face că te afli singură, fără mine, în Tahiti. Fără îndoială că ai avut un motiv foarte important să pleci. Dar nu contează, scumpa mea prietenă, când ne vom întâlni îmi vei explica totul.

Permite-mi acum să mă întorc la povestea mea.

Doamna Kleber şi-a îndreptat spatele şi, deodată, mi s-a părut mult mai înaltă (e uimitor cât de mult poate fi influențată percepția înălțimii unei persoane de postura ei şi de felul în care

îşi ține capul). A început să vorbească, adresându-i-se mai ales lui Fandorin:

– Toate povestioarele pe care le-ai născocit aici sunt absurdități, domnule. Nu există nici măcar o singură dovadă materială. Nimic, doar supoziții şi speculații lipsite de temei. Da, numele meu adevărat este Marie Sanfon, dar nici un tribunal din lume n-a reuşit vreodată să mă condamne pentru vreo infracțiune. Da, duşmanii m-au împroşcat adesea cu calomnii şi au țesut intrigi împotriva mea, dar sunt o fire puternică. Sunt vinovată de un singur lucru: am iubit nebuneşte un criminal şi un descreierat. M-am măritat cu Charles în taină, iar acum îi port copilul aici, sub inimă. Charles a insistat să nu dezvăluim secretul căsătoriei noastre. Dacă această greşeală este o crimă, atunci sunt gata să apar în fața unui judecător şi a unui juriu, însă poți fi sigur, domnule detectiv amator, că un avocat care-şi cunoaşte meseria va spulbera acuzațiile dumitale himerice ca pe-un nor de fum. Şi ce acuzații ai putea să-mi aduci? Că în tinerețe am trăit într-o mănăstire a Surorilor Cenuşii, că am alinat suferința celor nevoiaşi? Da, am făcut multe injecții cu mâna mea, şi ce-i cu asta? Suferința morală provocată de povara acelui secret şi sarcina grea m-au făcut să devin dependentă de morfină, dar acum am găsit puterea să mă eliberez de acest viciu distrugător. Soțul meu de taină, dar pe deplin legitim a stăruit că trebuie să pornesc în această călătorie sub un nume fals. Aşa a apărut imaginarul bancher elvețian Kleber. Înşelătoria mi-a provocat altă suferință, însă cum puteam să-l refuz pe bărbatul pe care-l iubesc? Nu ştiam nimic despre cealaltă viață pe care o ducea, nici despre pasiunea lui fatală sau despre planurile lui nebuneştii Charles mi-a spus că nu se cade ca secundul vaporului să-şi ia cu el soția într-o asemenea călătorie, dar că este îngrijorat de sănătatea scumpului nostru copilaş şi că nu poate îndura să se despartă de mine. M-a convins că ar fi mai bine să mă îmbarc sub un nume inventat. Vă întreb iar, cefei de crimă e asta?

Mi-am dat seama că Charles nu era în apele lui, că era stăpânit de pasiuni pe care nu le înțelegeam, însă niciodată, nici măcar în cel mai cumplit coşmar, nu mi-am închipuit că el a înfăptuit

crimele acelea oribile din rue de Grenelle! Nu am bănuit nici o clipă că era fiul unui rajah indian. Am fost şocată când am aflat că scumpul meu copilaş va fi pe sfert indian. Sărmana fiincioară neajutorată, să aibă drept tată un dement! Sunt pe deplin convinsă că, în ultimele zile, Charles îşi ieşise cu totul din minți. Cum ar putea un om sănătos la cap să încerce să scufunde un vapor? Este, fireşte, născocirea unei minți bolnave. Bineînțeles că n-am ştiut nimic despre planul lui smintit.

În clipa aceea Fandorin a întrerupt-o şi, cu un rânjet hidos, a întrebat-o:

– Atunci ce spui despre pelerina care era împăturită atât de grijuliu în geanta de voiaj?

Doamna Kleber… miss Sanfon… adică madame Renier… sau doamna Bagdassar? Nu mai ştiu cum ar trebui să-i spun. Foarte bine, să rămână doamna Kleber, din moment ce m-am obişnuit cu numele acesta. Doamna Kleber i-a răspuns anchetatorului ei cu o neabătută demnitate:

– Soțul meu pregătise totul pentru plecare şi avea de gând să mă trezească în ultima clipă.

Dar Fandorin nu s-a dat bătut.

– Ba nu dormeai deloc, a spus el, privind-o cu un uşor dispreț. Te-am văzut când mergeam pe coridor. Erai îmbrăcată din cap până-n picioare, şi chiar aveai un şal pe umeri.

– N-am putut să dorm pentru că mă simțeam ciudat de încordată, a zis madame Kleber. În sufletul meu ştiam că se întâmplă ceva rău… Tremuram şi mi-era frig, aşa că mi-am pus şalul. Şi asta-i o crimă? Am constatat cu satisfacție că inchizitorul autoproclamat fusese luat prin surprindere. Acuzata a continuat liniştită, cu aceeaşi siguranță de sine:

– Ideea că eu l-aş fi torturat pe celălalt descreierat, monsieur Gauche, este absolut incredibilă. Vă spun adevărul. Bătrânul copoi şi-a pierdut mințile din cauza lăcomiei şi m-a amenințat că mă ucide. Nu ştiu cum am reuşit să ating ținta cu toate cele patru gloanțe. E o pură întâmplare, soarta însăşi mi-a călăuzit mâna. Nu, domnule, nici asta nu-ți va folosi la ceva!

Se vedea că siguranța în care Fandorin se lăfăise până atunci fusese zdruncinată bine.

– Te rog să-mi permiți, a zis el ceva mai însuflețit, dar am găsit şalul. L-ai ascuns sub covor.

– Altă presupunere lipsită de temei! a ripostat madame Kleber. Fireşte că Gauche a ascuns şalul, după ce l-a luat de la sărmanul meu soț. În ciuda insinuărilor dumitale răuvoitoare, îți sunt recunoscătoare, domnule. Mi-ai înapoiat un lucru pe care îl credeam pierdut.

În timp ce rostea aceste cuvinte, s-a ridicat liniştită de pe scaun, s-a dus la masă şi a luat şalul.

– Sunt soția legitimă a moştenitorului legitim al Rajahului de Smarald, a declarat această femeie fără pereche. Am certificatul de căsătorie. Port în pântece nepotul lui Bagdassar. Este adevărat că răposatul meu soț a comis câteva crime îngrozitoare, dar ce legătură au toate acestea cu mine sau cu moştenirea noastră?

Miss Stamp a sărit în picioare şi a încercat să smulgă şalul din mâna doamnei Kleber.

– Pământurile şi toate proprietățile rajahului din Brahmapur au fost confiscate de guvernul britanic, a spus pe un ton hotărât compatrioata mea. Prin urmare, acum comoara aparține Majestății Sale regina Victoria! a adăugat ea, şi nu pot să neg că avea perfectă dreptate.

– O clipă! a intervenit bunul doctor Truffo. Deşi prin naştere sunt italian, acum sunt cetățean al Franței şi reprezint aici interesele acestei țări. Comoara rajahului a fost în proprietatea personală a familiei sale şi nu a aparținut nici o clipă principatului Brahmapur, cu alte cuvinte confiscarea ei a fost ilegală! Charles Renier a devenit cetățean francez de bunăvoie şi nesilit de nimeni. A înfăptuit cele mai oribile crime pe teritoriul țării sale de adopție. Potrivit legilor Republici Franceze, pedepsirea unor atari crime, mai ales dacă au fost comise din motive pur venale, cuprinde şi confiscarea de către stat a tuturor posesiunilor vinovatului. Dați-mi şalul, madame! Aparține Franței!

A înhățat şi el cu mare hotărâre o margine a şalului.

Se ajunsese într-un punct mort şi ingeniosul Fandorin a profitat de situaţie. Cu abilitatea bizantină caracteristică naţiei sale, a spus cu glas răsunător:

– Aceasta este o dispută serioasă, care necesită arbitraj. Daţi-mi voie, în calitatea mea de reprezentant al unei p-puteri neutre, să-mi asum temporar posesia şalului, aşa încât să nu-l sfâşiaţi în bucăţi. Îl voi depune aici, nu departe de părţile aflate în conflict.

Şi, rostind aceste cuvinte, a luat şalul şi l-a dus la o măsuţă de serviciu aflată pe latura salonului dinspre vânt, unde ferestrele erau închise. Vei înţelege mai târziu, preaiubita mea Emily, de ce am menţionat toate aceste detalii.

Şi uite-aşa mărul discordiei, şalul adică, a fost depus acolo, pe marginea măsuţei - un triunghi de mătase strălucind în culorile curcubeului şi spicat cu aur. Fandorin stătea acum cu spatele la şal, în postura unei gărzi de onoare. Noi ceilalţi eram strânşi la masa cea mare. Adaugă la asta foşnetul sumbru al perdelelor, lumina slabă a unei după-amieze noroase şi legănarea neplăcută a podelei sub picioarele noastre, şi vei înţelege că scena era pregătită pentru actul final.

– Nimeni nu va îndrăzni să-l deposedeze pe nepotul rajahului de ceea ce i se cuvine de drept! a declarat madame Kleber, cu mâinile în şolduri. Sunt cetăţeană belgiană şi audierile se vor desfăşura într-un tribunal din Bruxelles. Trebuie doar să promit că un sfert din moştenire va fi donat unei cauze cantabile din Belgia şi juriul va da sentinţa în favoarea mea… Un sfert din moştenire înseamnă unsprezece miliarde de franci belgieni, de cinci ori mai mult decât venitul anual al Regatului Belgiei!

Miss Stamp i-a râs în faţă:

– Subestimezi puterea coroanei britanice, drăguţa mea. Chiar crezi că Belgia ta amărâtă va primi permisiunea să hotărască soarta a cincizeci de milioane de lire? Cu banii ăştia vom construi sute de crucişătoare şi ne vom întrei puterea flotei, care deja este cea mai mare din lume. Vom face ordine pe întreaga planetă!

Miss Stamp este o femeie inteligentă. Într-adevăr, civilizaţia mondială n-ar avea decât de câştigat dacă tezaurul nostru s-ar îmbogăţi cu o asemenea sumă. Marea Britanie este cel mai

progresist şi mai liber stat din lume. Toate popoarele Pământului ar duce-o mai bine dacă vieţile lor s-ar desfăşura după modelul britanic.

Dar doctorul Truffo era de cu totul altă părere.

– Un miliard şi jumătate de franci francezi nu numai că va permite Franţei să-şi revină după tragicul război cu Germania, ci şi să-şi alcătuiască cea mai modernă şi mai bine echipată armată din Europa. Voi, englezii n-aţi fost niciodată europeni. Sunteţi insulari, puţin vă pasă de interesele statelor de pe continent! Domnul de Perier, care până de curând a fost al doilea secund al căpitanului, iar acum are temporar comanda Leviatanului*, nu va îngădui ca şalul să ajungă în mâinile englezilor. Îl voi aduce imediat aici şi îl voi ruga să depună şalul în seiful vaporului!*

Şi au început să vorbească în acelaşi timp, fiecare încercând să strige mai tare decât ceilalţi. Doctorul a devenit atât de belicos, încât a îndrăznit să mă împungă în piept, iar doamna Kleber a lovit-o pe domnişoara Stamp în gleznă cu vârful pantofului.

Atunci Fandorin a luat o farfurie de pe masă şi, fără să stea pe gânduri, a dat cu ea de pământ, făcând-o ţăndări. În timp ce noi toţi ne uitam la el uimiţi, îndrăzneţul bizantin a zis:

– Aşa nu vom rezolva problema. V-aţi înfierbântat prea tare, doamnelor şi domnilor. Să aerisim puţin salonul, aerul e cam înăbuşitor.

S-a dus la ferestrele până atunci închise şi a început să le deschidă larg, una câte una. Când a deschis-o şi pe cea de deasupra măsuţei pe care se afla şalul, s-a întâmplat ceva dincolo de orice închipuire: curentul de aer a înhăţat într-o clipită ţesătura uşoară ca un fulg, care a prins să tremure, să se unduiască şi în cele din urmă să se înalţe. Toţi am icnit îngroziţi când triunghiul de mătase a zburat de-a curmezişul punţii, s-a rotit de două ori deasupra balustradei - parcă îşi lua rămas-bun de la noi -, apoi s-a pierdut în depărtare, coborând încetişor către apă. Noi încremeniserăm acolo, pierduţi, urmărindu-i zborul graţios care s-a sfârşit printre valurile leneşe, cu creste înspumate.

– Ce neîndemânatic sunt, a exclamat Fandorin, curmând tăcerea de mormânt. Atâția bani pierduți fără urmă în ocean! Acum, nici Marea Britanie, nici Franța nu vor mai putea să-şi impună voința asupra lumii. Ce pierdere îngrozitoare pentru omenire! O jumătate de miliard de ruble, îndeajuns pentru Rusia să-şi plătească întreaga datorie externă.

Abia atunci cazanul a dat cu adevărat în clocot.

Cu un strigăt de luptă pe jumătate fluierat şi pe jumătate şuierat, care mi-a înghețat sângele în vine, doamna Kleber a înşfăcat de pe masă un cuțit pentru fructe şi s-a repezit ca o cobră la rus. Atacul-surpriză l-a luat pe nepregătite. Lama boantă din argint a despicat aerul şi l-a lovit pe Fandorin chiar sub claviculă, dar nu cred că a pătruns prea adânc. Totuşi, pe cămaşa albă a diplomatului a înflorit imediat o pată de sânge. Primul meu gând a fost că Dumnezeu există cu adevărat şi are grijă să-i pedepsească pe ticăloşi. În timp ce se dădea înapoi, cam nesigur pe picioare, afurisitul de bizantin s-a ferit, aplecându-se într-o parte, dar Furia cuprinsă de turbare nu era mulțumită de rana pe care i-o provocase. Strângând mai tare cuțitul, a ridicat brațul pentru a-l lovi din nou.

În aceeaşi clipă, colegul nostru japonez, care până atunci nu luase parte la discuție şi trecuse aproape neobservat, ne-a uimit pe toți. Cu un strigăt pătrunzător, asemănător cu chemarea vulturului, a sărit până aproape de tavan şi a izbit-o pe madame Kleber cu piciorul în încheietura mâinii. Nici măcar în circul acela din Italia n-am văzut o acrobație care s-o egaleze pe aceasta!

Cuțitul a zburat prin aer, japonezul a aterizat într-o postură ghemuită şi doamna Kleber s-a dat îndărăt, cu fața schimonosită şi cu degetele încleştate pe încheietura rănită.

Dar nici măcar acum nu renunțase la intențiile ei sângeroase! Când a simțit că atinge cu spatele venerabila pendulă (ți-am descris deja hidoşenia acesta), s-a aplecat deodată şi şi-a ridicat poalele rochiei. Eu eram de-a dreptul amețit de iuțeala cu care se desfăşurase totul, dar asta m-a dat gata cu totul. Am zărit în treacăt (iartă-mi, dulcea mea Emily, această necuviință) o gleznă

zveltă într-un ciorap de mătase şi marginea de dantelă a unor pantalonaşi roz, iar o clipă mai târziu, după ce madame Kleber s-a îndreptat din şale, un revolver a apărut ca prin farmec în mâna ei stângă. Era foarte mic, cu două țevi şi cu pat de sidef.

Nu îndrăznesc să-ți repet vorbă cu vorbă ce i-a spus acea creatură lui Fandorin - oricum, nu cred că asemenea expresii sunt pe înțelesul tău. Sensul general al discursului ei, de altfel plin de forță şi expresivitate, a fost că "perversul putred până-n măduva oaselor" (folosesc eufemisme, pentru că madame Kleber s-a exprimat mult mai direct) "va plăti cu viața pentru această şmecherie de două parale".

– Dar mai întâi am să-l neutralizez pe şarpele gălbejit! a strigat viitoarea mamă.

A făcut un pas înainte şi a tras în domnul Aono, care a căzut pe spate, gemând înăbuşit.

Madame Kleber a mai făcut un pas şi a îndreptat țeava revolverului, cu mare precizie, către capul lui Fandorin.

– Nu ratez niciodată, a şuierat ea, o să-ți înfig glonțul chiar între frumoşii tăi ochi albaştri.

Rusul stătea nemişcat, apăsând cu palma pata roşie care i se lățea pe cămaşă. Nu părea prea înspăimântat, dar de palid era palid.

Vaporul s-a înclinat deodată mai mult - un val puternic îl lovise chiar în mijloc - şi am văzut cum monstruozitatea aceea - copia lui Big Ben, adică - se înclină din ce în ce mai tare, apoi... se prăbuşeşte chiar pe madame Kleber! Când cutia masivă a izbit-o în ceafă, s-a auzit un bufnet înăbuşit şi neîmblânzita femeie a căzut fulgerată, cu fața în jos. A rămas aşa, țintuită la podea sub greutatea considerabilă a turnului din stejar.

Ne-am repezit cu toții să-i dăm ajutor domnului Aono, care zăcea pe covor, cu un glonț în piept. Rănitul era conştient şi tot încerca să se ridice în capul oaselor, dar doctorul Truffo a îngenuncheat lângă el, l-a apucat de umeri şi l-a forțat să se întindă la loc.

– E un fleac, a zis japonezul cu glas slăbit, printre dinții încleştați. Plămânul abia mi-a fost zgâriat.

– Şi glonțul? a întrebat doctorul Truffo, foarte neliniştit. Poți să-l simți, dragă colega? Unde s-a oprit?

– Cred că e însepenit în omoplatul drept, i-a răspuns domnul Aono, cu o prezență de spirit uluitoare. În partea din stânga-jos. Va trebui să tăiasi osul prin spate. Este o operasiune foarte difisilă. Vă rog să mă iertasi pentru neplăserea pe care v-am prisinuit-o.

Apoi Fandorin a făcut un gest foarte misterios. S-a aplecat deasupra rănitului şi i-a spus cu glas foarte liniştit:

– Ei bine, Aono-san, visul dumitale s-a împlinit: acum eşti onjinul meu. Din nefericire, cred că lecțiile de japoneză vor fi anulate.

Mi s-a părut că domnul Aono a înțeles perfect această păsărească, ba chiar a reuşit să schițeze un surâs.

După ce gentlemanul japonez a fost bandajat şi doi marinari l-au dus de-acolo pe o targă, doctorul şi-a îndreptat atenția asupra doamnei Kleber.

Am constatat cu surprindere şi cu bucurie că pendula din stejar nu-i sfărâmase capul, ci îi provocase doar o contuzie serioasă. Am tras-o pe criminala lipsită de simțiri de sub cea mai frumoasă comoară arhitectonică a Londrei şi am aşezat-o pe un fotoliu.

– Mi-e teamă că fătul nu va supraviețui şocului, a oftat doamna Truffo. Sărmana ființă nu poate fi învinovățită de păcatele mamei.

– Copilul va fi bine sănătos, a asigurat-o soțul ei. Această... doamnă se bucură de o vitalitate atât de formidabilă, încât fără îndoială că va naşte la termen şi cu mare uşurință o progenitură sănătoasă.

Fandorin a adăugat, cu un cinism care mi s-a părut revoltător:

– Avem motive să sperăm că va naşte în spitalul unei închisori.

– Mi-e groază să-mi imaginez ce va zămisli pântecele acesta, zise miss Stamp, cutremurându-se.

– În orice caz, naşterea o va salva de ghilotină, remarcă doctorul.

– Sau de spânzurătoare, adăugă miss Stamp şi râse, reamintindu-ne tuturor de disputa amară dintre comisarul

Gauche şi inspectorul Jackson.

– Cea mai serioasă ameninţare pe care o va înfrunta va fi o condamnare pe termen scurt pentru t-tentativă de omor împotriva domnului Aono, remarcă Fandorin, cu o expresie sumbră. Chiar şi pentru asta se vor găsi circumstanţe atenuante: nebunia vremelnică, şocul, sarcina. Aşa cum ne-a demonstrat chiar dânsa în mod strălucit, Marie Sanfon va fi liberă din nou, şi încă foarte curând.

Ciudat, dar nimeni n-a pomenit de şal, de parcă nici n-ar fi existat. Bucata aceea de mătase care spulberase în neant o sută de nave de război britanice şi mult-dorita revanche *a francezilor târâse după ea şi febra nebuniei care ne întuneca minţile şi sufletele.*

Fandorin s-a oprit lângă Big Ben, care acum era bun doar pentru groapa de gunoi: sticla se spărsese, mecanismul era zdrobit şi panoul de stejar din faţă se crăpase de sus până jos.

– Un ceas magnific, a zis rusul, adeverind încă o dată faptul bine cunoscut că slavii n-au nici urmă de gust artistic. Voi pune să fie reparat şi vă asigur că îl voi lua cu mine.

Leviatan *a dat un strigăt puternic cu sirena, fără îndoială salutând întâlnirea cu alt vapor, şi am început să mă gândesc că foarte curând, doar în două-trei săptămâni, voi ajunge în Tahiti şi ne vom îmbrăţişa din nou, adorata mea soţioară. Tot restul este fum şi ceaţă, o fantezie imaterială.*

Vom fi iarăşi împreună şi vom trăi fericiţi pe insula paradisului, unde soarele nu apune niciodată.

Aşteptând nerăbdător acea zi fericită,
rămân al tău veşnic iubitor

Reginald Milford-Stokes

{1} Faceți afirmații insuportabile.

{2} N-ar trebui să găsim un subiect de discuție mai potrivit?

{3} Nu şi dacă are de-a face cu o doamnă.

{4} Ce scandalos!

{5} De fapt, am văzut chiar ieri ceva extraordinar! Un chip negru ca tăciunele, fără îndoială neomenesc, m-a privit de-afară în timp ce mă aflam în cabina noastră! M-am speriat îngrozitor! Ți-am spus, dar tu nu m-ai băgat în seamă!

{6} E atât de vulgară!

{7} Ajutor! Ajutor!

{8} Dragă, mi-e frică!

{9} Ce îngrozitor!

{10} Dar de ce?

{11} O, vă rog, e prea de-ajuns!

{12} Dragul meu, desigur că te oboseşte îngrozitor să traduci toate aceste aiureli.

{13} Iar eu o să-mi iau lucrul de mână.

{14} Ce s-a întâmplat? Ne atacă pirații?

{15} Chiar aşa. Ticălosul ăsta galben aproape mi-a sfărâmat încheietura.

{16} Scuzele mele, domnule Aono. Dacă sunteți bun să întindeți mâinile… Vă mulțumesc.